226
ROP

రోహిణి

మిని
హిందీ - తెలుగు డిక్షనరీ

17

సంకలనకర్త :-

శ్రీ కప్పగంతుల సత్యనారాయణ

Rtd. Principal

Hindi Pracharak Training Colleges

Acc No
20689

☎73444

రోహిణి పబ్లికేషన్స్

మెయిన్‌రోడ్, రాజమండ్రి - 1

491.43394813
SAT

Mini
Hindi-Telugu Dictionary

By *Sri Kappagantula Satyanarayana*

© Publisher's

First Edition:
January 1998
PRICE :
Rs. 45/-
Printers

Swamy Offset Printers VJA, Ph : 578211

Published By:

✆ 73444

ROHINI PUBLICATIONS
Main Road, Rajamundry.

C 573 4/2
Acc No 20689

ॐ

अ

अंक - पुं॰ గురుతు; అంకె; ఒడి; అక్షరము; నాటకపరిచ్ఛేదము.

अंककार - पुं॰ ఆటలలో మధ్యవర్తి.

अंकन - पुं॰ వ్రాయుట; గుర్తించుట, ముద్రించుట; లెక్కించుట.

अंकपाली - स्त्री॰ దాది

अंकाना - स॰क्रि॰ అంచనా వేయించుట; మూల్యము నిర్ణయించుట; పరీక్ష చేయించుట.

अंकुर - पुं॰ మొలక; చిగురు; మొగ్గ.

अंकुरना - अ॰क्रि॰ మొలకెత్తుట.

अंकुरित - वि॰ మొలకెత్తిన.

अंकुश - पुं॰ అంకుశము.

अंकुस - पुं॰ अंकुश ; అంకుశము.

अंकोर - पुं॰ ఒడి; వక్షస్థలము; కానుక; లంచము; పొలములో పనిచేయువారికి పంపు భోజనము - **छाक.**

अंकोरी - स्त्री॰ अंकोर ; ఒడి; ఆలింగనము.

अँखडी - स्त्री॰ కన్ను; చూపు - **अँखिया** - स्त्री॰ కన్ను; సూది రంధ్రము.

अंखमीचनी - स्त्री॰ दे॰ आँखमिचौनी

अंग - पुं॰ అంగము; దేహము.

अंगज - पुं॰ కుమారుడు; మన్మథుడు; చెమట; దేహమునుండి పుట్టిన.

अंगडाई-स्त्री॰ अंगराई ; బడలికతో కూడిన ఒడలు విరుపు.

अंगडाई लेना; अंगडाना; अंगराना - अ॰क्रि॰ ఒడలు విరుచుకొనుట.

अंगरखा - पुं॰ చొక్కా; అంగరఖా.

अंगराग - पुं॰ అంగరాగము; గంధాదులపూత; పారాణి.

अंगरेजी - वि॰ ఆంగ్లేయులకు సంబంధించిన; स्त्री॰ ఇంగ్లీషు భాష.

अंगा - पुं॰ अंगरखा ; చొక్కా.

अंगार - पुं॰ నిప్పుకణము, అగ్నికణము.

अंगारा - पुं॰ दे॰ अंगार

अंगीठा - पुं॰ **अंगीठी** - स्त्री॰ కుంపటి; కొలిమి.

अंगुर, अंगुल - पुं॰ అంగుళము.

अंगुली - स्त्री॰ వ్రేలు.

अंगुरतरी - स्त्री॰ ఉంగరము.

अंगुष्ठ - पुं॰ अंगूठा ; బొటనవ్రేలు.

अंगूठा चूसना - ముఖస్తుతి చేయుట.

अंगूठा दिखाना - నిర్మొఖమాటంగా తిరస్కరించుట.

अंगूठी - स्त्री० ఉంగరము.

अंगूर - पुं० ద్రాక్ష; పుండుమాను సమయమునకు కనిపించు ఎర్రకండ- **अंगूर खट्टा होना** ద్రాక్షపండు పుల్ల నగుట, ప్రయత్నము ఫలించనప్పుడు వాంఛిత వస్తువులో దోషము చూపుట.

अंगूरी - वि० లేత ఆకు పచ్చరంగు గల; ద్రాక్షతో చేసిన.

अंगेर - स्त्री० అంగదీప్తి.

अंगेठा - पुं० పెద్ద కుంపటి.

अंगोछा - पुं० అంగ వస్త్రము.

अंगोछना - स०क्रि० తువ్వాలుతో లేక అంగ వస్త్రముతో ఒడలు తుడుచుకొనుట.

अंचरा; अंचल - पुं० అంచు; కొంగు; సరిహద్దు ప్రదేశము.

अंचवना - अ०क्रि० ఆచమనము చేయుట.

अंजन - पुं० కాటుక; సిరా; రాత్రి.

अंजना ; अंजनी - स्त्री० ఆంజనేయుని తల్లి.

अंजर-पंजर - पुं० అస్థిపంజరము.

अंजलि ; अंजली - स्त्री० దోసిలి.

अंजवाना - स्त्री० కాటుక పెట్టుట.

अंजाम - पुं० పరిణామము; సమాప్తి.

अंजीर - पुं० అత్తిపండు.

अंजुम - पुं० నక్షత్ర సమూహము; నక్షత్ర ములు.

अंजुमन - स्त्री० సభ.

अंजुरी - स्त्री० अंजली

अंटना - अ०क्रि० ఇముడుట; నిండుట.

अंटा - पुं० పెద్దగుండు; నూలు లేక పట్టు కండె.

अंठी - स्त्री० టెంక; బీజము; రొండి లేక బొడ్డు.

अंड - पुं० వృషణము; గుడ్డు; బ్రహ్మాండము.

अंडकोश - पुं० వృషణము; బ్రహ్మాండము; పండుపై తోలు లేక తొక్క.

अंडज - वि० గుడ్డులోంచి పుట్టినటువంటి - పక్షిమొదలగునవి

अंड़बंड - वि० అసంబద్ధ ప్రలాపము.

अंडा - पुं० గుడ్డు.

अंडी - स्त्री० ఆముదపు చెట్టు.

अंडुआना - अ०क्रि० దూడ గిత్తగా పెరుగుట; బుడ్డకొట్టుట.

अंडुआ बैल - पुं० सांड ; ఆబోతు.

अंत - पुं० అంతము; తుది; సమాప్తి.

अंत:करण - पुं० అంతఃకరణము; మనస్సు.

अंतक - पुं० యముడు; శివుడు.

अंतडी - स्त्री० ప్రేగు; आंत.

अंतकाल - पुं० మృత్యువు.

अंतक्रिया - स्त्री० అంత్యక్రియ.

अंतरंग - वि० ఆత్మీయుడైన; లోపలి;

అన్యోన్యతగల.
अंतर - पुं० దూరము, భేదము; వ్యవధి; లోపలి (वि).
अंतरपर; अंत:पर - पुं० యవనిక, తెర.
अंतराय - पुं० అంతరాయము. విఘ్నము.
अंतराल - पुं० ఆవరణము; మధ్యభాగము.
अंतरीय - पुं० ద్వీపము; సముద్రమున చొచ్చు కొనియుండు మొనగల భూభాగము.
अंतर्गत - वि० దాగియున్న; గూఢమైన; లోపలికి వచ్చిన.
अंतर्द्वार - पुं० గుప్తద్వారము.
अंतर्राष्ट्रीय - वि० అంతర్దేశీయమైన.
अंतिम - पुं० చివరి, కడపటి.
अंतेवासी - पुं० గురుకుల శిష్యుడు; అంత్య జుడు.
अंत:करण - पुं० అంతఃకరణము. వివేకము.
अंत्य - पुं०చివరి; కడపటి.
अंत्यज - पुं० శూద్రుడు; అస్పృశ్యుడు.
अंत्येष्टि - पुं० అంత్యక్రియలు.
अंत्र - पुं - **अंत्री** - स्त्री० ప్రేగు.
अंदर - क्रि०वि० లోపల.
अंदरी ; अंदरूनी - वि० లోపలి.
अंदाज - पुं० అంచనా; ఊహ.
अंदाजा - पुं० दे - अंदाज.
अंदाजन - क्रि०वि० దాదాపు; దాదాపుగా.
अंदेशा - पुं० సంశయము; సందేహము; జంకు; చింత.
अंध - वि० గుడ్డి; చీకటిగా, వెర్రెత్తిన; అజ్ఞాని.
अंधकार - पुं० చీకటి.
अंधकूप - पुं० అంధకూపము; పాడుబావి; చీకటి బావి.
अंधखोपडी - पुं० మూర్ఖుడు; తెలివిలేని.
अंधड - पुं० తుఫాను.
अंधतमस - पुं० కటిక చీకటి.
अंधता - पुं० గుడ్డితనము.
अंधपरंपरा - स्त्री० విచక్షణలేకుండా గుడ్డిగా నమ్ముట.
अंधा - पुं० గుడ్డివాడు; వివేకహీనుడు. **अंधा धुंध**-स्त्री० ఆలోచనలేని పని; ఘోరమైన అంధకారము; అన్యాయము; గడబిడ.
अंधिचारा - पुं० दे० अंधेरा.
अंधिचारी - स्त्री० చీకటి; గుడ్డము కళ్ళ గంత; వేటపక్షుల కళ్ళగంత.
अंधेर - पुं० అత్యాచారము; దుండగము.
अंधेरखाता-पुं० వ్యతిక్రమము; అన్యాయము; లెక్క పత్రములేని ఖాతా లేక వ్యవస్థ.
अंधेरा - पुं० మసక; చీకటి.
अंधेरे घर का उजाला - కులదీపకుడు.
अंधेरे मुँह या मुँह अंधेरे - చీకటి ముఖమున.

अंधेरा गुप - కటిక చీకటి.
अंब - स्त्री० తల్లి; మామిడిచెట్టు.
अंबक - पुं० తండ్రి; నేత్రము.
अंबर - पुं० వస్త్రము; ఆకాశము; అభ్రకము; మేఘము; సుగంధ ద్రవ్యము.
अंबरडंबर - पुं० సంధ్యారాగము; సూర్యాస్త సమయమున, పడమటి దిక్కున వ్యాపించు ఎర్రదనము.
अंबराई - स्त्री० आमराई; మామిడి తోట.
अंबा - स्त्री० దుర్గ; పార్వతి; తల్లి; మామిడి.
अंबार-पुं० అంబారము; సమూహము; రాశి.
अंबारी - स्त्री० ఏనుగుమీది అంబారి.
अंबिया - पुं० మామిడి పిందె.
अंबु - पुं० జలము; నీరు.
अंबुज - पुं० కమలము; वि. నీటిలో ఉత్పన్నమైన; జలమున పుట్టిన.
अंबुद ; अंबुधर - पुं० మేఘము; నీరు ఇచ్చునది.
अंबुधि ; अंबुराशि - पुं० సముద్రము.
अंबुरुह - पुं० కమలము.
अंभोरुह-पुं० శంఖము; కమలము; చంద్రుడు; కర్పూరము.
अंश - पुं० అంశము; భాగము; వంతు.
अंशी - पुं० భాగస్థుడు.
अंशु - पुं० కాంతి; కిరణము; భుజము.
अंशुमान ; अंशुमाली - पुं० సూర్యుడు.
अंस - पुं० కిరణము.
अंसुआ - पुं० కన్నీరు.
अकड-स्त्री० దర్పము; పొగరు; మిడిసిపాటు. **अकड वाज** ; దర్పము గలవాడు; పొగరుబోతు.
अकडना - पुं० మిడిసిపాటు; పొగరుగా ప్రవర్తించుట; బిరుసెక్కుట; కొంకర పోవుట.
अकबर - वि० మహానుడు; గొప్ప; అక్బరు చక్రవర్తి.
अकरूण - वि० కరుణలేని; జాలిలేని.
अकर्म - वि० పనిలేని, సోమరి; కర్మలేని.
अकर्मण्य - वि० సోమరితనముగల; పని చేయని.
अकर्मा - वि० दे० अकर्मण्य.
अकर्मी - पुं० చెడుపని చేయువాడు; పాపి; దుష్కర్మి; అపరాధి.
अकलंक - वि० నిర్మలమైన; కళంకము లేని.
अकस - पुं० ద్వేషము; వైరము; అక్కసు.
अकसर ; अक्सर - स्त्री०वि० తరచుగా; సామాన్యముగా.
अकसाम - पुं० (किस्म का बहु०)- పలు రకములు.
अकांड - वि० కొమ్మలేనిది; అకారణము;

అకస్మాత్తుగా; అసందర్భముగా ఘటించునది.

अकांड - तांडन - पुं० పసలేని కుప్పి గంతులు; పనికిమాలిన చర్చ; వితండ వాదము.

अकाज - पुं० वि० చెడ్డపని; విఘ్నము; ఆటంకము; పాపము क्रि वि० నిష్ప్రయోజనముగా.

अकाजी - वि० దుష్కృత్యము చేయువాడు; కార్యభంగము చేయువాడు; ఆటంక పరచువాడు.

अकाम - वि० కామనా రహితుడు; నిస్పృహుడు; కోరికలేని వ్యర్థమైన; పని లేని; నిష్ప్రయోజనమైన.

अकाय - वि० అశరీరుడు; శరీరములేని; నిరాకారుడు; జన్మరహితుడు.

अकाल - पुं० అనుపయుక్త సమయము; కుసమయము; కరువుకాలము; కాటకము; అభావము; లోటు. वि० నిత్యము; శాశ్వతము.

अकास - पुं० आकाश ; ఆకాశము.

अकिंचन - पुं० నిష్ఠదరిద్రుడు; కడు దరిద్రుడు.

अकिंचनता - स्त्री० దారిద్ర్యము; బీదరికము; गरीबी.

अकुल - वि० కులములేని; నీచుడు.

अकुलाना - स्त्री०वि० కలతచెందుట; వ్యాకులపడుట.

अकूत - वि० లెక్కలేని; లెక్కింపశక్యము గాని; అపరిమితమైన.

अकूल - वि० ఒడ్డులేని; అపారమైన.

अकेला - वि० ఏకాకి; అద్వితీయమైన पुं० ఒంటరి; ఏకాంతము నిర్జనస్థానము अकेला - दुकेला ; ఒకటి - రెండు; ఒకళ్ళిద్దరు.

अकेले - क्रि०वि० ఒంటరిగా.

अकोर - पुं० दे० अँकोर.

अकौवा - पुं० జిల్లేడు; కంఠనాళము.

अक्ल - स्त्री० బుద్ధి; తెలివి.

अक्ल मंद - वि० బుద్ధిమంతుడు; తెలివి గలవాడు.

अक्ल-मंदी - स्त्री० తెలివి.

अक्ली - वि० బుద్ధి సంబంధమైన; తెలివికి సంబంధించిన.

अक्खड - वि० మొండితనముగల; మూర్ఖుడు; మోటైన; అనాగరి.

अक्खडपन - पुं० మోటుతనము; నిర్భీతి; పోట్లాట స్వభావము అనాగరికము.

अक्सर - क्रि०वि० दे० अकसर.

अक्षत - वि० గాయపడని; నొప్పింపబడని;

అఖండమైన पुं० అక్షతలు; అక్షింతలు.

अक्षम - वि० ఓర్పులేనివాడు; సామర్థ్యము లేని.

अक्षमता - स्त्री० असमर्थता ; అసమర్థత.

अक्षम्य - वि० క్షమింపరాని.

अक्षय - वि० నశించని पुं० పరమాత్మ.

अक्षयलोक - पुं० స్వర్గము.

अक्षर - वि० నశించని; చెడని; పరివర్తనలేని पुं० ఆత్మ; బ్రహ్మ; శివుడు; విష్ణువు; ఆకాశము; మోక్షము, అక్షరము.

अक्षरगणित - पुं० బీజగణితము.

अक्षरशः - क्रि०वि० ఉన్నది ఉన్నట్లుగా; పూర్తిగా; అక్షరశః.

अक्षिगत - वि० దృష్టము; కనిపించినది.

अक्षुण्ण - वि० విరగని; యావత్తు.

अक्षोनी ; अक्षौहिणी - स्त्री० చతురంగిణి సేన; 109350 పైగా సైనికులు; 65610 అశ్వములు 4,21,870 గజములు గల సైన్యము.

अक्षोभ - वि० క్షోభములేని; గంభీరమైన; శాంతముగల; నిర్భయుడు; पुं० శాంతి; క్షోభము లేనివాడు.

अखंड -वि०సమస్తము; యావత్తు; ఖండము లేని.

अखबार - पुं० వార్తాపత్రిక ; अखवार नवीस ; పత్రికలో వ్రాయు

अखर - पुं० అక్షరము.

अखरना-अ०क्रि० అప్రియము కటువుగా నుండుట.

अखरोट - पुं० అఖరోటూపం

अखाडा - पुं० మల్లయుద్ధము గోదా; సాధువులు ఉండుచ

अखाद्य - वि० తినదగని.

अखिल - वि० ఖిలముకాని ;

अगड-बगड - वि० తలాతో वे सिर पैर का.

अगणित - वि० లెక్కలేని.

अगम्य - वि० దుర్గమముగు; పో రాని.

अगर - पुं० అగరు; చందన విశే अव्य० ఒకవేళ यादि.

अगलबगल - क्रि०वि० ఇరు अडोसबडोस ; ఇటునట

अगला - वि० మొదటి; ప్రాచీన పిమ్మట पुं० పూర్వజుడు; న

अगवाडा - पुं० ఇంటిముందు

अगहन - पुं० మార్గశీర్ష మాస

अगहनी - स्त्री० మార్గశీర్ష పంటకు వచ్చు పైరు.

अगाऊ - वि० సంచకరువు;

क्रि॰वि॰ తొలి; ముందు.
अगाडी - क्रि॰वि॰ ముందు; ఎదుట; తొలి.
अगाध - वि॰ గంభీరమైన; మిక్కిలి లోతు గల; అర్థము కాని.
अगिन - स्त्री॰ అగ్ని; वि॰ లెక్కలేని.
अगुआ - पुं॰ నాయకుడు; మార్గదర్శకుడు; మొనగాడు.
अगुआई - स्त्री॰ మార్గదర్శకత్వము; నాయకత్వము; స్వాగతము.
अगोचर - वि॰ అగోచరము; తెలియరాని.
अग्र - पुं॰ మొన; ముందటి భాగము, वि. శ్రేష్ఠమగు.
अग्रज - वि॰ ముందు జన్మించినవాడు; అన్న.
अग्रसर - पुं॰ ముందునడుచువాడు; నాయకుడు.
अग्रहार - पुं॰ బ్రాహ్మణులకు పారితోషికముగా ఇవ్వబడిన భూమి లేక గ్రామము.
अग्राह्य - वि॰ గ్రహింపరాని; స్వీకరించదగని.
अघ - पुं॰ పాపము; దుఃఖము.
अघटित - वि॰ అసంభవమైన; కఠినమైన; ఘటింపని ; అనివార్యమగు; తగని.
अघाना - अ॰क्रि॰ ప్రసన్నమగుట; భోజన పానాదులచే తృప్తిజెందుట; సంతుష్టమగుట.
अघी - वि॰ పాపి; దురాత్ముడు.
अघोर - वि॰ సుందరమగు; మనోహరము కాని; पुं॰ శివుని రూపములలో ఒకటి ఒక మత సంప్రదాయము.
अचंभा - पुं॰ ఆశ్చర్యము.
अचंभित - पुं॰ ఆశ్చర్యము నొందిన
अचकन - पुं॰ ఒక విధమగు చొక్కా, లాల్చీ.
अचर - पुं॰ జడ పదార్థము.
अचरज - पुं॰ ఆశ్చర్యము अचंभा.
अचल - वि॰ చలించని पुं॰ పర్వతము.
अचला - वि॰ స్థిరమగు स्त्री॰ భూమి, పృథ్వి.
अचानक - क्रि॰वि॰ అకస్మాత్తుగ.
अचार - पुं॰ ఊరగాయ.
अचिंत्य - वि॰ చింతించదగని.
अचीता - वि॰ ఆకస్మికమగు; చింతలేని; ఊహింపని.
अचूक - वि॰ వ్యర్థముగాని; అమోఘమైన.
अचेत - वि॰ ఏమరుపాటుగల; తెలియని; స్మృతిలేని ; తప్పిన.
अच्छा - वि॰ మంచి; సరైన; బాగుగానున్న.
अच्छाई - स्त्री॰ మంచితనము.
अछूत ; अछूता - वि॰ అంటరాని; అస్పృశ్యమగు; తాకరాని.
अजगर - पुं॰ కొండచిలువ.
अजगरी - वि॰ సోమరి; కొండ చిలువవలె ;

स्त्री० సోమరితనము.
अजनबी - वि० ఎరుగని; పరాయి; పరదేశి; अनजान.
अजनबीपन - पुं० పరిచయములేమి; వింత.
अजब - वि० విచిత్రమగు; విలక్షణమగు; వింతయైన.
अजर - वि० వార్ధక్యములేని; ముసిలితనము లేని; క్షీణించని.
अजवाइन ; अजवाचन - स्त्री० వాము.
अजस - पुं० అపకీర్తి.
अजसरे - क्रि०वि० మొదటినుండి.
अजस्र - क्रि०वि० సర్వదా; ఎల్లప్పుడు; అవిచ్ఛిన్నముగా.
अजाची - वि० आयाची ; యాచించని.
अजात - वि० కులములేని; వెలివేయ బడిన; జన్మించని.
अजान-स्त्री०बाँग; నమాజుకొరకు పిలుపు.
अजान - वि० తెలివిలేని; पुं० అజ్ఞానము.
अजायब-खाना ; अजायब घर - पुं० వస్తు ప్రదర్శనశాల; సంగ్రహాలయము.
अजित - वि० జయింపబడని.
अजी - अव्य० సంబోధనశబ్దము; అయ్యా! ఓయీ!
अजीत - वि० జయింపబడని.
अजीब - वि० అద్భుతమైన अनोखा.
अजौ - क्रि०वि० ఇంకనూ; నేడు కూడా; నేటివరకు.
अज्ञ - वि० తెలివిలేనివాడు; మూర్ఖుడు.
अज्ञता - स्त्री० అజ్ఞానము.
अज्ञात - स्त्री० తెలియని.
अज्ञानी - वि० తెలియని; మూర్ఖుడైన.
अज्ञेय - वि० తెలియశక్యముగాని.
अट - स्त्री० ప్రతిబంధకము; షరతు.
अटक - स्त्री० అడ్డు; చిక్కు; అడ్డంకు; విఘ్నము. वि० విచ్చలవిడిగా తిరుగు వాడు.
अटकना - अ०क्रि० తగుల్కొనుట; చిక్కు కొనుట; నిలుచుట; తటాలున ఆగుట.
अटकल - स्त्री० ఊహ, అంచన.
अटकलपच्चू - पुं० కపోల కల్పన.
अटकलबाज - पुं० అంచనా వేయుటలో దిట్ట.
अटकाना - स०क्रि० అటకాయించుట; అడ్డుపెట్టుట; ఆటంకపరచుట.
अटपटाना-अ०क्रि० సంకోచించుట; తటపటాయించుట; తూలుచు నడచుట.
अटल - वि० అచంచలముగ; స్థిరముగ.
अटवी - स्त्री० जंगल ; అడవి.
अटा - स्त्री० అటక; మేడమీది గది.
अटारी - स्त्री० మేడ; అటక; పై అంతస్తు;

ధాన్యరాశి.

अटूट - वि० విరగని; దృఢమగు.

अट्टहास - पुं० అట్టహాసము; పెద్ద నవ్వు.

अट्टालिका - स्त्री० మేడ; మేడపైగది.

अट्ठाईस - वि० 28.

अट्ठानवे - वि० 98.

अट्ठारह - वि० 18.

अट्ठावन - वि० 58.

अट्ठासी - वि० 81.

अठखेली - स्त्री० ఒయ్యారపు నడక; వేడుక.

अठन्नी - स्त्री० అర్ధరూపాయి నాణెము.

अठलाना - अ०क्रि० दे० इठलाना.

अठोठ - पुं० ఆడంబరము.

अडंगा-पुं० విఘ్నము; ఆటంకము; కుస్తీ.

अडचन - स्त्री० విఘ్నము; ఆటంకము.

अडतालीस - वि० 48.

अडतीस - वि० 38.

अडना - अ०क्रि० ఆగుట; మొండిగా నుండుట (తన మాటమీద) हठना.

अडाना-स०क्रि०అడ్డగించుట; చొప్పించుట पुं०పోటీగుంజ.

अडिग - वि० अचंचल ; అచంచలమైన; దృఢమైన.

अडियल-वि०మంకుపట్టుపట్టిన; మొండిగ; సోమరియైన.

अडीठ - वि० కనిపించని.

अडोल - वि० अचंचल ; చలించని.

अडोस-पडोस - पुं० ఇరుగు - పొరుగు.

अडोसी-पडोसी - पुं० ఇరుగు - పొరుగు వారు.

अड्डा - पुं० కేంద్రము; బసచేయుచోటు; ఆగుచోటు; ప్రధానస్థానము; కార్లు, రిక్షాలు మొ.నవి ఆగుచోటు Stand.

अढाई - वि० ढाई ; రెండున్నర.

अणु - पुं० అణువు; సూక్ష్మకణము.

अत: - क्रि०वि० కనుక; కాబట్టి.

अतएव - क्रि०वि० కనుకనే; కాబట్టే.

अतनु - वि० శరీరములేని; पुं० మన్మథుడు.

अतर - पुं० इत्र ; అత్తరు.

अतल - पुं० పాతాళలోకము.

अतसी - स्त्री० अलसी ; అవిసె చెట్టు.

अतालीक - पुं० గురువు.

अताई - वि० నేర్పరియగు; ధూర్తుడు; అనుభవశాలి.

अति - पुं० ఎక్కువ; మక్కువటము.

अतिक्रम - पुं० మీరుట; ఉల్లంఘించుట.

अतिक्रांत - वि० హద్దుమీరిన.

अतियार - पुं०.అతిక్రమణము.

अतिरथ ; अतिरथी - पुं० పెక్కుమందితో యుద్ధము చేయు మహా యోధుడు.

अतिरिक्त - क्रि०वि० अलावा ; అదిగాక.

अतिरेक - पुं० ఆధిక్యము.

अतिशय - वि० చాల ఎక్కువ.

अतिशयोक्ति - स्त्री० అతిశయోక్తి అనబడు అలంకారము; ఒక అర్థాలంకారము; గొప్పగా పొగడుట.

अतिसार - पुं० సంగ్రహణరోగము; పాసనాల రోగము.

अतींद्रिय - वि० अगोचर ; అగోచరమైన.

अतीत - वि० గడచిన; వెనుకటి.

अतुराना - अ०क्रि० ఆతురపడుట.

अतुल ; अतुलित - पुं० సాటిలేని; అమితము.

अतुल्य - वि० अनुपम ; అనుపమైన; సాటి లేని.

अतृष्ण - वि० కోరికలు లేని.

अत्ता - स्त्री० తల్లి; తల్లిసోదరి; అత్త.

अत्तार - पुं० అత్తరు అమ్మువాడు; యూనాని మందులు అమ్మువాడు.

अत्यंत - वि० బహుఎక్కువ; మిక్కిలి.

अत्याचार - पुं० దుండగము; దురాచారము; దౌర్జన్యము.

अत्याचारी - वि० దురాచారి; అన్యాయము చేయువాడు; క్రూరుడు.

अत्युक्ति - स्त्री० అతిశయోక్తి.

अत्रक - वि० ఇచ్చటి.

अथ - क्रि०वि० మంగళవాచకము; ఇప్పుడు.

अथक - वि० అలసిపోని.

अथवा - अव्य० లేక या.

अथाह - वि० గంభీరమైన; లోతైన; లోతు తెలియని.

अदंड्य - वि० దండింపదగని; దండింపరాని.

अदंत - वि० దంతములేని; పళ్ళులేని.

अदब - पुं० మర్యాద; వినయము; ఆదర - సత్కారము; వాఙ్మయము.

अदबी - वि० సాహిత్య సంబంధమైన; సాహిత్యవేత్త.

अदमपैरवी - स्त्री० న్యాయ విచారణకు తగిన చర్య తీసుకొనకుండుట.

अदम्य - वि० అణచశక్యముగాని.

अदरक - पुं० అల్లము.

अदल - पुं० న్యాయము वि० సైన్యములేని; ఆకులు లేని.

अदल-बदल - पुं० మార్పిడి; పరివర్తిన; हेरफेर.

अदहन - पुं० ఎసరు; ఎసరు నీరు.

अदा - वि० చెల్లింపు; నిర్వహించుట ; स्त्री० ఒయ్యారము; కులుకు आदा करना ; చెల్లించుట; బాకీ తీర్చుట.

अदाई - स्त्री० చెల్లింపు.

अदायगी - स्त्री० అప్పుతీర్చుట; అప్పు తీర్పు.

अदालत - स्त्री० న్యాయస్థానము; కోర్టు.

अदालती - स्त्री० న్యాయస్థానమునకు సంబంధించిన; కోర్టు వ్యవహారములు తెలిసిన లౌకికుడు.

अदृश्य - वि० అదృశ్యమైన.

अद्य - क्रि०वि० నేడు; ఇప్పుడు.

अद्रि - पुं० పర్వతము; కొండ.

अद्वितीय - वि० అద్వితీయమైన; సాటిలేని.

अद्वैत - वि० రెండులేని; ఒంటరి पुं० పర బ్రహ్మ; వేదాంత మార్గము; బ్రహ్మమే సత్యమని ఘోషించు సిద్ధాంతము.

अध: - क्रि०वि० క్రింద.

अधकचरा - वि० అపరిపక్వమైన; బాగుగా పండని. Half backed.

अधकहा - वि० అస్పష్టముగా చెప్పబడిన.

अध खिला - वि० సగము విచ్చిన.

अधम - वि० నీచుడు; నీచము.

अधमरा - वि० సగము చచ్చిన.

अधर - पुं० క్రింది పెదవి; పాతాళము; ఆకాశము.

अधिक - वि० ఎక్కువ; అధికము.

अधिकृत - वि० స్వాధీనమైన.

अधिदेव - पुं० ఇష్టదేవత; కులదైవము.

अधिनायक - पुं० నియంత; ముఖ్యుడు; నాయకుడు.

अधिप - पुं० రాజు; స్వామి; యజమాని.

अधिवर्ष - पुं० లీపు సంవత్సరము (366 రోజులు గల సంవత్సరము)

अधिवेशन - पुं० సమావేశము; సభ.

अधिष्ठान - पुं० నివాస స్థానము; ప్రభుత్వము; రాజ్యాధికారము; ఆశ్రమము; సన్నిధి.

अधीन - वि० అధీనము; ఆధారపడిన.

अधीर - वि० అధీరుడు; ధైర్యములేని; కలతజెందిన.

अधीश-पुं० రాజు; పతి; స్వామి; యజమాని.

अधूरा - वि० సగము పూర్తి అయిన.

अधेड - पुं० నడివయస్సుగల.

अध्यवसाय - पुं० నిరంతర పరిశ్రమ; పట్టుదల.

अध्यवसायी - वि० నిరంతరము శ్రమించు వాడు; ప్రయత్నించువాడు.

अध्यवसित - वि० ప్రయత్నింపబడిన

अध्यापक - पुं० ఉపాధ్యాయుడు; అధ్యాపకుడు.

अध्यापन - पुं० బోధించుట; చదువు చెప్పుట.

अध्यापिका - स्त्री० ఉపాధ్యాయిని.

अध्याय - पुं० అధ్యాయము; పరిచ్ఛేదము.

अध्येता - पुं० అధ్యయనము చేయువాడు.

अनंग - पुं० మన్మథుడు; वि० శరీరములేని.

अनंग.क्रीडा - स्त्री० రతి; సంభోగము.

अनंतर - क्रि०वि० పిమ్మట; పిదప.

अन - क्रि०वि० లేని; వినా, बिना, बगैर.

अनकरीब - क्रि०वि० రమారమి; తరచుగా.

अनकहा - वि० చెప్పబడనది.

अनख - पुं० క్రోధము; ఈర్ష్య; ద్వేషము దుఃఖము; కోపము.

अनखना - अ०क्रि० కోపగించుట.

अनगढ - वि० మొరటు అయిన; చిత్రమైన.

अनगिनत - वि० లెక్కలేని; లెక్కింపరాని.

अनघ - वि० పాపరహితుడు; పుణ్యాత్ముడు; పుణ్యము.

अनचाखा - वि० ఎంగిలిచేయబడని; రుచి చూడబడని.

अनजान - वि० తెలియని; అజ్ఞాని; పరి చయములేని.

अनधिकार - वि० అధికారము లేని.

अनन्नास - पुं० అనాసదుంప (పండు).

अनन्य - वि० సాటిలేని.

अनन्वय - वि० పొందికలేని पुं० తనకు తానే సాటి - సాటిలేనిది; ఒకఅర్థాలంకారము.

अनन्वित - वि० అసంబద్ధమైన; పొందిక లేని.

अनपच - पुं० అజీర్ణము.

अनपढ - पुं० చదువు రానివాడు.

अनपेक्षित - वि० ఇష్టములేని; అనావశ్య మైన.

अनबन - वि० వైమనస్యము; విరోధము; జగడము.

अनभिज्ञ - वि० తెలియని; అజ్ఞాని.

अनभ्यस्त - वि० అభ్యాసములేని; అలవాటు లేని.

अनमन - वि० దిగాలుగానున్న; విచారము గల.

अनमना - वि० दे० अनमन.

अनमिल ; अनमेल - वि० అసంబద్ధమైన; పోలికలేని; కలవని.

अनमोल - वि० అమూల్యమైన; అందమైన; విలువైన.

अनय-पुं० అనీతి; అన్యాయము; అమంగళము.

अनयन - वि० కళ్ళులేని; గ్రుడ్డివాడు.

अनर्गल - वि० ఇష్టంవచ్చినట్లు; నిరాటం కముగా.

अनर्ह - वि० అర్హముకాని; అయోగ్యమైన.

अनर्थ - वि० అర్థములేని; అనర్థము; ఆపద.

अनल - पुं० అగ్ని.

अनल्प - वि० విస్తారము; ఎక్కువ.

अनवट - पुं० గానుగ ఎద్దు కళ్ళగంత;

కాలిమెట్టి.

अनवद्य - वि० లోపములేని; నిర్దోషమైన.

अनवधि - क्रि०वि० ఎల్లప్పుడు; वि० అంతు లేని.

अनवरत - क्रि०वि० ఎల్లప్పుడు; నిరంతరము.

अनशन - पुं० उपवास ; ఉపవాసము.

अनसुना - वि० వినినట్టి.

अनहित - पुं० కీడు; విరోధము; वि० హాని కరమైన.

अनहोनी - स्त्री० అసాధారణ విషయము; वि० అసంభవము.

अनाकानी - स्त्री० పెడచెవిని పెట్టుట; వినీవినట్లుండుట.

अनागत - वि० రానిది; లేనిది; జరుగబోవునది; తెలియనది. क्रि०वि० హఠాత్తుగా.

अनाज - पुं० ధాన్యము.

अनाडी-वि०అనుభవములేని; అయోగ్యుడు; చేతగాని; తెలియని.

अनाथ - वि० దిక్కులేనివాడు; దీనుడు.

अनादि - वि० ఆదిలేని; నిత్యమైన.

अनादृत - वि० తిరస్కరింపబడిన; ఆదరింపబడని.

अनाप-शनाप - वि० నిరర్థకరమైన; ఉపయోగములేని; అర్థం - పర్థం లేని ప్రలాపము.

अनामा - वि० పేరు ప్రఖ్యాతులు లేని.

अनामिका - स्त्री० ఉంగరపు వ్రేలు.

अनायास-क्रि०वि० సులువుగా; ప్రయాసము లేకుండా అటూలున.

अनार - पुं० దానిమ్మ చెట్టు లేక కాయ; చిచ్చు బుడ్డి

अनावृत - वि० ఆవరణలేని; కప్పుబడని.

अनावृष्टि - स्त्री० వర్షాభావము.

अनास - पुं० మిత్రుడు.

अनासक्त - वि० ఆసక్తిలేని; కోరికలేని.

अनाहार - वि० నిరాహారము; पुं० ఉపవాసము; లంఖణము.

अनाहूत - वि० ఆహ్వానింపబడని.

अनिंद्य - वि० దోషరహితమైన; ఉత్తమమైన; దోషములేని.

अनिच्छा - स्त्री० అయిష్టము.

अनित्य - स्त्री० అస్థిరమైన; అశాశ్వతమైన.

अनियंत्रित - वि० నిరాటంకమైన; నిగ్రహము లేని.

अनियमित-वि०నియమములేని; అనిశ్చితము.

अनिर्दिष्ट - वि० నిర్దేశింపబడని.

अनिर्वचनीय - वि० చెప్పదగని; వర్ణింపనలవిగాని.

अनिर्वाच्य - वि० ఎన్నుకొనదగని; వర్ణింప

వీలులేని.

अनिवार्य - वि० తప్పనిసరి.

अनिल - पुं० గాలి; వాయువు.

अनीत ; अनीति - पुं० నీతిలేని; పోకిరి తనము; అన్యాయము; అనీతి.

अनीश - पुं० అనాధుడు; దిక్కులేనివాడు; దీనుడు; శ్రేష్ఠుడు.

अनुकंपा - स्त्री० దయ; దాక్షిణ్యము.

अनुकरण - पुं० నకలు.

अनुगृहीत - वि० కృతజ్ఞుడు.

अनुग्रह - पुं० దయ; అనుగ్రహము; సహాయము.

अनुग्रही - वि० దయగల; पुं० సంరక్షకుడు.

अनुगत - पुं० సేవకుడు.

अनुगामी - पुं० ఆజ్ఞానువర్తి; వెంటనడచు వాడు.

अनुचर - पुं० అనుచరుడు; సేవకుడు.

अनुच्छेद - पुं० అధ్యాయము; పరిచ్ఛేదము.

अनुज - पुं० తమ్ముడు.

अनुज्ञा - स्त्री० ఆజ్ఞ.

अनुनय - पुं० వినయము; ప్రార్థన; వేడుకొనుట.

अनुनयी - पुं० విధేయుడు.

अनुनासिक - वि० ముక్కుతో పలకబడునది Nasal.

अनुपम - वि० అద్వితీయము; సాటిలేని.

अनुपयुक्त - वि० పనికిమాలిన.

अनुपस्थित - वि० హాజరుకాని.

अनिपस्थिति - स्त्री० గైరుహాజరు.

अनुप्राशन - पुं० అన్నప్రాశన.

अनुप्रास - पुं० వర్ణసామ్యము; ఒక శబ్దాలంకారము.

अनुबंध - पुं० అనుబంధము; ఒప్పందము; సంబంధము.

अनुभूति - स्त्री० అనుభవము.

अनुभोग - पुं० అనుభవము; భోగము.

अनुमति - स्त्री० అనుజ్ఞ; సమ్మతి.

अनुमान - पुं० అంచనా; ఉజ్జాయింపుగా.

अनुमानत - क्रि०वि० अंदाजन ; ఉజ్జాయింపుగా.

अनुमेय - वि० ఊహింపదగినది.

अनुमोदन - पुं० ఆమోదము.

अनुयायी -पुं० అనుసరించువాడు; वि०వెంబడించువాడు.

अनुरक्त - वि० అనురాగముగల; पुं०అనురాగము గలవాడు.

अनुराग - पुं० అనురాగము; ప్రేమ; ఎరుపు రంగు; శ్రద్ధ.

अनुरोध - पुं० మర్యాదగా బలవంత పెట్టుట; ఆటంకము.

ाति - स्त्री॰ పారంపర్యము; వినికిడి.

ारण - पुं॰ అనుసరణము.

ार - क्रि॰वि॰ అనుసారముగా; అను
ంణముగా.

ा - वि॰ అద్భుతమైన.

देत - वि॰ అనువదింపబడిన.

ा - वि॰ అనుపమైన; సాటిలేని.

ाद - पुं॰ తర్జుమా; అనువాదము.

ादक - पुं॰ అనువాదకుడు; తర్జుమా
ేయువాడు.

- पुं॰ ధాన్యము; అన్నము.

- वि॰ పరాయి; ఇతర.

त्र - क्रि॰वि॰ మరియొక చోట.

था - क्रि॰वि॰ లేనియెడల; వేరు విధముగా.

पुरूष - क्रि॰वि॰ ప్రథమ పురుషము
hird person ; ఇతరుడు.

मनस्क - वि॰ పరధ్యానములోనున్న;
విగులుగానున్న.

ोन्य - सर्व॰ పరస్పరము.

ाय - पुं॰ పరస్పర సంబంధము; అన్వ
యము; వంశము.

ेषण - पुं॰ అన్వేషణ; వెదకుట; పరి
శోధన.

ेषी - पुं॰ పరిశోధించువాడు.

कर्ष - पुं॰ పతనము; అవమానము.

अपकाजी - वि॰ స్వార్థపరుడు; స్వార్థము
కలవాడు; చెడ్డపని చేయువాడు.

अपकार - पुं॰ అపకారము ; అవమానము;
హాని.

अपकीर्ति - स्त्री॰ అపకీర్తి; అప్రతిష్ఠ.

अपक्व - वि॰ పండని; పక్వముకాని.

अपच - पुं॰ అజీర్ణము.

अपचार - पुं॰ అపచారము; తప్పు; అపకీర్తి.

अपजय - स्त्री॰ ఓటమి.

अपटु - वि॰ అసమర్థుడు; చేతకాని.

अपढ - वि॰ చదువురాని; అజ్ఞాని.

अपन - सर्व॰ మనము.

अपना - सर्व॰ తన; ఆత్మీయుడు.

अपनाना - स॰क्रि॰ దగ్గరకు తీసికొనుట;
తనలో లేక తమలో కలుపుగొనుట.

अपनापन ; अपनायत - पुं॰स्त्री॰ ఆత్మీ
యత

अपनापा - पुं॰ दे॰ अपनापन.

अपने आप - सर्व॰ స్వయముగా.

अपभ्रंश - पुं॰ పదముల యొక్క వికృత
రూపము; అపభ్రంశము.

अपमान - पुं॰ అవమానము.

अपमार्ग - पुं॰ చెడుదారి.

अपयश - पुं॰ అపకీర్తి.

अपर - वि॰ ఇతరము; వెనుకటి.

अपरिमित - वि० మితములేని.

अपरिमेय - वि० ఊహాతీతమైన.

अपलक - वि० రెప్పవాల్చక.

अपवाद - पुं० సాధారణ నియమునకు భిన్నముగా నున్నది; అపకీర్తి.

अपशब्द - पुं० చెడు శబ్దము; తిట్టు.

अपसरण - पुं० దూరముచేయుట; వెడలు గొట్టుట.

अपस्मार - पुं० మూర్ఛరోగము.

अपाय - पुं० అపాయము; ఆపద; నాశము.

अपार - वि० దాటశక్యముగాని; అంతులేని.

अपावन - वि० అపవిత్రమైన; అపావనమైన.

अपाहिज -वि० అపాంగుడు; వికలాంగుడు; కుంటి గ్రుడ్డి; సోమరి.

अपील - स्त्री० నివేదనము; ప్రార్థన.

अपूर्व - वि० అద్భుతమైన पुं० పశ్చిమదిశ.

अपेक्षा - स्त्री० కోరిక; వాంఛ; ఆశ अव्य० కంటె ; से.

अपेक्षित - वि० కోరబడిన; వాంఛితము.

अपेय - वि० త్రాగకూడని.

अप्रतिभ-वि० నివ్వెరబోయిన; తెల్లబోయిన.

अप्राप्त - वि० పొందని.

अप्राप्य - वि० ప్రాప్తించని; లభ్యముగాని; దొరకని.

अप्रिय - वि० ప్రియముకాని; రుచిలేని.

अफलातून - पुं० ప్లేటో అను గ్రీకుదేశపు తత్త్వవేత్త.

अफवाह - स्त्री० వదంతి.

अफसर - पुं० ఆఫీసరు, అధికారి.

अफसाना - पुं० किस्सा ; కథ.

अफसोस - पुं० దుఃఖము.

अफीम - स्त्री० నల్లమందు.

अफीमची - पुं० అలవాటుగా నల్లమందు తినువాడు.

अब - क्रि०वि० ఇప్పుడు.

अबखरा - पुं० ఆవిరి.

अबरक ; अबरख - पुं० అభ్రకము.

अबला - स्त्री० స్త్రీ.

अबवाब - पुं० అదనపు పన్ను; cess.

अबादानी - स्त्री० दे० आबादानी.

अबाध ; अबाधित - वि० నిరాటంకమైన; విఘ్నరహితమైన.

अबीर - पुं० బుక్కా; గులాము; పుప్పొడి.

अबूझ - वि०दे० अबुधा.

अबे - अव्य० తిరస్కార సూచక శబ్దము; అరే!

अबे तबे करना - स०क्रि० - అసభ్యతా పూర్వకంగా నిందించుట లేక మాట్లాడుట.

अबेर - स्त्री० ఆలస్యము.

अब्द - पुं० సంవత్సరము; మేఘము.
अब्धि - पुं० సముద్రము.
अब्बा - पुं० తండ్రి.
अब्र - पुं० మేఘము.
अभद्र - वि० అసభ్యుడు; నీచమగు.
अभागा - पुं० భాగ్యహీనుడు.
अभाव - पुं० అభావము; లోటు.
अभास - दे० आभास.
अभिज्ञ - वि० తెలిసినవాడు.
अभिज्ञा - स्त्री० స్మృతి; అలౌకిక జ్ఞానము.
अभिज्ञान - पुं० గురుతు; స్మృతి చిహ్నము; జ్ఞాపకము.
अभिधान - पुं० పేరు; ఉపాధి; హోదా.
अभिनंदन - पुं० ప్రశంస; అభినందన; ఆనందము; పొగడ్త.
अभिनय - पुं० నటన; అభినయము.
अभिनव - पुं० ఆధునికము.
अभिनेता - पुं० నటుడు; actor.
अभिनेत्री - पुं० నటి ; actoress.
अभिन्न - वि० తేడాలేని; భిన్నముకాని.
अभिभावक - पुं० సంరక్షకుడు; పోషకుడు.
अभिभाषण - पुं० ఉపన్యాసము.
अभिमान - पुं० అభిమానము; అహంకారము; గర్వము.
अभियान - पुं० దాడి; ముట్టడి; యాత్ర.
अभियुक्त - पुं० నేరస్థుడు.
अभियोग - पुं० నేరారోపణ; నేరము.
अभियोगी - पुं० ఫిర్యాది.
अभिरुचि - स्त्री० కోరిక; ప్రవృత్తి.
अभिलाष ; अभिलाषा - पुं०स्त्री० అభిలాష; వాంఛ.
अभिलेख - पुं० శిలాశాసనము; తామ్రపత్రములలో వ్రాయబడిన శాసనసూచన
अभिवंदन ; अभिवंदना - पुं० నమస్కారము; స్తుతి.
अभिवंदनीय; अभिवंद्य- पुं० నమస్కరింపదగిన; స్తుతింపదగిన.
अभिवादक - पुं० నమస్కరించువాడు; స్తుతించువాడు.
अभिवादन - पुं० శ్రద్ధాంజలి ; స్తుతి.
अभिशाप - पुं० శాపము.
अभिसंधि - स्त्री० కుట్ర; మోసము.
अभिसार - पुं० ప్రియుని కలసికొనుటకు చేయు యాత్ర.
अभिसारना - अ०क्रि० ప్రియుని కలసికొనుటకు వెళ్ళుట.
अभी - क्रि०वि० ఇప్పుడే; ఇప్పుడు కూడా.
अभीप्सा - स्त्री० తీవ్రవాంఛ.
अभीर - पुं० గొల్లవాడు.
अभीष्ट - पुं० కోరిక वि० కోరిన.

अभूत - वि० లక్షణమైన.

अभ्यर्थना - स्त्री० వేడుకోలు.

अभ्यस्त - वि० అభ్యసించిన; అభ్యసింప బడిన.

अभ्यागत - पुं० అతిథి.

अभ्युदय - पुं० శుభోదయము.

अभ्र - पुं० మేఘము.

अभ्रांत - वि० భ్రాంతిలేని.

अमर - वि० చావు లేని पुं० దేవత.

अमराई - स्त्री० మామిడితోపు లేక మామిడి తోట.

अमरुद - पुं० జామిచెట్టు లేక కాయ.

अमर्ष - पुं० కోపము; కినుక.

अमल - वि० స్వచ్ఛమైన; దోషములేని पुं० నడవడి; అధికారము.

अमली - वि० అమలులోనికి వచ్చు; पुं० త్రాగు బోతు.

अमात्य - पुं० మంత్రి.

अमान - वि० కొలతలేని; గౌరవములేని; గర్వములేని पुं० రక్షణ; శరణు.

अमावट - स्त्री० మామిడి తాండ్ర.

अमिट - पुं० శాశ్వతమైన; నశ్వరముకాని.

अमिय - पुं० अमी ; అమృతము.

अमी - पुं० दे० अमिय.

अमीन - पुं० కోర్టు అమీనా; న్యాయస్థానము నుంచి ఉత్తర్వులు తెచ్చు కర్మచారి.

अमीर - पुं० ధనవంతుడు; భాగ్యవంతుడు.

अमीरजादा-पुं० ధనవంతుని కుమారుడు.

अमीरी - स्त्री० ధనాఢ్యత; సంపన్నత.

अमुक - वि० ఫలానా; ఒకానొక.

अमूर्त्त - वि० రూపములేని.

अमूल - वि० ఆధారములేని; వేరులేని.

अमेय - वि० అపరిమితము.

अमोघ - वि० అమోఘమైన; వ్యర్థముకాని.

अमोल ; अमोलक - वि० दे० अमूल्य.

अम्लान - वि० వాడనిది; నిర్మలమైన.

अम्हौरी - स्त्री० ఒంటిపేలుడు; శరీరపు పేలుడు.

अयश - पुं० అపకీర్తి.

अयाचित - वि० కోరబడనిది; యాచింప బడనిది.

अयाची - वि० యాచించనివాడు पुं०అయా చకుడు.

अयोग - पुं० అకలయిక; అనౌచిత్యము; చెడుకాలము.

अय्यारा - पुं० వ్యభిచారి; విలాసి.

अरंड - पुं० ఆముదము.

अरक - पुं० అరకు; రసము.

अरगजा - पुं० సుగంధ ద్రవ్యము.

अरगनी - स्त्री० दे० अलगनी.

अरज - स्त्री० నివేదనము; ప్రార్థన పుం० వెడల్పు

अरजना - स०क्रि० ప్రార్థించుట.

अरजी - स्त्री० దరఖాస్తు वि० దరఖాస్తు దారుడు.

अरथी - स्त्री० పాడె.

अरदली - पुं० బిళ్ళబంట్రోతు.

अरब - पुं० నూరుకోట్లు; అరేబియా నివాసి.

अरबी - पुं० అరేబియా నివాసి (స్త్రీ) అరబీ భాష.

अरमान - पुं० ఆకాంక్ష.

अरविंद - पुं० తామరపువ్వు; పద్మము.

अरवी - स्त्री० अरुई ; చామదుంప.

अरस-परस - पुं० ఒక విధమైన పిల్లల ఆట (దాగుడు మూత).

अरसा - पुं० సమయము; వ్యవధి.

अरस्तू - पुं० గ్రీకు దేశపు తత్వవేత్త.

अरहर - स्त्री० కందులు.

अराजकता - स्त्री० అరాజకత్వము; అరాచకత్వము.

अराजी - स्त्री० సాగులోకి వచ్చిన భూమి.

अराति - पुं० శత్రువు.

अरिष्ट - पुं० అరిష్టము; కీడు; అపశకునము.

अरुई - स्त्री० दे० अरवी.

अरुण - वि० కొంచెము ఎర్రని సూర్యుడు; సూర్యసారథి.

अरुणशिखा - पुं० కోడిపుంజు.

अर्गल - पुं० **अर्गला**-स्त्री० తలుపు గడియ.

अर्घ ; अर्घ्य - पुं० అర్ఘ్యము; పూజ; వెల.

अर्चक - पुं० పూజారి.

अर्चन - पुं० **अर्चना** - स्त्री० పూజ.

अर्चि - स्त्री० అగ్నిజ్వాల; కిరణము.

अर्ज - पुं० నివేదన; ప్రార్థన; వెడల్పు.

अर्जक - वि० సంపాదించువాడు.

अर्जन - पुं० సంపాదన.

अर्जित - वि० సంపాదించిన.

अर्जी - स्त्री० దరఖాస్తు; ప్రార్థనాపత్రము.

अर्थ -पुं०అర్థము; ఉద్దేశ్యము; అభిప్రాయము; ధనము; కారణము.

अर्थशास्त्र - पुं० ఆర్థికశాస్త్రము; అర్థశాస్త్రము.

अर्थात - अव्य० यानी అనగా.

अर्थी - पुं० అర్థించువాడు; యాచకుడు.

अर्दली - पुं० బిళ్ళబంట్రోతు.

अर्धांगी - पुं० భార్య.

अर्पण - पुं० అర్పణ; అర్పించుట.

अलग - वि० వేరుగా; భిన్నమైన.

अलबेला - वि० షోకిలా; విలాసి.

अलमस्त-वि० చీకూచింతలేని; మదించిన.

अलमास - पुं० వజ్రము.

अलस - वि० సోమరి.

अलसेट - स्त्री० అడ్డంకి ; లేనిపోనిజాగు.
अलहदा - वि० వేరు; వేరైన ; अलग.
अलापना - अ०क्रि० రాగాలాపనచేయుట.
अलावा - क्रि०वि० అంతేకాక; తప్ప.
अलि - पुं० గండు తుమ్మెద.
अली - स्त्री० చెలికత్తె; సఖి; పంక్తి; తుమ్మెద.
अलीक - पुं० మర్యాదహీనత; वि० దారి తప్పిన.
अलोना - वि० ఉప్పులేని; రుచిలేని.
अलौकिक - वि० అద్భుతమైన; లోకాతీతమైన.
अल्ताफ - पुं० దయ; అనుగ్రహము.
अल्पसंख्यक - पुं० అల్పసంఖ్యాకులు.
अल्हक - वि० వాస్తవముగా; నిజానికి.
अल्हड - वि० పిన్నవయస్సుగల; నిర్లక్ష్యముగా తిరుగు; అమాయకమైన; లేదూడ.
अवज्ञा - स्त्री० తిరస్కారము, అవమానము.
अवद्य - वि० అధముడు; పాపి.
अवधि - स्त्री० గడువు; వ్యవధి; మేర అయోధ్య సంబంధమైన.
अवधी - स्त्री० అవధిభాష - అయోధ్య ప్రాంతపు భాష.
अवधूत - पुं० సన్యాసి; దిగంబర సన్యాసి; సాధువు.
अवध्य - वि० వధింపరానిది; చంపరానిది.
अवनि - स्त्री० భూమి.
अवमान - पुं० అవమానము; తిరస్కారము.
अवयव - पुं० అవయవము; శరీరాంగము.
अवरोहण - पुं० దిగుట; పతనము.
अवरोहना - अ०क्रि० దిగుట; स०क्रि० ఉల్లంఘించుట.
अवलंब ; अवलंबन - पुं० ఆధారము; ఆశ్రయము.
अवलंबित - वि० ఆశ్రయించిన; ఆధారపడిన.
अवलि; अवली - पुं० పంక్తి; సమూహము.
अवलोकन- पुं० పరిశీలన; అవలోకనము.
अवलोकना - स०क्रि० చూచుట; పరిశీలించుట.
अवश - पुं० వశములేని; విధిలేక.
अवश्य-क्रि०वि०जरूर ; తప్పక; అవశ్యము.
अवसान - पुं० మరణము; నాశనము.
अवस्था - स्त्री० స్థితి; వయస్సు; దశ.
अवहेलना-स्त्री० తృణీకారము; అనాదరణము; తిరస్కారము.
अवांतर - वि० లోపలి; నడుమ पुं० మధ్య.
अवाक् - वि० స్తబ్దుడైన; నిశ్చేష్టుడైన.
अवाच्य - वि० చెప్పకూడనిది.
अविकार -वि०వికారములేని; మార్పులేని.
अविनय - पुं० అవిధేయత.

अविरत - वि० నిరంతరము; ఎల్లప్పుడు.

अविलंब - वि० ఆలస్యములేని ; क्रि०वि० శీఘ్రముగా.

अविश्रांत - वि० అలయని; ఆగని ; क्रि०वि० ఎడతెరిపి లేకుండా.

अवैतनिक - वि० జీతములేని.

अवैघा - वि० చట్ట విరుద్ధము; నియమ విరుద్ధము; చట్టవిరుద్ధమైన.

अव्यवस्था - स्त्री० గడబిడ; నియమ రాహిత్యము.

अव्यवस्थित - वि० వ్యవస్థలేని; నియమ పాలనలేని.

अव्याधात - वि० అడ్డులేని.

अव्वल - वि० ప్రథమము; మొదటి శ్రేష్ఠమైన ప్రారంభము.

अशंकित - वि० दे० अशंक.

अशकुन - पुं० అపశకునము.

अशन - पुं० భోజనము; ఆహారము.

अशरण - वि० శరణులేని; నిస్సహాయుడు; అనాథుడు.

अशिक्षित - वि० చదువులేని; సభ్యతలేని.

अशिष्ट - वि० అసభ్యమైన; విధేయతలేని.

अश्लील - वि० అసభ్యమైన; అవాచ్యము; బూతు.

अश्व - पुं० అశ్వము; గుఱ్ఱము.

अश्वतर - पुं० खच्चर ; కంచరగాడిద.

अश्वत्थ - पुं० రావిచెట్టు; అశ్వని నక్షత్రము.

अष्टम - वि० ఎనిమిదవ.

असंख्य - वि० లెక్కలేని अनगिनत.

असंगत - वि० పొసగని ; యుక్తముకాని.

असंगति - स्त्री० అనౌచిత్యము; పొసగమి.

असंबद्ध - पुं० పొసగని; సంబంధములేని.

असंभावना - स्त्री० అసంభవము; సంభావ్యముకాని.

असगुन - पुं० దుశ్శకునము.

असबाब - पुं० सामान ; సామానులు; కారణములు.

असभ्य - वि० సభ్యతలేని; అసభ్యమైన.

असमंजस - स्त्री० అనిశ్చయమైనస్థితి; తటపటాయింపు; ఇబ్బంది.

असम - पुं० పాపము; అపరాధము.

असमग्र - वि० అసంపూర్ణమైన.

असर - पुं० ప్రభావము; ఒత్తిడి.

असरार - क्रि०वि० बारबार ; మాటి మాటికి; ఎడతెగక; पुं० రహస్యము.

असल -पुं० మూలధనము; అసలు; పునాది; वि० యధార్థమైన; పరిశుద్ధమైన.

असलियत - स्त्री० అసలు విషయము; వాస్తవము; సారము.

असली - वि० కల్తీలేని; నిజమైన; ప్రధానమైన;

శుద్ధమైన; నిజమైన.
असहयोग - पुं० సహాయ నిరాకరణము.
असहाय - वि० నిస్సహాయమైన; తోడులేని; దిక్కులేని.
असहिष्णु - वि० ఓర్పులేనివాడు.
असह्य - वि० సహింపలేని.
असामी - पुं० ఆసామి; వ్యక్తి; రైతు; కౌలుదారు.
असावधानी - स्त्री० అజాగ్రత్త; ప్రమత్తత.
असीम - वि० అపరిమితమైన; అంతులేని.
असीसना - स०क्रि० ఆశీర్వదించుట.
असुविधा - स्त्री० ఇబ్బంది; కష్టము.
असूया - स्त्री० ~~ఈర్ష్య~~; ఓర్వలేని తనము.
असोच - वि० చింతలేని; నిశ్చింత; దుఃఖములేని.
असोज - पुं० ఆశ్వయుజమాసము.
अस्तबल - पुं० అశ్వశాల; గుఱ్ఱముల చావడి; घुडसाल.
अस्तव्यस्त - पुं० గడబిడగానున్న; గజిబిజిగానున్న; అస్తవ్యస్తముగానున్న.
अस्तित्व - पुं० అస్తిత్వము; ఉనికి.
अस्तीन - स्त्री० दे० आस्तीन.
अस्तु - अव्य० అగుగాక.
अस्तुरा - पुं० మంగలికత్తి.
अस्पताल - पुं० ఆసుపత్రి; వైద్యశాల.
अस्फुट - वि० స్పష్టముకాని; స్ఫుటముకాని.
अस्मत - स्त्री० పాతివ్రత్యము; పావనత.
अस्वस्थ - वि० అనారోగ్యమైన; జబ్బుగానున్న.
अस्वीकार - पुं० అనంగీకారము.
अस्वीकृत - वि० అంగీకరింపని; ఇష్టపడని.
अस्सी - वि० ఎనుబది; ఎనభై.
अहाता - पुं० ఆవరణ.
अहार - पुं० ఆహారము.
अहारना - स०क्रि० భుజించుట; నూలుకు గంజి పెట్టు.
अहित - वि० హితముగాని; చెడు శత్రువు.
अहीर - पुं० గొల్లవాడు.
अहेरी - पुं० अहेरिया-వేటకాడు; शिकारी.
अहोरात्र - पुं० రాత్రింబవళ్ళు.

आ

आँक - पुं० అక్షరము; ఒడి; అంకె; గురుతు.
आँकडा - पुं० సంఖ్య; గురుతు; అంకె; కొంకె.
आँकना - स०क्रि० అంచనావేయుట; ఊహించుట; గురుతువేయుట.
आँख - स्त्री० కన్ను; ధాన్యపు కంకె ; आँखे आना ; కళ్ళు కలక వచ్చుట.
आँख मिचौनी ; आँख मिचौली - स्त्री० దాగుడుమూత (ఆట)
आँगन - पुं० ఇంటిముంగిలి, వాకిలి.

आँच - पुं० సెగ; తాపము; నిప్పు.
आँचना - स०क्रि० సెగచూపుట; సెగపెట్టు.
आँचर ; आँचल - पुं० కొంగు; అంచు.
आँजन - पुं० కాటుక.
आँड - पुं० అండకోశము.
आँत - स्त्री० ప్రేగు.
आँदोलन-पुं० ఉద్యమము; అల్లకల్లోలము.
आँधी - स्त्री० గాలి దుమారము.
आँच - बाँच-पुं० అసంబద్ధపు ప్రలాపము.
आँवला - पुं० ఉసిరిక (చెట్టు లేక కాయ) .
आँवाँ - पुं० కుమ్మరి ఆవము; బట్టీ.
आँसू - पुं० కన్నీరు.
आइंदा - वि० అనాగతము; రానున్న.
आइना ; आईना - पुं० అద్దము.
आई - स्त्री० మృత్యువు; చావు.
आईन - पुं० చట్టము; నియమము.
आक - पुं० జిల్లేడు.
आकर्ण - वि० చెవి వరకు.
आकलन - पुं० సంగ్రహము.
आकांक्षा - स्त्री० అభిలాష; కామన.
आकांक्षी - वि० అభిలాషి.
आकार - पुं० ఆకారము.
आकुल - वि० వ్యాకులత చెందిన.
आकृष्ट - वि० ఆకర్షింపబడిన.
आक्रमण - पुं० దాడి; ఆక్రమణ.
आक्रांत-वि० ఆక్రమింపబడిన; ఓడింపబడిన.
आक्रामक - वि० ఆక్రమించువాడు; దాడి చేయువాడు.
आक्रोश - पुं० ఆక్రోశము; దూషణ; శపించుట.
आक्षेप - पुं० ఆక్షేపము; ఆరోపణ (దోషము) విసరుట.
आखर - पुं० అక్షరము.
आखरी; आखिरी - वि० చివరి; కడపటి.
आखिर - क्रि०वि० చివరకు; पुं० చివర.
आखिरकार - क्रि०वि० చివరికి; తుదకు.
आखेट - पुं० వేట.
अखेटक - पुं० వేటకాడు.
आख्यात - वि० ప్రతిష్ఠగల; ప్రసిద్ధమైన.
आख्यान - पुं० వృత్తాంతము; కథ; వర్ణనము.
आख्यायिका - स्त्री० కథ.
आगंतुक - वि० आनेवाला ; వచ్చునట్టి; पुं० అతిథి.
आग - स्त्री० నిప్పు; ప్రేమ ; **बबूला होना;** కోపముతో మండిపడుట.
आगत - वि० आया हुआ ; వచ్చియున్న; पुं० అతిథి.
आगत-स्वागत - पुं० ఆదరణ.
आगा-पीछा - पुं० సంకోచనము; వెనక ముందాడుట.

आगाज - पुं० ప్రారంభము.
आगामी - वि० రానున్న; జరుగబోవు.
आगाह - वि० పరిచితమైన; తెలిసిన భవిష్యము.
आगी - स्त्री० आग ; అగ్ని.
आगे - क्रिं०वि० ముందు; సమక్షమున; తరువాత; భవిష్యత్తులో.
आगोश - स्त्री० రొమ్ము; ఆలింగనము.
आग्रह - पुं० పట్టుదల.
आचार - पुं० సంప్రదాయము; ఆచారము; పద్ధతి; రివాజు.
आघात - पुं० దెబ్బ.
आचार-विचार - पुं० రీతి, రివాజు; జీవన పద్ధతి.
आच्छादन - पुं० మూత; ఆచ్ఛాదనము.
आच्छन्न ; आच्छादित - वि० కప్పబడిన.
आज - क्रिं०वि० ఈనాడు; నేడు; మేక సంబంధమైన.
आजन्म - वि० జన్మ పర్యంతము.
आजाद -पुं० స్వతంత్రమైన; స్వతంత్రముగా.
आजादी- स्त्री० స్వాతంత్ర్యము; స్వతంత్రత.
आजानु - वि० మోకాలువరకునున్న.
आजानु-बाहु - वि० మోకాలివరకు పొడవు గల చేతులు గలవాడు.
आजीवन - वि० జీవిత పర్యంతము.
आजीविका - स्त्री० బ్రతుకు తెరువు.
आज्ञा - स्त्री० ఆజ్ఞ; ఆదేశము; ఉత్తరువు.
आज्ञाकारी - वि० ఆజ్ఞను పాటించువాడు; విధేయుడు.
आज्य - पुं० ఘృతము; నెయ్యి.
आटा - पुं० పిండి; **गीला करना ;** కష్టము ఎక్కువచేయుట.
आठ - वि० ఎనిమిది.
आडंबर - पुं० ఆడంబరము; అట్టహాసము.
आड - स्त्री० చాటు; మాటు; అడ్డు.
आडा - वि० వంకరగానున్న; అడ్డముగానున్న పేక(నేత).
आढत - स्त्री० కమీషను వ్యాపారము; కమీషను వ్యాపారపు సామానులుండు చోటు.
आढातिया - पुं० దలారి.
आतंक - पुं० ప్రతాపము; పలుకుబడి; ప్రభావము; రోగము.
आतंकवादी - वि० భయపెట్టువాడు; బెదిరించువాడు.
आतताई ; आततायी - पुं० దురాచారి; అత్యాచారి.
आतिथ्य - पुं० అతిథి సత్కారము.
आत्मीय -वि० తన; पुं० సన్నిహిత మిత్రుడు లేక బంధువు.
आदत - स्त्री० అలవాటు.

आदतन - क्रिं॰वि॰ అలవాటుగా.
आदम - पुं॰ ఆదిమానవుడు.
आदमियत-स्त्री॰ మానవత్వము; నాగరికత.
आदमी - पुं॰ మానవుడు; వ్యక్తి.
आदर - पुं॰ ఆదరము; గౌరవము; మర్యాద.
आदरणीय - वि॰ మర్యాదింపదగిన; గౌరవించదగిన.
आदर्श - पुं॰ ఆదర్శము; అద్దము.
आदान-प्रदान - पुं॰ ఇచ్చుట; పుచ్చుకొనుట; ఇచ్చి పుచ్చుకొనుట; మార్పిడి.
आदाब - पुं॰ నమస్కారము; శిష్టాచారము.
आदाब अर्ज- पुं॰ నమస్కారము; ప్రణామము.
आदि - वि॰ మొట్టమొదటి ; प्रप्रथम.
आदिक - अव्य॰ वगैरह ; మొదలైన.
आदिम - वि॰ మొదటి; కడుప్రాచీనమైన.
आदी - वि॰ అలవాటు పడిన.
आदेश - पुं॰ ఆదేశము; ఆజ్ఞ.
आद्यंत - वि॰ మొదటినుండి చివరవరకు.
आध ; आधा - वि॰ సగము; సగభాగము.
आधार - पुं॰ఆధారము; ఆశ్రయము; పాదు; పునాది.
आधिकारिक - वि॰అధికారపూర్వకమైన.
आधिक्य -पुं॰ ప్రాధాన్యము; ఎక్కువ; వృద్ధి.
आधि दैविक - वि॰ దైవకృతము.
आधिभौतिक - वि॰ భౌతికమైన.
आधुनिक -वि॰ ఈ కాలమునకు సంబంధించిన; ఆధునికమైన.
आध्यात्मिक - वि॰ ఆత్మసంబంధమైన.
आनंदित - वि॰ సంతోషించిన; ఆనందించిన.
आनन - पुं॰ ముఖము; నోరు.
आनन-फानन - क्रिं॰वि॰ వెంటనే; తక్షణమే; శీఘ్రముగా.
आना- अ॰क्रिं॰ వచ్చుట; पुं॰ అణా అనబడు నాణెము.
आनाकानी - स्त्री॰ నిర్లక్ష్యము; నిర్లక్ష్యపెట్టు; పెడచెవిని పెట్టుట; గుసగుసలు.
आप - सर्व॰ తమరు; తాను; స్వయము; గౌరవ సూచకముగా; तुम కి బదులుగా వచ్చు శబ్దము; पुं॰ జలము.
आपत्ति - स्त्री॰ అభ్యంతరము; విపత్తు.
आपदा - स्त्री॰ విపత్తు; ఆపద.
आपस - पुं॰ సంబంధము; పరస్పరము; అన్యోన్యత.
आपसी- पुं॰పరస్పరముగా; అన్యోన్యముగా.
आपात - पुं॰ పతనము.
आप्त - वि॰ ఆప్తుడు; ఆత్మీయమైన.
आफत - स्त्री॰ ఆపద; సంకటము.
आब - पुं॰ జలము; నీరు; తేజము.
आबकारी - स्त्री॰ కల్లు లేక మాదక ద్రవ్య

ములు అమ్మేచోటు; మాదక ద్రవ్యము లకు సంబంధించిన; ప్రభుత్వవిభాగము.

आब-खोरा - पुं० ఆపుకోరా; నీరు త్రాగు గ్లాసు.

आबरु - स्त्री० ప్రతిష్ఠ; గౌరవము; మర్యాద.

आबशार - पुं० సెలయేరు; జలపాతము.

आबो हवा -स्त्री० వాతావరణము; జల వాయువు.

आबाद - वि० వర్ధిల్లుచున్న; కుశలముగ; జనులను నివసించునట్లు చేసిన.

आबादी - स्त्री० జనసంఖ్య.

आबी - वि० నీటి సంబంధమైన.

आबेशोर - पुं० खारा पानी ; సముద్రపు నీరు; ఉప్పునీరు.

आब्दिक - वि० बार्षिक ; వార్షికము; సంవత్సరీకపు.

आभा - स्त्री० శోభ; కాంతి.

आभार - पुं० బరువు; ఉపకారము.

आभारी - वि० కృతజ్ఞుడు.

आभास - पुं० झलक ; ఆభాసము; అల్ప జ్ఞానము.

आभूषण - पुं० गहना; ఆభూషణము.

आमंत्रण - पुं० భోజనమునకు పిలుపు.

आमंत्रित - वि० ఆహ్వానింపబడిన; పిలువ బడిన.

आम - पुं० మామిడి చెట్టు లేక కాయ ; वि० సాధారణమగు ; సామాన్యమగు.

आमदनी-स्त्री०आय; రాబడి; ఆదాయము.

आमने-सामने - क्रि०वि० ఎదురెదురుగా; ముఖాముఖీ.

आमफहम - वि० సుబోధమైన; సామాన్య ప్రజ తెలుసుకొనగలిగిన.

आमरण -क्रि०वि० మృత్యువు పర్యంతము; (బతికినన్నాళ్ళు).

आमादा - वि० సన్నద్ధుడగుట.

आमुख - पुं० ప్రస్తావన; భూమిక.

आमूदा - वि० అలంకృతమైన.

आमेज - पुं० మేళవింపు वि० కలిసిన; మేళ వించిన.

आमोद-प्रमोद - पुं० భోగవిలాసము.

आयंदा - वि० दे० आइंदा.

आय - स्त्री० ఆదాయము; రాబడి.

आय-कर - पुं० ఆదాయపు పన్ను.

आयत - स्त्री० కురానులోని ఒక వాక్యము; చిహ్నము; సంకేతము.

आया - स्त्री० దాది.

आयात - पुं० దిగుమతి సరుకు.

आयु - स्त्री० వయస్సు; ఆయువు.

आयोजन - पुं० వ్యవస్థ; ఏర్పాటు.

आरजा - पुं० రోగము; జబ్బు.

आरत - वि० आर्त ; దుఃఖముగల.

आरज़ू - स्त्री० ప్రార్థన; కామన. కోరిక.

आरपार - पुं० ఇద్దరి నుండి అద్దరివరకు; ఈ ఒడ్డు నుండి ఆ ఒడ్డువరకు; ఈ ఒడ్డు ఆ ఒడ్డు.

आरसी - स्त्री० आईना ; అద్దము.

आरा - पुं० రంపము.

आराम - पुं० తోట; విశ్రాంతి; సుఖము.

आराम कुर्सी - स्त्री० పడక కుర్చీ.

आरामगाह - स्त्री० విశ్రమించు స్థలము.

आरामतलब - वि० ఎప్పుడు సుఖ - విశ్రాంతులు కోరువాడు; సోమరి; పని చెయ్యని.

आरोही - वि० सवार ; ఎక్కువాడు.

आर्त - वि० ఆర్తుడు; పీడితుడు.

आर्थिक - पुं० అర్థ సంబంధమైన; ధన సంబంధమైన.

आलंबन - पुं० ఆధారము.

आलमे-सिफली-पुं० పృథ్వి; ప్రపంచము.

आलय - पुं० నివాస స్థానము; ఆలయము; ఇల్లు; ఆశ్రయ స్థానము.

आलस्य - पुं० सुस्ती ; సోమరితనము.

आला - पुं० గూడు; కీర్తి; वि० ఎత్తయిన; శ్రేష్ఠమైన.

आलान - पुं० ఏనుగును కట్టివేయు మేకు లేక గొలుసు.

आलाप - पुं० రాగాలాపము; సంభాషణ.

आलापना - स० क्रि० ఆలాపించుట; పాడుట.

आलि - स्त्री० సఖి; పంక్తి; వరుస.

आली जनाब - वि० మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన; ఉన్నత పదవియందున్న.

आलीशान - वि० విశాలమైన; భవ్యమైన.

आलू - पुं० బంగాళదుంప.

आलूचा - पुं० ఆలూబుఖారా మాదిరి పండు; ఆలబకరా పండు మాదిరి.

आलूबुखारा - पुं० ఆలబకరా పండు.

आलेप - पुं० ఆలేపము; మలాము.

आलोक - पुं० ప్రకాశము; దర్శనము.

आलोचक - पुं० విమర్శకుడు.

आलोचन - पुं० ; **आलोचना** - स्त्री० గుణ దోష వివేచన; విమర్శ; సమీక్ష.

आलोडन - पुं० మథనము; విపురముగా శోధించుట; తరచుట.

आवभगत - स्त्री० ; **आवभाव**-पुं० స్వాగత సత్కారము.

आवश्यक - वि० जरूरी ; అవసరమైన.

आवाँ - पुं० కుమ్మరి ఆవము; ఇటుకల బట్టి లేక ఆవము.

आवागमन - पुं० आमद रफ्त; రాక పోకలు;

జనన మరణములు.

आवाज - स्त्री० ధ్వని; శబ్దము.

आवारगी - स्त्री० आवारापन ; తిరుగుబోతు దనము.

आवारजा - पुं० ఖాతాపుస్తకము; ఆవర్జా.

आवारा - वि० దేశదిమ్మరి; పోకిరి; భ్రష్టుడు.

आवारागर्द - वि० दे० आवारा.

आवास - पुं० मकान; ఇల్లు, నివాస స్థానము.

आवाहन - पुं० పిలుపు; పిలిచి రప్పించుట; ఆదరణ.

आविर्भूत - वि० పుట్టిన.

आविष्कार - पुं० ప్రకటన; క్రొత్త సృష్టి.

आविष्कृत - वि० కనుగొనిన.

आवृत - वि० చుట్టబడిన; కప్పబడిన.

आवृत्ति-स्त्री० మాటిమాటికి అభ్యసించుట.

आवेग-पुं० ఆవేశము; गोश; తొందరపాటు

आवेदक - पुं० ప్రార్థి; అభ్యర్థి; నివేదించువాడు.

आवेदन - पुं० ప్రార్థన; నివేదింపు.

आवेदन-पत्र - पुं० దరఖాస్తు; అర్జీ.

आवेश - पुं० दे० आवेग.

आशंका - स्त्री० భీతి; సంశయము; అనిష్ట భావన.

आशंसा - स्त्री० ఆశ; కామన; ప్రశంస; సంభావన; కోరిక; ఆదర - సత్కారము.

आशना - पुं० ప్రియుడు यार.

आशनाई - स्त्री० ప్రేమ; పరిచయము यारी; दोस्ती.

आशना - पुं० यार ; ప్రేమ; మిత్రుడు.

आशय - पुं० అభిప్రాయము; స్థానము.

आशा - स्त्री - ఆశ; కోరిక; నమ్మకము.

आशातीत - वि० ఆశించిన దానికంటె ఎక్కువగా.

आशिक - पुं० ప్రియుడు; మోహితుడు.

आशिक मिजाज - वि० ప్రేమించు స్వభావముగల; ఉల్లాసముగు.

आशिकाना - वि० ప్రేమించువానివలె.

आशियाँ ; आशियाना - पुं० घोंसला ; గూడు.

आशिश - स्त्री० ఆశీస్సు.

आशु - क्रि०वि० శీఘ్రముగా; తొందరగా.

आश्वासन-पुं०दिलासा; దిలాసా ధైర్యము.

आस - स्त्री० ఆశ; ఆధారము.

आसन्न - वि० సమీపమున ఉన్న; ఆసన్నమైన.

आसपास - क्रि०वि० సమీపమున; చుట్టుప్రక్కల; దగ్గర దగ్గర.

आसमान - पुं० ఆకాశము; స్వర్గము.

आसमानी - वि० ఆకాశమునకు సంబంధించిన स्त्री० ताडी తాటి కల్లు; నీరా.

आसरा - पुं० ఆధారము.

आसव - पुं० अर्क ; రసము; మద్యము.
आसा - स्त्री० दे० आशा.
आसान - वि० సులభమైన; సరళమైన.
आसीन - वि० కూర్చున్న.
अस्तिक - वि० ఆస్తికుడు; భగవంతునిమీద నమ్మకము ఉన్న.
आस्तीन - पुं० చొక్కా చేయి.
आस्था - स्त्री० శ్రద్ధ.
आस्मान - पुं० दे० आसमान.
आसमान टूट पडना - मु० పెద్ద ఆపద సంభవించుట.
आसमान पर दिमाग चढना - मु० గర్వించుట; అహంకరించుట.
आस्वादन - पुं० రుచి; రుచి చూచుట.
आह - स्त्री० నిట్టూర్పు अव्य० అయ్యో.
आहट - स्त्री० అలికిడి; కాలిచప్పుడు.
आहत - वि० घायल; గాయపడిన.
आहार - पुं० ఆహారము; खुराक.
आहार-विहार - पुं० అన్నపానాదులు శయనము మొదలగునవి.
आहार्य - वि० తినదగిన पुं० వేష భాషాదులు; ఒక విధమైన అభినయము.
आहिस्ता - क्रि०वि० మెల్లమెల్లగా.
आहुत - पुं० అతిథి సత్కారము; భూత యజ్ఞము.
आह्लाद - पुं० ఆనందము ; హర్షము.

इ

इंगित - पुं० इशारा; సంకేతము; అభిప్రాయము.
इंगुर - पुं० కుంకుమ.
इंच - पुं० अंगुल; అంగుళము.
इंजील - स्त्री० బైబిలు.
इंतकाल - पुं० అంత్యకాలము; మృత్యువు; అంతము.
इंतजाम - पुं० ఏర్పాటు.
इंतजार - पुं० ; **इंतजारी** - स्त्री० నిరీక్షణ; ప్రతీక్ష
इंदीवर - पुं० నీలకమలము.
इंद्रजाल - पुं० గారడీ; ఇంద్రజాలము.
इंद्रायन - पुं० వెఱ్ఱిపుచ్చ.
इंद्रायन का फल - पुं० వెఱ్ఱిపుచ్చకాయ; చూచుటకు బాగుగా ఉండి రుచికి చేదుగా ఉండు ఫలము; మేడి పండు.
इंद्रिय - स्त्री० ఇంద్రియము (పంచేంద్రియములలో ఏది అయిననూ) వీర్యము.
इंधन - पुं० दे० ईंधन.
इंसाफ ; इन्साफ - पुं० న్యాయము; తీర్పు.
इआनत - स्त्री० इनायत ; దయ; అనుగ్రహము; मेहरबानी; సహాయము.
इकट्ठा - वि० ప్రోగైన; కూడిన; చేరిన.

इकतीस - पुं॰ ముప్పది ఒకటి ; 31.
इकबाल - पुं॰ అదృష్టము ; ఐశ్వర్యము; కీర్తి.
इकदाम - पुं॰ సంకల్పము.
इकबारगी - क्रि॰ वि॰ दे॰ एकबारगी.
इकरारनामा - पुं॰ ప్రతిజ్ఞాపత్రము. ఖరారు పత్రము.
इकला - वि॰दे॰ अकेला.
इकलौता - पुं॰ ఏకమాత్ర పుత్రుడు.
इकहरा - वि॰दे॰ एकहरा.
इक्का - वि॰ ఏకాకి; ఒంటరి; पुं॰ एक्का ఒక విధమగు గుఱ్ఱపు బండి.
इक्का-दुक्का - वि॰ ఒకటి- రెండు మాత్రం; ఒకటిగాని రెండుగాని:
इकाई - स्त्री॰ ఒకటి సంఖ్య; ఒక సమూహ మును సూచించు సంఖ్య. Unit.
इच्छा - स्त्री॰ కోరిక; ఇచ్ఛ.
इच्छित - वि॰ కోరిన; అపేక్షితము.
इजलास - पुं॰ కచ్చేరి.
इज्जत - स्त्री॰ గౌరవము; మానము; మర్యాద.
इज्जतदार-वि॰ గౌరవముగల; గౌరవనీయుడు.
इठलाना-अ॰क्रि॰ నిక్కుట; మిడిసి పడుట.
इतना - वि॰ ఇంత.
इतबार - पुं॰ విశ్వాసము; నమ్మకము.
इतर - वि॰ ఇతర; సాధారణమైన; पुं॰ इत्र ; అత్తరు.
इतराना - अ॰क्रि॰ इठलाना; నిక్కుట; గర్వించుట.
इतराफ - स्त्री॰ చుట్టుప్రక్కలు; వైపు.
इतराहर-स्त्री॰ इठलाहर; గర్వము; దంభము; నిక్కు.
इतरेतर - क्रि॰वि॰ ఒండొరులయందు; పరస్పరముగా.
इतरौहाँ-वि॰ నిక్కువాడు; మిడిసిపడువాడు.
इतलाक - पुं॰ జారీచేయుట; విడిచి పెట్టుట; ప్రయోగించుట.
इतवार - पुं॰ ఆదివారము.
इतिहास - पुं॰ చరిత్ర (History).
इत्तफाक - पुं॰ సంయోగము; కలయిక; అదను.
इत्तला - पुं॰ సూచన.
इत्यादि - अव्य॰ మొదలగు.
इत्र - पुं॰ అత్తరు.
इत्रफरोश - पुं॰ అత్తరు అమ్మువాడు.
इधर - क्रि॰वि॰ ఇటు; ~~ఈ~~వైపున.
इनकार - पुं॰ అస్వీకారము; నిషేధము.
इनसान - पुं॰ आदमी ; మానవుడు.
इनसानियत - स्त्री॰ आदमियत; మానవత్వము.
इन्साफ - पुं॰ दे॰ इंसाफ.
इनाम - पुं॰ బహుమానము; పారితోషికము.

इने-गिने - वि॰ వేళ్ళమీద లెక్కింపగలిగిన; కొద్దిమంది.

इन्कलाब ; इन्किलाब - पुं॰ విప్లవము.

इन्किलाब जिंदाबाद - पुं॰ విప్లవమువర్ధిల్లు గాక!

इबादत - स्त्री॰ పూజ; ఆరాధన.

इब्तदा - स्त्री॰ ప్రారంభము; జన్మ; ఆది.

इमली - स्त्री॰ చింతచెట్టు; చింతపండు; చింతకాయ.

इमसाल-अव्य॰ ఈ సంవత్సరము ; इस वर्ष.

इमाम - पुं॰ ముసల్మానుల పురోహితుడు; నాయకుడు; ముఖ్యుడు.

इमामदस्ता - पुं॰ खरल-बट्टी ; పాత్రము; రుబ్బురోలు; సన్నికల్లు రాయి.

इमामबाडा-पुं॰ ముసల్మానులగోరీల దొడ్డి.

इमारत - स्त्री॰ భవనము; భవంతి.

इम्तहान - पुं॰ పరీక్ష.

इयत्ता - स्त्री॰ హద్దు ; సీమ.

इरादा - पुं॰ సంకల్పము; నిశ్చయము.

इर्दगिर्द - क्रि॰वि॰ సమీపమున ; ఇరుగు పొరుగున ; చుట్టు ప్రక్కల.

इलजाम - पुं॰ దోషారోపణ ; నేరము ; కళంకము.

इलाका - पुं॰ సంబంధము; ప్రాంతము; చిన్నరాజ్యము.

इलाज - पुं॰ చికిత్స; ఉపాయము; పరిష్కారము.

इलायची - स्त्री॰ ఏలక్కాయ.

इलाही - पुं॰ ఈశ్వరుడు.

इल्जाम - पुं॰ दे॰ इलजाम.

इल्तिजा - स्त्री॰ **इल्तिमास** - पुं॰ ప్రార్థన; వినయము; నివేదనము.

इव - अव्य॰ వలె.

इशारा - पुं॰ సంకేతము ; రహస్య ప్రేరణ.

इश्क - पुं॰ ప్రేమ; కోరిక ; అనురాగము.

इश्कबाज -वि॰ రసికుడు ; ప్రేమించువాడు.

इश्तिहार - पुं॰ विज्ञापन ; విజ్ఞాపనము.

इस्म - पुं॰ नाम పేరు.

इस्तिरी - स्त्री॰ ఇస్త్రీ; ఇస్త్రీ చేయు పెట్టె.

इस्तेमाल-पुं॰ ప్రయోగము; ఉపయోగము.

इस्तेमाली-वि॰ ప్రచలితమైన; ఉపయోగించబడిన.

इस्मशरीफ - पुं॰ శుభనామము; నామధేయము.

इहसान - पुं॰ दे॰ एहसान.

इहलीला - स्त्री॰ ఇహలోక జీవితము.

इहाता - पुं॰ दे॰ आहाता.

ई

ईंट - स्त्री॰ **ईंटा** - पुं॰ ఇటుకరాయి.

ईंधन - पुं॰ వంట చెరకు; కట్టెలు.

ईख - पुं० చెఱుకు.

ईजाद -स्त्री० आविष्कार ; కొత్త విషయము కనిపెట్టుట లేక కొత్తజాడ తెలిసికొనుట.

ईति - स्त्री० వ్యవసాయమునకు లేక పైరును నష్టపరుచు ఆరు రకముల అరిష్టములు - బాధలు.

ईद - स्त्री० మహమ్మదీయుల పండుగ मु० ईद का चाँद होना ; అరుదుగా కనిపించుట.

ईदगाह - स्त्री० ఈదు పండుగనాడు మహమ్మదీయులందరు చేరి నమాజు చేయు ప్రదేశము.

ईमान - पुं० విశ్వాసము; మత విశ్వాసము; నిజాయితీ.

ईमानदार - वि० నమ్మదగిన; నిజాయితీగల.

ईमानदारी - स्त्री० నిజాయితి; నమ్మకము.

ईरान - पुं० పర్షియాదేశము; పారసీ దేశము.

ईषत - वि० కొంచెము; కొద్ది.

ईसवी - वि० యేసుతో సంబంధించిన; सन; యేసు పుట్టుకతో ప్రారంభమగు శకము.

ईसा ; ईसामसीह - पुं० యేసుక్రీస్తు.

ईसाई - वि० క్రైస్తవ మతస్థుడు.

उ

उँगली - स्त्री० వ్రేలు.

उँघाई - स्त्री० झपकी ; కునికిపాటు.

उँडेलना - स०क्रि० పారపోయుట; బోర్ల తిప్పుట.

उऋण - वि० ఋణ విముక్తుడైన.

उकड़ूँ (बैठना) - पुं० గొంతు కూర్చుండుట.

उकलाना - अ०क्रि० వమనము చేయుట; వాంతించుట.

उकसाना - स०क्रि० ఆవేశపరచుట; రెచ్చ కొట్టుట.

उकाब - पुं० రాబందు.

उक्त - वि० చెప్పిన; చెప్పబడిన.

उखाडना -स०क्रि० పెకిలించుట; ధ్వంసము చేయుట.

उगना -अ०क्रि० మొలచుట; ఉదయించుట.

उगलना - स०क्रि० వెళ్ళగ్రక్కుట; డోకుట.

उगाना - स०क्रि० మొలపించుట.

उगाहना - स०क्रि० వసూలుచేయుట.

उगाही-स्त्री० వసులు; వసూలైన మొత్తము; భూమి పన్ను.

उग्रता - स्त्री० ఉగ్రత; దౌర్జన్యము.

उघटना - स०क्रि० దెప్పిపొడుచుట.

उचकना - अ०क्रि० మునివ్రేళ్ళమీద నిలబడుట.

उचक्का-पुं० దొంగ; దూర్తుడు स्त्री० उचक्की.

उचटना-अ०क्रि०ऊबना- విసుగుచెందుట;

విరక్తుడగుట.

चाट - पुं० ऊब ; విరక్తి.

च्छिष्ठ - वि० ఎంగిలి पुं० जूठन ; ఎంగిలి వస్తువు ; తినగా మిగిలిన ; తేనె.

च्छृंखल-पुं० అదుపులేని; నిరంకుశమైన.

च्छेद - पुं० విచ్ఛేదము ; నిర్మూలము.

छल-कूद - स्त्री० గంతులు - చిందులు; సంభ్రమము; సంతోషము.

छलना - अ०क्रि० గంతులు వేయుట; సంతోషముతో ఉప్పొంగిపోవుట.

छाल - स्त्री० కుప్పిగంతు; ఔన్నత్యము.

छालना-स०क्रि० పైకివిసరుట; ప్రకటించుట.

छाह - पुं० ఉత్సాహము.

जडना - स०क्रि० నిర్మూలించుట; నాశము చేయుట.

जडा - वि० పాడుపడిన; ధ్వంసావశేషము.

जला - वि० ఉజ్వలమైన; స్వచ్ఛమైన.

जागर - पुं० ప్రకాశము; కాంతి; ప్రసిద్ధి.

जाड - वि० పాడుపడిన ; ధ్వంసమైన ; पुं०ధ్వంసావశేషము; పాడుపడిన ప్రదేశము.

जाडना - स०क्रि० పాడుచేయుట; పాడు పెట్టుట; ధ్వంసముచేయుట.

जाला - पुं० వెలుతురు; కాంతి; వంశో ద్ధారకుడు वि. నిర్మలమైన.

जेयार ; उजियारा - पुं० दे० उजाला.

उज्वल - वि० ఉజ్వలమైన; ప్రకాశించుచున్న.

उटकना - स०क्रि० ఊహించుట; అంచనా వేయుట.

उठना - अ०क्रि० లేచుట; మొలకెత్తుట; మేల్కొనుట.

उठान - पुं० లేచుట; వెల్లువ.

उठाना - स०क्रि० ఎత్తుట; మోయుట; మేల్కొనుట.

उडद - पुं० మినుములు.

उडनखटोला - पुं० ఊయల; ఎగురునట్టి ఊయల; విమానము.

उडना - अ०कि० ఎగురుట; అదృశ్యమగుట.

उडाऊ ; उडाकू -वि० దుబారా ఖర్చు చేయు; మిడిసిపడు; ఎగురునట్టి.

उडाना - स०क्रि० ఎగిరించుట; ఎగుర వేయుట; మాయము చేయుట; పార దోలుట; మోసము చేయుట; దొంగి లించుట; ఖర్చుచేయుట.

उढाना - स०क्रि० दे० ओढाना.

उतना - वि० అంత.

उतपात - पुं० दे० उत्पात.

उतरन - पुं० విడిచిన దుస్తు లేక వస్త్రము.

उतरना - अ०क्रि० క్రిందకు దిగుట; దిగుట; తగ్గుట; బసచేయుట; రంగుపోవుట.

उतराई - स्त्री० దిగుట; రేవు (పడవ) కూలి;

ఏటవాలు భూమి.

उतराना - अं०क्रि० తేలుట; నీటిపై తేలుట.

उतार - पुं० ఏటవాలు భూమి; తగ్గుదల; దిగెడు చోటు; సముద్రపు పాటు.

उतारना - स०क्रि० దింపుట; దిష్టితీయుట.

उतावला-वि० जल्दबाज; తొందరపాటు గల; తొందరపెట్టు; హడావిడిచేయు.

उतावलापन - पुं० ఆతురత; ఓర్పులేమి; తొందరపాటు.

उतावली - स्त्री० తొందరపాటు; హడావిడి वि० హడావిడి చేయునట్టి (स्त्री).

उत्कंठा - स्त्री० కుతూహలము; తహతహ.

उत्कर्ष - पुं० ఔన్నత్యము; సంపన్నత; ఎదుగు.

उत्कीर्ण - वि० చెక్కిన; వ్రాసిన.

उत्तर - पुं० ఉత్తరపు దిశ; జవాబు.

उत्तराधिकारी - पुं० వారసుడు.

उत्तरोत्तर - वि० క్రమానుసారముగా; మీదు మిక్కిలి.

उत्तीर्ण - पुं० కృతార్థుడైన (పరీక్షలో) ఉద్ధరింపబడిన; దరిజేరిన.

उत्तुंग - वि० उत्तंग; మిక్కిలి ఎత్తయిన.

उत्तेजक - वि० ప్రేరేపించునట్టి.

उत्तेजना - स्त्री० ప్రేరేపణ; ఉద్రేకము; క్రోధము.

उत्तेजित - पुं० పదును పెట్టబడిన; ప్రేరింపబడిన.

उत्सुक - वि० ఉత్సుకతగల; తహతహలాడు.

उथल-पुथल - पुं० తారుమారు; క్రమ భంగము; అశాంతి.

उथला - वि० छिछला ఎక్కువలోతులేని.

उदंत - पुं० వృత్తాంతము; వార్త; దంతములు అనగా పల్లులేనివాడు.

उदधि - पुं० जलनिधि సముద్రము; మేఘము; నీటికుండ.

उदात्त - वि० ఉదాత్తమైన; శ్రేష్ఠమైన; దయ గల; దాత.

उदारचेता - वि० ఔదార్యముగల; దయగల.

उदास - वि० దుఃఖమునొందిన; ఆసక్తి హీనుడు.

उदासी - स्त्री० ఔదాసీన్యము; విరాగము.

उदासीन - पुं० విరాగి; తటస్థమున.

उदित - पुं० ఉదయించిన; చెప్పబడిన; పుట్టిన.

उद्‍घाटन - पुं० ప్రారంభోత్సవము; గుట్టును రట్టుచేయుట; తెరచుట; ప్రకటన చేయుట.

उद्दंड - वि० ప్రచండమైన; భీతిలేని; పొగరు బోతు.

उद्‍धरण - पुं० ఉటంకించబడినది; ఉద్ధరణ; ఉద్ధరింపు.

उध्दार - पुं० విముక్తి, వడ్డీలేని అప్పు, అభ్యు

దయము.

उद्यम - पुं॰ యత్నము, పరిశ్రమ.

उद्यमी - वि॰ శ్రమించునట్టి, పాటుపడునట్టి

उद्योग - पुं॰ ప్రయత్నము, ప్రయాస, ఉద్యమము, ఉద్యోగము, వృత్తి.

उद्वेग - पुं॰ ఆవేశము, విజృంభణ.

उद्वासन - पुं॰ వెడలుగొట్టుట, ధ్వంసము చేయుట, వధించుట.

उधर - अव्य॰ అటు, ఆవైపు.

उधार - पुं॰ ఋణము.

उधारना - स॰क्रि॰ ఉద్ధరించుట.

उधेडबुन - स्त्री॰ చింత; కలవరము.

उनचास - वि॰ నలభైతొమ్మిది; 49.

उनतीस - वि॰ ఇరవైతొమ్మిది; 29.

उन्मत्त - वि॰ मतवाला ; మత్తెక్కిన; మదించిన

उन्माद - पुं॰ ఉన్మాదము ; పిచ్చి ; వెఱ్ఱి ; पागनपन.

उन्भेष - पुं॰ వికాసము.

उपकृत - वि॰ आभारी ; కృతజ్ఞుడు.

उपक्रमणिका - पुं॰ విషయసూచి.

उपक्रांत- पुं॰ ప్రారంభింపబడిన.

उपचार - पुं॰ సేవ; చికిత్స

उपज - स्त्री॰ ఉత్పత్తి; కల్పన.

उपजना - अ॰क्रि॰ మొలచుట; పుట్టుట.

उपजाऊ - वि॰ ఉర్వరమైన; సారవంతమైన.

उपजीविका - स्त्री॰ జీవనోపాధి.

उपधा - स्त्री॰ కపటము; మోసము.

उपनाम - पुं॰ ఉపనామము.

उपनिवेश - पुं॰ వలస.

उपन्यास - पुं॰ నవల.

उपपति - पुं॰ ప్రియుడు; రంకుమగడు.

उपभोग - पुं॰ భోగము; ఆస్వాదనము; సంభోగము.

उपरना - पुं॰ चादर ; దుప్పటి.

उपमा -स्त्री॰ **उपमान** - पुं॰ ఉపమానము.

उपयुक्त - वि॰ తగిన; అర్హమైన.

उपरांत - क्रि॰वि॰ పిమ్మట; పిదప; అనంతరము.

उपरी - स्त्री॰ उपली ; చిన్న పిడక.

उपला - पुं॰ कडा పిడక.

उपलब्धि - स्त्री॰ ప్రాప్తి ; లబ్ధి.

उपवास - पुं॰ ఉపవాసము ; फाका.

उपस्थित - वि॰ హాజరైన.

उपहास-पुं॰ दिल्लगी; ఎగతాళి; పరిహాసము.

उपाधि - स्त्री॰ బిరుదు; ధర్మచింత; ఉపద్రవము; కపటము.

उपासक - वि॰ ఆరాధకుడు; పూజించువాడు; భక్తుడు.

उपासना - स्त्री॰ आराधना ; పూజ;

ఆరాధన; పరిచర్య.

उपास्य - वि० ఉపాస్యుడు; సేవ్యుడు.

उपेक्षा - वि० నిర్లక్ష్యము; తిరస్కారము..

उपेक्षित - वि० నిర్లక్ష్యముచేయబడిన; తిరస్కరింపబడిన.

उफ - अव्य० అయ్యో! అబ్బా स्त्री० आह; నిట్టూర్పు.

उफनना - अ०क्रि० పొంగుట; (పాలు మొ॥)

उफान - पुं० उबाल; పొంగు.

उबकाई - स्त्री० వాంతి.

उबटन - पुं० నలుగుపిండి; అభ్యంగనము.

उबरा - वि० ఉద్ధరింపబడిన; రక్షింపబడిన.

उबलना - अ०क्रि० उफनना ; పొంగుట.

उबारना - स०क्रि० రక్షించుట; కాపాడుట.

उबाल - पुं० उफान- పొంగు (పాలు మొ॥)

उबालना - स०क्रि० పొంగించుట; పొంగు వచ్చువరకు కాచుట.

उबेना - वि० పాదరక్షలు లేని (పాదములు)

उभरना - अ०क्रि० दे० उभडना.

उभाडना - स०क्रि० ప్రేరేపించుట; రెచ్చ గొట్టుట.

उभारना - स०क्रि० दे० उभाडना.

उमंग - स्त्री० ఉత్సాహము; ఉల్లాసము; పొంగు.

उमदा - वि० बढिया ; శ్రేష్ఠమైన; ఇంపైన.

उमर ; उम्र - स्त्री० వయస్సు.

उमरा ; अमराव - पुं० अमीर का बहु० ప్రతిష్ఠగలవాడు; రాజసభయందలి సభాసదులు; ధనవంతులు.

उमस - स्त्री० ఉక్క.

उमेठना - स०क्रि० మెలిబెట్టుట.

उमेडना - स०क्रि० दे० उमेठना.

उम्दा - वि० दे० उमदा.

उम्मीद ; उम्मेद - स्त्री० ఆశ; కోరిక; నమ్మకము.

उम्मीदवार ; उम्मेदवार - पुं० అభ్యర్థి; దరఖాస్తుదారు.

उम्र - स्त्री० दे० उमर.

उर - पुं० హృదయము; మనస్సు; వక్షస్థలము.

उरेहना - पुं० చిత్రించుట; వ్రాయుట.

उरोज - पुं० కుచము; చన్ను.

उर्फ - पुं० ఉపనామము; మరియొక పేరు.

उर्वी - स्त्री० భూమి.

उलझन - स्त्री० చిక్కు; చింత; ఇబ్బంది.

उलझना - अ०क्रि० చిక్కుపడుట; చిక్కు కొనుట; ఘర్షణ పడుట.

उलझाना - स०क्रि० చిక్కించుట; ఇబ్బంది పెట్టుట.

उलझाव - पुं० दे० उलझन.

उलटना - अ०क्रि० తారుమారు అగుట;

तलक्रिंदुलगुट. स॰क्रि॰ बोर्लिंचुट.
उलटा - वि॰ तलक्रिंदैन; तारुमारैन.
उलटी - स्त्री॰ वांति.
उलाहना - पुं॰ निंद; ओकनि दोषमु मरियोकनितो चेप्पुट; निंदिंचुट.
उलूक - पुं॰ उल्लू ; गुड्लगूब.
उलूखल - पुं॰ ओखली ; रोलु.
उल्का - स्त्री॰ तोकचुक्क; कागडा.
उल्कापात - पुं॰ उल्कापातमु; तोकचुक्क पडुट.
उल्फत - स्त्री॰ दे॰ उलफत.
उल्लंघन - पुं॰ दाटुट; मीरुट.
उल्लसित - वि॰ संतसिंचिन.
उल्लिखित - वि॰ चेप्पबडिन; चेक्किन.
उल्लू - पुं॰ गुड्लगूब.
उल्लेख - पुं॰ चर्च; व्रायुट.
उल्लेखनीय - वि॰ चेप्पदगिन; व्रायदगिन.
उशीर - पुं॰ वट्टिवेरु.
उष्म - पुं॰ वेडिमि; एंड; वेसवि.
उसकाना - स॰क्रि॰ भडकाना; रेच्चगोट्टुट; प्रेरेपिंचुट.
उसाँस - स्त्री॰ आह ; निट्टूर्पु.
उसारा ; पुं॰ बरामदा ; वसारा; वरंडा.
उसीर - पुं॰ दे॰ उशीर.
उसूल - पुं॰ सिद्धांतमु.
उस्तरा - पुं॰ मंगलिकत्ति.
उस्ताद - पुं॰ गुरुवु; उपाध्यायुडु; चतुरुडु.

ऊ

ऊँघ - स्त्री॰ कुनिकिपाटु; कुनुकु.
ऊँघना - अ॰क्रि॰ कुनिकिपाटु पडुट.
ऊँचा - वि॰ एत्तयिन; बिग्गरयगु.
ऊँचाई - स्त्री॰ एत्तु; गोप्पदनमु.
ऊँचे - क्रि॰वि॰ पैवैपु; मीद.
ऊँट - पुं॰ ओंटे.
ऊख - पुं॰ ईख ; चेरुकु.
ऊखल - पुं॰ ओखली; रोलु.
ऊजड - वि॰ उजाड; पाडुपडिन.
ऊटपटाँग - वि॰ व्यर्थमैन; असंबद्धमैन.
ऊद - पुं॰ अगरु.
ऊदबत्ती - स्त्री॰ अगरबत्ती; अगरु वत्ति.
ऊदा - वि॰ ऊदारंगु गल.
ऊधम - पुं॰ गंदरगोळमु; कोलाहलमु; अल्लरि; कोट्लाट.
ऊधमी - वि॰ अल्लरिचेयु; उपद्रवमु चेयुनट्टि.
ऊन - पुं॰ उन्नि; वि॰ तक्कुव; तुच्छमैन.
ऊनी - वि॰ उन्नितो तयारैन; तक्कुवैन.
ऊपर - अव्य॰ मीद; अदनमुगा; पैभागमुन.

ऊपरी - वि॰ పైకి సంబంధించిన ; ఆడంబరము గల.

ऊबड-खाबड - वि॰ మెరకపల్లములు గల; సమతలము గాని.

ऊबना - अ॰क्रि॰ విసుగుట; కలతజెందుట.

ऊरु ; ऊरू - पुं॰ जाँध ; తొడ.

ऊर्ज - वि॰ శక్తివంతమైన; బలమైన.

ऊर्जस्वी - वि॰ ప్రతాపము గల; శక్తిగల.

ऊर्ध्व-क्रि॰वि॰ ऊपर ; పైన; वि॰ పైనుండు.

ऊर्मि ; ऊर्मी - स्त्री॰ అల; తరంగము.

ऊर्मिमाली - पुं॰ సముద్రము.

ऊलजलूल -वि॰ అసంబద్ధమైన; తల తోకలేని.

ऊसर - पुं॰ చవటి నేల; ఊసర క్షేత్రము; సారములేని భూమి.

ऊहापोह - पुं॰ ఆలోచన; తర్క-వితర్కము.

ऋ

ऋचा - स्त्री॰ ఛందోబద్ధమైన వేద మంత్రము.

ऋजु - वि॰ తిన్నని; సరళమగు; సులభమైన; కపటములేని.

ऋण - पुं॰ అప్పు; ఋణము.

ऋणी ; ऋणिया - पुं॰ అప్పుతీసుకున్న వాడు.

ऋतु - पुं॰ ఋతువు.

ऋतुराज - पुं॰ వసంతఋతువు; వసంతుడు.

ऋषि - पुं॰ ఋషి.

ए

एँडा - स्त्री॰ दे॰ एडी.

एक - वि॰ ఒకటి; ఒంటరి; సాటిలేని.

एकक - वि॰ ఒకే ఒక; वि॰ ఒంటరి.

एकटक - अव्य॰ రెప్పవాల్చక; రెప్పవాల్చకుండా.

एकता - स्त्री॰ ఐకమత్యము.

एकतारा - पुं॰ ఏకానాదనము; ఒక తీగగల వాద్యము.

एकत्र - अव्य॰ ఒకచోట.

एकत्रित - वि॰ ఒకచోట చేరిన; సమకూర్చబడిన.

एकदम - पुं॰ ఒకేసారిగా; నిరంతరము.

एकफसला - वि॰ ఒక పంట మాత్రము పండు.

एक बारगी - पुं॰ ఒకేసారి; తటాలున.

एकबाल - पुं॰दे॰ इकबाल.

एकमत - वि॰ ఒకే అభిప్రాయము కలిగిన; సర్వసమ్మతి గల.

एकरंग - वि॰ ఒకేరంగుగల; కపటములేని నిర్మలమైన హృదయము గల.

एकरस - पुं॰ ఒకే విధమగు; మార్పులేని.

एकलौता - पुं॰ ఏకైక పుత్రుడు.

एकसा - वि॰ ఒకే మాదిరిగా; సమానముగా.

एकहत्था - पुं॰ ఏకాధిపత్యము; वि॰ ఒకే

వ్యక్తిచేతిమీదుగా జరుగునట్టి.
एकहरा - वि० इकहरा ; ఒకే పేటగల.
एकांकी - पुं० ఏకాంకి (నాటకము)
एकांगी - वि० ఒకే అంగము గల; ఒక పక్షము నకు చెందిన.
एकांत - वि० వేరుగానున్న; ఒంటరి; पुं० ఏకాంతము; ఒంటరితనము.
एकाई-स्त्री० ఒకట్ల స్థానము; ఒకటి; इकाई.
एकायक - अव्य० अकस्मात; తటాలున; అకస్మాత్తుగా.
एकाकी-वि०अकेला; ఒంటరి; తోడులేని.
एकाग्र - वि० అచంచలమైన; ఏకాగ్రముగా.
एकाग्रता -पुं० ఏకాగ్రత; స్థిరత; అచంచలత.
एकाधिकार - पुं० ఏకాధిపత్యము.
एक्का - वि० ఒంటరి पुं० ఆసు; ఒక విధమగు గుఱ్ఱపు బండి; इक्का.
एक्का - दुक्का - वि० अकेला - दुकेला ; ఒకరిద్దరు.
एक्की - स्त्री० ఒంటెద్దు బండి.
एडी - स्त्री० మడమ.
एरंड ; रेंड - पुं० ఆముదపు చెట్టు.
एलची - पुं० దూత; రాజదూత.
एवं - अव्य० और ;మరియు ऐसा ही ; ఇట్లే
एव - अव्य० ही; भी; మాత్రమే; కూడ.

एहसास - पुं० చేతితో ముట్టుట; తెలిసి కొనుట; అనుభూతి పొందుట.

ऐ

ऐंचना - स०क्रि० खींचना ; లాగుట.
ऐंचाताना - वि० भेंगा ; మెల్లకన్నుగల.
ऐंचातानी - स्त्री० खींचातानी; తమ తమ వైపునకు లాగుకొనుట.
ऐंठ - स्त्री० अकड; నిక్కు; గర్వము; మెలి; పొగరు.
ऐंठन - स्त्री० मरोड ; పురి; మెలి.
ऐंठना - स०क्रि० పేనుట; పురిపెట్టుట; గుంజుట; బలవంత పెట్టి వసూలు చేయుట; अ० क्रि० మెలిపడుట; మిడిసి పడుట.
ऐच्छिक -वि० ఇష్టము వచ్చినది; వైకల్పికము.
ऐतिहासिक - वि० చారిత్రకము; చరిత్రాత్మకమైన చరిత్ర తెలిసినవాడు.
ऐन - वि० ठीक ; సరియగు; తగిన स्त्री० आँख ; కన్ను.
ऐनक - स्त्री० కళ్ళజోడు.
ऐब - पुं० దోషము; కళంకము; అవగుణము.
ऐबगोई - स्त्री० పరనింద.
ऐबी - वि० అవగుణములు గల.
ऐयारी - स्त्री० మోసము; ధూర్తత్వము; కపటము.

ऐयाशी - स्त्री० విషయాసక్తి; వ్యభిచారము.

ऐरा गैरा - स्त्री० పరాయివాడు; తెలియని వాడు; తుచ్ఛము.

ऐलान - पुं० ప్రకటన; దండోరా.

ऐसा - वि० ఇటువంటి; ఇట్లు.

ऐसे -अव्य० ఈ విధముగా; ఈ ప్రకారముగా.

ऐहिक - वि० ఇహలోక సంబంధమైన.

ओ

ओंठ - पुं० పెదవి.

ओक - पुं० ఇల్లు.

ओकना - अ०क्रि० వమనము చేయుట; వాంతి అగుట; గేదెవలె అరచుట.

ओकाई - स्त्री० వాంతి; కక్కు.

ओछा - वि० నీచమైన; లోతులేని; గంభీరముకాని.

ओछापन - पुं० నీచత్వము; తుచ్ఛత.

ओज - पुं० తేజస్సు; ప్రతాపము; ప్రకాశము.

ओजस्विता - स्त्री० తేజము; ప్రతాపము; కాంతి.

ओझल - पुं० చాటు; అదృశ్యము.

ओझल होना - अ०क्रि० అదృశ్యమగుట.

ओझा - पुं० బ్రాహ్మణులలో ఒక శాఖ; భూతవైద్యుడు.

ओट - स्त्री० చాటు; మరుగు.

ओढना - स०क्रि० వస్త్రముతో శరీరమును కప్పుకొనుట; దుప్పటి.

ओढनी - स्त्री० ఓణీ.

ओढाना - स०क्रि० उढाना ; కప్పుట (వస్త్రముతో).

ओतप्रोत - पुं० పడుగుపేక; वि० పడుగు పేకల వలె కలసి ఉన్న.

ओनामासी-स्त्री०అక్షరాభ్యాస ప్రారంభము.

ओपी - वि० चमकीला ; మెరయుచున్న; కాంతివంతమైన.

ओफ - अव्य० उफ ; అయ్యో బాధతో కూడిన మూలుగు; అరుపు.

ओर - स्त्री० వైపు; దిక్కు.

ओर - छोर - पुं० మొదలు; తుది; అంచు.

ओला - पुं० వడగల్లు; తెరచాటు రహస్యము; वि० వడగల్లువలె చల్లని.

ओष्ठ - पुं० होंठ పెదవి.

ओस - स्त्री० మంచు.

ओसाई - स्त्री० తూర్పాత; తూరుపాఱ.

ओसाना - स०क्रि० తూర్పాత పట్టుట; తూరుపాఱ బట్టుట.

ओसार - पुं० फैलाव; వ్యాప్తి; వెడల్పు; वि०వెడల్పయిన.

ओसारा - पुं० बरामदा ; వసారా.

ओह - अव्य० ఆహా; అయ్యో.

ओहदा - पुं० హోదా; పదవి.

कंबल - पुं० కంబళి.

कंबु - पुं० శంఖము; ఏనుగు; కంఠము.

कई - वि० పెక్కు; ఎన్నో; అనేకమగు.

ककडी - स्त्री० దోసకాయ.

ककहरा - पुं० 'క' కారమునుండి 'హ' కారము వరకు గల అక్షరములు.

कक्ष - पुं० చంక; గడప; గది.

कक्षा - स्त्री० తరగతి; వర్గము.

कगर ; कगार - पुं० ఎత్తయిన ఒడ్డు; ఎత్తయిన దరి.

कच - पुं० కేశ సమూహము.

कचरा - पुं० పచ్చిపుచ్చకాయ; దోసకాయ; చెత్త - చెదారము.

कचहरी - स्त्री० కచ్చేరి; కార్యాలయము; న్యాయస్థానము.

कचूर - पुं० కచ్చూరము; కర్పూరము.

कचौडी - स्त्री० ఒక రకమైన పూరి; మినుప; పెసరమొ. రుబ్బు పిండితో తయారైన తిను పదార్థము.

कच्चा - वि० పండని; పక్వమునకు రాని; పచ్చి అనుభము లేని.

कच्चा चिट्ठा-पुं० అసలు సంగతులు; రహస్య ములు; సిసలు చేయబడని లెక్కలు.

कच्चा माल - पुं० ముడిసరుకు.

कच्ची रसोई - स्त्री० సాధాణమైన వంట పదార్థములు; అన్నము ; కూరలు మొ॥

कच्ची सडक - स्त्री० మట్టిరోడ్డు.

कच्ची बही - स्त्री० రోజువారి ఛిఠా పుస్తకము.

कच्चे बच्चे - पुं० చాల చిన్న పిల్లలు; పిల్లాజెల్ల.

कछार - पुं० సముద్రము లేక నదియొడ్డున నుండు నెమ్ముగల పల్లపు ప్రదేశము.

कछारना - स०क्रि० శుభ్రపరచుట.

कछु - वि० कुछ ; కొద్ది ; కొంత ; కొన్ని.

कछुआ - पुं० తాబేలు.

कजरी ; कजली - स्त्री० కాటుక; కాటుక కళ్ళు గల ఆవు; శ్రావణమాసములో వచ్చు ఒకపండుగ.

कजाक - पुं० लुटेरा ; దోపిడిదారుడు; బందిపోటు దొంగ.

कजाकी-स्त्री० लूट ; దోపిడి; బందిపోటు దొంగతనము.

कटक - पुं० సైన్యము; కంకణము.

कटकटाना - अ०क्रि० పళ్ళు పట పట కొరుకుట.

कटघरा - पुं० బోను; పెద్ద బోను.

कटना - अ०कि० తెగుట; గడచుట; క్షీణించుట; ముగించుట.

कटनी - स्त्री० కోయు పనిముట్టు ; పంట కోత; పంట (పైరు) కోతకాలము.

कटहल - पुं० పనస చెట్టు లేక కాయ.

कटहा - वि० కోయువాడు; ప్రేతకర్మములు చేయించువాడు; కొరికి తినువాడు.

कटाई - स्त्री० కత్తిరింపు; కోత; కోతకూలి.

कटाकटी - स्त्री० मारकाट ; దెబ్బలాట.

कटाक्ष - पुं० క్రీగంటి చూపు; దెప్పిపొడుపు.

कटाना - स०क्रि० కోయించుట.

कटाव - पुं० కోత; కత్తిరింపు.

कटि - स्त्री० कमर ; నడుము.

कटि-बंद - पुं० వడ్డాణము; బెల్టు; మొలత్రాడు.

कटु - वि० కటువైన; ఇంపుకాని.

कटुता - स्त्री० పరుషత్వము; ఇంపుకాని తనము; కటుత.

कटूक्ति - स्त्री० అప్రియమైన మాట; కటూక్తి

कटोरा - पुं० ; **कटोरी** - स्त्री० చిన్న గిన్నె; కప్పు.

कटौती - स्त्री० కోత; తగ్గింపు.

कट्टर - वि० అంధ విశ్వాసముగల; మూర్ఖుడైన; మొండి పట్టుదల గల.

कठ - पुं०दे० काठ.

कठघरा - पुं० కొయ్యబోను.

कठपुतली - स्त्री० కొయ్యబొమ్మ; స్వబుద్ధి లేక ఇతరులు చెప్పినట్లు నడుచువాడు.

कठबाप - पुं० సవతి తండ్రి.

कठमरत - वि० చీకుచింత లేని; వ్యభిచారి.

कठिन - वि० కఠినమైన.

कठिनाई - स्त्री० కాఠిన్యము; కఠోరత.

कठुला - पुं० కంఠహారము.

कठौता-पुं० **कठौती**-स्त्री० కొయ్యపాత్ర.

कडक - अ०क्रि० కఠోరమైన ధ్వని; ఉరుము.

कडकना - अ०क्रि० గర్జించుట.

कडकडाहट - स्त्री० గర్జన; గద్దింపు; కడకడా మను భీకరధ్వని.

कडाई - स्त्री० గట్టిదనము; కాఠిన్యము; బిగువు.

कडाही - स्त्री० చిన్న బాణలి.

कडी - स्त्री० గొళ్ళెము; కొక్కెము; గొలుసునందలి ఒక ఉంగరము ; वि० కఠోరమైన.

कडुआ - वि० చేదైన; కోపిష్టి; ఘాటైన.

कडुआ तेल - पुं० ఆవనూనె.

कडुआना - अ०क्रि० చేదగుట; చిలుము పట్టుట; కోపపడుట.

कढना - अ०क्रि० निकलना; బయలు దేరుట; ఉదయించుట.

कढाव - पुं० అల్లిక; అద్దకపు పని.

कढी - स्त्री० ఒక విధమగు మజ్జిగ పులుసు.

कण - पुं० కణము; రవ.

कत - पुं० కలము; పాళి.

कतई - अव्य॰ बिलकुल ; బొత్తిగా; పూర్తిగా; ఏ మాత్రము.

कतनी - स्त्री॰ రాట్నపు కదురు.

कतरना - स॰क्रि॰ కత్తిరించుట; पुं॰ పెద్ద కత్తెర.

कतरनी - स्त्री॰ కత్తెర.

कतर-ब्योंत-स्त्री॰ काट - छाँट కత్తిరింపు; తారుమారు; యుక్తి; ఆలోచన.

कताई - स्त्री॰ వడకుట (నూలు); వడుకు కూలి.

कतार - स्त्री॰ పంక్తి; శ్రేణి; వరుస.

कतिपय - वि॰ కొంతమంది; కొన్ని; ఎన్నో కొన్ని.

कतारा - वि॰ లావుపాటి ఎఱ్ఱని చెఱుకు.

कत्ती - स्त्री॰ బాకు; చిన్న కత్తి లేక బాకు.

कत्था - पुं॰ కాచు.

कत्ल - पुं॰ హత్య.

कत्ले - आम - पुं॰ బాహాటమైన హత్యా కాండ

कथन - पुं॰ కథనము; చెప్పుమాట.

कथनी - स्त्री॰ మాట; కథనము; వాగుడు.

कथनीय - वि॰ చెప్పదగిన.

कथित - वि॰ చెప్పబడిన.

कथोपकथन - पुं॰ వార్తాలాపము.

कदंब - पुं॰ కదంబ వృక్షము; కడిమిచెట్టు; సమూహము; గుంపు.

कद - पुं॰ ऊँचाई ; ఎత్తు.

कदम - पुं॰ కాలు; అడుగు; అంగ; గుఱ్ఱపు నడక.

कदराई - स्त्री॰ कायरता ; పిరికితనము.

कदराना - अ॰क्रि॰ భీతినొందుట; భయపడుట.

कदर्थ - वि॰ పనికిరాని; నికృష్టమైన.

कदर्थ - वि॰ कंजूस ; లోభి; పిసినగొట్టు.

कदली - स्त्री॰ केला ; అరటి.

कदा - अव्य॰ कभी ; ఎప్పుడైనా.

कदाचित - अव्य॰ शायद ; బహుశా; ఒకవేళ; ఎప్పుడైనా.

कदापि-अव्य॰ कभी; ఎంతమాత్రమును; ఎప్పుడూ కూడ.

कद्दावर - वि॰ దీర్ఘకాయుడగు; ఆజాను బాహువు.

कन - पुं॰ दे॰ कण.

कनक - पुं॰ బంగారము; ఉమ్మెత్త.

कनकटा - वि॰ చెవులు తెగినవాడు.

कनकौआ - पुं॰ గాలిపటము.

कनखजूरा - पुं॰ కాళ్ళ జెర్రి.

कनखी - स्त्री॰ క్రీగన్ను; క్రీగంట చూపు.

कनछेदन - पुं॰ చెవులు కుట్టుట.

कनपटी - स्त्री॰ కణత.

कनसार - पुं० ठठेरा ; కంచరి.

कनसुई - स्त्री० ఆచూకి; ధ్వని.

कनस्तर - पुं० డబ్బా.

कनात - स्त्री० ముతక పరదా.

कनियाना - अ०क्रि० కంటబడకుండ తప్పించుకు తిరుగుట.

कनी - स्त्री० నీటిబిందువు; చిన్న ముక్క; వజ్రపు రవ.

कनेर - पुं० గన్నేరు.

कनोई - स्त्री० खूँट - గుబిలి (చెవి) कान की मैल.

कन्ना - पुं० బియ్యపు నూక; తవుడు; గాలి పటపు మధ్యనున్న దారము.

कन्नासी - स्त्री० ఆకురాయి.

कन्नी - स्त्री० గాలిపటపు అంచులు; అంచు; తాపీ.

कन्हाई ; कन्हैया - पुं० కృష్ణుడు.

कपट - पुं० కపటము.

कपड़ा - पुं० బట్ట; వస్త్రము.

कपार ; कपाल - पुं० తలపుర్రె; భిక్షాపాత్ర.

कपाली - पुं० శివుడు.

कपास - पुं० పత్తి లేక పత్తి చెట్టు.

कपि - पुं० మర్కటము; సూర్యుడు.

कपित्थ - पुं० వెలగచెట్టు లేక వెలగపండు - కాయ.

कपिल - वि० బూడిదరంగు గల; पुं० కుక్క; ఒక ఋషి.

कपूत - पुं० కుపుత్రుడు; చెడుపుత్రుడు.

कपूर - पुं० కర్పూరము.

कपोत - पुं० పావురము; గువ్వ.

कपोतव्रत-पुं० నోరు మెదుపకుండా మౌనము వహించి అత్యాచారము సహించుట.

कपोल - पुं० गाल ; కపోలము; చెక్కిలి.

कफ - पुं० కఫము; చొక్కాముంజేయి కఫము.

कफन - पुं० శవముపై కప్పు వస్త్రము.

कफन-खसोट - पुं० कंजूस ; లోభి, పిసినిగొట్టు.

कफस - पुं० पिंजडा పంజరము ; కారాగారము; శరీరము.

कबंध - पुं० తలలేని మొండెము; మేఘము; నీరు.

कब - क्रि०वि० ఎప్పుడు.

कबड्डी - स्त्री० చెడుగుడు ఆట.

कबरी - स्त्री० స్త్రీల కొప్పు; కేశపాశము.

कबाड - पुं० చెత్తాచెదారము; పనికిమాలిన వస్తువులు.

कबाडिया ; कबाडी - पुं० పాతవస్తువులు; పనిమాలిన వస్తువులు అమ్మువాడు ; కలహ ప్రియుడు.

कबाब - पुं० ఒక విధమగు మాంసపు

ఆహారము.

कबार - पुं० रोजगार ; వృత్తి.

कबारना-स०क्रि०उखाडना; పెల్లగించుట.

कबीर - वि० (శ్రేష్ఠమైన; पुं० కబీరుదాసు.

कबीरा - पुं० మహాపాపము.

कबील-पुं० జాతి; వర్గము; సముదాయము.

कबीला - स्त्री० భార్య; पुं० వంశీయుల - జ్ఞాతుల వర్గము.

कबूतर - पुं० कपोत ; పావురము ; గువ్వ.

कबूल-पुं०मंजूर ; అంగీకారము; మంజూరు.

कबूलना - स०क्रि० అంగీకరించుట; స్వీకరించుట.

कब्ज - पुं० మలబద్ధకము; పిడికిలి; అధికారము; వశము.

कब्जा - पुं० भूठ ; పిడి; అధికారము; వశము; పిడికిలి.

कब्र - स्त्री० గోరి; సమాధి.

कभी - अव्य० ఎప్పుడైనా; అరుదుగా.

कमंडल - पुं० సన్యాసుల జలపాత్ర.

कम - वि० కొద్ది; కొంచెము; తక్కువ; చిన్న.

कमची - स्त्री० బెత్తము; छडी.

कमखाब - पुं० అల్లిక అలంకరణగల ఒక విధమగు పట్టువస్త్రము.

कम-जात - वि० नीच ; సంకరజాతివాడు.

कमजोर - वि० దుర్బలమగు; బలహీనమైన.

कमजोरी - स्त्री० బలహీనత.

कमठ - पुं० कछुआ ; తాబేలు.

कमती - स्त्री० कमी ; తక్కువ; తరుగు.

कमनसीब - अभागा-वि० అదృష్టములేని.

कमनीय - वि० మనోహరమైన; వాంఛింపదగిన.

कमर - स्त्री० నడుము.

कमर टूटना- मु० ఉత్సాహము కోల్పోవుట; నిరాశనొందుట; నడుము విరుగుట.

कमर तोडना - मु० నడుము విరుగగొట్టుట; నిరాశపరచుట.

कमरबंद - पुं० నడుమునకు పెట్టుకొను పటకా.

कमरा - पुं० గది.

कमलगट्टा - पुं० తామరబీజము.

कमरी - स्त्री० कमली ; చిన్నకంబళి.

कमसखुन - वि० అల్పభాషి.

कमसिन - वि० చిన్న వయస్సుగల.

कमाई - स्त्री० సంపాదన; అర్జన.

कमाऊ -वि० సంపాదించువాడు; ఆర్జించువాడు.

कमाल - पुं० ప్రావీణ్యము; చమత్కారము; కుశలత. वि० సర్వోత్తమగు.

कमी - स्त्री० తక్కువ; లోటు.

कमी बेशी - स्त्री० హెచ్చుతగ్గుట.

कमीज - स्त्री० చొక్కా.

कमीना - वि० नीच ; నీచమైన; తుచ్ఛమైన.

कमीनापन - पुं० క్షుద్రత; హేయత.

कयाम - पुं० मकाम ; బస; విశ్రాంతి పొందు చోటు.

कयामत - पुं० ప్రళయము; ఉపద్రవము.

कयास - पुं० ऊहा ; ఊహ; తలపు.

कर - पुं० చేయి; కిరణము; తొండము; పన్ను.

करकट - पुं० कूडा ; చెత్త - చెదారము.

करकच - पुं० సముద్రపు ఉప్పు; తగాదా; పోట్లాట.

करधा - पुं० మగ్గము.

करग्रह - पुं० పాణిగ్రహణము; వివాహము.

करणीय - वि० కర్తవ్యము; చేయదగిన.

करतब - पुं० పురుషార్థము; వీరత్వము; చమత్కారము; గారడి.

करतल - पुं० అరచేయి.

करतार - पुं० సృష్టికర్త.

करतूत - स्त्री० करनी ; చెడుపని; హస్త లాఘవము; పని ప్రావీణ్యము.

करधनी - स्त्री० వడ్డాణము.

करना - स० क्रि० చేయుట.

करनी - स्त्री० करतूत ; పని; చేత.

करपत्र - पुं० నోటీసు ; రంపము.

करभ - पुं० గున్నేనుగు ; అరచేతి వెలుపలి భాగము.

करम - पुं० ఔదార్యము; దయ; అనుగ్రహము.

करमकल्ला - पुं० క్యాబేజి ; पातगोभी.

करवत - पुं० आरा ; రంపము.

करश्मा - पुं० करामात ; చమత్కారము; అద్భుతమైన కార్యము ; కళ్ళతోనూ, కనుబొమల తోనూ సైగచేయుట.

करषना - स० क्रि० లాగుట; ఈడ్చుట.

कराना - स० क्रि० చేయించుట.

कराबा - पुं० ఒక విధమగు గాజు సీసా.

करामत - स्त्री० మహత్యము; గొప్పదనము; చమత్కారము.

करामात - स्त्री० వింతపనులు; గారడి.

करामाती - वि० గారడీ మనిషి.

करार - पुं० స్థిరత; కరారు.

कराल - वि० భయంకరమైన; భీతి గొలుపు ఆకారము గల.

कराह - पुं० నొప్పి వలన వచ్చు మూలుగు; బాధాజనితమైన మూలుగు.

कराहना - अ० क्रि० బాధతో మూలుగుట.

कराहियत - स्त्री० అరుచి; అప్రసన్నత.

कराही - स्त्री० दे० कडाही.

करिणी - स्त्री० ఆడ ఏనుగు.

करिश्मा - पुं० दे० करश्मा.

करी - पुं० ఏనుగు; स्त्री० ఇంటికప్పుకు వేయు కడ్డీ; దూలము.

करीना - पुं० పద్ధతి; క్రమము; అంచనా.

करीब - क्रि० वि० लगभग ; షుమారు; దగ్గర.

करीबन - क्रि०वि० షుమారుగా.

करीम - वि० దయాళుడు.

करूआ - वि० दे० कड़ुआ.

करेर - वि० కఠోరమైన.

करेला - पुं० కాకర.

करेली - स्त्री० పొట్టికాకర.

करोड - पुं० కోటి.

करोड पति - पुं० కోటీశ్వరుడు.

कर्कश - वी० ప్రచండమగు; కర్కశమగు; पुं० కత్తి; చెఱకు.

कर्कशा - स्त्री० लडाकू या झगडालू औरत ; కటుభాషిణి; తగవులమారి స్త్రీ.

कर्ज ; कर्जा - पुं० అప్పు ; ऋण.

कर्जदार - वि० ऋणी ; అప్పు తీసుకొను వాడు.

कर्ण - पुं० చెవి; కర్ణుడు; పడవ చుక్కాని.

कर्णधार-पुं० నావికుడు; పడవ నడుపువాడు; సహాయము చేయువాడు; సంచాలకుడు.

कर्तनी - स्त्री० కత్తెర.

कर्ता - पुं० చేయువాడు; కర్త.

कर्तारि - पुं० సృష్టికర్త; భగవంతుడు.

कर्दम - पुं० कीचड ; బురద; అడుసు; పాపము.

कर्पट - पुं० चिथडा ; చింపిరిగుడ్డ.

कर्मकर ; कर्मकार - पुं० కమ్మరి; కంసాలి; సేవకుడు; నౌకరు.

कर्मशील - वि० పట్టుదలతో పనిచేయు వాడు.

कर्मठ - पुं० కర్మకాండ నిర్వహించువాడు; वि० కర్మనిష్ఠుడు.

कर्मण्य -वि०కర్మనిరతుడు; కార్యకుశలుడైన ప్రయత్నశీలుడు.

कर्षक-पुं०किसान ; రైతు; వ్యవసాయకుడు.

कर्षण - पुं० खिंचाव ; లాగుడు; ఈడ్పుట; పొలము దున్నుట; సాగుబడి.

कलंगी - स्त्री० दे० कलगी.

कल - वि० ఆహ్లాదకరమైన; మనోహరమైన; అందమైన अव्य०రేపు; నిన్న स्त्री०యంత్రము; సుఖము; విశ్రాంతి.

कलई - स्त्री० తగరము; కళాయి; వెల్లి నిజము బయబడుట.

कलईगर - वि० కళాయి పెట్టువాడు.

कलंक - पुं० కళంకము; అప్రతిష్ఠ.

कलकानि - स्त्री० ఇబ్బంది; వ్యాకులత.

कलछा - पुं० ; **कलछी** - स्त्री० గరిటె.

कलत्र - पुं० భార్య; పత్ని.

कलधूत - पुं० चाँदी ; వెండి.

कलबूत-पुं० ढाँचा;साँचा ; అచ్చుమూస.

कलम - स्त्री० కీలకము; అంటు (చెట్టు)

कलम-कसाई - पुं० తమ వ్రాత ద్వారా ఇతరులకు హాని కలిగించువాడు.

कलमदान - पुं० కలము, పెన్సిళ్ళు పెట్టుకొనుటకు ఉపయోగపడు పెట్టె.

कलमा - पुं० వాక్యము; ఇస్లాము ధర్మపు మంత్రము.

कलमी - वि० వ్రాసిన; అంటు (మొక్క) సంబంధమైన.

कलरव - पुं० మధురమైన ధ్వని.

कलवरिया - स्त्री० కల్లు దుకాణము.

कलश - पुं० కలశము; శిఖరము; ఘటము.

कलसा - पुं० కలశము. ఘటము.

कलही - वि० కలహప్రియుడు; జగడము లాడువాడు.

कला - स्त्री० కళ; శిల్పము; శోభ; రీతి.

कलाई - स्त्री० మణికట్టు; ముంజేయి.

कलाकंद - पुं० ఒక రకమైన మిఠాయి.

कलाकौशल - पुं० కళాకౌశలము; కళయందు ప్రావీణ్యము.

कलाधर - पुं० చంద్రుడు.

कलाप - पुं० గుంపు; నెమలి పుచ్ఛము; అంబులపొది; చంద్రుడు; వడ్డాణము.

कलापी - पुं० నెమలి; కోకిల.

कलाम - पुं० కథనము; వాక్యము; మాట.

कलार ; कलाल - पुं० दे० कलवार.

कलिंग - पुं० ఓండ్ర ప్రదేశము; ఒరిస్సా ప్రాంతము.

कलि - पुं० కలియుగము; కలహము; యుద్ధము; పాపము.

कलिका - स्त्री० कली ; మొగ్గ; అంశము.

कलित - वि० శోభాయమానముగానున్న; అలంకరింపబడిన.

कली - स्त्री० మొగ్గ.

कलुष -पुं० పాపము; దోషము; మాలిన్యము.

कलुषित - वि० దూషితమైన; పాపముగు.

कलूटा - वि० काला ; నల్లని.

कलेऊ - पुं० कलेवा ; చద్ది అన్నము; ప్రాతఃకాలము చేయు అల్పాహారము.

कलेजा - पुं० హృదయము; వక్షస్థలము.

कलेवर - पुं० దేహము; శరీరము; శరీరాకారము.

कलोर - स्त्री० ఆవు పెయ్య.

कलोल - स्त्री० క్రీడ; ఉల్లాసము; ఆనందోల్లాసము.

कलोलना - अ०क्रि० క్రీడించుట; ఆనంద

ముతో గంతులు వేయుట.

कल्पांत - पुं० ప్రళయము ; कयामत.

कल्लादराज - वि० ఎక్కువమాట్లాడువాడు; వదరబోతు.

कल्लोल - पुं० అల; తరంగము; పొంగు; ఉప్పొంగించు ఆనందము.

कल्लोलिनी - स्त्री० నది.

कल्हारना-स०क्रि० भूनना ; వేయించుట.

कवरी - स्त्री० कबरी ; जूडा ; కొప్పు ; కేశ సమూహము.

कवल - पुं० कौर ; కబళము ; ముద్ద.

कवलित - वि० తినబడిన; మింగబడిన.

कवाट - पुं० किवाड ; తలుపు.

कवायद - पुं० నియమము; నియమావళి; నిబంధన; కవాతు.

कवायदगाह - स्त्री० కవాతు మైదానము; సైనికుల కవాతు.

कविराज - पुं० శ్రేష్ఠుడగుకవి; బంగ్లాప్రాంత మున్నవైద్యులకుండు బిరుదులలో ఒకటి.

कविता ; कविताई - स्त्री० కవిత్వము; కవిత.

कवित्व - पुं० दे० कविता.

कश - पुं० కొరడా.

कशमकश-स्त्री०ఇటుఅటు లాగు కొనుట; నెట్టుకొనుట.వైమనస్యము; జంజాటము.

कशा - पुं० కొరడా త్రాడు.

कशाघात - पुं० కొరడా దెబ్బ.

कशिश - पुं० ఆకర్షణ, లాగుకొనుట.

कश्मल-पुं०మలినము; మూర్ఛ; మోహము.

कषाय - पुं० కషాయము ; వగరు. वि० సుగంధముగల.

कस - पुं० పరీక్ష; బలము; గీటురాయి; ఒత్తిడి; ఒక విధమగు మోకు (అదిమి పట్టు) बेकस - वि० అసహాయుడు; ఆధారములేని వ్యక్తి.

कसक - स्त्री० ఉండి ఉండి కలుగు నొప్పి; తీపు; సానుభూతి; మర్మవేదన.

कसनी - स्त्री० బిగించు త్రాడు; రవిక; గీటురాయి.

कसबल - पुं० సామర్థ్యము; సాహసము.

कसबा - पुं० పెద్దగ్రామము; చిన్న పట్టణము.

कसबी - स्त्री० వేశ్య.

कसम - स्त्री० ఒట్టు; कसम खाना ; ఒట్టు పెట్టుకొనుట; శపథము చేయుట.

कसमसाना-अ०क्रि० తొట్రుపాటుపడుట; వ్యాకులపడుట; త్రొక్కిసలాడుట.

कसमसाहट-स्त्री० कुचलाहट - త్రొక్కిస లాట; త్రొక్కిసపాటు.

कसरती - वि० వ్యాయామము చేయువాడు; కసరత్తు చేయువాడు.

कसरहट्टा - पुं० కంచుపాత్రలు అమ్మే విపణి వీధి.

कसवाना - स०क्रि० బిగింపజేయుట.

कसाई - पुं० కటికవాడు; చంపువాడు; కసాయివాడు; वि० నిర్దయుడు.

कसाना - स०क्रि० బిగించుట; బిగింప జేయుట: अ०क्रि० చిలుమెక్కుట; ఒగరుగా నుండుట.

कसाफत - स्त्री० మురికి; లావు; అనాకారి తనము.

कसाव - पुं० బిగింపు ; ఒగరు.

कसीदा-पुं०कशीदा;వస్త్రముపై పూలతా ఇత్యాదుల అల్లిక; ఉర్దూ లేక పారసీ భాషలో ఒకఛందస్సు; ముఖస్తుతి.

कसीर - वि० అధికము; పెక్కు.

कसूर-पुं० దోషము; అపరాధము; తప్పిదము.

कसूरमंद ; कसूरवार - वि०దోషి; అపరాధి.

कसैला - वि० ఒగరుగానున్న; ఒగ్రైన.

कसौटी - स्त्री० గీటురాయి; వన్నె పరీక్ష; నిదర్శనము.

कस्तरी - स्त्री० పెలుకాయు మట్టిపాత్ర - పిడత లేక చట్టి.

कस्तूर - पुं० కస్తూరి మృగము; కస్తూరి లాంటి మృగమదము.

कस्तूरिया - वि० కస్తూరి రంగువంటి; కస్తూరి కలిపిన.

कस्तूरी - स्त्री० కస్తూరి.

कस्ब ; कस्बी - स्त्री० వేశ్య; గణిక.

कस्बा - पुं० పెద్ద గ్రామము.

कहकहा -पुं०अट्टहास ; అట్టహాసపు నవ్వు; పకపకలు.

कहन - स्त्री० కథనము; సామెత; మాట.

कहना - स०क्रि० చెప్పుట; మాట్లాడుట; అనుట.

कहर - पुं० విపత్తు; సంకటము; కరువు.

कहवा - पुं० కాఫీ; కాఫీ విత్తనము.

कहाँ - कि० वि० ఎక్కడ; ఎచ్చట.

कहा - पुं० చెప్పినది; మాట; కథనము; ఆదేశము.

कहानी - पुं० కల్పిత కథ; ఉదంతము.

कहार - पुं० డోలి; పల్లకి; మోసెడి ఒక జాతి లేక నీళ్ళు తెచ్చెడి ఒక జాతి.

कहारा - पुं० टोकरा ; బుట్ట, గంప.

कहावत - स्त्री० లోకోక్తి; చాటువు; సామెత.

कहा-सुना - पुं० చెప్పుడు మాట; వినికిడి మాట; తగనిమాట.

कहा-सुनी - स्त्री० వాదవివాదము; తగాదా. తకరారు.

कही - क्रि०वि० ఎచ్చటనో; ఎంతయో; ఒకవేళ; वि० బాగా ఎక్కువ **कही का** ;

ఎక్కడిదో; గొప్ప; कही का कही ; ఒకచోటనుండి మరియొకచోటునకు.

काइयाँ - वि० ధూర్తుడు; జిత్తులమారి; నీచుడు.

कांक्षित - वि० కోరబడిన.

काँख - स्त्री० చంక.

काँच - पुं० గాజు; स्त्री० గోచి; కాసె.

काँचन - पुं० బంగారము; ఉమ్మెత్త; సంపెంగ నాగకేసరము.

कांचरी ;कांचली-स्त्री० పాము కుబుసము.

काँजी-हाऊस - पुं०मवेशीखाना ; బందిల దొడ్డి.

काँटा - पुं० ముల్లు; చేపలు పట్టు గాలము; ముల్లుండు త్రాసు; ముల్లువలెమొనతేలి ఉండు వస్తువు; काँटा होना ; బెరడు అగుట, చిక్కి సన్నగిలుట ; పూచిక పుల్లగుట.

काँटी - स्त्री० చిన్నముల్లు; గాలము; చిన్న ముల్లుగల త్రాసు.

काँठा - पुं० ఒడ్డు; తీరము; పార్శ్వము. చిలకమెడపైనుండు ఎర్రని చార లేక గీత.

कांता - स्त्री० పత్ని; భార్య; ప్రియురాలు.

कांतार - पुं० దట్టమైన అడవి; కీకారణ్యము; ఎడారి; బంజరు భూమి.

कांति - स्त्री० వెల్తురు; ప్రకాశము; కాంతి; వెలుగు.

काँपना -अ०क्रि० కంపించుట; వణుకుట.

काँवर - पुं० కావడి.

काँवरी - स्त्री० కావడి మట్టు.

काँवरिया - पुं० కావడి మోయువాడు.

काँस - पुं० రెల్లు (గడ్డి).

काँसा - पुं० కంచు.

का - स०क्रि० యొక్క.

काई - स्त्री० నాచు; తీగపాచి; మలము; మురికి.

काक - पुं० कौआ ; కాకి.

काकतालीय - वि० తలవని తలంపుగా అకస్మాత్తుగా.

काकपद - पुं० హంసపాది; గుర్తు.

काकल - पुं० కంటె ఎముక; మెడ ఎదుట కనిపించు ఎముక.

काकली - स्त्री० కలకలధ్వని; మధుర ధ్వని - నాదము.

काका - पुं० चाचा ; తండ్రి సోదరుడు - పెత్తండ్రి, పినతండ్రి.

काकी - स्त्री० चाची ; పెత్తండ్రి భార్య, పెత్తల్లి.

काकु - पुं० దెప్పిపొడుపు; వ్యంగ్యము.

काकुल - पुं० జుల్ఫాలు; ఉంగరాల జుట్టు.

काग - पुं० కాకి; బెండు; బిరడా.

कागज - पुं० కాగితము.

कागजात - पुं० (कागज का बहु०) కాగితములు; పత్రములు.

कागा - पुं० కాకి.

काछ - पुं० గోచి, కాసె, మొల.

काछना -स०क्रि० కాసెపోసి ధోవతి కట్టుట.

काछनी - स्त्री० **काछा** - पुं० కాసెపోసి కట్టిన ధోవతి; లంగోటి.

काछी - पुं० కూరగాయలమ్మువాడు.

काछे - क्रि०वि० नजदीक ; సమీపమున.

काज - पुं० काम ; పని; వృత్తి.

काजर ; काजल - पुं० కాటుక; కొడి.

काजी - पुं० మహమ్మదీయుల న్యాయాధీశుడు.

काजू - पुं० జీడిమామిడిచెట్టు; జీడి మామిడి పప్పు.

काट - स्त्री० కోయుపని; కత్తిరింపు పని; నమ్మకద్రోహము; టక్కరి.

काटना-स०क्रि० కోయుట; ఖండించుట; చంపుట; గడుపుట; దాటుట; కొట్టివేయుట; కుట్టుట (తేలు; దోమలు మొ॥) కరచుట; కొరుకుట.

काठ - पुं० కొయ్య; వంట చెరకు.

काठडा - पुं० कठौता ; కర్ర - కొయ్య కమండలము.

काठी - स्त्री० గుఱ్ఱపుజీను; ఒంటె వీపుపైన కూర్చుండుటకు వేయుగద్ది; కొయ్యవర.

काढना - स०क्रि० వెలికితీయుట; కొయ్య; రాయి; వస్త్రము మొదలగువాటి మీద పూలతలు చెక్కుట లేక అల్లుట; అప్పు తీసుకొనుట.

काढा - पुं० కషాయము.

कातना - स०क्रि० వడకుట.

कातर - वि० పిరికి; భయపడు.

कादंबिनी - स्त्री० మేఘమాల.

कादर - वि० భయము గలవాడు.

कानडा - वि० ఒంటి కన్నువాడు.

कानन - पुं० అడవి; ఇల్లు.

काना - वि० ఒంటి కన్నువాడు; వంకర.

कानाकानी ; कानाफूसी - स्त्री० గుసగుసలు ; చెవిలో చెప్పు రహస్యము; రహస్య సంప్రదింపు.

कानि - स्त्री० ప్రతిష్ఠ; సంకోచము; లోకలజ్జ.

कानी - वि० ఒంటికన్నుగల, స్త్రీ.

कानून - पुं० చట్టము; నియమము.

कानूनगो - पुं० గ్రామకరణము; గ్రామ లెక్కలను పరిశీలించు ఒక ప్రభుత్వ అధికారి.

कानूनी - वि० చట్టరీత్యా; నియమ రీత్యా; చట్టమునుసరించి.

कान्ह - पुं० కృష్ణుడు.

कापालिक - पुं० శైవ సంప్రదాయమునకు సంబంధించిన ఒకశాఖ.
कापाली - पुं० శివుడు.
कापुरुष - पुं० పిరికిపంద.
काफिला - पुं० कारवाँ ; యాత్రికుల సమూహము.
काफी - वि० తగినంత; చాలు; చాలినంత.
काफूर - पुं० కర్పూరము कफूर होना ; मु० అదృశ్యమగుట; మాయమగుట.
काबा - स्त्री० ముసల్మానుల తీర్థ (మక్కా-యందుగల) స్థానము.
काबिल - वि० योग्य ; యోగ్యుడైన; సమర్థుడైన.
काबिलियत-स्त्री० लियाकत ; యోగ్యత; పాండిత్యము.
काबू - पुं० వశము; అధికారము.
काम - पुं० పని; కోరిక; ఉద్దేశ్యము.
काम लगना - मु० అవసరమైన పని కలుగుట; పని దొరకుట.
काम-काज - मु० పనిపాట్లు.
कामकाजी - वि० పనిపాటుగల.
कामगार - पुं० दे० कामदार.
कामजलाऊ - वि० పనికి ఉపకరించు.
कामचोर - वि० పనిదొంగ.
कामदार - पुं० ఏర్పరచువాడు; వ్యవస్థాపకుడు; वि० నగిషీపనిచేసిన.
काम-धाम - पुं० పనిపాట్లు.
कामना - स्त्री० కోరిక; మనోరథము.
कामयाब - वि० మనోరథ సిద్ధుడు; సఫలీకృతుడైన.
कामयाबी - स्त्री० సాఫల్యము సిద్ధి; కృతార్థత.
कामरी - स्त्री० కంబళి.
कामारि - पुं० శివుడు.
कामिनी - स्त्री० అంగన; మద్యము.
काय ; काया - स्त्री० శరీరము; దేహము.
कायदा - पुं० नियम ; నియమము; నిబంధనము; ఉర్దూ భాష నేర్పు ప్రారంభిక పుస్తకము.
कायम - वि० స్థిరమైన.
कायम-मुकाम - वि० ఒకని బదులుగా అతని పనిని కొంతకాలము వరకు చేయ వచ్చిన.
कायर - वि० डरपोक ; పిరికి.
कायरता - स्त्री० भीरुता ; పిరికితనము.
कायल - वि० హేతుబద్ధమైన; సత్యమును అంగీకరించువాడు.
कायस्थ - पुं० హిందువులలో ఒక జాతి.
काया - स्त्री० శరీరము.
काया-कल्प - पुं० వృద్ధాప్యమును పోగొట్టి యవ్వనము ప్రసాదించునని చెప్పబడు ఒక

దివ్య ఔషధము.

कार - पुं० - పని स्त्री० మోటారు కారు.

कारखाना - पुं० ఫ్యాక్టరీ; కర్మాగారము; యంత్రశాల కార్యాలయము.

कारगर - वि० ఫలప్రదమైన; గుణము నిచ్చు; ఉపయోగకరమైన; ప్రభావశాలి.

कारगुजार - वि० సవ్యముగా పనిచేయువాడు; కర్తవ్యము నిర్వహించువాడు.

कारगुजारी - स्त्री० కార్యము సాధించు ప్రావీణ్యము కలిగి యుండుట; కార్య నిర్వహించు సామర్థ్యము.

कारज - पुं० दे० कार्य.

कारतूस - पुं० తోటా.

कारन - पुं० कारण ; కారణము.

कारनामा - पुं० చేసిన పనుల వివరణ.

कारनी - पुं० ప్రేరేపించువాడు; రెచ్చగొట్టు వాడు; చేయువాడు.

कारबार - पुं० వ్యాపారము; పనిపాటు; వృత్తి.

कारबारी - पुं० వ్యాపారి; పనిపాటులు చేయువాడు; శ్రమించువాడు.

कारवाँ - पुं० काफिला ; ఒక దేశమునుండి మరియొక దేశము వెళ్ళు వ్యాపారుల సమూహము.

कारा - स्त्री० ఖైదు; బంధనము; క్లేశము.

कारागार ; गारागृह - पुं० ఖైదు; చెర.

कारी - पुं० చేయువాడు वि० లోతైన; ప్రాణాంతకమైన; అమోఘమైన.

कारीगर - पुं० శిల్పి; చేతి పని నిష్ణాతుడు.

कारीगरी - स्त्री० హస్తకార్యనైపుణ్యము; శిల్ప ప్రావీణ్యము.

कारूँ का खजाना - पुं० అపారమైన సంపద - ఖజానా.

कार्यवाह; कार्यवाहक -पुं० కార్యభారము చేపట్టువాడు; కార్యదర్శి.

कार्रवाई - स्त्री० कार्यवाही చర్య; కార్య తత్పరత; కార్యము; ఎత్తు; కార్యదక్షత.

काल - पुं० సమయము; కాలము; వ్యవధి; మృత్యువు; యముడు; అంతము.

काला - वि० నల్లని; కలుషితమైన; కళంకిత మైన; **काला चोर** - मु० గజదొంగ; **काला पानी** - मु० దేశ బహిష్కార దండన; ద్వీపాంతర వాస శిక్ష.

कालापन - पुं० నలుపు.

कालिंदी - स्त्री० యమునానది.

कालिख - स्त्री० బొగ్గు; సిరా; నలుపు; కళంకము.

कालिब - पुं० దేహము; టోపీలు బాగు చేయు అచ్చు.

कालिमा - पुं० నల్లదనము; దూషణ; కళంకము.

काली - स्त्री॰ కాళికాదేవి; దుర్గాదేవి.

कालीदह - पुं॰ కాళిందిమడుగు.

कालीन - पुं॰ తివాచి ; జంపఖానా ; वि॰ కాలమునకు సంబంధించిన.

कालीमिर्च - स्त्री॰ మిరియములు.

काशाना - पुं॰ झोंपडी - గుడిసె; ఇల్లు.

काश्त - स्त्री॰ సేద్యము; సాగు; కౌలు హక్కు.

काश्तंकार - पुं॰ కర్షకుడు; కృషీవలుడు; రైతు.

काश्तकारी - स्त्री॰ సేద్యము; సాగు; కృషి.

काश्मीरा - पुं॰ ఒకవిధముగు ఉన్ని వస్త్రము.

काष - पुं॰ సానరాయి.

काषाय - वि॰ కాషాయరంగు.

काष्ठ - पुं॰ వంట చెరుకు; కఱ్ఱ; కట్టె.

कास - पुं॰ రెల్లుగడ్డి; దర్భ.

काह-क्रि॰वि॰ఏమి; ఏది; स्त्री॰చీపురుపుల్ల; ఎండుగడ్డి.

काहिल - वि॰ आलसी ; సోమరి.

काहिली - स्त्री॰ सुस्ती ; సోమరి తనము.

काहे - अव्य॰ ఏల; ఎందుకు.

किंकर - पुं॰ సేవకుడు.

किंकतव्य विमूढ - वि॰ కర్తవ్యము తోచని వాడు.

किंकणी -स्त्री॰గజ్జె; చిరుగంట; వడ్డాణము.

किंचन - पुं॰ ढाक ; మోదుగచెట్టు; చిన్న వస్తువు.

किंचित - वि॰ కొంచెము; కొద్ది; స్వల్పము.

किंतु ; किन्तु - अव्य॰ కాని; పైగా; ఇక నేమనగా.

किंवदंती - स्त्री॰ పుకారు ; నానుడి; వదంతి.

किंवा-अव्य॰अथवा; లేనిచో; అయినను; అథవా.

किंशुक - पुं॰ ढाक ; మోదుగు.

कि -अव्य॰ ఏమనగా; ఇంతలో; అని.

किचकिच - स्त्री॰ జగడము; వ్యర్థపు ప్రేలుడు.

किचकिचाना - अ॰क्रि॰ (కోపముతో) పల్లు పటపట కొరుకుట.

किचपिच - वि॰ అస్పష్టము.

कितना - वि॰ ఎంత ఎంత మాత్రము ?

किताब - स्त्री॰ పుస్తకము.

किताबत - स्त्री॰ వ్రాత; వ్రాయుట.

किताबी - वि॰ పుస్తక సంబంధమైన.

किताबी कीडा - पुं॰ పుస్తకపు పురుగు; ఎల్లప్పుడు పుస్తకములు చదువువాడు.

किताबी चेहरा - पुं॰ కోలముఖము.

किधर - क्रि॰वि॰ ఎటు; ఏవైపు.

किनारा - पुं॰ ఒడ్డు; అంచు; కొన.

किनारा-कश - वि॰ జోక్యము కలిగించు

కొననివాడు.

किनारदार - वि० అంచుకలిగిన.

किनारी - स्त्री० వెండి లేక (బంగారు) జరీ అంచు.

किफायत - स्त्री० పొదుపు; మితవ్యయము.

किफायती-वि० పొదుపు చేయు; మితముగా వ్యయము చేయు.

किमाश - पुं० పద్ధతి; రీతి.

किम्मत - स्त्री० कीमत ; వెల; ఖరీదు.

किरकिरी - स्त्री० నలుసు; దూళికణము; కంటి నలుసు; అవమానము.

किरकिराना -अ०क्रि० మొరమొరలాడుట.

किरकिरा होना - मु० పానకములో పుల్ల వచ్చు చందమున రసభంగమగుట.

किरराना - अ०क्रि० పల్లుకొరుకుట.

किरण - स्त्री० కాంతి కిరణము.

किरात - पुं० కిరాత జాతి మనిషి - భిల్లుడు?

किरातिनी - स्त्री० కిరాత జాతి (స్త్రీ).

किराना - पुं० ఉప్పు; పప్పు; పోపు సామాను మొ. పదార్థములు. स०क्रि० తూర్పార పోయుట; చెరుగుట.

किरानी-पुं० యూరపు వాసులకు; ఆసియా ఖండవాసులకును; సంకర జాతి వారును.

किराया - पुं० అద్దె; బాడుగ.

किरासन - पुं० కిరసనాయిలు.

किरिया - स्त्री० శ్రాద్ధకర్మ; ఒట్టు; కర్తవ్యము; శపథము.

किरीट - पुं० కిరీటము.

किलकार;किलकारी-स्त्री० హర్షధ్వని; నవ్వు శబ్దము.

किलकिल - स्त्री० జగడము; ఘర్షణ.

किलना-अ०क्रि०కట్టుబడుట; చేజిక్కుట.

किला - पुं० కోట; దుర్గము.

किल्लत - स्त्री० సంకోచము; ఇబ్బంది; లోటు.

किवाड ; किवार - पुं० తలుపు.

किशमिश-स्त्री०किसमिस; కిస్మిస్‌పండు; ఎండు ద్రాక్ష

किशलय - पुं० पल्लव ; చిగురుటాకు.

किशोर - पुं० 12-15 సంవత్సరముల మధ్య వయసు బాలుడు.

किशोरी - स्त्री० 11-14 మధ్య వయసుగల బాలిక, కన్య.

किश्त - स्त्री० వాయిదా పైకము; చదరంగపు ఆటలో రాజు పావుచేతిలో చిక్కుట - దీనినే 'షా' అని అందురు.

किश्ती - स्त्री० नाव ; నావ. किश्ती नुमा - పడవ ఆకారము గల; పడవ మాదిరి.

किसलय - पुं० కిశలయము; చిగురుటాకు.

किसान - पुं० కర్షకుడు; వ్యవసాయదారుడు.

किसानी - स्त्री० खेती ; వ్యవసాయము; కృషి.

किस्त - स्त्री० వాయిదాపైకము.

किस्तवार - क्रि०वि० వాయిదాల ప్రకారము; వాయిదాల వంతున.

किस्म - स्त्री० రకము; విధము; పద్ధతి; ప్రకారము.

किस्मत - स्त्री० नसीब ; అదృష్టము; ప్రారబ్ధము.

किस्मत आजमाना - पुं० అదృష్టమును పరీక్షించుట.

किस्मत चमकना - पुं० అదృష్టము అను కూలించుట.

किस्मत फूटना - पुं० అదృష్టము సన్న గిల్లుట.

किस्मतवर - वि० नसीबवर ; అదృష్ట వంతుడు.

किस्सा - स्त्री० కథ; వృత్తాంతము; జగడము.

कीकर - पुं० बबूल ; తుమ్మచెట్టు.

कीट - पुं० कीडा ; కీటకము; పురుగు.

कीडा - पुं०दे० कीट.

कीडी - स्त्री० చిన్న పురుగు.

कीना - पुं० ద్వేషము; వైరము.

कीमत - स्त्री० दर ; వెల, ధర.

कीमती -वि० ఎక్కువవెలగల; ప్రియమైన.

कीरति - स्त्री० दे० कीर्ति.

कीर्तन - पुं० కీర్తన; పొగడ్త; భజన.

कील - स्त्री० మేకు; గూటము; గసిక; ముల్లు.

कीलना - स०क्रि० మేకు దిగకొట్టుట; గుంజ పాతుట; గసిక దిగ కొట్టుట; వశపరచుకొనుట; మంత్ర ప్రభావమును తగ్గించుట.

कीला - पुं० ముల్లు; గూటము; పెద్దమేకు.

कीलित - वि० దిగగొట్టబడిన; బంధింప బడిన; కట్టబడిన; మంత్ర ప్రభావముతో వశపరచుకొనబడిన.

कीली - स्त्री० చిన్నమేకు; ఇరుసు.

कीश - पुं० కోతి; సూర్యుడు; పక్షి.

कीसा - पुं० సంచి; జేబు; కోతి.

कुँअर - पुं० బాలుడు; రాకుమారుడు

कुअरि - स्त्री० బాలిక; రాకుమారి.

कुँआ - पुं० బావి; నుయ్యి.

कुँआरा - पुं० పెళ్ళికానివాడు.

कुँआरी - स्त्री० కన్య; పెళ్ళికాని పిల్ల.

कुंकुम - पुं० కుంకుము; సింధూరము; కుంకుమ పువ్వు.

कुंचन - पुं० ముడుచుకొనుట; కుంచనము; వంకరగుట.

कुंचिका - स्त्री० వెదురురెమ్మ; తాళపుచెవి.

कुंचित - पुं० ముడుచుకొనిన; ముడుచు

కొన్న; వంకరైన.

कुंज - पुं० పొదరిల్లు; ఒడ్డు; మూల.

कुंजडा - पुं० కూరగాయలమ్ము వృత్తి చేయువాడు.

कुंजर - पुं० ఏనుగు; శ్రేష్ఠమైన.

कुंजी - स्त्री० चाभी ; తాళపు చెవి.

कुंडल - पुं० చెవులకు ధరించు పోగులు; గుండ్రము.

कुंडलाकार - वि० గుండ్రని ఆకారముగల.

कुंडलिया - स्त्री० ఒక విధమగు హిందీ ఛందము లేక పద్యము; ఒక విధమగు మాంసగ్రంధి.

कुंडली - स्त्री० జన్మపత్రిక; జాతక చక్రము.

कुंडा - पुं० పెద్దకుండ; నాగవాసము - తలుపు కొక్కెము లేక గొళ్ళెము.

कुंडी - स्त्री० గొళ్ళెము (తలుపు); రాచిప్ప.

कुंत - पुं० ఈటె; బల్లెము; పేను.

कुंदरू - पुं० దొండకాయ లేక తీగ.

कुंदा - पुं० కొయ్యమొద్దు; తుపాకి మడమ; పాలఖోవా.

कुंभी - पुं० ఏనుగు; మొసలి; కుంభీపాక నరకము; గుగ్గలము; स्त्री० చిన్న వంట కుండ.

कुंभीपाक - पुं० ఒక విధమగు నరకము.

कुंवर - पुं०दे० कुँअर.

कुँवारा - वि०दे० कुँआरा.

कुँवाँ - पुं०दे० कुँआ.

कुआर - पुं० ఆశ్వయుజ మాసము.

कुइयाँ - स्त्री० చిన్న నుయ్యి.

कुई - स्त्री० చిన్నబావి ; తెల్లకలువ.

कुकर्म - पुं० చెడుపని; చెడునడత; పాప కార్యము.

कुकर्मी - वि० పాపి; చెడు నడతగలవాడు.

कुकर खाँसी - स्त्री० కోరింత దగ్గు; పొడి దగ్గు.

कुकुर दाँत - पुं० గొగ్గిపన్ను.

कुकुरमुत्ता - पुं० కుక్కగొడుగు; పుట్టకొక్కు.

कुकुरौंधी - स्त्री० दे० कुकुरमाछी.

कुख्यात - वि० बदनाम ; చెడుపేరుగల.

कुगति - स्त्री० దుర్గతి; దుర్దశ.

कुघात - पुं० మోసము; చెడ్డదోటు; అనను కూల ప్రదేశము.

कुचक्र - पुं० षडयन्त्र ; కుట్ర.

कुचलना-स०क्रि० త్రొక్కుట, కాలరాయుట; దంచుట.

कुचाल - स्त्री० చెడునడత; దురాచరణము; దుర్మార్గము.

कुचाली - वि० దుష్టుడు; దుర్మార్గుడు.

कुचेष्टा - स्त्री० చెడునడత; దుర్మార్గము.

कुचेल - पुं० మురికిగుడ్డ.

कुचैल - वि० మురికిగుడ్డలవాడు; पुं० మురికి గుడ్డ

कुछ - वि० కొంచెము; కొద్ది; కొన్ని.

कुछएल - वि० थोडा सा ; కొలది.

कुछ ऐसा - वि० విలక్షణమైన; విశిష్టమైన; అసామాన్యమైన.

कुछ का कुछ - वि० విపరీతముగా; ఒక దానికి మరొకటిగా ; అసంగతముగా.

कुछ कुछ - क्रि०वि० కొద్దికొద్దిగా; కొందరు కొందరుగా.

कुछ न कुछ - क्रि०वि० थोडा-बहुत ; ఒకించుక.

कुजोग - पुं० చెడుసాంగత్యము; చెడు యోగము; చెడుకాలము.

कुटनहारी - स्त्री० వడ్లు దంచు స్త్రీ; దంపుడు స్త్రీ.

कुटवाना - स०क्रि० దంపించుట.

कुटाई - स्त्री० దంపుడు; దంపుడు కూలి.

कुटिया - स्त्री० చిన్న గుడిసె.

कुटिलता - स्त्री० కపటము; వంచన.

कुटिलपन - पुं० ; **कुटिलाई** - स्त्री० వక్ర బుద్ధి; దుష్టత.

कुटी - स्त्री० ; **कुटीर** - पुं० కుటీరము; గుడిసె.

कुटुंब - पुं० కుటుంబము; పరివారము.

कुटेव - स्त्री० దురభ్యాసము; దురలవాటు; మొండిపట్టు.

कुटौनी - स्त्री० వడ్లదంపు.

कुठाँव - स्त्री० చెడు స్థలము; చెడ్డచోటు.

कुठार - पुं० గొడ్డలి ; గండ్రగొడ్డలి ; वि० నాశము చేయు.

कुठाराधात - पुं० గొడ్డలిపెట్టు; గొడ్డలిదెబ్బ; తీవ్రమైన ఆఘాతము.

कुठारी - स्त्री० చిన్న గొడ్డలి.

कुठिया - स्त्री० ; **कुठिला** - पुं० చిన్న ధాన్యపు గాదె.

कुठौर - पुं० చెడ్డచోటు; అదను కాని అదను.

कुडकुडाना ; कुडबुडाना - अ०क्रि० లోలోన కుములుట; ఇష్టములేనిది విని లేక చూచి లోలోపల బాధనొందుట. स०क्रि० పొలమునుండి పిట్టలను లేక మృగములను పారద్రోలుట.

कुडौल - वि० వికృతాకారము.

कुढँग - पुं० చెడు పోకడ; చెడు పద్ధతి.

कुढन - स्त्री० మనస్సులోని మధన; లోలోన రగులుచుండు క్రోధము; కుళ్ళు (కోపము ఈర్ష్య వల్ల కలుగు) మనస్తాపము.

कुढना - अ०क्रि० లోలోన కుళ్ళుట - లోలోన ఈర్ష్య లేక క్రోధము వలన బాధ నొందుట.

कुढाना-स०क्रि० ఏడిపించుట; విసిగించుట; కోపము తెప్పించుట; బాధించుట.

कुतरन - स्त्री० కొరకబడిన ముక్క లేక తునియ ; అంశము.

कुतरना - स०क्रि० కొరుకుట; కొరికి ఒక వస్తువునుండి కొంత తీయుట.

कुतर्क - पुं० हुज्जत ; వితండ వాదము; మొండివాదము.

कुतर्की - वि० हुज्जती ; వితండవాది.

कुतिया - स्त्री० ఆడకుక్క.

कुतूहल - पुं० కుతూహలము, ఉత్సుకత.

कुत्ता - पुं० కుక్క.

कुत्ती - स्त्री० कुत्तिया ; ఆడకుక్క.

कुदरत - स्त्री० ప్రకృతి; సృష్టి; మహిమ.

कुदरती - वि० ప్రాకృతమైన; ప్రకృతి సిద్ధమైన; స్వాభావికమైన.

कुदाँव - पुं० దుస్థితి; ఇబ్బంది; విషమస్థితి; విశ్వాస ఘాతము; మోసము.

कुदाना - स०क्रि० దుమికించుట.

कुदाल ; कुदाली - स्त्री० పార; గడ్డపార; తవ్వుకోల.

कुनकुना - वि० గోరువెచ్చని (నీరు వగైరా)

कुनबी - पुं० గృహస్థుడు; వ్యవసాయము వృత్తిగా చేయు ఒక హిందూ జాతి.

कुनही - वि० వైరి; పగబూనినవాడు.

कुपात्र - वि० అపాత్రుడు; అయోగ్యమైన; తగని.

कुपित - वि० కోపగించిన క్రుద్ధుడగు.

कुप्रबन्ध - पुं० **कुव्यवस्था**; చెడు ఏర్పాటు వ్యవస్థ.

कुबडा - पुं० గూనివాడు वि० వంకరగానున్న; వంగిన నడుము గల.

कुबडी - स्त्री० గూనిది; కొంకికర్ర.

कुबानि - स्त्री० చెడు అలవాటు; దురభ్యాసము.

कुबानी - पुं० చెడు వ్యాపారము.

कुबेला - स्त्री० చెడు కాలము; తగనికాలము.

कुब्ज - वि० గూనివాడు; पुं० గూనికలుగు జేయు ఒక వాత వ్యాధి.

कुब्जा - स्त्री० గూనిది; కంసునిదాసి; కృష్ణుని ప్రేయసి; భక్తురాలు.

कुमंत्र - पुं० ; **कुमंत्रणा** - स्त्री० చెడ్డ సలహా.

कुमक - स्त्री० సహాయము; కుమ్మకు; సమర్థన; పక్షపాతము.

कुमकुम - पुं० కుంకుమ కేసరము.

कुमारी - स्त्री० 12 సంవత్సరముల లోపు బాలిక; పెళ్ళికాని పిల్ల లేక యువతి; స్త్రీ.

कुमार्गी - वि० చెడు నడతగల.

कुमुद - पुं० తెల్లకలువ.

कुमुदनाथ - पुं० చంద్రుడు.

कुमुदनी ; कुमुदिनी - स्त्री० కుముదముల సమూహము; తెల్లకలువ తీగె; కుముదములతో నిండియున్న జలాశయము; తెల్ల కలువ పువ్వు.

कुमुदिनीनाथ - पुं० చంద్రుడు.

कुम्हाडा - पुं० గుమ్మడికాయ.

कुम्हाडे की बतिया - स्त्री० గుమ్మడిపిందె; అశక్తుడు.

कुम्हालाना - अ०क्रि० వాడిపోవుట; కమిలిపోవుట; కాంతి విహీనమగుట.

कुम्हार - पुं० कुंभकार ; కుమ్మరి.

कुम्हारिन - स्त्री० కుమ్మరి స్త్రీ.

कुयश - पुं० बदनामी ; అపకీర్తి.

कुरली - स्त्री० दे० कुर्की.

कुरकुराहर - स्त्री० కరకరమను ధ్వని.

कुरता - पुं० చొక్కా.

कुरती - स्त्री० రవిక; జాకెట్టు.

कुरबान - पुं० బలి; త్యాగము; वि० త్యజింపబడిన; బలి ఇవ్వబడిన.

कुरबानी - स्त्री० బలి; ఆత్మసమర్పణ; ఆహుతి; త్యాగము.

कुररी - स्त्री० క్రౌంచపక్షిణి.

कुरसी - स्त्री० కుర్చీ; తరము; కట్టడమునకు ముందు నిర్మించు చట్రము లేక పీఠము.

कुरसीनामा - पुं० వంశవృక్షము.

कुरान - पुं० ఇస్లాము మత గ్రంథము.

कुरानशरीफ-पुं० పవిత్ర కురాను గ్రంథము.

कुराह - स्त्री० చెడు మార్గము.

कुराही - वि० చెడు ప్రవర్తనగల; చెడు నడతగల.

कुरिहार - पुं० కోలాహలము; గందరగోళము.

कुरी-स्त्री० खानदान ; వంశము; మట్టి దిబ్బ.

कुरीति - स्त्री० దురాచారము; చెడు ఆచారము.

कुरूख - वि० కోపిష్ఠి; కోప స్వభావముగల.

कुरेदना - स० क्रि० గోకుట ; గీరుట; త్రవ్వుట.

कुर्क - वि० జప్తు; జప్తుకాబడిన; జప్తు చేయబడిన.

कुर्ता - पुं० दे० कुरता.

कुर्बानी - स्त्री० दे० कुरबानी.

कुर्मी - स्त्री० వ్యవసాయము వృత్తిగా చేయు ఒక హిందూ జాతి.

कुल - पुं० వంశము; కులము; గోత్రము. वि० మొత్తము; అంతయు; అందరు.

कुल कानि - स्त्री० వంశప్రతిష్ఠ, గౌరవము.

कुलटा - स्त्री० వ్యభిచారిణి.

कुलबोरना - पुं० వంశనాశకుడు.

कुलही - स्त्री० చంటి పిల్లల టోపి.

कुलांगार - पुं० कुलबोरन ; కులనాశకుడు.
कुलाँच - स्त्री० దుముకు; గంతు.
कुलाँचना - अ०क्रि०छलाँगेमारना ; గంతులు వేయుట ; దుముకుతూ గంతులు వేయుట.
कुलाल - पुं० कुम्हार ; కుమ్మరి; అడవి కోడి; పుంజు; గుడ్లగూబ.
कुली - पुं० కూలివాడు.
कुलीन - पुं० కులీనుడు; మంచికులములో జన్మించినవాడు; సజ్జనుడు; సభ్యతగల.
कुलेल - स्त्री० క్రీడ; ఆట.
कुलेलना - अ०क्रि० క్రీడించుట; ఉల్లాసముగా కాలముగడుపుట.
कुल्ला - पुं० పుక్కిలింత.
कुल्ली - स्त्री० दे० कुल्ला.
कुल्हड - पुं० మట్టి పిడత.
कुल्हाडा - पुं० పెద్దగొడ్డలి.
कुल्हाडी - स्त्री० గొడ్డలి.
कुवलय - पुं० నల్లకలువ; భూమండలము.
कुवाच्य - पुं० దూషణ; తిట్టు.
कुवार-पुं० कुआर ; ఆశ్వయుజమాసము.
कुव्वत - स्त्री० कूवत ; శక్తి.
कुश - पुं० దర్భ; రాముని జ్యేష్ఠపుత్రుడు.
कुशल - पुं० క్షేమము; ప్రావీణ్యము; శివుడు; वि० ప్రావీణ్యముగల; సమర్థుడైన.
कुशल क्षेम - पुं० క్షేమము; ఆరోగ్యము; శ్రేయస్సు.
कुशाग्र-वि० చురుకైన; తీక్షణమైన; పదునైన.
कुशाग्रबुद्धि - वि० సూక్ష్మ బుద్ధిగల.
कुशादा - वि० విశాలమైన; వ్యాపించియున్న; బయలుగానున్న.
कुश्ती - स्त्री० మల్లయుద్ధము; కుస్తీ.
कुश्तीबाज - वि० पहलवान ; కుస్తీ పట్టు వాడు.
कुश्ती मारना - स०क्रि० కుస్తీగెలుచుట.
कुसंग - पुं० ; **कुसंगति** - स्त्री० చెడు సాంగత్యము.
कुसाइत - स्त्री० అశుభముహూర్తము; అసమయము.
कुसुम - पुं० పువ్వు; స్త్రీరజస్సు; ఎర్రని రంగు; కుసుమ చెట్టు లేక పువ్వు.
कुसुमांजलि - स्त्री० పూలతోనిండిన దోసిలి.
कुसुमाकर ; कुसुमागम - पुं० వసంత ఋతువు.
कुसुमायुध - पुं० कामदेव ; మన్మథుడు.
कुसूर - पुं० दे० कसूर
कुसूरवार - वि० कसूर वार ; అపరాధి; దోషి.
कुहक-स्त्री०నెమలి;కోడి లేక కోయిల కూత;

पुं० మోసము; మాయ; దూ కోరు.
कुहकना - अ० क्रि० పక్షులు కూయుట.
कुहकनी - स्त्री० कोयल ; కోయిల.
कुहनिका - स्त्री० మోసము; దంభము; కపటభక్తి
कुहनी - स्त्री० कोहनी ; మోచెయ్యి.
कुहरा - पुं० कुहासा ; పొగమంచు.
कुहराम - पुं० హాహాకారము; ఆర్తనాదము.
कुहासा - पुं० दे० कुहरा.
कुहुक - पुं० कूजन ; పక్షులకూత.
कुहू - स्त्री० అమావాస్యపు గాఢాంధకారము.
कूँचा - पुं० చీపురు.
कूँची - स्त्री० చిన్నకుంచె; చిన్న చీపురు; చిత్రకారుని కుంచె.
कूँजडी - स्त्री० కూరగాయలు అమ్ము స్త్రీ.
कूँडा - पुं० పెద్ద బాన; పూలకుండీ.
कूँडी - स्त्री० రాచిప్ప; పూలకుండి.
कूई - स्त्री० తెల్లకలువ (పువ్వు)
कूक - स्त्री० कूजन ; కోకిల; నెమలి మొ॥ వాని మధుర కూజనము.
कूकना - अ०क्रि० పక్షులు కూయుట; గడియారమునకు కీ యిచ్చుట.
कूकर - पुं० कुत्ता ; కుక్క.
कूच - पुं० ప్రస్తానము; ప్రయాణము; అభిమానము.
(किसी के देवता) कूचकर जाना - मु० ఉన్న చైతన్యము; వివేకము నశించుట.
कूचा - पुं० గొంది; సందు; చీపురు; క్రౌంచపక్షి.
कूजा - पुं० మట్టికూజా; మల్లెపూవు.
कूटकर्म - पुं० మోసము.
कूटायुध - पुं० కర్రకత్తి; కర్ర; బెత్తము మొదలగు వానితో ఉంచిన కత్తి.
कूटी - स्त्री० దూతిక; తార్పుడుకత్తె.
कूडा - पुं० చెత్తా చెదారము; పెంట.
कूडा-करकट - पुं० కసువు; చెత్తచెదారము.
कूतना - स०क्रि० అంచనావేయుట.
कूद - स्त्री० గంతు.
कूदना - पुं० దుముకుట; ఎగిరిపడుట; स०क्रि० ఎగిరిదాటుట.
कूद-फांद - स्त्री० उछल-कूद ; కుప్పి గంతులు.
कूप - पुं० బావి; నుయ్యి.
कूप मंडूक - पुं० బావిలోని కప్ప; అల్ప పరిజ్ఞానము గలవాడు; అల్ప పరిజ్ఞాని.
कूबड - पुं० గూని; వంకర.
कूल - पुं० తీరము; పటము; ఒడ్డు; పెద్ద కాలువ; సేన వెనుక భాగము; చెరువు; సారూప్యము; अव्य० దగ్గర; సమీపమున.
कूलिनी - स्त्री० दे० कूलवती.

कूवत - स्त्री० कुव्वत ; శక్తి; బలము.
कूष्मांड - पुं० బూడిదగుమ్మడికాయ.
कृत - वि० చేయబడిన; రచింపబడిన.
कृतक - वि० కృత్రిమమైన; అనిత్యము; చేయబడిన.
कृतघ्न - वि० పొందినమేలు మరచినవాడు; कृतघ्नी.
कृतज्ञ - वि० పొందినమేలు మరవనివాడు.
कृतदंड - पुं० यमराज ; యముడు.
कृति - स्त्री० రచన; చేత.
कृती - वि० పుణ్యాత్ముడు; ప్రవీణుడు.
कृत्य - पुं० కార్యము; కృత్యము; కర్తవ్యము.
कृपण - पुं० లోభి; పిసినిగొట్టు.
कृपया - क्रि० वि० कृपा करके ; దయయుంచి.
कृपाण - पुं० ఖడ్గము; కత్తి.
कृमि - पुं० कीडा ; పురుగు; కీటకము.
कृशानु - पुं० నిప్పు; అగ్ని.
कृषि - स्त्री० వ్యవసాయము; సాగు.
कृष्ण - वि० నల్లని; దుష్టుడు; -पुं० కాకి; వేదవ్యాసుడు; కోకిల.
कृष्णा - स्त्री० ద్రౌపది; కృష్ణానది.
कृष्णाजिन - पुं० నల్ల జింక చర్మము.
केंचली - स्त्री० పాముకుబుసము.
केंचुआ - पुं० केंचुवा ; వానపాము; నులి పురుగు; ఎర (చేపలు పట్టుటకు)
केंचुल - पुं० - పాము కుబుసము.
केंचुली-वि०दे० केंचुल ; పాము కుబుసము వంటి.
केंद्र - पुं० ముఖ్యస్థానము; వృత్తపు మధ్య స్థానము; కేంద్రము.
केकडा - पुं० ఎండ్రకాయ.
केका - स्त्री० నెమలి కూత; కేకారవము.
केतक - पुं० జండా; మొగలి చెట్టు లేక పూవు. वि० చాలా; ఎన్ని; ఎంత; ఎందరు.
केतकी - स्त्री० మొగలిచెట్టు లేక పువ్వు.
केतन - पुं० జండా; స్థానము; ఇల్లు.
केदार - पुं० పాదు; మడి; ఒక రాగము (సంగీతము) హిమాలయ శిఖరము.
केला - पुं० అరటిచెట్టు లేక కాయ; పండు.
केरी - स्त्री० अंबिया ; మామిడిపిందె.
केवट - पुं० मल्लाह ; పడవనడుపువాడు; చేపలు పట్టువాడు; పల్లె జాతిమనిషి.
केवल - वि० सिर्फ ; మాత్రము; కేవలము.
केवा - पुं० కమలము; మొగలి.
केशपाश - पुं० కేశసమూహము; జూలు.
केशर-पुं० కుంకుమపువ్వు; పుష్పపరాగము.
केशरी - पुं० సింహము; గుఱ్ఱము.
केशवेश - पुं० వెంట్రుకల కొప్పు.
केशी - पुं०दे० केशरी.
केसर - पुं० కుంకుమపువ్వు; పుష్ప పరాగము;

నాగకేసరము; జూలు.

केसरिया - वि० పసుపు వన్నెగల; కుంకుమ పువ్వు వన్నె గల.

केसरी - पुं० సింహము; నాగకేసరము; గుఱ్ఱము; హనుమంతుని తండ్రి పేరు.

केसू - पुं० टेसू ; మోదుగ పువ్వు.

केहरि - पुं० केसरी ; केहरी.

केहुनी - स्त्री० कुहनी ; మోచేయి.

कैंकर्य - पुं० సేవ; దాస్యము.

कैंचा - पुं० పెద్ద కత్తెర.

कैंची - पुं० చిన్నకత్తెర.

कैथी - स्त्री० చిన్న వెలగకాయ; ఒక లిపి.

कैद - स्त्री० జైలు శిక్ష; ప్రతి బంధము.

कैदखाना - पुं० బందిఖానా; జైలు ఖానా.

कैदी -वि० బందీ; కైదు చేయబడిన; అపరాధి.

कैफ - पुं० नशा ; మత్తు; కైపు.

कैफियत - स्त्री० వివరణ; స్పష్టీకరణ; సమాచారము; తబసీలు; ఆశ్చర్యకరముగా ఆనందము కలిగించు సంఘటన.

कैसा - वि० ఎటువంటి; ఎట్టి क्रि०वि० ఎట్లు; ఎంత.

कैसे - क्रि०वि० ఎట్లు; ఏ విధముగా.

कोंछना ; कोंछियाना - स०क्रि० చీర కుచ్చిళ్ళు పోసి బొడ్డుక్రింద దూర్చుట.

कोंपना - अ०क्रि० చిగురువేయుట.

कोंयल - स्त्री० పల్లవము, చిగురుటాకు

कोइल - स्त्री० कोयल.

कोइली - स्त्री० మామిడిటెంక; కోయిల

कोई - सर्व० ఎవరో, ఏదియో, ఎవరైనను, రమారమి, దాదాపు.

कोई न कोई - सर्व० ఏదో ఒకటి, ఎవరో ఒకరు.

कोक - पुं० చక్రవాక పక్షి.

कोखजली - वि० పుట్టిన సంతానము బ్రతకనట్టి స్త్రీ.

कोच - पुं० సంకోచము, ఒకవిధముగు (గుఱ్ఱపు) బండి.

कोचवान - पुं० గుఱ్ఱపు బండి తోలువాడు

कोट - पुं० किला ; దుర్గము, కోట; కోటబురుజు; కోటి.

कोटर -पुं० చెట్టుతొర్ర, కోట రక్షణ నిమిత్తం దాని చుట్టూ పెంచిన అడవి.

कोटिक-वि०करोडों; కోట్లకొలది, అమితముగు.

कोठरी - स्त्री० గది, కొట్టు.

कोठा - पुं० భండారము, పెద్దగది, డాబా పైని గది, జీర్ణకోశము

कोठार - पुं० ధాన్యపు కొట్టు, పాతర, గాదె.

कोठी - पुं० పెద్ద భవంతి; వడ్డీ వ్యాపారము మొ॥ జరుగు పెద్దకొట్టు; ధాన్యపు కొట్టు.

कोडी - स्त्री० 20 వస్తువుల సమూహము వి० ఇరువది.

कोढ - पुं० కుష్ఠు రోగము.

कोढी - पुं० కుష్ఠురోగి.

कोण - पुं० కోణము, మూల, అంచు, దుడ్డు కర్ర, దిక్కులు.

कोतवाल - पुं० పోలీసు విభాగపు అధికారి, పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు.

कोतवाली - स्त्री० పోలీసు స్టేషను, పోలీసు అధికారులుండు చోటు.

कोताह - वि० కురచ, పొట్టి, చిన్న.

कोताही - स्त्री० कमी ; లోటు, దోషము, లోపము; పొట్టితనము.

कोंदड - पुं० నీళ్ళు.

कोदों ; कोदो - पुं० కొర్రలు; కొర్ర ధాన్యము.

कोना - पुं० మూల, మారుమూల.

कोनिया - स्त्री० గోడమూలనున్న అటక లేకగూడు.

कोपना - अ०क्रि० नाराज होना ; కోపగించుట.

कोपल-पुं० कोंपल; చిగురు, చిగురు టాకు.

कोपीन - पुं० कौपीन ; గోచి.

कोबी - स्त्री० पात गोभी ; క్యాబేజి.

कोमल - वि० మృదువైన, మెత్తని, అందమైన

कोयल - स्त्री० కోకిల.

कोयला - पुं० రాక్షస బొగ్గు, గని బొగ్గు.

कोया - पुं० కంటికొలికి, పనస తొన, పట్టుపురుగు గూడు.

कोर - स्त्री० పంక్తి ; అంచు; మూల; కొన; కొన; ద్వేషము; ఆయుధపు పదును; వాడితనము.

कोरा - वि० స్వచ్ఛమైన, రంగులేని, ఖాళియగు, ఉపయోగింపని, కళంకములేని; చదువు సంధ్యలు లేని, బోలుగానున్న.

कोल - पुं० ఒక అడవి జాతి, ఎరుకల జాతి వాడు, పంది, ఒడి, రేగుపండు, మిరియములు.

कोल्हू - पुं० గానుగ.

कोविद - वि० విద్వాంసుడు, ప్రవీణుడు.

कोश - पुं० నిఘంటువు; ఖజానా, ధనాగారము, గ్రుడ్డు, తొడిమ, అండకోశము; పట్టుపురుగు గూడు, మొగ్గ, కత్తి ఒర.

कोशकार - पुं० పట్టుపురుగు ; నిఘంటుకారుడు, కత్తి ఒరచేయువాడు.

कोशिश - स्त्री० ప్రయత్నము.

कोष्ठक - पुं० ప్రాకారము; కుండలీకరణము ( ) గుర్తు, బ్రాకెట్టు.

कोस - पुं० రెండు మైళ్ళ దూరము, మూడు కిలోమీటర్ల దూరము.

कोसना - स०क्रि० తిట్టుట, దూషించుట.
कोहनी - स्त्री० कुहनी ; మోచెయ్యి.
कोह-नूर - पुं० कोहे-नूर ; కోహినూరు వజ్రము.
कोहरा - पुं० कुहासा ; పొగమంచు.
कोहसार-पुं०పర్వత ప్రాంతము; పర్వతము.
कौंध - स्त्री० మెరుపు; మెరుపు తీగ.
कौंधना - अ०क्रि० మెరయుట.
कौंधा - स्त्री० మెరుపు; మెరుపు తీగ.
कौआ - पुं० కాకి; కొండ నాలుక; నీచుడు.
कौटिल्य - पुं० చాణక్యుడు; కపటము; కుటిలుడు.
कौडी - स्त्री० కంటి కొలికి; కప్పము; ధనము.
कौडीका - मु० తుచ్ఛమైన; విలువలేని.
कौडीभर -मु० మిక్కిలి స్వల్పము; గవ్వపాటి.
कौतुक-पुं० వినోదము; ఆశ్చర్యము; తమాషా
कौन - सर्व० ఏది; ఎవరు; ఏవి; ఎవడు. वि० ఏవిధమైన; ఎటువంటి.
कौपीन - पुं० గోచి; కౌపీనము.
कौम - स्त्री० జాతి; వంశము; కులము.
कौमियत - स्त्री० జాతీయత; జాతీయ అభిమానము.
कौमी - वि० జాతీయము; జాతీయమైన.
कौमी जबान - स्त्री० జాతీయ భాష.
कौमुदी - स्त्री० స్వచ్ఛమైన వెన్నెల- జ్యోత్స్న; ఆశ్వయుజ కార్తీక మాసముల పూర్ణిమ రోజు వెన్నెల.
कौर - पुं० ముద్ద, కబళము.
कौल-पुं० ఉక్తి మాట, వాక్యము, ఒడంబడిక.
कौल करार - पुं० పరస్పర ఒడంబడిక; ఒప్పందము.
कौवा - पुं० కాకి; నీచుడు; కొండనాలుక.
कौस्तुभ - पुं० విష్ణువుచే వక్షస్థలమందు ధరింపబడురత్నము.
क्या - सर्व० ప్రశ్నవాచక సర్వనామము; ఏమి
क्यारी-स्त्री० పూలమడి; ఉప్పుమడి; వరిమడి
क्यों - (अव्य०)क्रि०वि० किसालिए ; ఎందుకు; ఎందుకొరకు.
क्योंकि - अव्य० ఎందుకనగా.
क्यों नहीं - अव्य० నిస్సందేహముగా ; తప్పకుండా.
क्यों न हो - अव्य० ఎందుకుకాదు.
क्रंदन - पुं० విలాపము; ఏడుపు; యుద్ధ ఘోషము.
क्रमश:-अव्य० क्रि०वि० క్రమానుసారము; క్రమక్రమముగా.
क्रमांक - पुं० క్రమసంఖ్య.
क्रय - पुं० खरीद ; కొనుట; కొనుగోలు; క్రమము.
क्रय- विक्रय ; पुं० కొనుట-అమ్ముట;

క్రయవిక్రయములు.

क्रयी - पुं० కొనువాడు.

क्रांति - स्त्री० విప్లవము; పెద్దమార్పు.

क्रिया - स्त्री० పని; చేష్ట; అనుష్ఠానము; ఆరంభము; దాత్పర్యము.

क्रिया कर्म - पुं० అంత్యేష్టిక్రియ; శ్రాద్ధకర్మ; ఉపచారము; చికిత్స.

क्रिस्तान -पुं० ईसई ; క్రైస్తవ మతావలంబుడు.

क्रीट - पुं० కిరీటము.

क्रीडा - स्त्री० ఆట; క్రీడ; వినోదము.

क्रीडाशील - वि०ఆటలయందు ఆసక్తిగల.

क्रीत - वि० కొనబడిన.

क्रेता - पुं० కొనువాడు.

क्रोधित - वि० క్రోధించిన.

क्लांत - वि० అలసిన; బడలిన.

क्लांति-स्त्री० थकावट ; అలసట; బడలిక.

क्लेश - पुं० దుఃఖము; నొప్పి; పీడ.

क्वचित - अव्य० అరుదుగా; ఎక్కడనో.

क्षंतव्य - वि० క్షమింపదగిన; సహింపదగిన.

क्षण - पुं० క్షణము; క్షణికము.

क्षणदा - स्त्री० రాత్రి.

क्षणिकता -स्त्री०అనిత్యత; క్షణభంగురము.

क्षत - पुं० గాయము; పుండు; దుఃఖము वि०గాయపడిన; ఖండితమైన; నాశమైన.

क्षत-विक्षत - वि० ఖండఖండములైన; భగ్నమైన; వ్రణములుగల.

क्षतिपूर्ति - स्त्री० నష్టపరిహారము.

क्षत्रप - पुं० ప్రదేశాధిపతి; గవర్నరు; పారశీక మండలాధి పతులు బిరుదు.

क्षमता - स्त्री० యోగ్యత; సామర్థ్యము.

क्षमा - स्त्री० माफी; క్షమాశీలత; ఓర్పు; సహన శీలత; భూమి.

क्षमा-प्रार्थना-पुं० క్షమాపణ వేడు కొనుట.

क्षम्य - वि० క్షమింపదగిన.

क्षयपक्ष - पुं० కృష్ణపక్షము.

क्षर - वि० నశ్వరము; నశించు.

क्षरण - पुं० క్షీణత; కారుట; స్రవించుట.

क्षार भूमि - पुं० చవుటినేల.

क्षालन - पुं० శుభ్రము చేయుట; కడుగుట.

क्षलित - वि० కడగబడిన; శుభ్రపరచబడిన.

क्षिति - स्त्री० భూమి; పృథ్వి.

क्षितज - पुं० భూమ్యాకాశములు కలియు చున్నట్లుతోచురేఖ ; క్షితిజము; వాన పాము; మంగళగ్రహము; వృక్షము.

क्षिप्र - क्रि०वि० శీఘ్రముగా; वि० వేగముగా పోవునట్టి.

क्षीर - पुं० दूध ; పాలు; క్షీరము.

क्षुधित - वि० भूखा ; ఆకలిగొన్న.

क्षुर - पुं० మంగలికత్తి.

क्षेत्रफल - पुं० విస్తీర్ణము.

क्षेपक - वि० నెట్టువాడు; చిమ్మువాడు; కలసిన; క్షేపము; పైన కలసిన భాగము.

क्षोभ - पुं० కలత; వ్యాకులత; భయము.

क्षौर - पुं० క్షవరము; తలగొరిగించుకొనుట.

ख

खंखर -वि० పాడుపడిన; నిర్జనమైన; బోలుగానున్న; శూన్యమగు.

खँखार - पुं० కళ్ళె.

खँखारना - अ०क्रि० కాండ్రించి ఉమ్మివేయుట; సంకేత సూచకముగా సకిలించుట లేక దగ్గుట.

खंगहा - पुं० गैडा ; ఖడ్గమృగము.

खंगना - अ०क्रि० తగ్గుట; లోటువచ్చుట.

खंजन - पुं० కాటుక పిట్ట.

खंजरी - स्त्री० ఖంజిరా; వాద్య విశేషము; ఖంజిరి.

खंड -पुं० విభాగము; ఖండము; అధ్యాయము - భాగము; కలకండ; ఖడ్గము; చక్కెర.

खंडन - पुं० ఖండించుట; విరుచుట.

खंडहर - पुं० ధ్వంసావశేషము; పాడుపడిన ఊరు లేక ఇల్లు.

खंदक - पुं० కందకము.

खंधार -पुं० चौकी ; సేనలు విడియుచోటు; శిబిరము; డేరా.

खंधियाना - स०क्रि० ఖాళీచేయుట.

खंभ ; खंभा - पुं० స్తంభము; పోటి; ఆధారము.

खखारना -अ०क्रि० కళ్ళెపడునట్లు కాండ్రించుట; కాండ్రించి ఉమ్మివేయుట.

खग - पुं० పిట్ట; పక్షి.

खचाखच - क्रि०वि० टसाटस ; క్రిక్కిరిసియుండు; పూర్తిగా నిండిన.

खचाना - स०क्रि० చెక్కుట; చిత్రించుట; రత్నములు మొ॥ పొదుగుట; త్వరత్వరగా వ్రాయుట.

खचित - वि० చెక్కబడిన; పొదగబడిన.

खच्चर - पुं० కంచరగాడిద.

खजानची - पुं० కోశాధిపతి.

खजाना - पुं० ఖజానా; ధనాగారము.

खजुराही - स्त्री० ఖర్జూరపు తోట.

खजूर - पुं० ఖర్జూరము; చిట్టీ.

खजोहरा - पुं० గొంగళి పురుగు.

खटसे - क्रि०वि० తక్షణము; తత్కాలము; వెంటనే.

खटकना - अ०क्रि० సరిపడకపోవుట; నచ్చకపోవుట; కలహము; పొసగుట; ఖటుఖటు మని ధ్వని వచ్చుట; అప్రియ మగుట.

खटका - पुं० తలుపు గొళ్ళెము; గొళ్ళెము; తలుపుకొట్టిన ధ్వని; భయము; చింత; సంకోచము.

खटखटाना-स॰क्रि॰ ఖటఖటమని తలుపు కొట్టిన ధ్వని; దేనినైన చేతితో తట్టుట; జ్ఞప్తిచేయుట.
खटमल - पुं॰ నల్లి.
खटमिट्टा; खटमीठा - वि॰ పులుపు - తీపి కలసిన రుచిగల; పుల్ల పుల్లని; తియ్య తియ్యని.
खटराग - पुं॰ జగడము; జంజాటము ; తంటా; పనికిరాని వస్తువులు.
खटाई - स्त्री॰ పులుపు; పులుపుదనము.
खटापट ; खटापटी - स्त्री॰ జగడము; విరోధము; పోట్లాట.
खटाव - पुं॰ నిర్వహణ; జీవనము.
खटास - स्त्री॰ పులుపు पुं॰ పునుగు పిల్లి; అడవి పిల్లి.
खटिया - स्त्री॰ చిన్నమంచము.
खटेला - पुं॰ ఉయ్యాల మంచెము (చిన్న పిల్లలకు).
खट्टा - वि॰ పుల్లని.
खट्टा होना-पुं॰ కోపగించుట; కుపితుడగుట.
खटवा - स्त्री॰ दे॰ खटिया.
खडकना - अ॰क्रि॰ दे॰ खटकना.
खडबडाना - अ॰क्रि॰ గాబరా పడుట; గల్లంతు పడుట; కలవరపడుట.
खडबीहड - वि॰ ఎగుడు దిగుడుగానున్న; కఠినమైన.
खडसान - पुं॰ खरसान ; సానరాయి.
खडा - वि॰ నిలబడిన; నిలుచున్న; సిద్ధమైన; అమలులోనున్న; అపక్వము.
खडाऊँ - स्त्री॰ పావుకోళ్ళు; పాదుకలు.
खडिया - स्त्री॰ సీమసున్నపు ముక్క.
खडी बोली - स्त्री॰ ఆధునిక హిందీ రూపము; చలామణిలోనున్న హిందీ రూపము.
खड्ग - पुं॰दे॰ तलवार.
खत - पुं॰ గాయము.
खत - पुं॰ ఉత్తరము; జాబు; గడ్డము మీది వెంట్రుకలు; క్షౌరము.
खतकिताबत - स्त्री॰ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు; పత్రవ్యవహారము.
खतम - पुं॰ సమాప్తి; ముగింపు.
खतरनाक - वि॰ భయంకరమైన; అపాయకరమైన.
खतरा - पुं॰ అపాయము; గండము; జంకు.
खता-स्त्री॰कसूर; అపరాధము; పొరపాటు; మోసము; పాపము.
खतावार - वि॰ అపరాధి; పాపి.
खतियाना - स॰क्रि॰ పద్దువ్రాయుట.
खतियौनी - स्त्री॰ खाता बही ; ఆవర్జా.
खतीब-पुं॰వక్త; ధర్మోపదేశము చేయువాడు.

खत्ता - पुं० పాతర; గుంట లేకగొయ్యి.
खत्म - वि० पुं० दे० खतम.
खत्री - पुं० క్షత్రియులయందొక తెగ.
खदीजा - स्त्री० హజరత్ ముహమ్మద్ మొదటి భార్య.
खदेडना ; खदेरना - स०क्रि० బయటకు నెట్టుట; పారద్రోలుట; బలవంతాన గెంటుట.
खद्योत -पुं० మిణుగురు పురుగు; సూర్యుడు.
खनन - पुं० ఖననము; త్రవ్విపూడ్చుట.
खनना - स०क्रि० త్రవ్వుట.
खनि - स्त्री० గని; గుహ; గొయ్యి.
खनिज - पुं० ధాతువు; ఖనిజము; वि० గని నుండి బయటకు తీసినది.
खपची - स्त्री० సన్నని వెదురు చువ్వ లేక బద్ద.
खपडा - पुं० పెంకు; కుండపెంకు; తాబేటి పుర్రె.
खपडी - स्त्री० खोपडी ; పుర్రె; చిల్లపెంకు; ఒక విధమగు మట్టిపాత్ర.
खपडैल - स्त्री० दे० खपरैल.
खपत; खपती - स्त्री० అమ్మకము; ఖర్చు.
खपना-पुं० ఖర్చు అగుట; ఉపయోగపడుట.
खपरैल - पुं० పెంకు; పెంకు కప్పు; పెంకు టిల్లు.
खपाना - स०क्रि० ఉపయోగించుట; నిర్వాహము చేయుట; ఖర్చుపెట్టుట.
खप्पड या खप्पर-पुं० తలపుర్రె; బిక్షపాత్ర.
खफा - वि० క్రోధించిన; కుపితుడైన.
खबर -स्त्री० సమాచారము; వార్త; సందేశము; జాడ.
खबरगीर - पुं० గుప్తచారుడు; సాయము చేయువాడు.
खबरदार - वि० హెచ్చరిక గల; ముందు జాగ్రత్తగల.
खबरदारी - स्त्री० మెలుకువ; హెచ్చరిక.
खबरलेना - पुं० సమాచార మెరుగుట; దండించుట.
खब्त - पुं० सनक ; వ్యామోహము; పిచ్చి ; వెర్రి.
खब्ती - वि० पागल ; పిచ్చివాడు.
खम्माच - स्त्री० ఒకరాగము; (సంగీతము)
खम्र - पुं० మద్యము; సారాయి.
खयाल - पुं० दे० ख्याल.
खर - पुं० గాడిద; పదును; వాడియైన; తీక్షణమైన; ఒక రాక్షసుడు.
खरगोश - पुं० కుందేలు.
खरच - पुं० ఖర్చు.
खरचना - स०क्रि० ఖర్చుపెట్టుట.
खरचा - पुं० ఖర్చు; పెట్టుబడి; ఖర్చు.
खरतल - वि० ప్రచండమైన; స్పష్టవాది;

నిష్కపటి.

खरब - **वि॰** వంద వందలకోట్ల సంఖ్య ; 1,00,00,00,00,000.

खरबूज ; खरबूजा - **पुं॰** పుచ్చకాయ.

खरभरना - **अ॰क्रि॰** గలభా జరుగుట; అల్లరి జరుగుట.

खरल - **पुं॰** కల్వము; మందులునూరు కల్వము.

खरहरा - **पुं॰** పాలికట్టు; గుఱ్ఱముల వెంట్రుకలను శుభ్రపరచు ఒక విధమగు దువ్వెన.

खरहा - **पुं॰** కుందేలు.

खरा - **वि॰** శుద్ధమైన; తీక్షణమైన; కల్తీలేని.

खराई - **स्त्री॰** ; శుద్ధత; నిజాయితీ; మంచితనము;**खरापन**-**पुं॰** నిష్కళంకత.

खराद - **पुं॰** చిత్రిక; తరిమిను పట్టు సాధనము.

खरादना - **स॰क्रि॰** చిత్రికపట్టుట; తరిమిన పట్టుట.

खराब - **वि॰** बुरा ; చెడు; చెడ్డ; దిక్కుమాలిన; నీతిలేని.

खराबी - **स्त्री॰** बुराई ; దోషము; ధ్వంసము; నాశము.

खरास - **स्त्री॰** పిండి తిరుగలి.

खरिया- **पुं॰** సీమసున్నము; జోలె; వలసంచి.

खरिहान - **पुं॰** కళ్ళము; రాశి.

खरी - **स्त्री॰** ఆడగాడిద ; సీమసున్నము.

खरीद - **स्त्री॰** క్రయము; కొనుబడి; కొన్న వస్తువు.

खरीदना - **स॰क्रि॰** కొనుట.

खरीदार ; खरीद्दार - **पुं॰** గ్రాహకుడు; కొనువాడు.

खरीदारी - **स्त्री॰** కొనుబడి.

खरीफ - **स्त्री॰** జూన్ 4 జనవరి మధ్య కాలమున వచ్చుపంట.

खरोंचना ; खरोटना - **स॰क्रि॰** గోకుట; గీరుట.

खर्च ; खर्चा - **वि॰** ఖర్చు; వ్యయము; పెట్టుబడి ఖర్చు.

खर्चीला - **वि॰** అమితముగా ఖర్చుచేయువాడు; దుబారా ఖర్చు చేయువాడు.

खर्जूर - **पुं॰** खजूर ; ఖర్జూరము; వెండి; తేలు.

खर्व - **पुं॰** కుబేరుని నిధి; భగ్న అంగము గలవాడు; పొట్టి; చిన్న వికలాంగుడు.

खर्रा - **पुं॰** పెద్ద చిట్టా; ఒక విధమగు చర్మ రోగము.

खर्राट - **पुं॰** గురక.

खल - **पुं॰** నీచుడు; ఖలుడు; ధూర్తుడు; కళ్ళము.

खलना - **अ.क्रि॰** చెడ్డగా అనిపించుట; మనస్సునొచ్చుట. **स॰क्रि॰** కల్వములో

మందునూరుట.

खलबली - स्त्री॰ గందరగోళము; కలవరము; వ్యాకులత.

खलल - पुं॰ అడ్డు; అడ్డంకి.

खलवत - स्त्री॰ ఏకాంతవాసము; నిర్జన స్థానము.

खलवत खाना - पुं॰ మంత్రణా గృహము; స్త్రీలు విశ్రమించు స్థానము.

खलासी - स्त्री॰ ముక్తి; నివృత్తి; విడుదల; ఓడలు; పడవలు మొదలగు వానిలో పని చేయువాడు; గుడారములు వేయు నౌకరు.

खलियान - पुं॰ కళ్ళము; రాశి.

खलिहान - पुं॰दे॰ खलियान.

खली - स्त्री॰ గానుగ పిండి; తెలగపిండి (చెక్క)

खलीक - वि॰ సజ్జనుడు; కలుపుగోరు మనిషి; గుణవంతుడు.

खलीज - स्त्री॰ खाडी ; ఖాతము.

खलीता - पुं॰ दे॰ खरीता.

खलील - पुं॰ నిజమైన మిత్రుడు.

खल्क - स्त्री॰ జీవరాశి; సృష్టి; ప్రపంచము.

खवैया - पुं॰ తినువాడు; తిండిబోతు.

खस - स्त्री॰ వట్టివేరు.

खसकना - अ॰क्रि॰ दे॰ खिसकना.

खसना - अ॰क्रि॰ రాలుట; జారుట.

खसोटना-स॰क्रि॰ नोचना; దోచుకొనుట; లూటీ చేయుట; బలాత్కారముగా లాక్కొనుట; పెకలించుట.

खस्सी - पुं॰ మేకపోతు.

खाँ - पुं॰ खान ; పఠానులకు ఒక బిరుదు; జాగీరుదారు.

खाँचा - पुं॰ పెద్దగంప.

खाँड - स्त्री॰ శుభ్రము చేయని పంచదార; కందసారపంచదార లేక బెల్లము; గొయ్యి.

खाँसना - अ॰क्रि॰ దగ్గుట.

खाँसी - स्त्री॰ దగ్గు.

खाई - स्त्री॰ కందకము.

खाऊ - वि॰ खवैया ; తిండిబోతు.

खाक - स्त्री॰ మట్టి; బూది; బూడిద; वि॰ తుచ్ఛమైన; क्रि॰वि॰ ఏమియు లేదు.

खाकसार - वि॰ తుచ్ఛమైన; అణుకువగల; దీనుడు; पुं॰ మహమ్మదీయులలో ఒక తెగ.

खाकसारी - स्त्री॰ దైన్యము; వినమ్రత.

खाका - पुं॰ రేఖాచిత్రము; నకలు; ముసాయిదా.

खाकी - वि॰ బూడిద వన్నెగల; మట్టి వన్నెగల; మట్టికి సంబంధించిన.

खाज - स्त्री॰ తీట; దురద పెట్టు గజ్జి.

खाजा - पुं॰ కాజా; ఒక విధమగు మిఠాయి.

खार - स्त्री० चारपाई ; మంచము.

खाडी - स्त्री० అఖాతము - మూడువైపులా భూమిచే చుట్టబడి వుండెడి సముద్రపు విభాగము. (ఉదా : బంగాళా ఖాతము)

खात - पुं० చెరువు; గొయ్యి; నుయ్యి; అగడ్త; త్రవ్వకము.

खातमा - पुं० సమాప్తి; మృత్యువు.

खाता - पुं०జమాఖర్చుపద్దు; ధాన్యపు పాతర; వడ్లగాదె; ఆవర్జా పుస్తకము; చెరువు.

खातिमा - पुं० दे० खातमा.

खातिर - स्त्री० ఆదరము; గౌరవము; సత్కారము. अव्य० కొరకు; కై.

खातिरजमा - स्त्री० సంతోషము; సంతుష్టి; ఓదార్పు; ఉల్లాసము.

खातिरदार - वि० సత్కరించువాడు.

खातिरदारी - स्त्री० అతిథి సత్కారము; మర్యాద.

खातिरी - स्त्री० दे० खातिरदारी.

खाती - स्त्री० గొయ్యి; पुं० వడ్రంగి; ఉప్పర జాతి.

खातून - स्त्री० గొప్ప వంశపు మహిళ; గౌరవించదగిన స్త్రీ.

खाद - स्त्री० ఎరువు.

खादी - स्त्री० ఖద్దరు.

खान-पान - पुं० భోజనాదులు.

खान - पुं० పఠానుల బిరుదు; నాయకుడు; ధనవంతుడు.

खानगी - स्त्री० వేశ్య वि० घरेलू ; ఇంటి సంబంధమైన; స్వంతమగు; వ్యక్తిగతమైన.

खानदान - पुं० వంశము; కులము.

खानदानी - पुं० మంచి కుటుంబమున జన్మించిన.

खानसामाँ - पुं० ఆంగ్లేయులకు; ముసల్మానులకు వంట చేయువాడు; వంటవాడు.

खाना - पुं० భోజనము; स०क्रि० తినుట; భోంచేయుట; కాజేయుట; లంచగొండితనము ద్వారా ధనోపార్జన చేయుట; నష్టపరచుట.

खाना-पीना - पुं० భోజనాదులు; అన్నపానములు.

खाना-पीना - पुं० అన్నపానములు.

खामोश - वि० నిశ్శబ్దము; మౌనము వహించిన.

खामोशी -स्त्री०चुप्पी; నిశ్శబ్దత; మౌనము.

खारिज - वि० వేరైన; బహిష్కృతమైన; వెడలగొట్టబడిన.

खाल - स्त्री० చర్మము; తోలు; బెరడు; కమ్మరి తిత్తి; పల్లపు భూమి.

खालसा - पुं० సిక్కులకు చెందిన ఒక తెగ. वि० శుద్ధమైన; ప్రభుత్వ సంబంధమైన;

రాజ్యమునకు సంబంధించిన.

खाला - स्त्री० పినతల్లి (తల్లి చెల్లెలు).

खालिस - वि० విశుద్ధమైన; కల్తీలేని.

खाली - वि० ఖాళీ; రిక్తమైన; अव्य० కేవలము; వట్టి.

खालू - पुं० मौसा ; తల్లి సోదరి భర్త.

खाविंद - पुं० యజమాని; భర్త; పతి.

खास - वि० ముఖ్యమైన; ముఖ్యముగు; విశేషించి, విశిష్టమైన.

खासकर - वि० విశేషించి.

खासियत - स्त्री० విశిష్టత; వైశేష్యము.

खिंचना - अ० क्रि० ఆకర్షింపబడుట; లాగబడుట; పిల్చబడుట; ఇంకిపోవుట; ప్రేమ జనించుట.

खिंचाई - स्त्री० ఆకర్షణ; పీల్చుట; లాగు లేక ఈడ్పు కూలి.

खिंचाव - पुं० ఆకర్షింపబడుట; లాగుడు; ఈడ్పు; బిగింపు.

खिचडी - स्त्री० పులగము.

खिजाब - पुं० తెల్ల వెంట్రుకలను నలుపు చేయు రంగు.

खिझाना - स०क्रि० కోపము తెప్పించుట; విసిగించుట.

खिडकी - स्त्री० కిటికి; కోట రహస్య మార్గము.

खिताब - पुं० బిరుదు; పదవి.

खिदमत - स्त्री० సేవ; చాకిరి; ఊడిగము.

खिदमतगार - पुं० సేవకుడు; నౌకరు.

खिदमतगारी - स्त्री० సేవ; నౌకరి; దాస్యము.

खिन्न - वि० భిన్నమైన; దుఃఖముగల; చింతగల.

खिलना - अ०क्रि० వికసించుట; సంతసించుట; అందముగా కనిపించుట.

खिलवत - स्त्री० నిర్జనస్థానము; ఏకాంతము.

खिलाडी - वि० ఆటగాడు.

खिलाना - स०क्रि० ఆడించుట; తినిపించుట; వికసింపజేయుట.

खिलाफ - पुं० విరుద్ధమైన; వ్యతిరేకమైన; విపరీతము.

खिलाफत - स्त्री० ఖలీఫా పదవి; వారసత్వము (ఖలీఫా పదవికి)

खिलाफी - स्त्री० విరోధము; వ్యతిరేకత.

खिलौना - पुं० ఆటబొమ్మ.

खिल्ली - स्त्री० కిళ్ళీ; పరిహాసము; ఎగతాళి.

खिसकना - अ०क्रि० జారుకొనుట; నిశ్శబ్దముగా తప్పుకొనుట.

खिसलना - अ०क्रि०फिसलना; జారుట.

खींचना - स०क्रि० లాగుట; ఈడ్చుట; గీయుట; (గీత, చిత్రము)

खीज - स्त्री० విసుగు; కోపము; చిరాకు.

खीजना - अ०क्रि० విసుగుట; కస్సుబుస్సు మనుట; కోపగించుట.

खीझ - स्त्री० दे० खीज.

खीमा - पुं० दे० खेमा.

खीर - स्त्री० పరమాన్నము; క్షీరాన్నము.

खीरा - पुं० ఒక విధమగు దోసకాయ.

खील -स्त्री० పెద్దమేకు, గునపము, పేలాలు.

खीस - स्त्री० కోపము, లజ్జ, ఇకిలింపు, నాశము, वि० ధ్వంసమైన.

खीसना - अ०क्रि० విస్పష్టమగుట, నాశ మగుట.

खुजलाना - अ०क्रि० దురద పెట్టుట. स०क्रि० గోకుట, గీకుట.

खुजलाहट - स्त्री० దురద.

खुजली - स्त्री० దురద, గజ్జి.

खुटाई - स्त्री० खोटापन ; దోషము.

खुद - वि० స్వయముగ, స్వయము.

खुद-ब-खुद - क्रि०वि० తనంతట తానే, తనకు తానే.

खुद-कशी ; खुद-कुशी - स्त्री० ఆత్మ హత్య.

खुद-गरज - वि० స్వార్థపరుడు.

खुद-मुख्तार - वि० సర్వస్వతంత్రుడు; ఎవనికి లోబడనివాడు.

खुदरा - पुं० చిల్లరవస్తువులు.

खुदसरी - स्त्री० మొండిపట్టుదల.

खुदा - पुं० భగవంతుడు.

खुधाई - स्त्री० దైవత్వము.

खुदाई - स्त्री० త్రవ్వకము.

खुदाताला - पुं० భగవంతుడు.

खुदा-हाफिज - अव्य० భగవంతుడే రక్షకుడు. (వీడ్కోలు సమయమున పలుకు పదము)

खुदी - स्त्री०అహంకారము; అహంభావము; స్వార్థపరత.

खुफिया - वि० గుప్తమైన; గుప్తముగానున్న.

खुर - पुं० గిట్ట.

खुरचना - स०क्रि० గీకుట, గీరుట, తురు ముట.

खुरदरा - पुं० గరుకుగానున్న; ఎగుడు దిగుడుగానున్న.

खुरपा - पुं० డోకుడు పార; తవ్వుకోల.

खुरपी - स्त्री० చిన్నడోకుడు పార; చిన్న తవ్వుకోల.

खुराक - स्त्री० ఆహారము; భోజనము; మందుమోతాదు.

खुर्द - वि० చిన్న.

खुराटि - पुं० గురక.

खुलना - अ०क्रि० తెరుచుకొనుట; విడి పోవుట.

खुला - वि० స్పష్టమైన; అడ్డులేని; వెల్లడియైన; విశాలమైన.

खुलासा - पुं० సారాంశము; సంక్షేపము. वि० అడ్డులేని; వెల్లడియైన.

खुल्लमखुल्ला - क्रि०वि० బాహాటముగా; బహిరంగముగా; స్పష్టముగా.

खुश व खुर्रम - वि० खुशहाल ; ప్రసన్న చిత్తుడు.

खुश - वि० ఆనందముగానున్న; ఉల్లాసముగానున్న; మంచి.

खुश-किस्मत - वि० खुश-नसीब ; అదృష్టవంతుడు.

खुश-किस्मती - स्त्री० खुशनसीबी.

खुश-बू - स्त्री० సువాసన; సుగంధము.

खुश-बूदार - वि० సువాసనగల.

खुश-रंग -वि० మంచిరంగుగల; అందమైన రంగు గల.

खुश-वक्ती - स्त्री० प्रसन्नता ; సుఖము; సంతోషము.

खुश-हाल - वि० సంపన్నుడు; సుఖవంతుడు.

खुशामद - स्त्री० चापलूसी ; ముఖస్తుతి.

खुशामदी - वि० चापलूस ; ముఖస్తుతి చేయువాడు.

खुशी - स्त्री० ఆనందము; ప్రసన్నత; ఇష్టము.

खुशी-खुशी - क्रि०वि० ఉల్లాసముగా.

खुसर - खुसर - स्त्री० గుసగుసలు.

खूँखार ; खूँख्वार - वि० నెత్తురు త్రాగువాడు, హంతకుడు, క్రూరమైన.

खूँट - स्त्री० కొన, వైపు ; అడ్డు, स्त्री० చెవి గుబిలి.

खूँटा - पुं० పెద్ద మేకు, గుంజ, గూటము.

खूँटी - स्त्री० మేకు (చిన్న), గుంజ.

खून - पुं० రక్తము; ఖూనీ.

खूनी - वि० హంతకుడు.

खूब - वि० అందమైన; శ్రేష్ఠమైన.

खूबसूरत - वि० సుందరమైన; అందమైన ఆకారముగల.

खूबसूरती - स्त्री० సుందరమైన ఆకారము; సౌందర్యము; సుందర రూపము.

खूबी - स्त्री० మంచితనము; మేలు; విశేషత.

खूराक - स्त्री० दे० खुराक.

खूसट - पुं० గుడ్లగూబ; దుశ్శకునము. వృద్ధుడు, దౌర్భాగ్యమైన.

खेत - पुं० పొలము, పొలములోని పంట, యుద్ధక్షేత్రము.

खेतिहर - पुं० వ్యవసాయదారుడు, రైతు.

खेती - स्त्री० వ్యవసాయము, పంట.

खेतीबारी - स्त्री० వ్యవసాయము, సాగు.

खेद - पुं० క్లేశము, దుఃఖము, అలసట.

खेना - स०क्रि० పడవ నడుపుట.
खेमा - पुं० గుడారము.
खेल - पुं० ఆట, క్రీడ, సుళువు పని.
खेल-कूद - पुं० కుప్పిగంతులు, ఆట.
खेलना - अ०क्रि० ఆడుట, **जानपर या जी पर खेलना** - मु० ప్రాణమొడ్డుట, సాహసోపేతమైన కార్యము చేయుట.
खेलबाड - पुं० ఆట, తమాషా.
खेलाडी - वि०दे० खिलाडी.
खेवा - पुं० పడవ కూలి; పర్యాయము, పడవ, బరువు వేయబడిన పడవ, వంతు.
खेवाई - स्त्री० పడవ నడుపుట, పడవ కూలి.
खैर - पुं० కాచు, కుశల-క్షేమము.
खैर - अव्य० సరే, అస్తు! మంచిది.
खोखला - वि० బోలు, తొర్ర.
खोज - स्त्री० అన్వేషణ, వెతుకుట.
खोजा - पुं० हिजडा ; మహ్మదీయుల రాణి వాసములో కాపలా కాయు నపుంసక ప్రహరి.
खोट - स्त्री० దోషము, మంచి వస్తువునందు చెడు వస్తువును కలుపుట, కల్తీ.
खोटा - स्त्री० చెడుగల, చెడ్డ.
खोटाई - स्त्री० చెడ్డతనము, చెడు లక్షణము.
खोदना - स०क्रि० త్రవ్వుట; చెక్క-మీద బహు విధముగా లతలు వగైరాలు చెక్కుట, పురిగొల్పుట; ఎగతాళి చేయుట.
खोना - स० क्रि० పోగొట్టుకొనుట, अ० क्रि० పోవుట.
खोपडी - स्त्री० పుర్ర, తల ; **खोपडी खा जाना** - मु० వ్యర్థ ప్రసంగములో విసిగించుట.
खोया - पुं० పాలకోవా.
खोरि ; खोरी - स्त्री० ఇరుకు సందు లేక గొంది; దోషము; చెడు.
खोल - पुं० గలీబు.
खोलना - स०क्रि० తెరచుట, విప్పుట; ప్రకటించుట, బహిర్గతము చేయుట.
खोली - स्त्री० గలీబు, దిండు గలీబు; సంచి.
खोवा - पुं० **खोया ;** పాలకోవ.
खोह - स्त्री० గుహ ; కొండలోయ.
खौफनाक - पुं० భయంకరమైన, భయానకమైన.
खौलना - अ०क्रि० **उबलना ;** మసులుట, మరుగుట, కాచుట, కాగి పొంగుట, ఆవేశపడుట.
ख्यात - वि० ప్రసిద్ధమగు.
ख्याल - पुं० ఆలోచన, స్మరణము, భావము, ధ్యానము, అంచనా.
ख्वाब - पुं० కల ; స్వప్నము.
ख्वाहिश - स्त्री० కోరిక ; అభిలాష.

ग

गंगाजमनी - वि० మిశ్రమమైన; కలనేతగల.

गंगाल - पुं० గంగాళము.

गंज - पुं० బట్టతల; ధనాగారము; ధాన్యపు మార్కెట్టు; విపణి.

गंजा - पुं० చుండు వ్యాధి.

गंजी - स्त्री० బనియను; సమూహము.

गंदगी - स्त्री० మురికి.

गंदला - वि० మురికిగానున్న.

गंदा - वि० మురికిగానున్న; దుర్వాసనగల.

गंध - स्त्री० వాసన; సువాసన.

गंधक - पुं० గంధకము; పసుపు పచ్చని ఒక ఖనిజ పదార్థము.

गंधर्व - पुं० గంధర్వుడు, గాయకుడు.

गँवाना -स०क्रि०खोना; పోగొట్టుకొనుట.

गँवार - वि० देहाती; పల్లెటూరి బైతు.

गँवारू - वि० మోటుగా; గ్రామీణమైన; నాజూకులేని; అసభ్యమైన.

गँसीला - वि० మొనతేలిన; గుచ్చుకొను.

गऊ - स्त्री० गाय; ఆవు.

गगन - पुं० ఆకాశము.

गगरा - पुं० బిందె.

गगरी - स्त्री० చిన్న బిందె.

गच - पुं० గచ్చు చేసిన నేల.

गजब - पुं० आफत; ఆపద; కోపము; అన్యాయము; అత్యాచారము; విచిత్రమగు విషయము.

गजबनाक - वि० బహుక్రుద్ధుడైన.

गट्ठा - पुं० పెద్ద మూట.

गठन - स्त्री० నిర్మాణము; రచన.

गठ बंध ; गठ बंधन - पुं० వివాహము; వివాహ సందర్భములో వధూవరుల కొంగులు కలిపి ముడివేయుట.

गठरी -स्त्री० మూట; పొట్లము; కూడబెట్టిన ధనము.

गठित - वि० నిర్మింపబడిన; కూర్చబడిన.

गठीला - वि० బలిష్ఠమగు; బిగిసియున్న; అనేక ముళ్ళుగల; మెలితిరిగిన.

गड - पुं० కందకము; గుంట; ప్రాకారము.

गडना - अ०क्रि० దిగబడుట; దూరుట; గుచ్చుకొనుట; నొప్పిపుట్టుట; పూడ్చబడుట.

गडबड - पुं० గడబిడ; తారుమారు; గంద్రగోళము.

गडबडझला - पुं० गोलमाल; అవ్యవస్థ; అక్రమము.

गडबिडी - स्त्री० दे० गडबड.

गडरिया - पुं० గొల్లజాతి మనిషి; గొర్రెలు పెంచువాడు.

गडाना - स० क्रि० గుచ్చుట; పాకుట;

పొడుచుట.

गडेरिया - पुं० दे० गडरिया.

गडोना - स०क्रि० గుచ్చుట; చొప్పించుట.

गडोलना - पुं० చిన్న పిల్లలను కూర్చుండ బెట్టి త్రిప్పెడి బండి.

गड्ड - पुं० गड्डी ; దొంతర; గొయ్యి.

गड्डा - पुं० ఎద్దు బండి; మోపు; తాళ్ళనిచ్చెన.

गड्ढा - पुं० గొయ్యి.

गढंत - वि० కల్పితము स्त्री० కలిపించిన మాట.

गढ - पुं० కోట; దుర్గము; కందకము.

गढना -स०क्रि० కల్పించి సృష్టించుట; నిర్మించుట; ఒట్టొట్టి మాటలను వ్యాపింప జేయుట; చితకబాదుట.

गढा - पुं० गड्ढा ; గొయ్యి.

गढिया - पुं० కల్పించు వాడు; నిర్మించు వాడు.

गण - पुं० సమూహము; శ్రేణి; శివుని సేవక సముదాయము.

गणना - स्त्री० లెక్క; గణన

गणनीय - वि० లెక్కింపదగిన; ప్రసిద్ధి గాంచిన.

गणपति - पुं० శివుడు; విఘ్నేశ్వరుడు.

गणराज्य - पुं० ప్రజాతంత్రరాజ్యము.

गणिका - स्त्री० వేశ్య.

गतंक - पुं० గతసంచిక वि० నికృష్టమైన.

गति - स्त्री० చలనము; నడక; స్థితి; దశ; గమనము.

गथ - पुं० మూలధనము.

गद - पुं० విషము; రోగము.

गदका - पुं० दे० गतका.

गदकारा - वि० మృదువైన; మెత్తని.

गदगद - वि० గద్గదము; డగ్గుత్తికపడినమాట.

गदर - पुं० విప్లవము; క్రాంతి; తిరుగుబాటు.

गदहा - पुं० दे० गधा.

गदा - स्त्री० గద.

गद्दा - पुं० పరుపు; మెత్త.

गद्दार - वि० ద్రోహి; విద్రోహి; తిరుగుబాటుదారుడు; విప్లవకారుడు; కృతఘ్నుడు.

गद्दी - स्त्री० పరుపు; అధికార పదవి; సింహాసనము; వంశపారంపర్యముగా లేక శిష్య పరంపరంగా లభించు అధికార పదవి.

गद्य - पुं० గద్యము; వచనము.

गधा - पुं० गदहा ; గాడిద.

गधापन - पुं० మూర్ఖత్వము; గాడిద లక్షణము.

गनीमत - स्त्री० దోపిడీ సొత్తు; ఊరికేవచ్చిన సొమ్ము; ఆస్తి; సంతోషించవలసిన విషయము.

गन्दगी - स्त्री० दे० गंदगी.

गन्ना - पुं० చెరుకు.

गप - स्त्री० బడాయి; పుకారు; కాలక్షేపపు కబుర్లు.

गप्पी ; गपबाज - वि० కోతలరాయుడు; గప్పాలు కొట్టువాడు.

गपशप - स्त्री० ఒట్టొట్టి మాటలు; పిచ్చా పాటి.

गम - पुं० చింత; దుఃఖము; మనస్తాపము.

गमक - स्त्री० సువాసన; మద్దెల ధ్వని; वि० సూచించునట్టి; బోధించునట్టి.

गमकना - अ०क्रि० గుబాళించుట; సువాసన వచ్చుట.

गमछा - पुं० అంగవస్త్రము.

गमन - पुं० ప్రయాణము; వెళ్ళుట; దారి; సంభోగము; వేశ్యాగమనము.

गमला - पुं० పూలకుండి; పూలతొట్టి.

गम्य - वि० చేరవలసినది; పొందదగినది; గమ్యము.

गरक - वि० दे० गर्क.

गरचे - अव्य० अगरचे ; అయినప్పటికి.

गरज - स्त्री० గర్జింపు; గర్జన.

गरज - स्त्री० ప్రయోజనము; ఆవశ్యకత; అవసరము; ఉద్దేశ్యము; अव्य० తుదకు; క్లుప్తముగా.

गरजना - अ०क्रि० గర్జించుట.

गरजमंद ; गरजी ; गरजू - वि० పనిపడిన వాడు; స్వార్థపరుడు; అక్కరకలవాడు; అవసరము గలవాడు.

गरदन - स्त्री० మెడ; గొంతు.

गरब - पुं० గర్వము; ఏనుగు మదము.

गरबीला-वि० गर्वीला ; గర్వపోతు; గర్విష్ఠి; అభిమాని.

गरम - वि० వేడిగల ; ప్రచండమైన; కోపిష్ఠి.

गरम कपडा - पुं० ఉన్నివస్త్రము.

गरम मिजाज - वि० మిక్కిలి కోపిష్ఠి.

गरमागरम - वि० వెచ్చవెచ్చని.

गरमाना - स०क्रि० వెచ్చపెట్టుట; వేడి చేయుట; కాచుట; अ०क्रि० వేడెక్కుట; ఉత్సాహపడుట; కోపపడుట.

गरमी - स्त्री० వేడి; ఉష్ణత; సెగ; ఆవేశము; ఉత్సాహము; గర్వము; గ్రీష్మము.

गरल - पुं० గరళము; పాము విషము.

गरिमा - स्त्री० మహత్వము; భారము; గొప్పదనము.

गरियार - वि० సోమరి; మొండి (పశువు)

गरिष्ठ - वि० మిక్కిలి భారమైన; సర్వ శ్రేష్ఠ మైన.

गरी - स्त्री० కొబ్బరి.

गरीब - वि० దరిద్రుడు; దీనుడు; బీద.

गरीबाना - वि० దరిద్రులవలె; బీదలవలె.

गरीबी - स्त्री० దారిద్ర్యము; బీదరికము.

गरुड - पुं० గ్రద్ద; గరుత్మంతుడు.
गरू - वि० గొప్ప; బరువుగల.
गरूर - पुं० घमंड ; గర్వము.
गरोह - पुं० झुंड ; గుంపు; మంద.
गर्द - स्त्री० దుమ్ము; ధూళి.
गर्दन - स्त्री० दे० गरदन.
गर्ब - पुं० పశ్చిమ దిశ; సూర్యాస్తమయము.
गलत - वि० తప్పు; పొరపాటు; అశుద్ధమైన.
गलतनामा - पुं० తప్పొప్పుల పట్టిక; శుద్ధి పత్రము.
गलती - स्त्री० తప్పు; త్రుటి; అశుద్ధి.
गलना - अ०क्रि० కరుగుట; కుళ్ళుట.
गलफाँसी - स्त्री० మెడకువేయు ఉరి; కుటుంబ జంజాటము.
गलबाँही - स्त्री० కంఠాలింగనము.
गलबा - पुं० గలభా; గల్లంతు.
गला -पुं० गर्दन ; కంఠము; మెడ; గొంతు; కంఠస్వరము.
गला बैठना - पुं० గంతు బొంగురు పోవుట.
गलाना -स०क्रि० కరగించుట; కరగపెట్టుట; జీర్ణింపజేయుట.
गलीचा - पुं० తివాచి; రత్నకంబళము.
गलीज - वि० మురికియగు ; గలీజు ; पुं० మురికి; పెంట.
गलिया - पुं० ఇరుకుసందు.
गलौआ - पुं० కోతినోటిలోని సంచి.
गल्प - पुं० कहानी ; చిన్నకథ; బడాయి.
गल्ला - पुं० పశువుల మంద; గోల.
गल्ला - पुं० పంట; ధాన్యము; దుకాణములో దినసరి అమ్మకమువలన వచ్చు పైకము లేక రాబడి.
गवन - पुं० गमन ; గమనము; ప్రస్తావము.
गवाक्ष - पुं० झरोखा ; కిటికి.
गवाना - स०क्रि० పాడించుట.
गवाह - पुं० साक्षी ; సాక్షి.
गवाही - स्त्री० साक्ष्य ; సాక్ష్యము.
गवैया - पुं० गानेवाला ; గాయకుడు.
गश - पुं० మూర్ఛ.
गश्ती - वि० గస్తీ తిరుగువాడు.
गहन - वि० లోతైన; గంభీరమైన; దట్టమైన; కఠినమైన; पुं० లోతు; దట్టము.
गहना - पुं० ఆభరణము; తాకట్టు; स०क्रि० పట్టుకొనుట.
गहरा - वि० లోతైన; గంభీరమైన; చిక్కనైన.
गहराई - स्त्री० లోతు; గాంభీర్యము.
गहवारा - पुं० ఊయల; ఉయ్యాల.
गहवर - पुं० గుహ్యస్థానము; గుప్తస్థానము; గుహ; అంధకారమయమైన; ప్రదేశము. वि० దుర్గమమైన.
गाँजा - पुं० గంజాయి.

गाँठ-स्त्री० ముడి; మూటు; ఈర్ష్య; ద్వేషము; కణుపు.

गाँठ गोभी - स्त्री० కోసుగడ్డ; క్యాబేజి.

गाँठना - स०क्रि० ముడివేయుట; కలుపుట; బిగించుట.

गाँधी- पुं० మహాత్మాగాంధీ గుజరాత్ ప్రాంతములో ఒకవైశ్య తెగ.

गाँव - पुं० గ్రామము.

गगार - पुं० కుండ; బిందె.

गाजा-बाजा - पुं० బాజాభజంత్రీలు; మేళము; మేళగాళ్ళ సమూహము.

गाडना - स०क्रि० పాతుట; పూడ్చిపెట్టుట; నాటుట.

गाडी - स्त्री० బండి.

गाडीवान - पुं० బండివాడు; బండి తోలువాడు.

गाढा - वि० చిక్కనైన; దట్టమైన; మోటు అయిన. गाढे में पडना - मु० సంకట స్థితిలో చిక్కుకొనుట.

गात - पुं० శరీరము.

गात्र - पुं० गात ; శరీరము.

गान - पुं० పాట; గీతము.

गाना - स०क्रि० పాడుట; స్తోత్రించుట; पुं० పాట.

गाफिल - वि० స్పృహలేని; ఏమరిపాటున; జాగ్రత్తలేని.

गाभा - पुं० మొవ్వాకు; చిగురుటాకు; పచ్చి ధాన్యము.

गाभिन ; गाभिनी - वि० చూడి అయిన.

गाय - स्त्री० ఆవు; वि० అమాయకమైన; కల్లకపటు మెరుగని.

गायक - पुं० गवैया ; గాయకుడు.

गायब - वि० అదృశ్యమైన; అంతర్ధానమైన.

गारा - पुं० అడుసు; గచ్చు.

गारी - स्त्री० दे० गाली.

गार्दभ - पुं० గాడిద; గర్దభము; वि० గాడిదకు సంబంధించిన.

गाल - पुं० బుగ్గ; చెక్కిలి.

गालिब - वि० ప్రబలుడు; ప్రతాపుడు; విజితుడు; సంభావ్యము; ఒక ప్రసిద్ధ ఉర్దూకవి.

गालिबन - क्रि०वि० సంభవతః; చాలా వరకు.

गाली - स्त्री० తిట్టు; దూషణ; దుర్భాష.

गाव - स्त्री० ఆవు गाय.

गावदी - वि० बेवकूफ ; మూర్ఖుడు.

गिंजना - अ०क्रि० చెడిపోవువరకు నలపబడుట.

गिंडुरी - स्त्री० गेंडुरी ; చుట్టకుదురు.

गिटपिट - स्त्री० నిరర్థక శబ్దజాలము.

गिट्टी - स्त्री० గులకరాయి; కంకరరాయి.
गिनती - स्त्री० లెక్కింపు; గొప్పతనము; సంఖ్య.
गिनना - स०क्रि० లెక్కించుట.
गिरगिट - पुं० ఊసరవెల్లి.
गिरजा - पुं० క్రైస్తవుల గుడి లేక చర్చి.
गिरना - अ०क्रि० పడుట; రాలుట.
गिरफ्तार - वि० పట్టుబడిన.
गिरफ्तारी - स्त्री० पकड ; పట్టుబడుట.
गिरि - पुं० పర్వతము; కొండ; स्त्री० కొండ ఎలుక; చిట్టెలుక; ఆడఎలుక.
गिरिजा - स्त्री० పార్వతి; గంగ.
गिरवी - स्त्री०తాకట్టు; కుదవపెట్టిన వస్తువు.
गिरह - स्त्री०ముడి; మూట; చిక్కు; రెండు కణుపులు కలియుచోటు; గనుపు; జేబు; గజము (కొలత) లో 16వ భాగము.
गिरी - स्त्री० విత్తులోని పప్పు; గుజ్జు.
गिरोह - पुं० झुंड ; గుంపు; సమూహము; మంద.
गिल - स्त्री० गारा ; అడుసు; బంక మట్టి.
गिलहरी - स्त्री० ఉడుత.
गिला - पुं० దెప్పిపొడువు; చాడి; ఫిర్యాదు; నింద.
गिलाफ - पुं० గలీబు (దిండు లేక పరుపు) పెద్దగుడ్డవర.
गिलाबा - पुं० गारा ; అడుసు (సిమెంటు లేక మట్టి)
गिलास - पुं० లోటా; గ్లాసు.
गीत - पुं०; **गीति** - स्त्री० గీతము; గీతిక; పొగడ్త; యశోగీతము.
गीदड - पुं० నక్క; वि० పిరికిపంద.
गीला - वि० తడసిన; నెమ్మగల.
गीलापन - पुं० నెమ్ము; ఆర్ద్రత; తడి.
गुंगी-स्त्री०రెండు తలల పాము; वि०మూగది.
गुंची - स्त्री० ; **गुंजा** - स्त्री० గురిగింజ; గురిగింజ పొద.
गुंजन - पुं० కలవరము; ఝుంకారము; అస్పష్టగానము.
गुंजाइश - स्त्री० అవకాశము; వీలు.
गुंजायमान - वि० ఝుంకారము చేయుచున్న; రొదచేయుచున్న.
गुंजार - पुं० తుమ్మెదల ఝుంకారము; రొద.
गुंडा - वि० ధూర్తుడు; రౌడి.
गुबा - पुं० బొప్పి; కణితి.
गुग्गुल - पुं०గుగ్గిలము.
गुच्छ ; गुच्छा - पुं० గుత్తి.
गुच्छेदार - वि० గుత్తిగనుండు.
गुजर - पुं० నిర్వాకము; కాలక్షేపము; జరుగుబాటు; ప్రదేశము.
गुजारना - स०क्रि० గడుపుట.

गुजारा - पुं० జరుగుబాటు; కాలక్షేపము; ఉదర పోషణకై ఇవ్వబడు బత్తెము.

गुटकना - स०क्रि० గుటుక్కుని మ్రింగి వేయుట; वि० పావురము కూయుట; పావురమువలె కూయుట.

गुठली - स्त्री० గింజ; టెంక.

गुडगुडी - स्त्री० ఒక విధమగు హుక్కా.

गुडिया - स्त्री० గుడ్డ బొమ్మ.

गुड्डा - पुं० పెద్దమగ ఆట బొమ్మ.

गुड्डी - स्त्री० గాలిపటము; చిన్న హుక్కా.

गुण - पुं० గుణము; దారము; నూలు; అల్లెత్రాడు లేక అల్లు దారము.

गत्थी - स्त्री० చిక్కు; గుత్తి.

गुदगुदी - स्त्री० చక్కిలిగింత; ఉల్లాసము, ఉత్సుకత.

गुदडी - स्त्री० చింపిరి గుడ్డల బొంత.

गुदडी-बाजार - पुं० పలురకముల చింపిరి గుడ్డలు, విరిగిన వస్తువులు అమ్ముచోటు.

गुनगुना - वि० గోరువెచ్చని.

गुनगुनाना - अ०क्रि० గొణుగుట, అస్పష్ట స్వరమున పాడుట.

गुनना - स०क्रि० లెక్కించుట, ఆలోచించుట; పొగడుట.

गुनहगार - वि०दे० गुनाहकार.

गुना - पुं० రెట్టింపు చేయు ఒక ప్రయత్నము. जैसे सातगुना ; आठगुना.

गुनाह - पुं० అపరాధము; దోషము; పాపము.

गुनाहकार - वि० పాపి; అపరాధి; దోషి.

गुपचुप - स्त्री० పిల్లల ఒక ఆట. क्रि.वि. రహస్యముగా.

गुप्तचर-पुं० जासूस; గుప్తచరుడు; గూఢచారి.

गुफा - स्त्री० గుహ.

गुफ्त - स्त्री० మాట; కథనము.

गुफ्तगू - स्त्री० సంభాషణ; వార్తాలాపము.

गुबरैला - पुं० పేడపురుగు.

गुबार - पुं० దుమ్ము ; ధూళి ; వైరము ; మనస్సున దాగి ఉన్న కోపము.

गुमान - पुं० గర్వము, అభిమానము, చెడ్డ తలంపు.

गुमानी - वि० అహంభావి ; గర్విష్ఠి.

गुम्मट - पुं० గుమ్మటము.

गुरिया - स्त्री० పూస.

गुरु - पुं० గురువు, బృహస్పతి; वि० బరువైన; గొప్ప.

गुरुआइन - स्त्री० గురువు గారి భార్య; ఉపాధ్యాయని.

गुरुभाई - पुं० సహాధ్యాయుడు.

गुरुमुखी - स्त्री० పంజాబీ భాష లిపి.

गुरु - पुं० ధూర్తుడు. **गुरु-घंटाल** - पुं० మహాచతురుడు; ధూర్తాగ్రేసరుడు.

गुर्राना - अ०क्रि० గుర్రుమని కోపముతో ఉరుముట.

गुल - पुं० గులాబి పువ్వు; నవ్వునపుడు బుగ్గల యందు పడు గుంట, దీపపు కొడి; నిప్పు కణిక; కణిత; అల్లరి.

गुल करना - मु० దీపము ఆర్పుట.

गुलजार - पुं० పూతోట ; वि०కన్నుల పండుగా ఉండు.

गुलदस्ता - पुं० పూలగుత్తి ; పుష్ప గుచ్ఛము.

गुलदान - पुं० పూలు ఉండు పాత్ర; పూల పాత్ర ; Flower-vase.

गुलबदन - वि० పువ్వు వంటి మృదువైన సొగసైన శరీరము గల; బహుసుందరమైన.

गुलबर्ग - पुं० గులాబి రేకు లేక ఆకు; పూరేకు.

गुलाब - पुं० గులాబి.

गुलाबजल - पुं० పన్నీరు.

गुलाम - पुं० బానిస; దాసుడు; నౌకరు.

गुलामी - स्त्री० బానిసత్వము; దాసత్వము.

गुलाल - पुं० अबीर ; ఎర్రని బుక్కాపొడి.

गुल्ला - पुं० గలాభా; మట్టిగొని; ఒక విధమగు మిఠాయి.

गुल्ली - स्त्री० గోటీ బిళ్ళ; బిళ్ళంగోడు; తేనెపట్టు, కణితి, టెంక.

गुल्ली-डंडा - पुं० గోడుంబిళ్ళ ఆట.

गुसल - पुं० స్నానము.

गुसलखाना - पुं० స్నానాల గది.

गुसाँई - पुं० गोसाई ; గోస్వామి; జితేంద్రియుడు; సాదువు.

गुस्ताख - वि० ढीठ ; ఎదురు బెదురులేని, అదుపు లేని ; అవిధేయుడు ; పొగరుబోతు ; వదరుబోతు.

गुस्ताखी - स्त्री० ढिठाई ; అవిధేయత; అమర్యాద; పొగరుబోతుతనము.

गुस्सा - पुं० క్రోధము ; కోపము.

गुस्सावर - वि० కోపిష్ఠి.

गुस्सैल - वि० ముక్కోపి; చిర్రు బుర్రుమను స్వభావము గల.

गुहा - स्त्री० गुहा ; గుహ.

गुहार - स्त्री० गुहाई ;సహాయార్థము వేయు గావుకేక.

गूँगा - वि० मूक ; మూగ; మాట్లాడలేని.

गूँच - स्त्री० గురింద గింజ.

गूँज - स्त्री० ప్రతిధ్వని; తుమ్మెదల ఝుంకార ధ్వని.

गूँजना - अ० क्रि० ప్రతిధ్వనించుట.

गूनी - स्त्री० गोनी ; నార సంచి; గోనె సంచి.

गूलर - पुं० మేడి (చెట్టు లేక పండు)

गृध्र - पुं० రాబందు; గ్రద్ద.

गृह - पुं० గృహము.

गृह मंत्री - पुं० దేశీయాంగమంత్రి.

गृहस्थ - पुं० గృహస్థుడు; కుటుంబీకుడు; ఇంటి యజమాని.

गृहस्थी -स्त्री० గృహస్థ ధర్మము; సంసారము; ఇంటిసామాను.

गृहणी-स्त्री० భార్య; యజమానురాలు.

गेंद - स्त्री० బంతి; చెండు.

गेंदा - पुं० బంతి పువ్వు లేక మొక్క.

गेय - वि० గేయము; పొగడదగిన.

गेरुआ - वि० కాషాయరంగుగల.

गेह - पुं० గృహము; ఇల్లు.

गेहनी ; गेहिनी - स्त्री० గృహిణి; గృహ స్వామిని.

गेही - पुं० గృహస్థుడు.

गेहुआ - वि० बादामी ; గోధుమ వన్నెగల.

गेहूँ - पुं० గోధుములు.

गैंडा - पुं० ఖడ్గమృగము.

गैया - स्त्री० ఆవు.

गैर - वि० ఇతరుడు; పరాయివాడు; విరుద్ధ అర్థమునిచ్చు లేక నిషేధ వాచక శబ్దము.

गैर-हाजिर - वि० హాజరుకాని.

गैश्तदार ; गैश्तमंद - वि० సిగ్గుగల; అభిమానము గల.

गैरिक - पुं० కాషాయరంగు మట్టి; ఒక ఖనిజ పదార్థము; బంగారము.

गैल - स्त्री० దారి; మార్గము.

गोंठ - स्त्री० ధోవతి కుచ్చిళ్ళు.

गोंडा - पुं० పశువుల దొడ్డి.

गोंद - पुं० జిగురు; బంక.

गो - स्त्री० ఆవు; ఇంద్రియములు.

गोचर - पुं० పచ్చికబీడు; वि० గోచరము కంటికి కనిపించు ; ఇంద్రియానుభూతి కలుగు.

गोता - पुं० डुबकी ; మునుక; మునుగు.

गोता खाना - मु० మునుగుట; మోసపోవుట.

गोताखोर - वि० మునకవేయువాడు; మునుగు వాడు.

गोतिया - पुं० గోత్రజుడు; సగోత్రీకుడు.

गोतीत - वि० అగోచరమైన; జ్ఞానేంద్రియములకు గోచరించని.

गोदना - पुं० పచ్చ; स०क्रि० పొడుచుట; పచ్చ పొడుచుట; మనస్సుకినాటుకొను పరిహాసము చేయుట.

गोदाम - पुं० నిల్వకొట్టు

गोदी - स्त्री० गोद ; ఒడి.

गोन - स्त्री० గోనె సంచి; బస్తాసంచి; పడవ త్రాడు.

गोनी - स्त्री० సంచి; గోనెసంచి.

गोपन - पुं० గుప్తముగా నుంచుట; సాకుట.

गोपनीय - वि० దాచదగిన; కాపాడదగిన.

गोबर - पुं० పేడ; ఆవుపేడ.

गोबर गणेश-पुं० మహామూర్ఖుడు; అనాకారి.

गोबरैला - पुं० दे० गुबरैला.

गोबी ; गोभी - स्त्री० క్యాబేజి.

गोरस - पुं० ఆవుపాలు; పెరుగు; మజ్జిగ; నెయ్యి మొదలైనవి.

गोरा-वि०తెలుపువన్నెగల ; యూరోపియను.

गोराई - स्त्री० గౌరవర్ణము; తెలుపు; సౌందర్యము.

गोरी - स्त्री० అందమైన వన్నెగల పడచు; సుందరి.

गोल -वि० గుండ్రని; पुं० వృత్తము; గోళము.

गोल - पुं० సమూహము; గుంపు; మంద.

गोलमटोल - पुं० అస్పష్టమైన; నిరర్థకమైన.

गोलमाल - पुं० गडबड ; తారుమారు.

गोला - पुं०గుండ్రపు ముద్ద; ఫిరంగి గుండు; అడవి పావురము; దూలము; గుండ్రని పదార్థము.

गोली - स्त्री० గోళి; తుపాకీ గుండు; మందు మాత్ర.

गोलोक - पुं० స్వర్గము; గోలోకము; వైకుంఠము; వ్రజమండలి.

गोश - पुं० कान ; చెవి.

गोश माली - मु० कान उमेठना ; చెవి మెలివేయుట.

गोश्त - पुं० మాంసము.

गोसाई ; गोस्वामी - पुं० ఇంద్రియ నిగ్రహుడు; జితేంద్రియుడు; సాధువు; భగవంతుడు; గోస్వామి.

गौं - स्त्री० ప్రయోజనము; స్వార్థము; అదను.

गौ - स्त्री० गैया ; ఆవు.

गौण -वि०అప్రధానమైన; గుణసంబంధమైన.

गौद - पुं० గెల; గుత్తి.

गौना - पुं० ద్విరాగమనము; వివాహానంతరము వరుడు వధువును తనతో కూడ తన ఇంటికి తీసుకు వెళ్ళు ఆచారము.

गौर - पुं० చింతనము; ధ్యానము; తదేక ధ్యానము.

गौरैया - स्त्री० गौरिया ; పిచ్చుక.

गौहर - पुं० मोती ; ముత్యము; తెలివి; రత్నము.

ग्रंथ साहब - पुं० శిక్కులమత గ్రంథము.

ग्रसना - स०क्रि० మింగుట; పట్టుకొనుట.

ग्रसित - वि० మింగబడిన; గ్రహించబడిన; పట్టుకొనబడిన; పీడింపబడిన.

ग्रामीण ; ग्राम्य - वि० గ్రామ సంబంధమైన.

ग्रास - पुं० కబళము; ముద్ద; గ్రాసము; గడ్డి.

ग्राहक - पुं० చందాదారుడు; కొనువాడు.

ग्वाल ; ग्वाला - पुं० గొల్ల మనిషి; గోపాలుడు.

ग्वालिन - स्त्री० గోపిక; గొల్ల స్త్రీ.

घ

घंटा - पुं० గంట; గంట కాలము.

घंटा घर - पुं० గడియారపు స్తంభము.

घट - पुं० కుండ; ఘటము; శరీరము.

घटना- अ०क्रि०అగుట; జరుగుట; తగ్గుట; स्त्री० ఘటన; ఘట్టము; ఘటించినది.

घटा - स्त्री० మేఘము ; మేఘమాల ; సమూహము.

घटाना - स०क्रि० తగ్గించుట.

धटाव - पुं० తగ్గుదల.

घटिया - वि० హీనమైన; తక్కువయిన; తుచ్ఛమైన.

घडियाल - पुं० మొసలి; పూజా సమయమున మ్రోగించు గంట.

घडी - स्त्री० గడియారము; గడియ కాలము; అదును సమయము.

घडीभर - क्रि०वि० గడియకాలము; క్షణ కాలము.

घडीसाज - पुं० గడియారములు బాగు చేయువాడు.

घना - वि० దట్టమైన.

घनिष्ठ - वि० సన్నిహితమైన; అంతరంగికమైన; గాఢమైన.

घपला - पुं० గడబిడ ; గందరగోళము.

घबडाना ; घबराना - अ०क्रि० కలత చెందుట; గల్లంతు పడుట; విసుగు చెందుట.

घबराहट - स्त्री० వ్యాకులత.

घमंड - पुं० గర్వము; అహంకారము.

घमंडी - वि० గర్విష్ఠి; అహంకారి.

घमर - पुं० నగారా లేక పెద్ద డోలు మోత.

घमरौल - स्त्री० గడబిడ; కోలాహలము; గల్లంతు.

घमासान - वि० భయంకరమైన; पुं० భయంకర యుద్ధము; దొమ్మి.

घर - पुं० ఇల్లు; నివాస స్థానము; జన్మస్థానము.

घरनी - स्त्री० గృహిణి; ఇల్లాలు.

घर फोडी ; घर फोरी - स्त्री० ఇంటిలో కయ్యము పెట్టు స్త్రీ.

घरबार - पुं० ఇల్లు వాకిలి; కుటుంబము; పిల్లజెల్లలు.

घरबारी ; घरबारू - पुं० గృహస్థుడు; పిల్లలు గలవాడు.

घरवाला - पुं० ఇంటి యజమాని; భర్త.

घरवाली - स्त्री० భార్య; ఇంటి యజమానురాలు.

घराना - पुं० खानदान ; వంశము; ప్రఖ్యాతమైన వంశము ; కులము.

घरौंदा - पुं० బొమ్మరిల్లు.

घलुआ - पुं० కొసరు.
घाट - पुं० ఘట్టము; రేవు; కొండలోయ स्त्री० చెడుపని; కపటము वि० తరిగిన; తక్కువ.
घाटा - पुं० నష్టము.
घाटी - स्त्री० కొండకనుమ; కొండలోయ.
घाती - पुं० విశ్వాస ఘాతకుడు.
घायल - वि० దెబ్బతిన్న లేక దెబ్బ తగిలిన; గాయపడిన.
घालक-पुं०చంపువాడు; నాశము చేయువాడు.
घाव - पुं० గాయము; **घाव पर नमक छिडकना** - मु० పుండు మీద కారం చల్లుట.
घास - स्त्री० గడ్డి; పచ్చిగడ్డి; మేత.
घास-पात-पुं०ఆకు అలము;చెత్తచెదారము.
घास-फूस-पुं० కలుపు మొక్కలు; అక్కరకు రాని వస్తువు.
घासलेट-पुं०मिट्टी का तेल ; కిరసనాయిలు.
घासलेटी - वि०पुं० నికృష్టమైన; మురికిగా నున్న; పనికిమాలిన.
घिग्घी - स्त्री० हिचकी ; ఏడుపునందు వచ్చు ఎక్కిలి.
घिघियाना-अ०क्रि०దేవిరించుట; ప్రాధేయ పడుట.
घिचपिच ; घिचर पिचर - स्त्री० క్రిక్కిరిసి ఉండుట; గొలుసు కట్టు వ్రాత; ఇరుకు वि० క్రిక్కిరిసి ఉన్న; ఇరుకుగానున్న; అస్పష్టముగానున్న.
घिनाना - अ०क्रि० అసహ్యపడుట; ద్వేషించుట.
घिराव - पुं० చుట్టుముట్టడి.
घिसना - स०क्रि० రుద్దుట; అరగదీయుట; अ०क्रि० అరిగిపోవుట.
घसाई - स्त्री० అరుగుడు; ఒరిపిడి; ఒరిపిడి పట్టినందుకు కూలి.
घुँइयाँ - स्त्री० आरवी ; చామదుంప.
घुँघची - स्त्री० గురివిందగింజ లేక తీగ.
घुँघरू - पुं० అందియ; కాలికి కట్టు మువ్వ.
घुंडी - स्त्री० గుడ్డగుండీ; గుండ్రనిముడి.
घुटकना - स०क्रि० గుటగుట త్రాగుట; మ్రింగుట.
घुटना - पुं० మోకాలు; अ०क्रि० ఊపిరి సలపకపోవుట; మైత్రి కలుగుట.
घुटाना - स०क्रि० (గొంతు) నొక్కించుట.
घुट्टी - स्त्री० ఉగ్గు; గుటక.
घुड़कना - स०क्रि०కసరుట; అదిలించుట; బెదిరించుట.
घुडकी - स्त्री० బెదిరింపు; అదిలింపు.
घुड दौड - स्त्री० గుఱ్ఱపు పరుగు.
घुडसवार - पुं० గుఱ్ఱముపై నెక్కినవాడు; గుఱ్ఱపు స్వారి చేయువాడు.

घुनना - अ०क्रि० పురుగుతొలిచిన కారణముగా బోలగుట.

घुमक्कड - वि० తిరుగుబోతు; అతిగా తిరుగువాడు.

घुमडना - अ०क्रि० వర్షపు మబ్బు క్రమ్ముకొనుట.

घुमाना - स०क्रि० నలువైపుల త్రిప్పుట.

घुमाव - पुं० తిరుగుడు; మలుపు; చుట్టు.

घुमाव-फिराव - पुं० డొంక తిరుగుడు; పేచీమాట.

घुलना - अ०क्रि० కలిసి మెలిసి పోవుట; లీనమైపోవుట; ద్రవ పదార్థములో కలసిపోవుట.

घुलाना - स०क्रि० కరిగించుట; మేళవించుట; మెత్తపరచుట.

घुसना - अ०क्रि० దూరుట; ప్రవేశించుట; చొచ్చుట.

घुसाना - स०क्रि० చొచ్చుట; దూర్చుట; ప్రవేశింపజేయుట; గ్రుచ్చుట.

घुसेडना - स०क्रि० दे० घुसाना.

घूँघट - पुं० ముసుగు; **घूँघट काढना** - **स०क्रि०** ముసుగు వేసుకొనుట.

घूँघर - पुं० మెలి తిరిగిన; వెంట్రుకలు; ఉంగరాల జుట్టు.

घूँट - पुं० గ్రుక్క; గ్రుక్కెడు; గుటక.

घूँटना - स०क्रि० గ్రుక్క వేయుట; త్రాగుట.

घूँसा - पुं० గ్రుద్దు.

घूँसेबाजी - स्त्री० ముష్టియుద్ధము; గుద్దులాట.

घूघू - पुं० గుడ్లగూబ (పక్షి)

घूम - स्त्री० తిరుగుడు.

घूमघुमाव - वि० दे० घूमघुमारा.

घूमना-अ०क्रि० తిరుగుట; చుట్టు తిరుగుట; పచారు చేయుట.

घूरना - अ०क्रि० గుడ్లురిమి చూచుట; కోపముగా చూచుట; గుడ్లురుముట.

घूस - स्त्री० లంచము; పందికొక్కు.

घूसखोर - वि० లంచగొండి.

घृणित ; घृणास्पद - वि० రోతైన; అసహ్యకరమైన; ఘృణాస్పదమైన.

घृणी-वि० అసహ్యించుకొనువాడు; ఏవగించుకొనువాడు.

घेरना - स०क्रि० చుట్టుముట్టుట; ఆవరించుట; ఆక్రమించుట.

घेरा -पुं० ఆవరణము; ప్రహరీ; చుట్టుకొలత.

घोंघा - पुं० నత్తగుల్ల; గోధుమగింజపై పొట్టు; నిస్సారమైన మూర్ఖతగల.

घोंघाबसंत - वि० మహామూర్ఖుడు; పరమ మూర్ఖుడు.

घोंटना - स०क्रि० గడగడ త్రాగుట; జీర్ణించు

कొనుట; మ్రింగుట గొంతు నులుపుట;
వల్లవేయుట.

घोंसला - पुं० పక్షిగూడు.

घोडा - पुं० గుఱ్ఱము.

घोडी - स्त्री० ఆడగుఱ్ఱము.

घोल ; घोला - पुं० పూర్తిగా కలిసి మెదిపిన పేయము; నీళ్ళు కలియని మజ్జిగ.

घोषणा-स्त्री० मुनादी ; చాటింపు; ప్రకటన.

घौद - पुं० పళ్ళగెల (అరటి మొ॥) లేకగుత్తి.

घ्राण - स्त्री० ముక్కు; వాసన; వాసన చూచు శక్తి.

घ्राणेंद्रिय - स्त्री० नाक ; ముక్కు.

च

चंगा - वि० స్వస్థతగల; ఆరోగ్యము గల.

चंगुल - पुं० పంజా; పట్టు; వశము; పక్షుల గోరు ; అరి.

चंट - वि० ధూర్తుడు; పాషండుడు; జిత్తుల మారి.

चंडाल - पुं० ఛండాలుడు; తుచ్ఛుడు; అంటరానివాడు.

चंडूबाज - पुं० త్రాగుబోతు.

चंद-पुं०కొంత, కొన్ని;కొందరు ; చంద్రుడు; 'చందబరదాయి' అనబడు ఒకహిందీకవి.

चंदन - पुं० మంచి గంధము.

चंदा - पुं० చంద్రుడు; చందా.

चंद्रिका - स्त्री० వెన్నెల; నెమలి పురికన్ను.

चंपक - पुं० चंपा ; సంపెంగ.

चंपत - वि० गायब ; అదృశ్యమైన; అంతర్ధానమైన.

चकचूरना - स०क्रि० చూర్ణము చేయుట; పొడిచేయుట.

चकनाचूर - वि० బాగుగ పొడియైన; ఎక్కువగా అలసిపోయిన.

चकरी - स्त्री० ప్రదక్షిణ.

चकबंदी - स्त्री० భూమిని అనేక భాగములుగా విభజించుట.

चकमक - पुं० చకుముకి రాయి.

चकमा - पुं० మోసము; టక్కు.

चकराना - अ०क्रि० దిగ్భ్రమ జెందుట; తల తిరుగుట; ఆశ్చర్యము నొందుట.

चकली - स्त्री० గంధపుసాన; నూతి గిలక.

चकवा - पुं० చక్రవాకము.

चकाचौध - स्त्री० కళ్ళుమిరుమిట్లు గొల్పుట; ఆశ్చర్యము నొందుట.

चकित - वि० చకితమగు; ఆశ్చర్యము నొందిన.

चकिताई - स्त्री० ఆశ్చర్యము; విస్మయము.

चकोर - पुं० చకోరపక్షి.

चक्का - पुं० చక్రము; కుమ్మరి సారె; గడ్డ; రాతి ముక్క.

चक्की - स्त्री० తిరుగలి.
चखना - स०क्रि० రుచి చూచుట.
चखाना - स०क्रि० రుచి చూపుట.
चचींडा - पुं० పొట్లకాయ.
चचेरा - वि० అన్నదమ్ముల ; **चचेरे भाई;** అన్నదమ్ముల పిల్లలు.
चट - क्रि०वि० झट ; వెంటనే; తక్షణమే.
चटक - स्त्री० తళుకు బెళుకు; మొగ్గలు విచ్చు చప్పుడు; पुं० పిచ్చుక.
चटकना - स्त्री० చటుక్కున విరుగుట; పగులుట; కోపించుట; మెటికలు విరుచుట; చటమని మొగ్గలు వికసించుట पुं० చెంప దెబ్బ.
चटकनी - स्त्री० తలుపు గొళ్ళెము.
चटकारा - वि० రుచిగల; చంచలమైన; తీక్షణమైన; లొట్టలు వేయు (తుదకు)
चटकीला - वि० भडकीला ; తళుకు తళుకుమను; రుచిగల.
चटनी - स्त्री० పచ్చడి.
चटपट - क्रि० वि० झटपट ; వెంటనే; తక్షణమే.
चटपटा - वि० రుచిగల; కారము; పులుపు రుచిగల.
चटसे-क्रि०वि०झट से ; వెంటనే; తక్షణమే.
चटाई - स्त्री० చాప.
चट्ट - पुं० చాటుకారిత; ముఖస్తుతి.
चट्टान - पुं० పెద్ద రాతి బండ.
चट्टी - स्त्री० కొయ్య చెప్పులు; మడమమీద లేని చెప్పులు ; పాదుకలు.
चडी - स्त्री० తన్ను; ఎగిరి తన్నుట.
चड्डी - स्त्री० పొట్టిలాగు; చడ్డీ.
चढना -अ०क्रि० ఎక్కుట; వృద్ధినొందుట.
चढाई - स्त्री० ఆక్రమణ; దాడి; ఎక్కుడు; దేవునకిచ్చు కానుక లేక మొక్కు తీర్చుకొనుట.
चढाना - स० क्रि० ఎక్కించుట; ఎక్కిపెట్టుట; (బాణము) దేవునికి అర్పించుట; పూయుట; తాగుట.
चतुर - वि० చతుర్వము గల; జిత్తులమారి; బుద్ధి కుశలుడు.
चतुराई - स्त्री० **चालाकी ;** బుద్ధిగతనేర్పు; చాతుర్యము.
चद्दर - स्त्री० దుప్పటి.
चनक - पुं० **चना ;** శనగలు.
चपत - स्त्री० **चाँटा** చెంపదెబ్బ.
चपरासी - पुं० బిళ్ళబంట్రోతు.
चपल - वि० చంచలమైన; చపలమైన; తొందరగల.
चपलता- स्त्री० చాంచల్యము, అస్థిరత.
चपाती - स्त्री० ఒక విధమగు గోధుమ రొట్టె.

चप्पल - पुं० చెప్పులు.
चप्पा - पुं० కొద్దిచోటు; జానెడు చోటు; బెత్తెడుచోటు.
चबाई - पुं० चवाई ; चुगलखोर ; చాడీలు చెప్పుడు; చెడు ప్రచారము చేయువాడు.
चबाना - स०क्रि० నములుట.
चबूतरा - पुं० అరుగు; వేదిక.
चबेना - पुं० నములుడు పదార్థము; నమిలి తిను పదార్థము ; శనగలు; గుగ్గిలు మొ॥
चबेनी - स्त्री० అల్పాహారపు పదార్థములు.
चभोरना - स०क्रि० ముంచుట (నీటిలో) తడుపుట; ముంచి తేల్చుట.
चमक - स्त्री० తళుకు; మెరుపు; కాంతి.
चमक-दमक - स्त्री० తళుకు బెళుకు; వెలుతురు ; तडक-भडक.
चमकदार - वि० తళుకు బెళుకుగల.
चमकना - अ०क्रि० తళుక్కుమనుట; మెరయుట.
चमगादड ; चमगीदड - पुं० గబ్బిలము.
चमचमाना - स०क्रि० మెరపించుట; अ०क्रि० దీప్తి మంతమగుట.
चमचा ; चम्मच - पुं० చంచా.
चमडा - पुं० చర్మము; తోలు; తొక్క.
चमडी - स्त्री० తోలు; తొక్క; చర్మము.
चमन - पुं - పూతోట; ఉద్యానవనము.
चमाचम - वि० దగదగా మెరయు; దేదీప్య మానమైన.
चमेलिया - वि० మల్లెమాదిరి.
चमेली - स्त्री० మల్లె.
चरखा - पुं० రాట్నము; నూతి గిలక.
चरखी - स्त्री० ప్రత్తిరాట్నము; బావిగిలక; కుమ్మరి సారె; చక్రము.
चरण - पुं० పాదము; పద్యపాదము లేక చరణము.
चरना - स०क्रि० పశువులు మేయుట.
चरनी - स्त्री० పశువుల మేత బీడు.
चरबी - स्त्री० క్రొవ్వు.
चरबाहा - पुं० పశువుల కాపరి; పశువులను పచ్చిక బయళ్ళలో మేపువాడు.
चराना - स०क्रि० మేపుట; పశువులను మేపుట; మాటల్లో దారి తప్పించుట; మోసగించుట.
चरावर - स्त्री० నిరర్థక ప్రసంగము; వట్టి వాగుడు.
चरिंद ; चरिंदा - पुं० మేతమేయు పశువు.
चरित्रवान - वि० సచ్చరిత్రుడు; మంచి స్వభావము గల.
चर्खा - पु०दे० चरखा.
चर्चन - पुं० గంధపు పూత.
चर्चा - स्त्री० వాదవివాదము; సంభాషణము;

చర్చ; లేపనము.
चर्चित - वि० పూయబడిన; చర్చింపబడిన.
चलता - वि० వాడుకలో నున్న; ప్రచారములో నున్న.
चलना - अ०क्रि० నడచుట; వెళ్ళుట; సాగుట; జరుగుట.
चलाना - स०क्रि० నడిపించుట; కలియబెట్టుట; వాడుకలో పెట్టుట; తోలుట.
चलायमान - वि० నడుచునట్టి; చంచలమైన.
चवाव - पुं० ప్రవాదము; పుకారు; అప్రతిష్ఠ; అపకీర్తి.
चश्मा - पुं० కళ్ళజోడు; జలస్రోతము.
चसका - पुं० వ్యసనము; కుతి.
चहकना - अ०क्रि० పక్షులు కూయుట; పిట్టలు అరచుట.
चहचहा - पुं० పక్షుల కూత; నవ్వులాట; పకపకలు.
चहल कदमी - स्त्री० పచారు; షికారు.
चहल-पहल - स्त्री० ఆనంద కోలాహలము.
चहार - वि० నాలుగు; 4 సంఖ్య.
चहारदीवारी - स्त्री० ప్రాకారము; ప్రహరీ గోడ.
चाँटा - पुं० చెంపకాయ; చీమ.
चाँद - पुं० చంద్రుడు.
चाँदना - पुं० వెలుతురు; వెన్నెల.
चाँदनी - स्त्री० వెన్నెల.
चाँदी - स्त्री० వెండి.
चाक - पुं० చక్రము; కుమ్మరి సారె; గిల్లక; సీమసున్నము. वि० తెగిన; పగిలిన.
चाकर - पुं० नौकर ; సేవకుడు.
चाकरी - स्त्री० नौकरी ; సేవ.
चाकू - पुं० చాకు; కత్తి.
चाचा - पुं० తండ్రి సోదరుడు.
चाची - स्त्री० తండ్రి సోదరుని భార్య.
चाटना - स०क्रि० నాకుట.
चाटुकार - वि० चापलूस ; ముఖస్తుతి చేయువాడు.
चाटुकारी - स्त्री० चापलूसी ; ముఖస్తుతి.
चातक - पुं० చాతకపక్షి.
चातुरी - स्त्री० చాతుర్యము.
चादर - स्त्री० దుప్పటి; ఉత్తరీయము.
चाप - पुं० ధనస్సు; చాపము.
चापट - स्त्री० తవుడు; చిట్టు; ఊక.
चापलूस - स्त्री० खुशामदी ; ముఖస్తుతి చేయువాడు.
चापलूसी - स्त्री० खुशामद ; ముఖస్తుతి.
चाबी - स्त्री० कुंजी ; తాళపుచెవి.
चाबुक - पुं० कोडा ; కొరడా; ఉత్తేజపరచు ఉక్తి

चाभी - स्त्री० दे० चाबी.

चाम - पुं० चमडा ; చర్మము; తోలు.

चाय - स्त्री० తేయాకు; తేనీరు; టీ.

चार - वि० నాలుగు.

चारदीवारी - स्त्री० ప్రహారీగోడ.

चारपाई - स्त्री० खाट ; మంచము.

चारपाया - पुं० నాలుగు కాళ్ళ జంతువు - పశువు.

चारा - पुं० మేత; ఉపాయము; గతి.

चाल - स्त्री० నడక ; నడత ; నడవడి ; ఆచారము.

चाल-चलन - पुं० ఆచరణ; నడత.

चाल-ढाल - स्त्री० వ్యవహారము; ప్రవర్తన.

चाल-बाज - वि० ధూర్తుడు; వంచకుడు.

चालान - पुं० వస్తువుల పట్టీ ; చలాను.

चाव - पुं० రుచి; ఉత్సాహము; అనురాగము; ఆసక్తి

चावल - पुं० బియ్యము.

चाशनी - स्त्री० బెల్లం పాకము లేక పంచదార పాకము.

चालीस - पुं० నలుబది ; 40.

चालीसा - पुं० నలుబది దినముల కాలము; మండలము; నలుబది వస్తువుల సమూహము; నలుబది పద్యముల సంకలనము.

चाह - स्त्री० కోరిక; ఆసక్తి; అవశ్యకత; గౌరవము.

चाहक - पुं० కోరువాడు; కోరికగలవాడు; ప్రేమించువాడు.

चाहना - स०क्रि० కోరుట; ప్రేమించుట; కోరిక; ఆవశ్యకత.

चाहिए - अव्य० వలయును; కావలయును; తగును.

चिंघाडना-अ०क्रि० ఘీంకరించుట(ఏనుగు) పెద్దగా కేకవేయుట.

चिंतनीय - वि० ఆలోచించదగిన; చింతించ దగిన.

चिंता - स्त्री० ఆలోచన; భావన; విచారము.

चिक - स्त्री० వెదురు బద్దలతో తయారైన పరదా; కసాయివాడు.

चिकना-वि० నునుపైన; మృదువైన; స్నిగ్ధమైన; శుభ్రమైన ; సుందరమైన.

चिकनाई ; चिकनाहट-स्त्री० మృదుత్వము; నునుపు; నిగనిగ.

चिट - स्त्री० पुरजा ; చీటీ ; పీలిక.

चिटनवीस - पुं० చీటీలు వ్రాయువాడు, గుమస్తా.

चिट्ठा - पुं० జమఖర్చుల పుస్తకము.

चिट्ठी - स्त्री० खत ; ఉత్తరము.

चिडना - पुं० चिउडा ; అటుకులు.

चिडिया - स्त्री० పక్షి; పిట్ట.

चिडिया खाना - पुं० జంతు ప్రదర్శనశాల.
चिडीमार - पुं० बहेलिया ; బోయవాడు; పక్షుల వేటగాడు.
चिढ - स्त्री० ఏవగింపు; విరక్తి; అసహ్యము; క్రోధము.
चिढना-अ०क्रि० కోపముతో మండిపడుట; కోపపడుట.
चिढाना - स०क्रि० విసిగించుట; కోపము వచ్చునట్లు చేయుట; వెక్కిరించి కోపము కలిగించుట.
चित - पुं० మనస్సు; చిత్తము; वि० వెలికిలిగా పడిన.
चिता - स्त्री० చితి; స్మశానము; ప్రోగు.
चितेरा - पुं० चित्रकार ; చిత్రకారుడు.
चित्त - पुं० మనస్సు; హృదయము; చిత్తము.
चिथडा - पुं० చింపిరిగుడ్డ.
चिनगारी - स्त्री० నిప్పురవ్వ.
चिन्ह - पुं० గురుతు; ముద్ర.
निन्हारी - स्त्री० పరిచయము; ఎరుక.
चिपकना - अ०क्रि० అంటుకొనుట; లీనమగుట.
चिपकाना -स०क्रि० అంటించుట; లగ్నము చేయుట.
चिपटना - अ०क्रि० चिपकना ; అంటుకొనుట.
चिबुक - पुं० ठोडी ; గడ్డము.
चिमटा - पुं० పట్టుకారు ; పట్కారు.
चिमटाना - स०क्रि० అతికించుట; కౌగిలించుకొనుట.
चिमनी - स्त्री० పొగగొట్టము.
चिर - वि० చాలకాలపు.
चिराग - पुं० దీపము.
चिराग बढाना - मु० దీపమును ఆర్పుట.
चिरागदान - पुं० दीवट ; దీపపుశెమ్మె.
चिलचिलाना -अ०क्रि० ఎండ మిటమిటలాడుట.
चिलम - स्त्री० చిలుముగొట్టము.
चिलमन - स्त्री० चिक ; వెదురు బద్దల పరదా.
चिल्लाना - अ०क्रि० అరచుట; బిగ్గరగా కేకవేయుట.
चिल्लाहट - स्त्री० గోల; అరుపు; సందడి; గలభా.
चिहुँकना - अ०क्रि० పక్షులు అరచుట; పక్షులు కూయుట.
चींटा - पुं० चिउँटा ; గండుచీమ.
चींटी - स्त्री० చిన్న చీమ.
चीक - स्त्री० చీత్కారము; పెద్ద అరుపు.
चीख - स्त्री० అరుపు; కేక.
चीखना - अ०क्रि० అరచుట; కేకవేయుట;

सं०क्रि० రుచి చూచుట.

चीख-पुकार - स्त्री० అల్లరి; గలభా.

चीज - स्त्री० వస్తువు; సొమ్ము; ఆభూషణము; విషయము; సామగ్రి.

चीता -पुं० చిరుతపులి; वि० ఆలోచింప బడిన.

चीत्कार - पुं० పెద్దకేక; చీత్కారము.

चीना-बादाम - पुं० मूंग-फली; వేరుశనగ.

चीनिया - वि० చైనాదేశమునకు సంబంధించిన.

चीनिया-बादाम - पुं०दे० चीना-बादाम.

चीनी-स्त्री० పంచదార ; वि० చైనాదేశమునకు సంబంధించిన.

चीर - पुं० వస్త్రము; చెట్టు బెరడు; నారచీరము. स्त्री० చీలుడు; కోత.

चीरना - सं०क्रि० చీల్చుట; కోయుట.

चील - स्त्री० గ్రద్ద.

चुंगी - स्त्री० చుంగేటు పన్ను; చిటికెడు పదార్థము.

चुंबक - पुं० సూదంటురాయి.

चुंबित - वि० తాకబడిన; ముద్దుపెట్టబడిన.

चुंबी - वि० ముద్దుపెట్టుకొనువాడు; తాకువాడు.

चुआई - स्त्री० బొట్లు బొట్లుగా కారుట; కారుడు.

चुआना - अ०क्रि० కారునట్లు చేయుట.

चुकना - अ०क्रि० ముగియుట; తీరుట; బాకీ లేక పోవుట; పొరబడుట.

चुकाई - स्त्री० పరిష్కారము; ముగింపు.

चुकाना - सं०क्रि० (బాకీ) తీర్చుట; ముగించుట; పరిష్కరించుట.

चुगना - सं०क्रि० (పక్షులు) గింజలు ముక్కుతో తీసుకుని మ్రింగుట లేక తినుట.

चुगलखोर - पुं० కొండెములు చెప్పువాడు.

चुगलखोरी - स्त्री० కొండెములు చెప్పుట.

चुगली - स्त्री० కొండెము; చాడీ.

चुटकी लेना - मु० **मजाक करना;** వేళాకోళమాడుట.

चुटकुला - पुं० హాస్యోక్తి; వింతమాట.

चुनना - सं०क्रि० ఏరుట; ఎన్నుట; క్రమముగా సర్దుట; కుచ్చెళ్ళు పెట్టుట.

चुनरी - स्त्री० అద్దకపు చీర; కలంకారి చీర; ఒక విధమగు రత్నము.

चुनवाना - सं०क्रि० ఏరించుట; ఎన్నుకొనునట్లు చేయుట.

चुनांचे - अव्य० **इसलिए ;** కాబట్టి; కనుక.

चुनाव - पुं० ఎన్నిక.

चुनौती-स्त्री० ललकार ; సవాలు; ఛాలెంజి.

चुप - स्त्री० మౌనము; वि० మెదలకుండా ఉన్న; మౌనము వహించిన.

चुपकी - स्त्री॰ चुप्पी ; మౌనము.

चुपचाप-क्रि॰वि॰ మెదలకుండా; నిశ్శబ్దముగా.

चुप्पा - वि॰ మితభాషి; తక్కువ మాటాడు వాడు.

चुप्पी - स्त्री॰ మౌనము.

चुप्पी साधना - मु॰ మౌనము వహించుట.

चुभना - अ॰क्रि॰ గుచ్చుకొనుట; నాటు కొనుట; చొచ్చుట; లీనమగుట.

चुभाना ; चुभोना - स॰क्रि॰ గుచ్చుట; చొప్పించుట; నాటుట.

चुम्मा - पुं॰ चूमा ; చుంబనము; ముద్దు.

चुलबुलाना - अ॰क्रि॰ ఒయ్యారము పోవుట; ఒయ్యారపు చేష్టలు చేయుట.

चुल्लू - पुं॰ చార; चुल्लूभर ; చారెడు.

चुल्लू भर पानी में डूब मरना - मु॰ సిగ్గుతో కుమిలిపోవుట.

चुवाना-स॰क्रि॰ బొట్టుబొట్టుగా కార్చుట.

चुसकी - स्त्री॰ పీల్చుట; గుటకమెల్లిమెల్లిగా పీల్చి త్రాగుట.

चुस्त - वि॰ చురుకైన; చాకచక్యముగల.

चुस्ती - स्त्री॰ చురుకుదనము; జాగరూకత; చాకచక్యము.

चुहलबाज - वि॰ పరిహాసము చేయువాడు; వేళాకోళమాడువాడు.

चुहलबाजी - स्त्री॰ పరిహాసము.

चूँकि - क्रि॰वि॰ क्योंकि ; ఎందుకనగా; ఏలననిన.

चूक - स्त्री॰ పొరబాటు; తప్పు.

चूकना-अ॰क्रि॰పొరబడుట; గురి తప్పుట; తప్పిపోవుట.

चूडा-पुं॰ శిఖరము; జుట్టుముడి; కంకణము.

चूडी - स्त्री॰ చేతి గాజు.

चूडीदार - वि॰ గాజువలె గుండ్రని; గాజులు ధరించియున్న.

चूना - पुं॰ సున్నము; अ॰क्रि॰ కారుట.

चूनी - स्त्री॰ మెతుకు; కెంపుతునక.

चूमना - स॰क्रि॰ ముద్దుపెట్టుకొనుట.

चूमा - पुं॰ चुम्मा ; చుంబనము; ముద్దు.

चूर - पुं॰చూర్ణము; రంపపుపొట్టు; దుమ్ము; वि॰ మదించిన; మత్తెక్కిన; నిమగ్నమైన; చూర్ణింపబడిన.

चूरना - पुं॰ చూర్ణించుట; పొడిచేయుట.

चूल्हा - पुं॰ పొయ్యి.

चूषण - पुं॰ चूसना ; పీల్చుట.

चूसना - स॰क्रि॰ పీల్చుట; పిండుట.

चूहा - पुं॰ ఎలుక.

चूहादान - पुं॰ ; **चूहादानी** - स्त्री॰ఎలుకల బోను.

चेचक-स्त्री॰ शीतला ; మశూచి రోగము.

चेतन - पुं॰ ప్రాణి; జీవి; वि॰ చైతన్యముగల.

चेतनता - स्त्री० చైతన్యము; జ్ఞానము.
चेतना - स्त्री० తెలివి; జ్ఞానము; చైతన్యము; अ०क्रि० స్పృహలోనుండుట; स०क्रि० ఆలోచించుట.
चेतावनी - स्त्री० तम्बीह ; హెచ్చరిక.
चेप - पुं० జిగురుగానుండు రసము.
चेरी - स्त्री० దాసి.
चेला - पुं० శిష్యుడు.
चेली - स्त्री० శిష్యురాలు.
चेहरा - पुं० ముఖము; ముందు భాగము.
चैत - पुं० చైత్రమాసము.
चैन - पुं० విశ్రాంతి; సుఖము; శాంతి.
चोकर - पुं० తవుడు; చిట్టు; పొట్టు.
चोखा - वि० విశుద్ధమైన; నిజాయతీగల; పదునైన అందమైన; వంకాయ బజ్జీ.
चोंगा - पुं० గొట్టము; టెలిఫోను గొట్టము.
चोंच - स्त्री० పక్షుల ముక్కు.
चोट - स्त्री० దెబ్బ; గాయము; దెప్పిపొడుపు.
चोटी - स्त्री० శిఖ; జుట్టు; జుట్టుముడి.
चोदक - पुं० తోలువాడు; ప్రేరేపించువాడు.
चोदन - पुं० తోలుడు; ప్రేరణ.
चोदना - स्त्री० ప్రేరణ; स०क्रि० సంభోగించుట.
चोर - पुं० దొంగ.
चोर-बाजार - पुं० దొంగవ్యాపారము; దొంగ మార్కెట్టు.
चोरा-चोरी - क्रि०वि० దొంగచాటుగా; రహస్యముగా.
चोरी - स्त्री० దొంగతనము.
चौंक-स्त्री० ఉలికిపాటు; బెదురు; త్రుళ్ళింత.
चौंकना - अ०क्रि० ఉలిక్కిపడుట; బెదురుట; త్రుళ్ళిపడుట.
चौंधियाना - अ०क्रि० కన్నులు (ప్రకాశము వలన) మిరుమిట్లు గొలుపుట.
चौंसठ - वि० అరువది నాలుగు; 64 సంఖ్య.
चौक - पुं० నాలుగు వీధుల కూడలి.
(चंडाल) चौकडी - मु० రౌడీ గుంపు.
चौकन्ना - वि० सावधान ; భద్రముగా; జాగ్రత్తగల.
चौकस - वि० జాగ్రత్తపడిన; కట్టుదిట్టము గల.
चौकसी - स्त्री० జాగరూకత; అప్రమత్తత.
चौकी -स्त्री० నలుచదరపు చిన్న కొయ్య పలక; పీట లేక బల్ల; కాపలా; పోలీసుస్టేషన్లు; పన్ను వసూలు చేయు చావడి లేకస్థానము.
चौकीदार - पुं० కాపలా మనిషి; పహరా కాయు జవాను.
चौकोन - वि० నాల్గుకోణములు గల.
चौखट - स्त्री० గడప; దర్వాజా చట్రము.
चौगुना -वि०నాలుగు రెట్లు; నాలుగింతలైన.

चौडा - वि॰ వెడల్పు గల.
चौडाई - स्त्री॰ వెడల్పు.
चौथा - वि॰ నాల్గవ.
चौथाई - स्त्री॰ నాల్గవ భాగము.
चौपाया - पुं॰ जानवर ; పశువు.
चौपाल - पुं॰ పదిమంది కూర్చుండు చోటు; రచ్చ చావడి.
चौबीस - वि॰ ఇరువదినాలుగు ; 24 సంఖ్య.
चौमंजिला - वि॰ నాలుగు అంతస్తులు గల.
चौमास - पुं॰ వర్షాకాలము.
चौमुख - वि॰ నలువైపుల.
चौरास्ता - पुं॰ चौराहा ; నాల్గువీధులు కలియు చోటు.
चौरा - पुं॰ అరుగు; రచ్చచావడి; సాధువుల సమాధిపైని వేదిక.
चौराहा - पुं॰दे॰ चौरास्ता.
चौहत्तर - वि॰ డెబ్బదినాలుగు; 74 సంఖ్య.
च्युति - स्त्री॰ पतन ; పతనము; స్ఖలనము; భ్రష్టత; లోపము.

छ

छँटाना - स॰क्रि॰ दे॰ छँटवाना.
छंद - पुं॰ ఛందము; బంధము; కపటము; పద్యము.
छः - वि॰ ఆరు; 6 సంఖ్య.
छकना - अ॰क्रि॰ తృప్తిగానొందుట; మోస పోవుట; భ్రాంతి నొందుట; మత్తులో నుండుట.
छछूँदर - पुं॰ చుంచెలుక.
छजना - अ॰क्रि॰ శోభిల్లుట; సరిపడుట; తగుట.
छटपटाना - अ॰क्रि॰ బాధలో విలవిలా తన్నుకొనుట.
छटांक - स्त्री॰ ఒక పాతతూకము; అయిదు తులముల తూనిక (రాయి)
छटा - स्त्री॰ ప్రకాశము; తేజస్సు; శోభ.
छठा - वि॰ ఆరవ.
छठी - स्त्री॰ శిశువు పుట్టిన ఆరవరోజున జరుగు పూజ.
छठीबरही - स्त्री॰ सालगिरह ; పుట్టిన రోజు పండుగ.
छड - स्त्री॰ ఇనప చువ్వ; వెదురు చువ్వ.
छडा - पुं॰ కాలికడియము वि॰ ఒంటరిగా నున్న; ఏకాకి.
छडी - स्त्री॰ బెత్తము; చువ్వ.
छत - स्त्री॰ ఇంటికప్పు; पुं॰ గాయము.
छतरी - स्त्री॰ छाता ; గొడుగు.
छत्रपति - पुं॰ రాజు.
छन - पुं॰ క్షణము.
छनछनाना-अ॰क्रि॰ వేడి పెనము మీద నీటి బొట్టు పడుట వలన చుంయ్యి మనుట.

छन्न - वि० కప్పబడిన; దాచబడిన.

छपना - अ०क्रि० అచ్చుగుట; గురుతిడ బడుట.

छपरी - स्त्री० झेंपडी ; గుడిసె.

छप्पन - वि० ఏబదియారు; 56 సంఖ్య.

छप्पर - पुं० ఇంటికప్పు; చూరు.

छबि - स्त्री० దీప్తి; శోభ.

छबीला - वि० సుందరమైన; సొగసైన.

छब्बीस - स्त्री० ఇరువదియారు ; 26 సంఖ్య.

छरहरा - वि० పలచని; అందమైన శరీరము గల; చురుకైన స్ఫూర్తిగల.

छल - पुं० దగా; మోసము; కపటము.

छलकना - अ०क्रि० తొణకుట; చిందుట.

छल कपट - पुं० మోసము; కపటము.

छलकाना - स०क्रि० తొణికించుట; చిందించుట. 491.43394813

छलनी - स्त्री० జల్లెడ. SAT

छलहाई - वि० स्त्री० चालबाज ; వంచకురాలు; మోసగత్తె. 45-200

छलहाया - वि० पुं० छली ; వంచుకుడు; దగాకోరు. ACC NO - 20689

छलाँग - स्त्री० కుప్పిగంతు.

छलाई - स्त्री० వన్నుగడ; దగా.

छल्लेदार - वि० ఉంగరములు తిరిగిన జుట్టు గల.

छाँदस - वि० ఛందస్సుకు సంబంధించిన; వేద సంబంధమైన पुं० చాందసుడు; బ్రాహ్మణుడు; ఛాందస బ్రాహ్మణుడు.

छाँह - स्त्री० छाया ; ఛాయ; ప్రతిబింబము; నీడ; ఆశ్రయము.

छाकना - अ० क्रि० మత్తువైకములో నుండుట; తృప్తినొందుట; తల దిమ్మెక్కుట; కలతజెందుట.

छागल - पुं० बकरा ; మేకతోలుతో చేయబడిన వస్తువు; स्त्री० కాలిపట్టా - ఒక విధమగు కాలినగ.

छाछ - स्त्री० మజ్జిగ.

छाता - पुं० గొడుగు; తేనెతుట్టె; వక్షస్థలపు కొలత.

छाती - स्त्री० सीना ; వక్షస్థలము; ఛాతి; రొమ్ము.

छानना - स०क्रि० వస్త్రగాయము పట్టుట; జల్లించుట; పడబోయుట; అన్వేషించుట; ఏరుట; ఎన్నుకొనుట; మత్తు పదార్థములు సేవించుట; పరిశీలించుట.

छान-बीन - स्त्री० వడపోత; విచారణ; తనిఖీ; పరిశీలన.

छानबे - वि० తొంబదియారు; 96 సంఖ్య.

छाना - अ०क्रि० వ్యాపించుట; వసించుట; स०क्रि० ఇల్లు కప్పుట పరచుట; వ్యాపింప

जेయుట.

छाप - स्त्री० ప్రభావము; ముద్ర; గురుతు.

छापना -पुं० ముద్రించుట; అచ్చువేయుట; గురుతు పెట్టుట.

छाया - स्त्री० నీడ; ఛాయ; అంధకారము; ఆశ్రమము.

छाल - स्त्री० చర్మము; వల్కలము; బెరడు, తొక్క.

छाला - पुं० బొబ్బ; పైతోలు; చర్మము.

छिगुनी - स्त्री० చిటికెన వ్రేలు.

छिछला - वि० లోతులేని (నీరు); లోతు; బుద్ధిలేని.

छिछोरा -वि० ओछा ; నీచస్వభావము గల; గాంభీర్యములేని స్వభావముగల; వెకిలి.

छिटकना - अ०क्रि० పరివ్యాప్తినొందుట; వెదజల్లుట.

छिडना - अ०क्रि० ఘర్షణ ప్రారంభమగుట; పోట్లాట ప్రారంభమగుట.

छितराना - स०क्रि० చెల్లాచెదరు చేయుట; చల్లుట; **अ०क्रि०** చిందర వందరగా పడి యుండుట.

छिदना - अ०क्रि० తూట్లుపడుట; బెజ్జము పడుట; గాయపడుట.

छिन्न - वि० తెగిన; తెగివేరుపడిన; ఖండింప బడిన.

छिन्न-भिन्न - वि० చిందరవందరైన; ముక్కముక్కలైన; నష్ట భ్రష్టమైన.

छिपकली - स्त्री० బల్లి.

छिपना - अ०क्रि० దాగుట; అస్తమించుట.

छिपाना - स०क्रि० దాచుట; మూయుట.

छिपाव - पुं० దాపరికము; గోపనము; చాటు.

छिलका - पुं० పై తోలు లేక తొక్క; డొప్ప.

छिलना - अ०क्रि० గీరుకొనుట; తొక్క వేరగుట; గీసుకొనుట (చర్మము)

छिलाई - स्त्री० డోకుడు; చెక్కు లేక తోలు తీత; డోకుడు కూలి.

छींक - स्त्री० తుమ్ము.

छींकना - अ०क्रि० తుమ్ముట.

छींका-पुं० सिकहर ; ఉట్టి; పశువుల మూతికి వేయు చిక్కము.

छींट - स्त्री० सीकर ; నీటి బిందువు; తుంపర; అద్దకపు బట్ట.

छींटना - स०क्रि० వెదజల్లుట; వ్యాపింప జేయుట.

छींटा - पुं० జలకణము; తుంపర; వ్యంగ్య కథనము.

छीछालेदर - स्त्री० దర్గతి; దుర్దశ.

छीजना - अ०क्रि० క్షీణించుట; తగ్గుట; చెడిపోవుట; నష్టము కలుగుట.

छीनना - स०क्रि० బలవంతముగా లాక్కొ-

नुटు; తీసుకొనుటు; నరికివేరు పరచుటు; తిరగలి రాయిని గరుకుగా చేయుటు; దంపుట.

छीना-झपटी - स्त्री० ఒక వస్తువును ఒండొరులు బలవంతముగా లాగ్కొను ప్రయత్నము.

छीलना - स०क्रि० తోలు తీయుటు; చెక్క తీయుటు; డోకుట (గడ్డి)

छुआछूत - स्त्री० అంటరానితనము; అస్పృశ్యత.

छुआना - पुं० తాకించుట; ఆనించుట.

छुईमुई - स्त्री० అత్తిపత్తి మొక్క; తాకగానే ముడుచుకొని పోవు ఒకమొక్క.

छुछुंदर - पुं० छछूंदर ; చుంచు; చుంచెలుక.

छुटकारा - पुं० విడుదల; విముక్తి; శలవు.

छुटपन - पुं० చిన్నదనము; బాల్యము.

छुट्टी - स्त्री० విడుదల; సెలవు.

छुडाई - स्त्री० విడుదల; ముక్తి.

छुडाना - स०क्रि० విడుదల చేయించుట; వేరు చేయుట; వేరు పర్చుట.

छुरा - पुं० కత్తి; పిడికత్తి; మంగలికత్తి.

छुरी - स्त्री० చిన్నకత్తి; చాకు.

छुलाना - स०क्रि० తాకించుట; ఆనించుట.

छुहारा - पुं० खजूर ; కర్జూరపు కాయ.

छूंछा - वि० బోలు అయిన; సారహీనమైన; బీద అయిన; రిక్తమగు.

छूट - स्त्री० మినహాయింపు; ముక్తి; విడుదల.

छूटना - अ०क्रि० వేరగుట; విడిపోవుట; బయల్దేరుట (రైలు మొదలగు)

छूत - स्त्री० అంటు; తాకుడు.

छूना - स०क्रि० తాకుట; ముట్టుకొనుట.

छेद - पुं० రంధ్రము; కన్నము; గాయము.

छेदना - स०क्रि० ఛేధించుట; కోయుట; బెజ్జము చేయుట; గ్రుచ్చుట; గాయ పరచుట.

छेनी - स्त्री० శానము; ఉలి.

छेरा - पुं० बकरा ; మేకపోతు.

छेरी - स्त्री० बकरी ; మేక.

छेवर - पुं० చర్మము; తోలు; తొక్క.

छैल - पुं० సొగసుగాడు; పూలరంగడు.

छैल-छबीला - पुं० సొగసుగాడు; రసికుడు; విలాసి.

छैला - पुं० शौकीन ; షోకిల్లా; సొగసుగాడు.

छोंकना - स०क्रि० दे० छौकना.

छोंडा - पुं० मथानी ; కవ్వము.

छोई - स्त्री० खोई ; చెరకు పిప్పి.

छोकडा ; छोकरा - पुं० బాలుడు; అనుభవములేనివాడు.

छोकडी ; छोकरी - स्त्री० బాలిక; అనుభవములేనిది.

छोटा - वि॰ చిన్న; తుచ్ఛమైన.

छोटापन - पुं॰ అల్పత్వము; లఘుత్వము; బాల్యము; చిన్నతనము.

छोटी हाजरी-स्त्री॰ భారతదేశములో ఉండు ఐరోపా వాసుల ప్రాతఃకాల భోజనము.

छोडना-स॰क्रि॰ విడుచుట; విడిచి పెట్టుట; వెడలుట.

छोपना - स॰ क्रि॰ पोतना ; పూతవేయుట; అలుకుట.

छोर - पुं॰ కొన; హద్దు; అంచు.

छौंक - स्त्री॰ बघार ; తిరగమూత; తాలింపు.

छौंकना - स॰क्रि॰ बघारना ; తాలింపు వేయుట; తిరగమూత వేయుట.

छौलदारी - स्त्री॰ दे॰ छोलदारी.

छौवाना - पुं॰ స్పృశించుట; ముట్టుకొనుట.

ज

जंग - पुं॰ యుద్ధము; సమరము; త్రుప్పు.

जंग-आलूदा - वि॰ తుప్పుపట్టిన.

जंगम - वि॰ చరము; చలనముగల; జీవము గల पुं॰ తెలుగునాట ఒక జాతి శైవుడు.

जंगल - पुं॰ అడవి; వనము; బంజరు ప్రదేశము.

जंगला - पुं॰ खिडकी ; కిటికి.

जंगली - वि॰ అడవి సంబంధమైన; అడవికి సంబంధించిన.

जंगार - पुं॰ तूतिया ; మైలతుత్తము.

जंगी - वि॰ యుద్ధ సంబంధమైన.

जंगी जहाज - पुं॰ యుద్ధనౌక.

जंघा - स्त्री॰ తొడ.

जंजाल - पुं॰ జంజాటము; చిక్కు స్థితి.

जंचना-अ॰क्रि॰ అనిపించుట; ప్రతీతమగుట.

जंजीर - स्त्री॰ సంకెలు; గొలుసు; తలుపు గొళ్ళెము.

जंतर-मंतर-पुं॰ యజ్ఞశాల; వేధశాల; మంత్ర విద్య; తాయత్తు; గారడి.

जंद - पुं॰ పారశీకుల పవిత్రగ్రంథము; పారశీకుల మూలభాష.

जंबीर ; जंबीरी नींबू - पुं॰ గజనిమ్మకాయ.

जंबु - पुं॰ నేరేడు.

जंबुक - पुं॰ పెద్దనేరేడు; నక్క.

जंबू - पुं॰ जामुन ; నేరేడు.

जंभाई - स्त्री॰ ఆవులింత.

जंभाना - अ॰क्रि॰ ఆవులించుట.

जकडना - स॰क्रि॰ कसना ; బిగించుట. अ॰क्रि॰ అంగములు కొంకర్లు పోవుట.

जकी - वि॰ బుద్ధిమంతుడు; తెలివైన.

जखम - पुं॰ దెబ్బ; గాయము; ఆఘాతము.

जखमी - वि॰ గాయపడిన.

जख्म - पुं॰ గాయము; ఆఘాతము.

जख्मी - वि० దెబ్బతినిన; గాయపడిన.

जग - पुं० जगत ; జగత్తు; విశ్వము.

जगती - स्त्री० ప్రపంచము; పృథ్వి.

जगना - अ०क्रि० మేల్కొనుట; ప్రజ్వరిల్లుట; జాగ్రత్తపడుట.

जगमग ; जगमगा - वि० తళతళలాడు; ప్రకాశించు.

जगमगाना - अ०क्रि० ప్రకాశించుట; తళతళలాడుట; మెరయుట.

जगमगाहट - स्त्री० దీప్తి; తళుకు; నిగనిగ.

जगह - स्त्री० చోటు; స్థానము; పదవి.

जगह जगह - क्रि०वि० పలుచోట్ల; ప్రతి చోట.

जगाना - स०क्रि० మేల్కొనుట; ప్రజ్వలింపజేయుట.

जघन - पुं० మొల; తొడ; నితంబము.

जच्चा - स्त्री० బాలింతరాలు.

जज - पुं० న్యాయాధీశుడు; జడ్జి.

जजमान - पुं०दे० यजमान.

जटा - स्त्री० ఊడ; జడ.

जटाजूट - पुं० పొడుగాటి జడలు గలవాడు; శివుడు.

जटाधारी - पुं० శివుడు; కోడిపుంజు జూలు.

जटिल - वि० కఠినమైన; దురూహమైన पुं०జటాధారి; సన్యాసి.

जठर - पुं० కడుపు वि० జటిలమైన; ముసలి యైన.

जड - पुं० జడపదార్థము वि० చైతన్యములేని; జీవములేని; చెవిటి; మూగ; మూర్ఖుడు.

जडना - स०क्रि० చెక్కుటు; పొదుగుట (రత్నములు మొ॥) దిగగొట్టుట; చాడీలు చెప్పుట.

जडाव - पुं० నగిషీపని; రత్నములు మొదలగు పొదుగు పని.

जडिया - पुं० రత్నములు మొదలగు పొదుగు వాడు; నగిషీచెక్కువాడు.

जडी - स्त्री० बूटी ; మూలిక.

जतलाना ; जताना - स०क्रि० చెప్పుట; తెలియజేయుట; హెచ్చరిక జేయుట.

जद्दी - वि० పితృసంబంధమైన; తండ్రి - తాతలకు సంబంధించిన.

जन - स्त्री० స్త్రీ; భార్య.

जनक - पुं० తండ్రి.

जनखा - पुं० हिजडा ; నపుంసకుడు.

जनता - स्त्री० ప్రజలు.

जनना - स०क्रि० ప్రసవించుట; పుట్టించుట; కనుట.

जनपद - पुं० జనపదము.

जनरव - पुं० పుకారు; అపవాదు.

जनवास ; जनवासा - पुं० పెళ్ళివారి విడిది; ఇల్లు.

जनाना - पुं० స్త్రీలకు సంబంధించిన ఆడంగి; నపుంసకుడు; దుర్బలుడు; పిరికిపంద.

जनानापन - पुं० ఆడంగిరేకిదనము.

जनाब - पुं० మహానుభావా, మహాశయా, అయ్యా, పూజ్యవ్యక్తిగృహద్వారము లేక గడప.

जनेऊ - पुं० యజ్ఞోపవీతము; జందెము.

जन्मकुंडली - स्त्री० జాతకచక్రము; జాతకము.

जपना - स०क्रि० జపించుట.

जब - क्रि०वि० ఎప్పుడైతే.

जब कभी - क्रि०वि० ఎప్పుడైనా.

जब-तब - क्रि०वि० అప్పుడప్పుడు ; कभी-कभी.

जबरदस्त - वि० ప్రచండమైన; ప్రబలుడు.

जबरदस्ती - स्त्री० ప్రాబల్యము; బలాత్కారము; అన్యాయము; బలవంతము.

जमघट - पुं० గొప్ప జనసమూహము.

जमना - अ०क्रि० పేరుకొనుట; ఘనీభవించుట; తోడుకొనుట ; రక్తికట్టుట.

जमा - स्त्री० కూడబెట్టిన ధనము - పద్దు; పెట్టుబడి वि० ఒకచోట కూడిన; పద్దులో జమకట్టిన.

जमाई - पुं० జామాత; అల్లుడు.

जमानत - स्त्री० పూచీకత్తు; జామీను.

जमानत-दार - पुं० పూచీఇచ్చువాడు; జామీనుదారుడు.

जमाना - पुं० సమయము; కాలము; యుగము; జగత్తు. स०क्रि० తోడు పెట్టుట; గట్టిగా నెలకొల్పుట; స్థాపించుట; గడ్డకట్టించుట; కూడబెట్టుట.

जमा-बन्दी - स्त्री० రైతుల పన్ను వివరణ వ్రాసి ఉన్న కరణంగారి పద్దు పట్టీ.

जमाना-साज - वि० లౌక్యుడు.

जमींकंद - पुं० सूरन ; కంద లేక కందగడ్డ - ఒక దుంప కూర.

जमींदार - पुं० భూస్వామి.

जमीन - स्त्री० భూమి; నేల.

जरतार - पुं० జరీ.

जरा - वि० కొంచెము; కొద్ది; తక్కువ.

जरिया - पुं० సంబంధము; సాధనము; ద్వారా; కారణము. अव्य० ద్వారా; గుండా.

जरिदा - वि० ఒంటరి; ఏకాకి.

जरूर - क्रि०वि० తప్పకుండా; తప్పక; నిస్సందేహముగా.

जरूरत - स्त्री० ఆవశ్యకత; ప్రయోజనము.

जरूरी - वि० తప్పనిసరియైన; అత్యవసరమైన.

जलज - पुं० కమలము; చేప; శంఖము;

ముత్యము; నత్తగుల్ల.

जलजला - पुं० భూకంపము.

जलन - स्त्री० మంట (బాధ) ; ఈర్ష్య.

जलना - अ०क्रि० మండుట; మాడుట; వెలుగుట; ఈర్ష్య పడుట.

जलपान - पुं० అల్పాహారము.

जलपात - पुं० జలపాతము.

जलवा - पुं० दे० जल्वा.

जलसा - पुं० ఉత్సవము; గోష్ఠి; జాతర.

जलाना-स०क्रि० వెలిగించుట; మాడ్చుట; మండించుట; ఈర్ష్యాద్వేషములు కలిగించుట.

जल्द - क्रि०वि० తక్షణమే; తొందరగా; వేగిరముగా.

जल्दबाज - वि० తొందరపడువాడు; వేగిర పడువాడు; హడావిడి చేయువాడు.

जल्दबाजी - स्त्री० తొందరపాటు; హడావిడి.

जल्दी - स्त्री० త్వరితము; क्रि०वि० వేగముగా; త్వరగా.

जल्सा - पुं० ఆనంద సమారోహము; ఆనందోత్సవము.

जवाँ-मर्द - वि० శూర - వీరుడు.

जवान - वि० बहादुर ; వీరుడు; యువకుడు.

जवानी - स्त्री० యవ్వనము· తారుణ్యము.

जवाब - पुं० జవాబు; ప్రత్యుత్తరము.

जवाब-देही -स्त्री० బాధ్యత; జవాబుదారి;

जवाबी - वि० జవాబుకు సంబంధించిన; జవాబు ఇవ్వవలసిన.

जवाहर ; जवाहिर - पुं० రత్నము; మణి.

जवाहिरात - पुं० రత్న సమూహము; మణి సమూహము.

जस्ता - पुं० తగరము.

जहरदार - वि० जहरीला; విషభరితమైన.

जहरीला - वि० విషభరితమైన; విషయుక్తము.

जहाँ - क्रि०वि० ఎక్కడైతే.

जहाँ - पुं० जहान ; ప్రపంచము.

जहाँगीर - पुं० జహంగీరు చక్రవర్తి; वि० విశ్వవిజేత.

जहाज - पुं० ఓడ.

जहान - पुं० दुनिया ; ప్రపంచము.

जाँ - स्त्री० जान ; ప్రాణము.

जाँघ - स्त्री० తొడ.

जाँघिया - पुं० మోకాళ్ళవరకు ఉండు లాగు.

जाँच - स्त्री० పరిశోధన; పరీక్ష.

जाँच-पडताल - स्त्री० పరిశోధన; వెదికి బహిర్గతము చేయుట.

चना - स०क्रि० పరీక్షించుట; యాచిం

చుట; విచారణ చేయుట.

जागना - अ०क्रि० మేల్కొనుట; జాగ్రత్త పడుట; మండుట.

जागीर - स्त्री० జాగీరు; రాజు బహూకరించిన భూమి.

जाचक - पुं०दे० याचक.

जाडा - पुं० చలి; శీతాకాలము; చలికాలము; మంచు.

जात-स्त्री० జాతి; శరీరము; पुं० జన్మ; పుత్రుడు; జీవి. वि० ఉద్భవించిన; ప్రశస్తమైన.

जात-पाँत-स्त्री० జాతి; ఒకే జాతికి చెందిన జనసమూహము.

जाति - स्त्री० కులము; వంశము.

जातीय-वि० జాతిగతమైన; జాతి సంబంధమైన

जातीयता - स्त्री० జాతీయ అభిమానము; జాతీయత.

जादू - पुं० గారడి; ఇంద్రజాలము.

जादूगर - पुं० గారడివాడు.

जादूगरी - स्त्री० గారడిమాయ; ఇంద్రజాలము.

जान - स्त्री० ప్రాణము; ఊపిరి.

जानकार-वि० తెలిసినవాడు; ఎరిగినవాడు.

जानदार - वि० సాహసముగల; సజీవమైన; पुं० జీవముగల జీవి.

जानना - स०क्रि० ఎరుగుట; తెలియుట.

जान-पहचान - पुं० పరిచయము; గుర్తు.

जानवर - पुं० జంతువు; ప్రాణి.

जाना - अ०क्रि० వెళ్ళుట; పోవుట; నాశమగుట.

जानी - वि० ప్రాణమునకు సంబంధించి; ప్రాణప్రదమైన; ప్రియురాలు.

जामुन - पुं० నేరేడు (చెట్టు)

जायका - पुं० స్వాదము; రుచి.

जायदाद - स्त्री० ఆస్తి; సంపత్తి.

जायपत्री - स्त्री० జాపత్రి.

जारी - वि० ప్రచారములోనున్న; చలామణిలోవున్న स्त्री० వ్యభిచారము.

जाल-साज - वि० ఇతరులను మోసపుచ్చుటకై పన్నాగము పన్నువాడు.

जाल-साजी - स्त्री० కుట్ర; మోసము.

जाला - पुं० సాలెపురుగుగూడు; పశువుల ముట్టెకు తగిలించు చిక్కము.

जालिम - वि० దుండగములు చేయువాడు.

जालिया - वि० जालसाज ; వంచకుడు; దుష్టపన్నాగములు వేయువాడు.

जाली - वि० కృత్రిమమైన; నిజముకాని.

जासूस - पुं० గూఢచారి.

जाह व जलाल - व० పదవి; వైభవము.

जिंदगी - स्त्री० జీవితము; జీవనకాలము.

जिंदा - वि० జీవించియున్న.

जिंदादिल - वि० ఉల్లాసముగా ఉండు; సహృదయుడు; సాహసము గల.
जिंदाबाद - पुं० శాశ్వతముగా వర్ధిల్లుగాక.
जिंस - स्त्री० భోజనసామగ్రి; వస్తువు; రకము; సామగ్రి.
जिक्र - पुं० చర్చ; వర్ణన.
जिगर - पुं० హృదయము; మనస్సు; సాహసము.
जिज्ञासा - स्त्री० ఉత్సుకత; తెలిసికోవలెను కోరిక.
जिज्ञासु - वि० జిజ్ఞాస గల; తెలుసుకొనవలె ననే కోరికగల.
जितना - वि० ఎంతైతే; ఎందరైతే.
जितने - वि० ఏదైతే; ఎందరైతే.
जिद - स्त्री० హఠము; మొండిపట్టు.
जिद्दी - वि० మొండిపట్టుదలగలవాడు; మొండి.
जिधर - क्रि०वि० ఎక్కడైతే; ఎటువైపైతే.
जिधर-तिधर - क्रि०वि० అచ్చటచ్చట; ఇటు అటు.
जिम्मेदार ; जिम्मेवार - वि० జవాబుదారీ గల; బాధ్యతగల.
जिय - पुं० మనస్సు.
जिला - पुं० జిల్లా.
जिलाना - स० क्रि० బ్రతికించుట; పోషించుట.
जिल्द - स्त्री० చర్మము; తోలు; బైండు పని (పుస్తకము.)
जिल्द-बन्द ; जिल्द-साज -वि० పుస్తకమునకు బైండు చేయువాడు.
जिस्म - पुं० శరీరము.
जिस्मानी - वि० శారీరకమైన.
जी - पुं० మనస్సు; స్వభావము; చిత్తము.
जीक - स्त्री० సంకీర్ణత; ఇరుకు; ఇబ్బంది; మానసిక కష్టము.
जीजा - पुं० అక్క-భర్త - బావ.
जीजी - स्त्री० అక్క.
जीत - स्त्री० జయము; గెలుపు.
जीतना - स०क्रि० జయించుట; గెలుచుట.
जीत-हार - स्त्री० జయాపజయములు.
जीन - पुं० काठी ; గుఱ్ఱపు జీను.
जीनत - स्त्री० శోభ.
जीना - अ०क्रि० బ్రతుకుట; జీవించుట.
जीना - पुं० सीढी ; మెట్టు; నిచ్చెన.
जीभ - स्त्री० నాలుక; కలము పాళి.
जीरा - पुं० జీలకర్ర.
जीवन बूटी ; जीवन मूरि - स्त्री० సంజీవని మూలిక.
जीवनी - स्त्री० జీవిత చరిత్ర.
जुआ - पुं० కాడి (బండి) జూదము.

जुआडी - पुं० दे० जुआरी.
जुआरी - पुं० జూదరి; జూదగాండి.
जुई - स्त्री० చిన్న పేను.
जुकाम - पुं० రొంప; జలుబు.
जुग - पुं० दे० युग.
जुगनू - पुं० మిణుగురు పురుగు.
जुगल - पुं० युगल ; జంట.
जुगालना - अ०क्रि० నెమరవేయుట.
जुगाली - स्त्री० నెమరు.
जुठारना - स०क्रि० ఎంగిలిచేయుట.
जुडवाँ - पुं० కవలపిల్లలు; జోడు.
जडाना - स०क्रि० శాంతపరచుట; చల్ల పరుచుట; अ०क्रि० శాంతపడుట; చల్ల పడుట.
जुतना - अ०क्रि० దున్నబడుట; కాడికి కట్టబడుట; పనిలో నిమగ్నమగుట.
जुताई - स्त्री० దున్నుట; దున్నుడు కూలి.
जुब्बा - पुं० ఒక రకమైన అంగరఖా; జుబ్బా.
जुरमाना - पुं० दे० जुर्माना.
जुराफा - पुं० జిరాఫి అనబడు ఒక పశువు.
जुर्म - पुं० నేరము; అపరాధము.
जुर्माना - पुं० దండన; జుర్మానా.
जुलाई - वि० దగాకోరు; ధూర్తుడు.
जुलाहा - पुं० సాలెవాడు.
जुलुफ - स्त्री० दे० जुल्फ.
जुलूस - पुं० ఊరేగింపు; ఉత్సవయాత్ర; పట్టాభిషేక ఉత్సవము.
जुल्फ - स्त्री० తలవెనకవైపు కేశ జాలము.
जुल्म - पुं० అత్యాచారము; దుండగము.
जुही - स्त्री० जूही ; సన్నజాజి.
जू - स्त्री० పేను.
जूझना - अ०क्रि० కలియపడుట; యుద్ధము చేయుట.
जूठन - स्त्री० ఎంగిలి.
जूठा - वि० ఎంగిలైన.
जूडा - पुं० కొప్పు; జుట్టుముడి; జడ; చుట్టుకుదురు.
जूता - पुं० చెప్పులు; బూట్లు.
जूती - स्त्री० స్త్రీల చెప్పులు; చెప్పులు.
जून - पुं० పూట; సమయము; జూన్‌నెల.
जूह - पुं० సమూహము; గుంపు.
जेठ - पुं० జ్యేష్ఠమాసము; భర్త అన్న - బావగారు वि० అగ్రజుడు; పెద్ద.
जेठा - वि० అగ్రజుడు; పెద్ద; అందరికంటె మంచి అయిన.
जेठानी - स्त्री० భర్త అన్నగారి భార్య - తోడికోడలు.
जेता - पुं० జయించువాడు.
जेबा - वि० ఉపయుక్తమైన; శోభిల్లిన.
जेय - वि० జయించదగిన.

जेल - पुं० ఖైదు; చెర; బంధనము.
जेवर - पुं० ఆభూషణము; నగ.
जैल में - मु० క్రింద; ముందు.
जैसा - वि० ఎంత; ఎలాగైతే; సరిపోలిన.
जैसे का तैसा - मु० ज्यों का त्यों ; ఉన్నది ఉన్నట్లుగా; తగినట్లుగా.
जैसे - क्रि०वि० ఏ విధముగా; ఏ పద్ధతి గానైతే.
जैसे तैसे - मु० ఏదో విధముగా; అతి కష్టముగా.
जोंक - स्त्री० జలగ.
जो - सर्व० ఒకసంబంధవాచకసర్వనామము; ఏదైతే; ఎవడైతే; ఎవరైతే अव्य० यदि; अगर ; అగుచో; ఒక వేళ.
जोखिम - स्त्री० ఆపద; విపత్తు; అపాయము.
जोगिन ; जोगिनी - स्त्री० యోగిని.
जोगी - पुं० యోగి; తపస్వి.
जोड - पुं० కూడిక; సమీకరణము.
जोडना - स०क्रि० కలుపుట; జోడించుట; సమీకరించుట.
जोडा - पुं० జోడు; జత; ఒకే విధముగా ఉండు రెండు వస్తువులు లేక మనుషులు.
जोडी - स्त्री० జోడు; జత.
जोत - स्त्री० దున్నుడు; వ్యవసాయము; జ్యోతి; కాంతి.
जोतना - स०क्रि० దున్నుట; ఎద్దును బండికి కట్టుట; నాగలికి కట్టుట.
जोबन - पुं० యవ్వనము; అందము.
जोर - पुं० బలము; శక్తి.
जोर - आजमाई - स्त्री० బలపరీక్ష; శక్తి పరీక్షణ.
जोरदार - वि० ప్రబలమైన.
जोर देना - मु० నొక్కి వక్కాణించుట.
जोरू - स्त्री० భార్య.
जोली - स्त्री० जोडी ; సమానమైనది.
जोश - पुं० ఆవేశము; పొంగు.
जोशन - पुं० కవచము; బాజూబందు (నగ).
जोशाँदा-पुं०కషాయము; ఔషధ కషాయము.
जोह - स्त्री० నిరీక్షణ; దృష్టి; అన్వేషణ.
जोहना - स० क्रि० నిరీక్షించుట; వేచి యుండుట; వెతుకుట.
जौ - पुं० యవధాన్యము.
जौक से - पुं० సంతోషముగా; సుఖముగా.
जौहरी - पुं० రత్నపరీక్షకుడు; రత్నములు అమ్మువాడు; గుణగ్రహీత.
ज्ञान - पुं० తెలివి; బుద్ధి; జ్ఞానము.
ज्ञानी - वि० జ్ఞానముగల; జ్ఞాని.
ज्यादा - वि० ఎక్కువ; అధికము.
ज्यों - क्रि०वि० ఎలాగైతే; ఏ విధముగానైతే; ఏ క్షణమైతే.
ज्योंका त्यों - मु० అదే విధముగా.

ज्यों त्यों - मु० ఏదో విధముగా; ఏ క్షణమైతే.
ज्वारभाटा - पुं० సముద్రపు ఆటు పోటు.
ज्वालामुखी पर्वत - पुं० అగ్నిపర్వతము.

झ

झंकृत - वि० ఝుంకార ధ్వని వచ్చుచున్న; ఝుంకృతమైన.
झंकाड - पुं० ముళ్ళపొద.
झंझट - स्त्री० చిక్కు; జంజాటము; తగాదా; కలవరము.
झंझटी - वि० జగడాలమారి; కలవరపెట్టు; ఇబ్బంది పెట్టు.
झंडा - पुं० జండా; పతాకము.
झंडी - स्त्री० చిన్న జండా.
झँवाना - स०क्रि० ఇటికమొరుముతో రుద్ది శుభ్రపరచుట; వాడిపోవుట.
झकना - अ०क्रि० పనికిమాలినవాగుడు వాగుట; కోపముతో అనరాని మాటలు అనుట.
झकोर-पुं० గాలిఊపు; కదిలింపు; గాలిదెబ్బ.
झकोरना-अ०क्रि० గాలి తీవ్రముగా వీచుట.
झक्की - वि० అక్కర్లేనివాగుడు వాగువాడు; తన వెర్రి ప్రలాపముతో ఎవరిమాటను లక్ష్యపెట్టనివాడు.
झगडना - अ०क्रि० పోట్లాడుట.
झगडा - अ०क्रि० తగాదా; పోట్లాట.
झगडालू - वि० పోట్లాటమారి; జగడాల మారి; కలహప్రియుడు.
झट - क्रि०वि० తక్షణము; వెంటనే.
झटसे - क्रि०वि० వేగముగా; శీఘ్రముగా.
झटकना - स०क्रि० జాడించుట; వదిలించుట; ఊపుట.
झटका - पुं० ఊపు; కుదిలింపు; ఆకస్మికమైన విపత్తు.
झटकारना - स०क्रि० జాడించుట; విదిలించుట; వదిలించుట.
झटपट - क्रि०वि० బహుశీఘ్రమముగా; తక్షణమే.
झडना - अ०क्रि० రాలుట; పడుట.
झडी - स्त्री० ముసురువాన; నానుడువాన; తాళములోని బెట్టు.
झनकार - स्त्री० दे० झंकार.
झपकना - अ०क्रि० కునుకిపాట్లు పడుట; దుముకుట; సిగ్గుపడుట.
झपकाना - स०क्रि० మాటిమాటికి కనురెప్పలల్లాడ్చుట; కునికిపాట్లుపడుట.
झपकी - स्त्री० కునుకు; బురిడిమోసము; కునికిపాటు.
झपट -स्त्री० పైకురుకుట; ఏదైనా లాక్కొను టకు పైకురుకుట.
झपटना - अ०क्रि० పైకురుకుట; తటా

లున దుముకుట.

झमेला - पुं० తంటా; తగాదా; జంజాటము; గుంపు.

झरना - ప్రవహించుట; वि० ప్రవహించు నది; కారుట पुं० ఒక విధమగు జల్లెడ; జల్లిగరిటె.

झलक - स्त्री० దీప్తి; తళుకు.

झलकना - अ०क्रि० తళుక్కుమనుట; మెరయుట.

झलका - पुं० బొబ్బ; కాలిన బొబ్బ.

झलमलाना - अ०क्रि० తళుక్కుమనుట; మిణుకు మిణుకు మనుట.

झल्लाना-अ०क्रि०కోపముతో మండిపడుట; కోపగించుట स०क्रि० వెక్కిరించి కోపము తెప్పించుట; కోపము తెప్పించు పని చేయుట.

झष - पुं० చేప; మొసలి.

झषकेतु ; झषकेतन - पुं० కామదేవుడు.

झाँकना - अ०क्रि० తొంగిచూచుట.

झाँकी - स्त्री० దృశ్యము; తొంగిచూచుట; కిటికీ; దర్శనము.

झाँपी - स्त्री० కునుకు; కప్పుగుడ్డ; తట్ట.

झाँवली - स्त्री० ఓరచూపు; కనుసైగ.

झाग - पुं० నురుగు.

झाड - पुं० పొద; దట్టముగా దగ్గర దగ్గరగా ఉండు పొదల సమూహము.

झाडखंड - पुं० అడవి.

झाडना - स०क्रि० విదిలించికొట్టుట; చివాట్లు పెట్టుట; మందలించుట; దులుపుట; శుభ్రపరచుట; భూతవైద్యము చేయుట.

झाडा फिरना - स०क्रि० మలవిసర్జనచేయుట.

झाडी - स्त्री० చిన్న పొద; ముళ్ళ మొక్కల గుబురు.

झाडू - पुं० చీపురు; తోకచుక్క.

झाडूबरदार - वि० చీపురుతో శుభ్రము చేయువాడు.

झारी - स्त्री० కొమ్ము చెంబు; జారీ; సముదాయము.

झिझक - स्त्री० हिचक ; సంకోచము.

झिझकना -अ०क्रि० వెనకముందులాగుట; సంకోచించుట.

झिडकना - स०क्रि० తిరస్కరించుట; గద్దించుట; చివాట్లు పెట్టుట.

झिडक - स्त्री० గద్దింపు; చివాట్లు.

झिलमिलाना-अ०क्रि० మిణుకు మిణుకు మనుట; కాంతి రెపరెప లాడుట.

झिल्ली - पुं० झींगुर ; కీచురాయి (పురుగు) स्त्री० సన్నని పొర.

झिल्लीदार - वि० బహుసన్నని పొరగల.

झींगुर - पुं० కీచురాయి.

झीवर - पुं॰ मल्लाह ; నావికుడు.

झुँझलाना - अ॰क्रि॰ విసుగుకొనుట; చిర చిరలాడుట; కోపగించుట.

झुंड - पुं॰ గుంపు ; సమూహము.

झुकना - अ॰क्रि॰ వంగుట; లొంగుట.

झुनझुनी - स्त्री॰ కాళ్ళు-చేతులకు అప్పు డప్పుడు కలుగు తిమ్మిరి.

झुरमुट - पुं॰ దగ్గర దగ్గరగానున్న వృక్ష సమూహము; చెట్లతోపు.

झुलसना-स॰क्रि॰ కుములునట్లు చేయుట; अ॰क्रि॰ కుములుట.

झूठ - पुं॰ అసత్యము; అబద్ధము.

झूठमूठ - वि॰ వట్టినే; అకారణముగా.

झूठा - वि॰ బూటకమైన; అబద్ధాలకోరు; అబద్ధమైన.

झूमना - अ॰क्रि॰ తూలుట (తాగుడు వలన).

झूमर - पुं॰ दे॰ झूमक.

झूरा - पुं॰ అనావృష్టి; లోటు; కొరత वि॰ ఎండిన; శుష్కమైన.

झूलन - पुं॰ శ్రావణమాసమున వచ్చు ఉయ్యాల పండుగ; ఉయ్యాలపాట.

झूलना - पुं॰ ఉయ్యాల अ॰क्रि॰ ఊగుట.

झूला - पुं॰ ఉయ్యాల; పల్లెటూరు స్త్రీలు ధరించు ఢీలాడాల అసుందరమైనచొక్కా.

झेंपना - अ॰क्रि॰ సిగ్గునొందుట.

झेंपू - वि॰ సిగ్గుపడువాడు; ముఖమాట పడువాడు.

झेलना - स॰क्रि॰ సహించుట; భరించుట; ఓర్చుకొనుట.

झोंक - स्त्री॰ గాలివిసురు; గాలి ఊపు; గాలి దెబ్బ; ఆవేశము.

झोंका - पुं॰ గాలి ఊపు; గాలి విసురు; త్రోపుడు.

झोंटा - पुं॰ జుట్టు కొప్పు; జుట్టుముడి; విరబోసిన వెంట్రుకలు.

झोंटा-झोंटी - स्त्री॰ ఇద్దరు స్త్రీల సిగపట్టు కలహము.

झोंपडा - पुं॰ గుడిసె; కుటీరము.

झोंपडी - स्त्री॰ చిన్న గుడిసె; పర్ణశాల.

झोला - पुं॰ పెద్దచేతి సంచి; జోలె; ఊపు; విపరీతమైన మంచు లేక వడగాలి తగిలి చెట్టు సమూలము మాడిపోవుట.

झोली - स्त्री॰ చేతి సంచి; జోలి; బూడిద.

झौंद - पुं॰ ఉదరము; పొట్ట.

ट

टंकार - स्त्री॰ వింటినారి యొక్క ధ్వని.

टकटकी - स्त्री॰ తదేక దృష్టి; రెప్పవాల్చని చూపు.

टकराना - अ॰क्रि॰ ఢీకొనుట; కొట్టు

కొనుట.

टकसाल - स्त्री॰ టంకశాల; విశుద్ధమైన వస్తువు वि॰ విశుద్ధమైన.

टकसाली - वि॰ టంకశాలకు సంబంధించిన; విశుద్ధమైన; ప్రామాణికమైన.

टका - पुं॰ రూపాయి లేక అర్ధణా నాణెము.

टकुआ - पुं॰ వడికిన నూలుచుట్టబడు కదురు; రాళ్ళు చెక్కు ఉలి; నగిషీ పని ముట్టు.

टक्कर - स्त्री॰ ఢీకొనుట; (రెండు వస్తువులు లేక పశువులు కుమ్ములాట).

टक्कर का - मु॰ సమఉజ్జీ; తుల్యము.

टक्कर खाना - मु॰ పోటీపడుట.

टक्कर लेना - मु॰ దెబ్బ సహించుట.

टखना - पुं॰ శీలమండ; చీలమండ.

टटोलना - स॰क्रि॰ తడుముట; వెతుకుట; మాటల సందడిలో ఆంతర్యము తెలిసికొనుట; లోతుపాతులు తెలిసికొనుట; పరీక్షించుట; (తడిమి)

टट्टू - पुं॰ పొట్టిగుఱ్ఱము.

टनटन - स्त्री॰ గంటమ్రోత.

टपकना-अ॰क्रि॰ బొట్టుబొట్టుగా కారుట; రాలిపడుట.

टपकाना - स॰ क्रि॰ బొట్టుబొట్టుగా కార్చుట.

टपाटप - क्रि॰वि॰ టపటపమని ధ్వనితో; నిరంతరముగా; త్వరితముగా.

टमाटर -पुं॰ రామములక్కాయ; టమాటో.

टर - स्त्री॰ కప్పల అరుపు - బెకబెక; గీర.

टर्र-टर्र - स्त्री॰ కప్పల బెకబెకలు.

टर्राना - अ॰क्रि॰ అహంకరించుట; గీరగా మాట్లాడుట.

टलना - अ॰क्रि॰ తప్పిపోవుట; తొలగుట; జారుకొనుట; జారుట.

टस - स्त्री॰ బరువుపాటి వస్తువు కదులునప్పుడు వచ్చు ధ్వని.

टहना - पुं॰ కొమ్మ.

टहनी - स्त्री॰ రెమ్మ.

टहल - स्त्री॰ సేవ; పరిచర్య; నౌకరి.

टहलना - अ॰क्रि॰ మెల్లిగా పచారు చేయుట.

टहलनी - स्त्री॰ దాసి.

टहलुआ - पुं॰ నౌకరు; సేవకుడు.

टाँकना - स॰क्रि॰ శీలవేసి బిగించుట; గుడ్డకు అతుకు వేయుట; కాజేయుట; కక్కుకొట్టుట.

टाँका - पुं॰ అతుకు; మాసిక; నీటితొట్టి.

टाँग - स्त्री॰ కాలు.

टाँगा - पुं॰ పెద్దగొడ్డలి; ఒకవిధముగు గుఱ్ఱము బండి

टाट - पुं॰ గోనెపట్టా; కులము.

टाप - स्त्री० గుఱ్ఱపు డెక్క; డెక్కల ధ్వని; కోళ్ళగంప.

टापू - पुं० ద్వీపము; లంక.

टारना - स०क्रि० दे० टालना.

टाल - स्त्री० పెద్ద కుప్ప; కట్టెల అడతి; తొలగింపు; पुं० తార్పుడుగాడు.

टालना - स०क्रि० నెట్టివేయుట; తొలగించుట; ఏదో ఒక వంకపెట్టుట; వాయిదా వేయుట; నెరవేరని వాయిదా వేసి పీడ వదిలించుకొనుట.

टालमटूल - स्त्री० వంక; నెపము.

टिकट - पुं० టిక్కెట్టు.

टिकना - अ०क्रि० స్థిరముగానుండుట; మన్నికగా నుండుట.

टिकाऊ - वि० మన్నికగల; చిరకాలము ఉండు.

टिकान - स्त्री० మన్నిక; బస.

टिकाना- स०क्रि० నిలబెట్టుట; ఉండుటకు బస ఏర్పరచుట.

टिकिया - स्त्री० బొట్టు; మందుమాత్ర.

टिकुली-स्त्री०टिकली; స్త్రీలు ముఖమున అలంకరించు బొట్టు బిళ్ళ.

टिड्डी - स्त्री० మిడత.

टिप्पणी - स्त्री० వ్యాఖ్య; టీక.

टिमटिमाना - अ०क्रि० మిణుకు మిణుకు మనుట; అవసాన సమయము వచ్చుట.

टीक - स्त्री० కంఠాభరణము; పాలబాగమున ధరించు ఆ భూషణము.

टीका - स्त्री०బొట్టు; వివాహ సంబంధమైన ఒక కృత్యము; పట్టాభిషేకము; వ్యాఖ్య; టీక.

टीप-टाप - स्त्री० సింగారము; అలంకరణ; ఆడంబరము.

टीम-टाम -स्त्री० అలంకరణ ఆడంబరము.

टीला - पुं० దిబ్బ; కొండ దిబ్బ.

टीस - स्त्री० कसक ; ఉండి ఉండి వచ్చు పోటు; బాధ.

टीसना - अ०क्रि० పోటు పుట్టుట; నొప్పి కలుగుట.

टुइयाँ - वि० మరుగుజ్జు; स्त्री० అల్పజాతి చిలుక.

टुकडा तोडना - मु० తిండికి ఇతరులమీద ఆధారపడి ఉండుట.

टुकडी - स्त्री० చిన్న ముక్క; చిన్న సైనిక దళము; మండలి.

टुच्चा - वि० తుచ్ఛుడు; నీచుడు.

टूटना - अ०क्रि० తునుగుట; విరుగుట; విరుచుకు పడుట.

टूटा - वि० తునిగిన; విరిగిన.

टें - स्त्री० చిలకపలుకు.

टेंटुवा - पुं० గొంతు; కుత్తుక; బొటనవ్రేలు.

टेक - स्त्री० పోటీకర్ర; ప్రతిజ్ఞ; అలవాటు; మొండిపట్టు.

टेकना - स०क्रि० ఆనుకొనుట; పట్టు పట్టుట.

टेकनी - स्त्री० పోటీకర్ర.

टेढाई - स्त्री० వంకర; వంపు; వక్రత.

टेढापन - पुं० दे० टेढाई.

टेढा-मेढा - वि० వంకరగానున్న.

टेरना - स०क्रि० కేకవేసి పిలుచుట; ఉచ్చ స్వరముతో పాడుట; గడుపుట.

टेव - स्त्री० అలవాటు; స్వభావము.

टेसू - पुं० ढाक ; మోదుగ (చెట్టు)

टोंचना - स०क्रि० चुभाना ; గుచ్చుట; నాటుట.

टोंटी-स्त्री०జంతువుల ముట్టె; నీటిగొట్టము; కొమ్ము చెంబు కొమ్ము లేక పీక.

टोकना - स०क्रि० మాట్లాడునప్పుడు అడ్డు ప్రశ్నలు వేసి ఆపుట జ్ఞాపకము చేయుట; దిష్టిపెట్టుట.

टोकरा - पुं० వెదురు బుట్ట లేక తట్ట.

टोकरी - स्त्री० చిన్న వెదురు బుట్ట లేక తట్ట.

टोटा - पुं० నష్టము; ఫిరంగితూటా.

टोना - पुं० మంత్రతంత్ర ప్రయోగము; గారడీ.

टोप - पुं० శిరస్త్రాణము; పెద్ద టోపి.

टोपी - स्त्री० టోపి.

टोरना - स०क्रि० तोडना ; విరుచుట;
आँख टोरना - मु० సిగ్గుతో తల తిప్పు కొనుట.

टोल - पुं० సమూహము; మండలి; స్థానీయ శాసకులు వేయు పన్ను.

टोह - स्त्री० వెతుకుడు; అన్వేషణ; జాడ.

टोहना - स०क्रि० వెతుకుట; అన్వేషించుట; జాడతీయుట.

टोहिया ; टोही - पुं० జాడతీయువాడు; గుప్తచరుడు.

ठ

ठंड ; ठंढ - स्त्री० శీతలవాయువు; చలి; నెమ్ము.

ठंडा ; ठंढा - वि० చల్లని.

ठंढी साँस - पुं० నిట్టూర్పు.

ठंडाई ; ठंढाई - स्त्री० శరీరపు ఉష్ణము తగ్గించి చల్లపరచు ఔషధము; నూరిన భంగు ఆకు.

ठंढई - स्त्री० दे० ठंडाई.

ठकुरसुहाती -स्त्री० खुशामद ; ముఖస్తుతి.

ठकुरायत-स्त्री० ప్రభుత్వము; ఆధిపత్యము.

ठग - पुं० ప్రవంచకుడు; మోసగించి ఇతరుల సొత్తును అపహరించువాడు.

ठगई - स्त्री० दे० ठगपना.

ठगना - स०क्रि० మోసగించుట; వంచించి

అపహరించుట.

ठगनी - स्त्री० ప్రవంచకుని భార్య; మోసకత్తె; తార్పుడు స్త్రీ.

ठगोरी - स्त्री० మాయ; గారడీ.

ठटरी - स्त्री० అస్థిపంజరము; పాడె.

ठट्ठा - पुं० అట్టహాసము; వేళాకోళము; పరిహాసము; **ठट्ठेबाज**-वि० పరిహాసము చేయువాడు.

ठठरी - स्त्री० दे० ठटरी.

ठठेरा - पुं० कसेरा ; కంచరి.

ठठोली - स्त्री० दिल्लगी ; పరిహాసము.

ठनठनगोपाल - पुं० నిష్ఠదరిద్రుడు; ధనాభావము; లేమి.

ठनना - अ०क्रि० సన్నద్ధమగుట; పొసగుట; స్థిరపడుట.

ठसक - स्त्री० గీర; దర్పము.

ठसकदार - वि० గర్విష్ఠి; అభిమానము గల; గీరగల.

ठसाठस - क्रि०वि० खचाखच ; కూరి కూరిన; పూర్తిగా నిండిన; క్రిక్కిరిసిన.

ठहरना - अ०क्रि० ఆగుట; ఉండుట; నివసించుట. **मन ठहरना** - मु० మనస్సు అనుకూలత లేకపోవుట.

ठहराऊ - वि० टिकाऊ ; మన్నికగల; ఆగునట్టి.

ठहराव - पुं० నిశ్చయము; నిర్ధారణ.

ठहाका - पुं० అట్టహాసము; పకపకనవ్వుట.

ठाउँ - स्त्री० दे० ठाँयँ.

ठाँयँ - पुं० ; स्त्री० స్థలము; స్థానము ; చోటు; దగ్గర.

ठावँ - पुं०; स्त्री० ठिकाना ; స్థానము.

ठानना - स०क्रि० సింసిద్ధమగుట; దృఢముగా నిశ్చయించుట.

ठाली - वि० పనిలేని; ఏమీ చెయ్యని.

ठिकाना - पुं० ठौर ; చోటు; ఆశ్రయము.

ठिठकना - अ०क्रि० తటాలున ఆగుట; నిలుచుట.

ठिठरना ; ठिठुरना - अ०क्रि० ఎక్కువ చలివలన అంగ ప్రత్యంగములు వంకరలు పోవుట.

ठीक - वि०సరైన; ఉచితమైన; ఉపయుక్తమైన. पुं० నిశ్చయము; సరిఅయిన విషయము.

ठीकठाक - पुं० ఏర్పాటు; నిశ్చయము; పక్కా విషయము.

ठीकरा - पुं० కుండ పెంకు; భిక్షాపాత్ర.

ठीका - पुं० ठेका ; కాంట్రాక్టు; గుత్త.

ठीकेदार - पुं० ठेकेदार ; ఇజారాదారుడు.

ठुंठ - पुं०दे० ठूंठ.

ठुकना-अ०क्रि० ठोका जाना ; చొచ్చుట; దిగగొట్టబడుట; కొట్ట బడుట; నష్ట

పడుట.

ठुकराना - स०क्रि० తన్నుతన్నుట; తిరస్కరించుట; తుచ్ఛమని తలచి తిరస్కరించుట.

ठुड्डी - स्त्री० గడ్డము; విచ్చని పేలపు గింజ.

ठुनकना - अ०क्रि० వెక్కివెక్కి ఏడ్చుట; ఏడుపును నటించుట; ఏదైనా వస్తువు కొరకు పిల్లలు మారాము పెట్టి ఏడ్చుట.

ठुमक - स्त्री० ఉల్లాసముతో దగ్గర దగ్గరగా అడుగులు వేస్తూ నడచుట; గీరనడక.

ठुमकना - अ०क्रि० పిల్లలు కుప్పిగంతులు వేస్తూ ఉల్లాసముగా నడుచుట; కాలి మువ్వలు మ్రోగునట్లు వేళ్ళు విసురుతూ నృత్యము చేయుట.

ठुमरी - स्त्री० చిన్న గేయము.

ठूँठ - पुं० మోడు.

ठूँठा - वि० ఆకులు; కొమ్మలు రెమ్మలు లేని (మోడు) చెయ్యిలేని.

ठेंठी - स्त्री० చెవిగులిమి; బిరడా.

ठेका - पुं० दे० ठीका.

ठेठ - वि० విశుద్ధమైన; అచ్చమైన; स्त्री० గ్రామ్యభాష.

ठेलना - स०क्रि० ముందుకు నెట్టుట; నెట్టితోయుట.

ठेला - पुं० నెట్టుడుబండి; సామానువేసి మనుష్యులు తోయుబండి.

ठेस - स्त्री० దెబ్బ; క్లేశము.

ठोंक - स्त्री० ఆఘాతము.

ठोंकना ; बजाना - मु० పరిక్షించుట.

ठोंक बजाकर - मु० సరిగా పరిక్షించి; అందరితో చెప్పి.

ठोंकना - स०क्रि० బాగా కొట్టుట; కొట్టి కొట్టి దూర్చుట లేక పాతుట.

ठोकर - स्त्री० ఎదురుదెబ్బ.

ठोडी - स्त्री० గడ్డము.

ठोस - वि० బోలులేని లేక బోలుకాని; ప్రబలమైన; గట్టి.

ठौर - पुं० जगह ; స్థానము; చోటు; అదను వీలైన సమయము.

ड

डंक - पुं० కొండె (తేలు మొ॥) కలము పాళి.

डंका - पुं० డోలు; ఢంకా.

डंठल - पुं० మొక్క కాడ.

डंड - पुं० डंडा ; కర్ర (చేతి) దండెము అనబడు కసరత్తు.

डंडा - पुं० చేతి కర్ర; ప్రహరీ గోడ.

डंडी - स्त्री० చిన్న చేతి కర్ర; చాడీకోరు; త్రాసు దండి.

डंडीमार - वि० తూకములో మోసము చేయువాడు.

डंसना - स०क्रि० दे० डसना.

डकार - पुं० త్రేన్పు.

डकारना - अ०क्रि० త్రేన్పుట; జీర్ణించు కొనుట; గర్జించుట.

डकैत - पुं० బందిపోటు దొంగ.

डकैती - स्त्री० బందిపోటు దొంగతనము; దోపిడి.

डग - पुं० అడుగు; అంగ.

डगमगाना - अ०क्रि० ఇటూ అటూ కదులుట; చలించుట; ఊగిసలాడుట.

डगडोर - वि०दे० डाँवाँडोल.

डगर - स्त्री० దారి; మార్గము.

डटना - अ०क्रि० దృఢముగా నిలబడుట; సిద్ధముగా నిలబడి ఉండుట.

डपट - स्त्री० डाँट; బెదిరింపు; చీదరింపు; గుఱ్ఱపు విసురు గతి.

डफ ; डफला - पुं० డప్పు.

डबडबाना - अ०क्रि० అశ్రుపూర్ణమగుట.

डबरा - पुं० చిన్న నీటిగొయ్యి; గుంట; చిన్న జలాశయము.

डबल - वि० రెట్టింపు.

डर - पुं० భయము.

डरना - अ०क्रि० భయపడుట.

डरपना - अ०क्रि० दे० डरना.

डराना - स०क्रि० భయపెట్టుట.

डरावना - वि० భయంకరమైన.

डसन - स्त्री० కుట్టుట (తేలు మొ॥).

डसना - తేలు; దోమ మొ॥ కొండెతో కుట్టుట.

डाँट - स्त्री० గద్దింపు; బెదిరింపు; శాసనము.

डाँटना - स०क्रि० బెదిరించుట; అదిలించుట.

डाँठ - पुं०दे० डंठल.

डाँड - पुं० పడవనడుపు గడ; ఎత్తుగట్టు; జుర్మాన.

डाँडना - स०क्रि० జుర్మానావేయుట.

डाँडा - पुं० చేనుగట్టు; పడవతోయుగడ; దుడ్డుకఱ్ఱ; సరళరేఖ.

डाँडी - स्त्री० పొడుగుపాటి సన్నని కఱ్ఱ; త్రాసుదండి; డోలీ సరళరేఖ.

डाँवाँडोल - वि० అస్థిరమైన; ఇటూ అటూ ఊగులాడు.

डाइन - स्त्री० భూతము; పిశాచము; దయ్యపు స్త్రీ; మంత్రగత్తె.

डाक - स्त्री० టపా; వాంతి; ఏలముపాట.

डाकखाना - पुं० పోస్టాఫీసు.

डाकगाडी - स्त्री० టపాబండి.

डाक-घर - पुं०दे० डाकखाना.

डाक बंगला - पुं० రహదారి; బంగళా.

डाका - पुं० దారిదోపిడి; లూటి.

डाकाजनी - स्त्री० डकैती ; దారి దోపిడి; కొల్లకొట్టుట.

डाकिन ; डाकिनी - स्त्री० దయ్యము; క్రూర స్వభావముగల స్త్రీ; కాళీఅమ్మవారి సహచరి.

डाकिया - पुं० తపాలా బంట్రోతు.

डाकू - पुं० దారిదోపిడి దొంగ; బందిపోటు దొంగ.

डाट - स्त्री० బిరడ; ఊతము.

डाढ - स्त्री० దంతములు; దంతపు కోరలు.

डाभ-पुं० లేతకొబ్బరికాయ; బొండాం; దర్భ.

डामर - पुं० ఆడంబరము; చమత్కారము; ఒక విధమగు జిగురు.

डायन - स्त्री०दे० डाइन.

डायरी - स्त्री० रोजनामचा ; డైరి.

डाल - स्त्री० చెట్టు కొమ్మ; శాఖ.

डालना - स०क्रि० వేయుట; పారవేయుట; విసరివేయుట.

डाली - स्त्री० చిన్న కొమ్మ; పెద్దలకు గౌరవార్థమై కానుకగా పంపబడు పండ్ల బుట్ట.

डावरा - पुं० బాలుడు; కుమారుడు.

डावरी - स्त्री० బాలిక; కుమార్తె.

डासन - पुं० పక్క; శయ్య.

डासना - स०क्रि० పరచుట (పక్క); వ్యాపింపజేయుట; కరచుట (పాము).

डासनी - स्त्री० మంచము.

डाह - स्त्री० ఈర్ష్య; ద్వేషము.

डाही - वि० ఈర్ష్యించువాడు; ద్వేషించువాడు.

डिंगर - पुं० స్థూలకాయుడు; దుష్టుడు; కొంటెవాడు; దాసుడు.

डिंगल - पुं० రాజస్థాను ప్రాంతపు భాష - ఒకప్పటి కావ్యభాష वि० నీచమైన; తుచ్ఛమైన.

डिग्गी - स्त्री० చెరువు; సాహసము.

डिबिया - स्त्री० చిన్న డబ్బా లేక భరణి.

डिब्बा - पुं०మూతగల డబ్బా; రైలు పెట్టె.

डींग - स्त्री० बडाई ; బడాయి.

डीठ - स्त्री० దృష్టి; చూపు.

डील - स्त्री० శరీరాకారము.

डील-डौल - पुं० శరీరపు ఆకార ప్రకారము; దేహము; శరీరపు ఒడ్డు - పొడుగు.

डुबकी - स्त्री० गोता ; మునుక.

डुबाना ; डुबोना - स०क्रि० ముంచుట వినష్టపరచుట; నాశముచేయుట.

डुलना - अ०क्रि० కదలుట; చరించుట.

डुलाना - स०क्रि० కదిలించుట; చలింపజేయుట.

डूबना -अ०क्रि० మునుగుట; అస్తమించుట.

डेढ - वि॰ ఒకటిన్నర. $1^{1/2}$

डेरा - पुं॰ पडाव ; కొద్దిరోజుల మకాము; డేరా.

डेली - स्त्री॰ डलिया ; दे॰ डाली.

डैन ; डैना - पुं॰ పక్షిరెక్క.

डोंगी - स्त्री॰ చిన్న పడవ.

डोर - स्त्री॰ ; **डोरा** - पुं॰ దారము.

डोलची - स्त्री॰ చిన్న ఉయ్యాల.

डोलना - अ॰क्रि॰ కదలుట; చలించుట.

डोलाना - स॰क्रि॰ కదిలించుట; చలింపజేయుట.

डोली - स्त्री॰ పల్లకీ.

डौंडी - स्त्री॰ ढिढोरा ; చాటింపు.

डौंडी देना - पुं॰ చాటింపు వేయుట.

डौल - पुं॰ పద్ధతి; ఆకారము.

डौलदार - वि॰ అందమైన; మంచి ఆకారము గల.

ढ

ढंकना - स॰क्रि॰ మూయుట; మూత పెట్టుట.

ढंग - पुं॰ పద్ధతి; ప్రకారము; శైలి; యుక్తి; వంచన.

ढंगी - वि॰ चालाक ; చతురుడు; నేర్పరి; జిత్తులమారి.

ढँढोरा - पुं॰ చాటింపు; దండోరా.

ढँढोरिया - पुं॰ చాటించువాడు; దండోరా వేయువాడు.

ढकना - स॰क्रि॰ మూతవేయుట; కప్పుట अ॰क्रि॰ దాగుట; మూత.

ढकेलना - स॰क्रि॰ నెట్టుట; త్రోయుట.

ढकोसला -पुं॰బూటకము; ఆడంబరము.

ढकना - स॰क्रि॰ మూయుట; మూత పెట్టుట.

ढक्कन - पुं॰ మూత.

ढकनी - स्त्री॰ మూత.

ढक्का - स्त्री॰ రాండోలు.

ढब - पुं॰ ढंग ; పద్ధతి; రీతి; ప్రకారము; యుక్తి; రచన; స్వభావము.

ढर्रा - पुं॰ పనిచేయు విధానము; పద్ధతి; రీతి; అలవాటు.

ढलना -अ॰क्रि॰పల్లమునకు ప్రవహించుట లేక జారుట (నీరు మొ॥) పతనమగుట.

ढलाई-स्त्री॰పోతపోయుపని; పోతమజూరి.

ढहरी - स्त्री॰ दे॰ डेहरी..

ढहवाना - स॰क्रि॰ కూలత్రోయించుట.

ढहाना - स॰क्रि॰ दे॰ ढहवाना.

ढांकना - स॰क्रि॰ మూయుట; కప్పుట.

ढाँचा - पुं॰ రచనా విధానము; పద్ధతి; తరహా.

ढाँपना - स॰क्रि॰ दे॰ ढाँकना.

ढाँसना - पुं॰ పొడిదగ్గు దగ్గుట.

ढाँसी - स्त्री० పొడి (కళ్ళె లేని) దగ్గు.

ढाक - पुं० మోదుగచెట్టు; పలాశ వృక్షము; యుద్ధభేరి; **ढाक के तीन पात** - मुं० ఎప్పుడూ ఒకే విధముగా.

ढाड - स्त्री० ఘీంకారము; గర్జన; పెద్ద అరుపు.

ढाड मारना - मु० అరుస్తూ ఏడ్చుట.

ढाढस - पुं० ధైర్యము; ఓదార్పు.

ढाना - स०क्रि० పడగొట్టుట; కూల ద్రోయుట.

ढाबर - वि० మురికిగానున్న; पुं० గుంట.

ढाबा - पुं० చిన్న మిద్దె; చూరు; ఒక విధమగు హోటలు.

ढारना - स०क्रि० दे० ढालना.

ढारस - पुं० दे० ढाढस.

ढाल - स्त्री० డాలు; అడ్డు; ఏటవాలు భూమి.

ढालवाँ ढालुवा ढालू - वि० ఏటవాలుగా నున్న.

ढिंढोरना - स०क्रि० చాటింపువేయుట; తడుముట; వెతుకుట.

ढिंढोरा - पुं० చాటింపు.

ढिंढोरा पीटनपा - पुं० బాగా ప్రచారము చేయుట.

ढिढाई - स्त्री० **गुस्ताखी** ; దూర్తత; అను చితమైన ప్రవర్తన.

ढिलाई - स्त्री० శైథిల్యము; సోమరితనము; విలంబనము; వదులు.

ढीठ - वि० అమర్యాదగా వ్యవహరించు; ధూర్తుడు.

ढील - स्त्री० శైథిల్యము; సడలింపు.

ढीला - वि० సడలిన; సోమరి; వదులైన.

ढीलापन - पुं० శైథిల్యము; సడలింపు.

ढूँढ - स्त्री० అన్వేషణ; వెతుకుడు.

ढूंढना - स०क्रि० అన్వేషించుట; వెతుకుట.

ढूह; ढूहा - पुं० పెద్దకుప్ప; పెద్ద దిబ్బ.

ढेर - पुं० కుప్ప; రాశి.

ढेरी - स्त्री० ढेर.

ढेला - पुं० మట్టిగడ్డ; కంకరరాయి; కంటి తెల్లగుడ్డు.

ढोंग - पुं० **ढकोसला;** ఆడంబరము; బూటకము.

ढोंगी - वि० పాషండుడు; ప్రవంచకుడు; బూటకపు మనిషి.

ढोना - स०क्रि० మోయుట (బరువు).

ढोर - पुं० **चौपाया;** పశువు.

ढोल - पुं० డోలు; చెవిలోని పొర.

त

तंग - वि० బిగువైన; ఇరుకైన; ఇబ్బంది కరమైన; గుఱ్ఱపు జీను బిగింపునకు ఉపకరించు తోలుపట్టీ.

तंडुल - पुं० బియ్యము.
तंतु - पुं० నూలు; దారము; సాలెపురుగు.
तंदुरूस्त - वि० ఆరోగ్యముగల; స్వస్థతగల.
तंदुरुस्ती - स्त्री० ఆరోగ్యము; స్వస్థత.
तंद्रा - स्त्री० నిద్రాజనిత బద్ధకము; నిద్ర జాగరణల మధ్య స్థితి.
तंबाकु - पुं० दे० तमाकू.
तंबीह - स्त्री० चेतावनी; హెచ్చరిక; తాకీదు.
तंबू - पुं० డేరా; గుడారము.
तंबूरा - पुं० తంబుర అనబడు ఒక వాద్యము.
तंबूल ; तंबोल - पुं० दे० तांबूल.
तंबोली - पुं० तमोली ; తమలపాకులు అమ్మువాడు.
तअज्जुब - पुं० दे० ताज्जुब.
तअस्सुब - पुं० మతపక్షపాతము; జాతి పక్షపాతము.
तक - पुं० వరకు.
तकदीर - स्त्री० किस्मत ; అదృష్టము; ప్రారబ్ధము.
तकरार - स्त्री० వితండవాదము; తగాదా; తంటా.
तकरीबन - स्त्री० लगभग ; షుమారు; రమారమి.
तकेली - स्त्री० తక్లీ; చిన్నకదురు.
तकलीफ - स्त्री० కష్టము; ఇబ్బంది; విపత్తు.
तकिया - पुं० దిండు; టిక్కా.
तख्त - पुं० రాజసింహాసనము; పెద్ద చెక్క బల్ల.
तख्ता - पुं० కొయ్యబల్ల.
तट - पुं० ఒడ్డు; అంచు; తీరము.
तटस्थ - वि० తటస్థముగా నుండుట; మధ్యస్థముగా నున్న; నిరపేక్షముగా నున్న.
तडकभडक - स्त्री० ठाट-बाट ; కోలాహలము; తళుకు-బెళుకు.
तडका-स्त्री० ప్రాతఃకాలము; వేకువజాము; వారింపు.
तडप - स्त्री० వ్యాకులత; హైరాని; మెరుపు; బాధ.
तडपना - अ०क्रि० కలవరపడుట; బాధతో తన్నుకొనుట.
तडपाना-स०क्रि० విలవిలతన్నుకొనునట్లు చేయుట.
तत्काल - क्रि०वि० తక్షణమే; వెంటనే.
तत्काली; तत्कालीन - वि० ఆకాలపు.
तत्पर - वि० తయారైన; సన్నద్ధమైన; నైపుణ్యముగల.
तत्सम - पुं० మూలభాషలో వాడబడు శబ్దరూపమే ఇతర భాషలో ప్రయుక్తమగు శబ్దరూపము.
तथा - अव्य० మరియు; ఇటులనే;

అటులనే.

तथास्तु - यौ॰ अव्य॰ ऐसा ही हो; అలాగే అగుగాక.

तथ्य - पुं॰ యథార్థము; సారము; సత్యము.

तदपि - अव्य॰ दे॰ तथापि.

तदबीर - स्त्री॰ ఉపాయములు; యుక్తి; యత్నము.

तद्भव - पुं॰ మూలభాషలో చలామణిఅగు శబ్దరూపము కొంత మార్పుజెంది ఇతర భాషలో వ్యవహృతమగు రూపము.

तन - पुं॰ శరీరము; దేహము; వైపు.

तनकीह - स्त्री॰ అన్వేషణ; సోదా.

तनखाह; तनख्वाह - स्त्री॰ వేతనము; జీతము.

तनना - अ॰क्रि॰ బిగిసికొనుట; గీరగా ప్రవర్తించుట; బిరుసుగా నుండుట.

तनय - पुं॰ పుత్రుడు; కుమారుడు.

तनया - स्त्री॰ పుత్రిక; కుమార్తె.

तनहा - वि॰ ఏకాకి; ఒంటరి.

तना - पुं॰ చెట్టు మొదలు.

तनाव - पुं॰ లాగుడు; బిగుతు; త్రాడుపురి; स्त्री॰ డేరాత్రాడు.

तनिक - वि॰ కొంచెము; కొద్ది; తక్కువ; చిన్న.

तनुज - पुं॰ పుత్రుడు; కుమారుడు.

तनुजा - स्त्री॰ కుమార్తె; కూతురు.

तप - पुं॰ తపస్సు; తాపము; వేడిమి.

तपना - अ॰क्रि॰ వేడెక్కుట; కాగుట.

तपस - स्त्री॰ दे॰ तपस्या.

तपाक - पुं॰ ఉత్సాహము; ఆవేశము; వేగము.

तपाना - स॰क्रि॰ వేడిచేయుట; కష్టపెట్టి పరీక్షించుట.

तपेला - पुं॰ తపేళ.

तब - अव्य॰ అప్పుడు; ఆ సమయమున.

तबल - पुं॰ ఢంకా; పెద్ద డోలు.

तबलची - पुं॰ తబలా వాదకుడు.

तबला - पुं॰ ఒకవిధమగు మృదంగము.

तबादला - पुं॰ పరివర్తన; స్థానపరివర్తన.

तबाह - वि॰ నాశమైన; ధ్వంసమైన.

तबाही - स्त्री॰ बरबादी ; సర్వనాశము.

तब्दील - वि॰ మారిన; స్థానాంతరమైన; పరివర్తనము.

तब्दीली - स्त्री॰ పరివర్తనము; మార్పు; స్థానాంతరణము.

तभी - अव्य॰ ఆ సమయముననే; అప్పుడే; ఈ కారణము వల్లనే.

तमंचा - पुं॰ పిస్తోలు.

तमगा - पुं॰ బహుమానపతకము; మెడలు.

तमाचा - पुं॰ थप्पड ; చెంపకాయ.

तमाम - वि० యావత్తు; అంతయు.

तमाशा - पुं० అద్భుతమైన దృశ్యము; వినోదము కలిగించు దృశ్యము; తమాషా.

तमाशाई - पुं० తమాషా చూచువాడు.

तमीज - स्त्री० మర్యాద; జ్ఞానము; బుద్ధి; వివేకము.

तम्बीह - स्त्री० चेतावनी; ఉపదేశము; తాకీదు.

तय - वि० నిశ్చయింపబడిన; నిర్ణీతమైన; దాటిన.

तरंगवती - स्त्री० నది.

तर - वि० ఆర్ద్రమగు; తడిసిన; చెమ్మగల; क्रि०वि० క్రింద.

तरकारी - स्त्री० शाक; కూరగాయ; కూరాకు; కూరపువ్వు.

तरकीब - स्त्री० ఉపాయము; యుక్తి; తీరు.

तरक्की - स्त्री० వృద్ధి; ఉన్నతి.

तरजनी - स्त्री० दे० तर्जनी.

तरजुमा - पुं० అనువాదము; తర్జుమా.

तरना - अ०क्रि० దాటుట; ముక్తినొందుట.

तरफ - स्त्री० వైపు; దిశ; పార్శ్వము.

तरफदार - वि० పక్షపాతి; సమర్థించువాడు.

तरबूज - पुं० పుచ్చకాయ.

तरस - पुं० జాలి; దయ; జాలిపడుట.

तरसना - अ०क्रि० లభించని కారణంగా బాధపడుట; తహతహలాడుట.

तरसाना-स०क्रि० ललचाना; ఊరించుట

तरह - स्त्री० ప్రకారము; రీతి మాదిరి; స్థితి.

तरहदार - वि० షోకిల్లా.

तराई - स्त्री० కొండలోయ; కొండక్రింది నిమ్న ప్రదేశము.

तराजू - पुं० త్రాసు; తక్కెడ.

तराना - पुं० వాడుకలోనున్న ఒక విధమగు పాట; గేయము.

तरीका - पुं० విధానము; పద్ధతి; తీరు; ప్రవర్తన.

तरु - पुं० చెట్టు; వృక్షము.

तरुण - वि० తరుణుడు; జవసత్త్వములు గల; నూతనమైన.

तरुणी - स्त्री० యువతి.

तरैया - स्त्री० నక్షత్రము.

तर्कना-स०क्रि०తర్కించుట; త్యజించుట.

तर्की - पुं० తర్కించువాడు.

तर्ज - पुं० ప్రకారము; తరహా; శైలి.

तर्जनी - स्त्री० చూపుడువేలు.

तर्जुमा - पुं० భాషాంతరీకరణము; అనువాదము.

तर्पण - पुं० తర్పణము; పూర్వీకులను తృప్తి పరచుటకై చేయు శ్రాద్ధము.

तल - पुं० అడుగుభాగము.

तलना-स०क्रि० నేతిలోగాని, నూనెలోగాని ఏదేని వేయించుట; వండుట.

तलवा - पुं० పాదతలము; అరికాలు.

तलवार - स्त्री० ఖడ్గము; కత్తి.

तलहटी-स्त्री० तराई ;కొండక్రింది భూమి.

तलाक-पुं० వివాహ విచ్ఛేదము; విడాకులు.

तलाश-स्त्री० खोज;వెతుకుడు; వెతుకుట.

तलाशना - स०क्रि० खोजना; వెతుకుట.

तलाशी - स्त्री० సోదా.

तले - क्रि०वि० नीचे ; క్రింద.

तव - सर्व० నీయొక్క.

तवा - पुं० పెనము.

तसल्ली - स्त्री० ఓదార్పు; ఆశ్వాసనము; ధైర్యము.

तसवीर - स्त्री० दे० सत्वीर.

तस्वीर - स्त्री० చిత్రము; ఫొటో.

तह - स्त्री० అడుగుభాగము; మడతపెట్టుట.

तहलका - पुं० बरबादी ; వినాశము; మత్యువు; కోలాహలము.

तहस नहस - वि० बरबाद ; నష్టమైన; ధ్వంసమైన.

तहसील - स्त्री० వసూలు; భూమిశిస్తు; కచ్చేరి.

तहसीलना - स०क्रि० శిస్తుమొ. వి వసూలు చేయుట.

ताँता - पुं० వరుస; పంక్తి.

ताँबा - पुं० రాగి.

ताई - स्त्री० తండ్రి అన్నగారి భార్య; చిన్న బుర్రెమూకుడు.

ताक - स्त्री० స్థిరదృష్టి; అవలోకనము; అదనుకొరకు ఎదురుచూచుట.

ताक - पुं० గోడగూడు.

ताकत - स्त्री० శక్తి; సామర్థ్యము.

ताकतवर - वि० బలమైన; సమర్థవంతమైన.

ताकना - स०क्रि० పొంచిచూచుట.

ताकि-अव्य०इसलिए कि;ఈ కారణంగా; దేనివల్లనైతే.

ताज - पुं० రాజ మకుటము; కిరీటము.

ताजगी - स्त्री० నూతన సత్యము; నవీనత.

ताजा-वि०వినూత్నమైన; ఆరోగ్యవంతమైన; ఇప్పుడిప్పుడే తయారైన.

ताजिया - पुं० పీరుల పండుగ ఉత్సవము.

ताज्जुब - पुं० ఆశ్చర్యము; విస్మయము.

ताटंक - पुं० కర్ణాభరణము; ఒక విధమగు చెవి నగ.

ताड - पुं० తాడిచెట్టు; ఒక విధమైన హిందీ పద్యము.

ताडना - स्त्री० ప్రహారము; దండన; బెదరింపు; గ్రహించుట.

ताडी - स्त्री० తాటికల్లు; ధ్యానము.

तात - पुं० తండ్రి; वि० వేడిగల.

तादाद - स्त्री० సంఖ్య; గణన.

तानना - स०क्रि० లాగి సాగదీయుట; గురి చూచుట.

तानपूरा - पुं० సితారు మాదిరి ఒక వాయిద్యము; తంబుర.

ताना - पुं० వ్యంగ్యము; వ్యంగ్యోక్తి; పడుగు నూలు.

ताना-बाना - पुं० పడుగు - పేక.

तानाशाह - पुं० నిరంకుశ ప్రభువు; నియంత.

तानाशाही - स्त्री० నిరంకుశ; స్వేచ్ఛాచారిత.

ताप - पुं० गरमी ; తాపము; వేడిమి; జ్వాల; జ్వరము.

तापना - स०क्रि० సెగకాచుకొనుట; తపించుట.

ताबेदार - वि० ఆజ్ఞాకారి; దాసుడు.

ताया - पुं० తండ్రి అన్నయ్య; పెత్తండ్రి.

तारघर - पुं० టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు.

तारना - स०क्रि० దాటించుట; తరింప జేయుట.

तारा - पुं० నక్షత్రము; కనుపాప; సితార (వాద్యము).

ताराज - पुं० దోపిడి; వినాశము.

तारी - स्त्री० दे० ताली & दे० ताडी.

तारीक - वि० నల్లని; చీకటిగల.

तारीख - स्त्री० తేదీ; తిథి.

तारीफ - स्त्री० ప్రశంస; పొగడ్త.

ताल - पुं० అరచేయి; చెరువు; తప్పెట; తాళము (సంగీతము).

ताला - पुं० తాళము.

तालाब - पुं० చెరువు; జలాశయము.

तालिका-स्त्री०తాళపు చెవి; సూచి (లిస్టు).

ताली - स्त्री० తాళపు చెవి; అరచేయి; తాటి కల్లు; కరతల ధ్వని; చప్పట్లు.

तालु - पुं० दे० तालू.

तालूका - पुं० दे० ताल्लुक.

तालू - पुं० కొండనాలుక; అంగిలి.

ताल्लुक - पुं० విశాలమైన క్షేత్రము; పల్లుగ్రామములు గల జమీందారి సం బంధము.

तावीक - पुं० తాయత్తు.

ताश - पुं० ఒక విధమగు విలువైన వస్త్రము; చీట్లపేక.

तिकडम - पुं० యుక్తి; ట్రిక్కు.

तिकोना - वि० త్రికోణము.

तिक्की - स्त्री० మూడుచుక్కలు గల పేక ముక్క.

तीखापन - पुं० చేదు.

तिगुना - वि० మూడురెట్లు గల; మూడింతలు గల.

तिजारत - स्त्री० వాణిజ్యము; వ్యాపారము.
तिजोरी - स्त्री० ఇనుప పెట్టె.
तितर बितर - पुं० అస్తవ్యస్తమైన; చెల్లాచెదురైన.
तितली - स्त्री० సీతాకోకచిలుక.
तिथि - स्त्री० తిథి.
तिनकना - अ०क्रि० కోపగించుట; మండి పడుట.
तिनका - पुं० తృణము; గడ్డిపోచ.
तिपाई - स्त्री० ముక్కాలు పీట.
तिपाड - पुं० మూడు పట్టీలు గలది.
तिबारा - वि० तीसरी बार; మూడవసారి.
तिमजिला - वि० మూడు అంతస్తులు గల.
तिमिंगल - पुं० తిమింగలము; పెద్ద సముద్రపు చేప; తిమింగలమనబడు ఒక ద్వీపము.
तिय - स्त्री० స్త్రీ; భార్య.
तिरछा - वि० వంకర; కుటిలమైన.
तिरस्कृत - वि० తిరస్కరింపబడిన.
तिल - पुं० నువ్వులు; పుట్టుమచ్చ.
तिलक - पुं० బొట్టు; పట్టాభిషేకము; శ్రేష్ఠవ్యక్తి.
तिलमिलाना - अ०क्रि० दे० तिरमिराना.
तिलस्म - पुं० గారడీ; ఇంద్రజాలము.
तिलांजलि; तिलांजली - स्त्री० తిలాంజలి; శ్రాద్ధము.
तिहाई - स्त्री० మూడవ భాగము; పొలము పంట.
तीखा - वि० తీక్షణమైన; పదునైన.
तीज - स्त्री० తదియ (తిథి).
तीता - वि० చేదు; ఘాటైన; కటువైన.
तीन - वि० మూడు.
तीमारदारी - स्त्री० పరిచర్య; సేవ; శుశ్రూష.
तीर - पुं० తీరము; ఒడ్డు; బాణము.
तीस - वि० ముప్పది; '30' సంఖ్య.
तीसरा - वि० మూడవ.
तुंग - वि० ఉన్నతమైన; ఎతైన.
तुच्छ - वि० క్షుద్రమైన; పనికిమాలిన.
तुतराना; तुतलाना - अ०क्रि० అస్పష్టమైన ధ్వనితో మాట్లాడుట.
तुनक - वि० దుర్బలమైన; కోమలమైన.
तुपक - स्त्री० తుపాకీ.
तुमुल - पुं० సైన్యపు అలజడి; కోలాహలము; భయంకరమైన సంఘర్షణము; वि० భయంకరమైన.
तुरंग - पुं० అశ్వము; గుఱ్ఱము;
तुरंत - क्रि०वि० వెంటనే; తక్షణమే.
तुरई - स्त्री० బీరకాయ.
तुरकाना - पुं० తురకలవలె; తురకలదేశము; తురక దేశపు నివాసి.

तुरंत - अव्य० శీఘ్రముగా; వెంటనే.
तुरप - पुं० చీట్లపేకలో తురుపుముక్క.
तुर्क - पुं० తురకమనిషి; టర్కీ దేశపు నివాసి.
तुलना - अ०क्रि० తూయబడుట; సమమగుట.
तुला - स्त्री० త్రాసు.
तुल्य - वि० సమానము; సదృశము.
तूफान - पुं० తుఫాను; విపత్తు.
तूफानी - वि० జగడాలమారి; దుండగుడు; మిధ్యారోపకుడు; ప్రచండమైన.
तूमना - स०क्रि० దూది ఏకుట.
तूलिका; तूली - स्त्री० బొమ్మలు వేయుటకు ఉపకరించు కుంచి.
तृण - पुं० तिनका; తృణము; గడ్డిపరక.
तृषा - स्त्री० దాహము; దప్పిక; లోభము.
तेज - पुं० తేజము; దీప్తి; మెరుపు; పరాక్రమము. తాపము.
तेज - वि० పదునైన; తీక్షణమైన; తెలివిగల.
तेजस्वी - वि० కీర్తిమంతుడు; తేజస్సుగల; ప్రభావశాలి.
तेजी-स्त्री० శీఘ్రత; చురుకు; తీవ్రత; గిరాకి.
तेल - पुं० తైలము; నూనె.
तेलुगू - स्त्री० తెలుగు భాష.
तेलहन - पुं० తైలధాన్యములు.
तेलिन - स्त्री० నూనె అమ్ము స్త్రీ.
तेली - पुं० తెరికల జాతి మనిషి.
तेहराना - स०क्रि० మూడు మడతలు పెట్టుట; మూడవసారి చేయుట.
तैयार - वि० ఉపయుక్తమైన; సిద్ధమైన; తయారైన.
तैयारी-स्त्री० సంసిద్ధత; సన్నద్ధత; తయారి.
तैरना - अ०क्रि० ఈదుట; తేలుట.
तैराई - स्त्री० ఈత.
तैराक - वि० ఈదువాడు; ఈతగాడు.
तैल - पुं० తైలము; నూనె.
तैश-पुं० ఆవేశము; ఉద్వేగము; క్రోధావేశము.
तोद - स्त्री० బొజ్జ; ఉదరము.
तोडना - स०क्रि० త్రుంచుట; కోయుట, విరచుట.
तोतला - वि० అస్పష్టముగా మాట్లాడువాడు.
तोता - पुं० చిలుక.
तोप - स्त्री० ఫిరంగి.
तोबडा - पुं० గుఱ్ఱము మూతికి తగిలించు సంచి.
तोरण - पुं० తోరణము.
तोलना - स०क्रि० दे० तौलना.
तोला - पुं० తులము.
तोहफा - पुं० కానుక; బహూకరణము.
तौंसा - पुं० భరించరాని తాపము; జ్వాల.

तौर - पुं० నడక; నడత.
तौर-तरीका - पुं० ప్రవర్తన; పద్ధతి.
तौलना - स०क्रि० తూచుట.
तौलाई - स्त्री० తూకము; తూచినందుకు కూలి.
तौलना; तौलवाना - स०क्रि० తూయించుట; स०क्रि० తాపము కలుగజేసి వేధించుట.
त्यागना - स०क्रि० త్యజించుట; వదిలి పెట్టబడిన.
त्यागपत्र - पुं० इस्तीफा ; రాజీనామా.
त्याज्य - वि० త్యజింపదగిన, విడువదగిన.
त्योरी - स्त्री० చూపు; దృష్టి.
त्योहार - पुं० పండుగ; పర్వదినము.
त्रसना - अ०क्रि० భయము నొందుట; భయపడుట.
त्राण - पुं० రక్షణ; రక్ష.
त्रास - पुं० భయము; కష్టము.
त्रासना - स०क्रि० భయపెట్టుట.
त्रिभुज - पुं० ముక్కోణము.
त्रिय: त्रिया - स्त्री० స్త్రీ.
त्रुटि - स्त्री० అపూర్ణత; లోటు.
त्वचा - स्त्री० చర్మము; తొక్క; తోలు.

थ

थकना - अ०क्रि० అలయుట; బడలుట; అలసిపోవుట.
थकान - स्त्री० అలసట; బడలిక.
थकामाँदा - वि० అలసిన; బడలిన.
थकावट - स्त्री० थकान ; అలసట; శైథిల్యము.
थन - पुं० పశువుల పొదుగు లేక చన్ను.
थपकना-स०क्रि० చిచ్చికొట్టుట; చిచ్చికొట్టి నిద్రపుచ్చుట (పిల్లలను); ఆప్యాయముగా అరచేతితో తట్టుట.
थपकी - स्त्री० చిచ్చి; ఆప్యాయముగా అరచేతితో మెల్లగా తట్టుట.
थप्पड - पुं० तमाचा ; చెంపకాయ.
थमना - अ०क्रि० रुकना ; ఆగుట.
थरथराना - अ०क्रि० ప్రకంపించుట; భయముతో కంపించుట.
था - अ०क्रि० కి భూత కాలపు రూపము.
थाती - स्त्री० अमानत ; తరువాత తీసికొనుటకు జమ చేసిన సొత్తు.
थान - पुं० స్థానము; గుడ్డల తాను.
थाना - पुं० పోలీసు ఠాణా.
थानेदार - पुं० పోలీసుఠాణా అధికారి.
थाल - पुं० పెద్ద పళ్ళెము.
थाला - पुं० మొక్కలపాదు; కుదురు.
थाली - स्त्री० పళ్ళెము.
थाहना - स०क्रि० లోతుతీయుట; జాడ

తీయుట.

थिरकना - अ०क्रि० నాట్యము చేయుట.

थूक - स्त्री० ఉమ్మి.

थूकना - अ०क्रि० ఉమ్మివేయుట.

थूथन - पुं० పశువుల ముట్టె.

थूनी - स्त्री० స్తంభము; పోటీగుంట.

थूरना - स०क्रि० దంచుట; చూర్ణము చేయుట; చితకబాదుట; కూరికూరి నింపుట.

थूल ; थूला - वि० స్థూలమగు; లావైన.

थैला - पुं० పెద్దచేతిసంచి; డబ్బుసంచి.

थैली - स्त्री० చేతిసంచి.

थोक - पुं० కుప్ప; పోగు; రాశి; టోకు.

थोडा - वि० కొద్ది; కొంచెము.

थोडे-बहुत - यौ० ఎంతోకొంత.

थोथा - वि० నిస్సారమైన; బోలుగల; పనికిమాలిన.

थोपना-स०क्रि०పూయుట; ఆరోపించుట.

द

दंग - वि० ఆశ్చర్యచకితుమైన; స్తంభించిన; సంభ్రమము; భయము.

दंगल - पुं० మల్లులు పోటీ; మల్లయుద్ధము; గోదా; పెద్ద దిండు లేక పల్చని మెత్త.

दंगा - पुं० కొట్లాట; కోలాహలము.

दंड - पुं० దండము; కర్రచేతి కర్ర; జర్మానా.

दंडना - स०क्रि० దండించుట.

दंत - पुं० దంతము; పన్ను.

दंतकथा - स्त्री० పుకారు; పుక్కిటి పురాణము.

दंपति, दंपती - पुं० భార్యాభర్తలజోడు.

दंभी - वि० గర్విష్ఠి; ఆడంబరుడు; ప్రవంచకుడు.

दई - पुं० భగవానుడు.

दक्ष - पुं० నైపుణ్యముగల; తెలివైన; సమర్థమైన.

दखल-पुं०ప్రవేశము; అధికారము; జోక్యము.

दगा - स्त्री० మోసము; దగా.

दगाबाज - वि० దగాకోరు.

दगाबाजी - स्त्री० మోసము; ప్రవంచన.

दत्तक - पुं० దత్తపుత్రుడు; దత్తు ఇవ్వబడిన వాడు.

दत्तचित - वि० నిమగ్నమైన; ధ్యాన నిమగ్నమైన; మనస్సులగ్నమైనన.

दधि - पुं० పెరుగు; సముద్రము.

दफतर - पुं० दे० दफ्तर.

दफती - स्त्री० మందపాటి అట్ట.

दफन - पुं० భూమియందు పూడ్చుట (శవము).

दफनाना - स०क्रि० భూమిలో (శవము) పూడ్చుట; పాతివేయుట.

दफा - स्त्री० बार ; తడవ; చట్టమునందలి నియమము తొలగింపబడిన; తిరస్కరింపబడిన.

दफ्तर - पुं० కార్యాలయము.

दफ्तरी-पुं० కార్యాలయములోని ఒకనొకరు; పుస్తకములకు బైండు చేయువాడు.

दफ्ती - स्त्री० दे० दफती.

दबंग - वि० ప్రభావశాలి; పలుకుబడి గల; ప్రతాపముగల.

दबदबा-पुं० తేజస్సు; పలుకుబడి; ప్రతాపము.

दबना - अ०क्रि० అణగుట; అణగారుట; అదుపులోకి వచ్చుట; పలుకుబడికి లోనగుట.

दबाना - स०क्रि० అణచుట; అణగార్చుట; నొక్కుట.

दबाव - पुं० ఒత్తిడి; బలాత్కారము; అణిచివేత.

दबैल - वि० ఒత్తిడికి లోనైన; ఒత్తిళ్ళకు లోనగువాడు.

दबोचना - स०क्रि० తటాలున పైబడి అణచివేయుట; పట్టుకొని నలుచివేయుట; దాచుట.

दम - पुं० శ్వాస.

दमक - स्त्री० తళుకు.

दमडी - स्त्री० దమ్మిడి.

दमदार - वि० దృఢమైన; బలిష్టమైన; సమర్థమైన.

दमनशील - वि० అణుచువాడు; అణుచు స్వభావము గల.

दमा - पुं० ఉబ్బసపు వ్యాధి.

दमामा - पुं० ఢంకా; నగారా.

दया - स्त्री० దయ; కృప.

दर - पुं० ద్వారము; దర్వాజ; గుహ; భయము; ధర.

दरकार - स्त्री० जरुरत ; ఆవశ్యకత.

दरकारी - वि० जरूरी ; ఆవశ్యకమైన.

दरख्त - पुं० చెట్టు.

दरखवास्त - स्त्री० ప్రార్థనాపత్రము.

दरद - पुं० బాధ; నొప్పి; ఒక ప్రాచీనజాతి లేక భాష.

दरदर - क्रि०वि० ద్వారద్వారము; ఇంటి ఇంటికి.

दरबान - पुं० ద్వారపాలకుడు.

दरबार - पुं० రాజసభ; దర్బారు; ఆస్థానం.

दरवाजा - पुं० ద్వారము; కవాటము.

दरा - पुं० दे० दर्रा.

दरार - स्त्री० బీటు; పగులు.

सरारना-अ०क्रि० బీటువారుట; పగులుట.

दरिया - पुं० నది; సముద్రము.

दरियाफ्त करना - स०क्रि० విచారించుట;

జాడతీయుట.

दर्ज - स्त्री० दे० दरज - वि० వ్రాసిన; ఎక్కించిన (పుస్తకములో).

दर्जन - पुं० డజను.

दर्जा - पुं० తరగతి; హోదా; పదవి.

दर्जी - पुं० దుస్తులు కుట్టి తయారుచేయువాడు.

दर्द - पुं० బాధ; నొప్పి; దుఃఖము.

दर्दनाक - वि० దుఃఖాదాయ; కష్టకరమైన; దయనీయమైన.

दर्दमंद - पुं० దయగలవాడు; జాలిపడువాడు.

दल - पुं० దళము; ఆకు; సమూహము; సైన్యము.

दलदल - स्त्री० कीचड ; బురద; ఊబి.

दलदला - वि० ఊబిగల.

दलना - स०क्रि० పిండి పిండి చేయుట; కాలరాచివేయుట; నువ్వులు తిరగలిలో పోసి విసరుట; ధ్వంసము చేయుట.

दलमलना - स०क्रि० నులిమివేయుట; రాచివేయుట; కాళ్ళతో మర్దించి రాచివేయుట.

दलाल - पुं० దళారి.

दलाली - स्त्री० దళారిచేయుపని; దళారికి లభించు కమీషను.

दलित - वि० అణగారిన; దళితుడు.

दव - पुं० దావాగ్ని.

दवा - स्त्री० ఔషధము; మందు.

दवाखाना - पुं० మందులకొట్టు.

दवात - स्त्री० సిరాబుడ్డి.

दवादारू - स्त्री० చికిత్స; ఉపచారము.

दवारी - स्त्री० दे० दवानल.

दशा - स्त्री० స్థితి; ప్రకారము.

दस्तखत - पुं० చేవ్రాలు; సంతకము.

दस्तावेज - स्त्री० దస్తావేజు.

दहलीज - स्त्री० देहली ; గడప.

दहशत - स्त्री० భయము.

दहाई - स्त्री० పదులస్థానము.

दहाड - स्त्री० సింహము మొ. వాటిగర్జనము.

दहाडना - अ०क्रि० గర్జించుట; బొబ్బరింతులు పెట్టి ఏడ్చుట.

दहिना - वि० కుడి; అపసవ్యము.

दहिने - क्रि०वि० కుడివైపునకు.

दहिने होना - यौ० అనుకూలించుట.

दही - पुं० పెరుగు; దధి.

दहेज - पुं० వరకట్నము.

दाँत - पुं० పన్ను; పల్లు.

दापत्य - वि० భార్యాభర్తలకు సంబంధించిన; దాంపత్యము.

दाई - स्त्री० దాది; ఇతరుల పిల్లలకు తన స్తన్యము నిచ్చి పెంచు స్త్రీ; మంత్రసాని.

दाएँ - क्रिं०विं० కుడివైపునకు;

दाख - स्त्री० ద్రాక్ష; ఎండుద్రాక్ష.

दाखिल - विं० ప్రవిష్టమైన; ప్రవేశించిన.

दाग-पुं० వాత; కాల్పు; దహనము (శవము).

दागना - स०क्रि० కాల్చుట; వాతపెట్టుట.

दाढी - स्त्री० గడ్డము.

दाढीजार-पुं० స్త్రీలు కోపము వచ్చినప్పుడు పురుషులను తిట్టు తిట్టు.

दाती - स्त्री० దాతృత్వము గల స్త్రీ; దాన శీలిని.

दातुन; दातौन - पुं० పల్లుతోము పుల్ల; ముఖంపుల్ల.

दाद - पुं० తామర అనబడు ఒక చర్మరోగము; న్యాయము; ప్రోత్సాహము; ప్రశంస.

दादा - पुं० పితామహుడు, తండ్రి తండ్రి; తాత.

दादी - स्त्री० పితామహి; నాయనమ్మ, తండ్రి తల్లి; पुं०న్యాయముకొరకు ప్రార్థించు వాడు; దావా వేయువాడు.

दानव - पुं० దానవుడు; రాక్షసుడు.

दाना - पुं० బీజము; గింజ; ప్రాస, జ్ఞాని; బుద్ధిమంతుడు.

दानाई - स्त्री० తెలివి; బుద్ధికుశలత.

दामनगीर - पुं० కొంగు; కొండల క్రింద భూమి.

दामनगीर - पुं० కొంగు పట్టుకొని వెంట నుండువాడు; వెంటబడువాడు; దావా చేయువాడు.

दामाद - पुं० కుమార్తె భర్త; అల్లుడు.

दामिनी - स्त्री० మెరుపు.

दायाद - विं० దాయాది; వారసుడు; వాటా దారుడు.

दारचीनी - स्त्री० దాల్చినచెక్క; దాసించెక్క.

दारीजार - पुं० దాసి భర్త (తిట్టు) దాసీ పుత్రుడు; బానిస.

दारोगा - पुं० ఏర్పాటు; వ్యవస్థ తనిఖీ చేయు అధికారి - ఇన్‌స్పెక్టరు.

दार्शनिक - विं० తత్త్వజ్ఞాని; తత్త్వశాస్త్ర మునకు సంబంధించిన.

दाल - स्त्री० పప్పు; ప్రయోజనము సిద్ధించుట.

दाल-रोटी - पुं० సామాన్యపు భోజనము.

दावत - स्त्री० విందు.

दावा - स्त्री० దావానలము; హక్కు; వ్యాజ్యము.

दावात - स्त्री० दे० दवात.

दाह - पुं० తాపము; దహనము; ఈర్ష్య.

दाहना - स०क्रि० మంటపెట్టుట; భస్మీపట లము చేయుట.

दाहिना - विं० కుడి.

दाहिने - क्रिं०वि० కుడివైపున.
दिक - स्त्री० దిశ; వైపు; దిక్కు.
दिक - वि० వేధింపబడిన; కలతజెందిన; ఇరకాటములో పడిన.
दिक करना-सं०क्रिं०వేధించుట; తంటాలు పెట్టుట.
दिक्कत - स्त्री० కష్టము; బాధ; వ్యాకులత; కాఠిన్యము.
दिखना - अ०क्रिं० కనిపించుట.
दिखलाना-सं०क्रिं० చూపించుట; చూచుటకు ప్రేరేపించుట.
दिखाऊ - वि० చూపించుటకు మాత్రము; చూపింపదగిన; ప్రదర్శింపదగిన; కృత్రిమమైన.
दिखाना - सं०क्रिं० చూపించుట.
दिखावट - स्त्री० ఆడంబరము; పైపూత; కృత్రిమత.
दिठौना-पुं० పసిపిల్లలకు పెట్టు దిష్టిబొట్టు.
दिमाग - पुं० మస్తిష్కము; మెదడు.
दिया - पुं० దీపము.
दियासलाई - स्त्री० నిప్పుపుల్ల; అగ్గిపుల్ల.
दिल - पुं० మనస్సు; హృదయము.
दिल-चस्पी - स्त्री० మనోహరిత; మనోరంజనము.
दिल-दार - वि० ఉదారుడు; రసికుడు; ప్రియుడు.
दिलाना - सं०क्रिं० ఇప్పించుట.
दिलासा - पुं० అశ్వాసనము; ఓదార్పు; ధైర్యము.
दिली - वि० మనస్ఫూర్తిగా; హృదయపూర్వకమైన.
दिलेर - वि० వీరుడు; శూరుడు.
दिल्लगी - स्त्री० పరిహాసము.
दिव - पुं० స్వర్గము; దినము; ఆకాశము.
दिवस - पुं० దినము.
दिवांध - वि० పగటిగుడ్డిగుడ్లగూబ.
दिवा - पुं० దినము.
दिवाकर - पुं० సూర్యుడు.
दिवालयिा - वि०-पुं० దివాళా తీసినవాడు.
दिव्य - वि० దివ్యమైన; స్వర్గమునకు సంబంధించిన; అపూర్వమైన.
दिव्यचक्षु - पुं० జ్ఞానచక్షు; ప్రజ్ఞాచక్షు; కళ్ళజోడు.
दिशा - स्त्री० దిశ; వైపు; దిక్కు.
दिहंदा - वि० ఇచ్చువాడు; దాత.
दिहाडा - पुं० దినము; దివసము; పగలు; దుస్థితి.
दीखना - अ०क्रिं० దృష్టిగోచరమగుట; కనిపించుట.
दीठ - स्त्री० దృష్టి;

दीदी - स्त्री० అక్క.
दीन - वि० దయనీయమైన; మతము.
दीमक - स्त्री० చెద; చెదలు.
दीया - पुं० దీపము; दीया ठंडा करना.
दीवान - पुं० రాజదర్బారు; మంత్రి, కవిత్వ సంకలనము.
दीवानगी - स्त्री० పిచ్చి.
दीवाना - वि० పిచ్చివాడు; ఉన్మత్తుడు.
दीवानी - स्त्री० దివానుపదవి; ఆస్తిపాస్తుల గురించి విచారించు కోర్టు. वि० పిచ్చిది.
दुआ-स्त्री० ప్రార్థన; దరఖాస్తు; ఆశీర్వాదము.
दुकान - स्त्री० దుకాణము.
दुकानदार - पुं० దుకాణములో సరుకులు అమ్మువాడు.
दुकानदारी - स्त्री० దుకాణము నడుపుట.
इक्का दुक्का - यौ० ఒకళ్ళిద్దరు.
दुक्की - स्त्री० పేకముక్కలలో రెండు చుక్కల బంతి.
दुखडा - पुं० దుఃఖవృత్తాంతము; ఇక్కట్టు.
दुखना-अ०क्रि० బాధపడుట; దుఃఖించుట.
दुगुना - वि० రెట్టింపు.
दुत - अव्य० తిరస్కార సూచక శబ్దము.
दुतकारना - स०क्रि० చీదరించుట.
दुतर्फा-वि० రెండు వైపులకు సంబంధించిన.
दुदलाना - स०क्रि० दे० दुतकारना.
दुदिला-वि० సందిగ్ధములో నున్న; వ్యగ్రమైన.
दुधार - वि० పాలు ఇచ్చి (ఆవు, గేదె మొ.)
दुधारा - वि० (स्त्री०) రెండువైపుల పదును గల; రెండు వైపుల పదుచుండు ఒక విధమగు ఖడ్గము - పట్టా.
दुधारी-वि० (स्त्री०) పాలు ఇచ్చునది (ఆవు; గేదె); రెండువైపుల పదునుగల (కత్తి).
दुधिया - वि० పాలు కలిసిన; పాలు వలె తెల్లని.
दुनिया - स्त्री० ప్రపంచము.
दुनियाई ; दुनियावी - वि० ప్రాపంచకపు.
दुनियादार - पुं० గృహస్థుడు; ప్రాపంచకపు మనిషి.
दुनियादारी - स्त्री० లోకానుభవము; లోక వ్యవహారము.
दुपहर - स्त्री० **दुपहरिया; दुपहरी** - स्त्री० మధ్యాహ్నకాలము.
दुफसली - वि० రెండు పంటల
दुबला - वि० పల్చని; సన్నని; దుర్బలమైన.
दुबारा - क्रि०वि० दे० दो बारा.
दुबिध, दुबिधा - स्त्री० సందిగ్ధము; సంశయము; గుంజులాట.
दुभाषिया - पुं० ద్విభాషి; వార్తాలాపమును అనువదించి భిన్నభాషీయులకు చెప్పు

వాడు.

दुमंजिला - वि० రెండు అంతస్తులు గల.

दुम - स्त्री० తోక.

दुरंगा - वि० తప్పుడు నడతగల.

दुर दुर करना; दुरदुराना -मु० ఛీఛీ అనివెడలు గొట్టుట.

दुराचार - पुं० చెడు ఆచరణ; దురాచారము.

दुराना - स०क्रि० छिपाना; దాచుట; దూరమగుట.

दुरस्त - वि० నిర్దోషమైన; స్పష్టతగల; మంచి స్థితిలో నున్న.

दुर्वचन-पुं० దుర్వాక్యము; తిట్టు; దూషణ.

दुर्विपाक-पुं० దుర్ఘటన; చెడు పరిణామము.

दुलडी - स्त्री० రెండు పేటల హారము.

दुलत्ती - स्त्री० రెండు కాళ్ళతన్ను (గాడిద, గుఱ్ఱము).

दुलराना - स०क्रि० బుజ్జగించుట; మురి పించుట; ముద్దుబిడ్డమాదిరిగా వ్యవహ రించుట.

दुलहन - स्त्री० క్రొత్తగా పెళ్ళి అయిన వధువు.

दुलहा - पुं० दे० दूल्हा.

दुलार - पुं० లాలన; మురిపెము.

दुलारना - स०क्रि० లాలించుట; మురిపిం చుట.

दुलारा -वि० లాలింపబడు; మురిపింపబడు బిడ్డడు.

दुलारी - वि० ప్రేమాస్పదిని; మురిపెముల బాలిక

दुशाला - पुं० ఉన్నిశాలువ.

दुश्मन - पुं० వైరి; శత్రువు.

दुश्मनी - स्त्री० శత్రుత్వము; వైరము.

दुस्तर - वि० దాటుట కష్టసాధ్యమైనది; వికటమైన.

दुहना - स०क्रि० పితుకుట (పాలు).

दुहिता - स्त्री० కూతురు; బాలిక.

दूज - स्त्री० విదియ.

दूध - पुं० పాలు; క్షీరము.

दुधमुख - वि० दे० दूध मुँहा.

दून - वि० రెట్టింపు; కలతజెందిన; రెట్టింపు ధర; కొండలోయ; కొండచరియ.

दूना - वि० రెట్టింపు.

दूब - स्त्री० గరికగడ్డి దుబ్బు.

दूर - क्रि०वि० దూరమున; वि० దూరమున నున్న.

दूरता - स्त्री० దూరత్వము; దూరము.

दूरबीन - स्त्री० దూరముననున్న వస్తువులను కాన్పింపజేయు యంత్రము దుర్భిణి.

दूरी - स्त्री० దూరత్వము; దూరము.

दूर्वा - स्त्री० గరికగడ్డి.

दूलह;दूल्हा-पुं०వరుడు; పెళ్ళికుమారుడు.

दूषित - वि० దోషము గల.

दूसना - स०क्रि० दूषना; దూషించుట; నిందించుట.

दूसरा - वि० రెండవ; అపరము.

दृगंचल - पुं० पलक ; కనురెప్ప.

दृगोचर - वि० కంటికి కనిపించు.

दृश्य - वि० దృగ్గోచరమైన; దృశ్యము; చూడదగిన.

देखना - स०क्रि० చూచుట.

देखभाल - स्त्री० నిరీక్షణ; తనిఖీ; అజామాయిషీ.

देख-रेख - स्त्री० दे० देख - भाल.

देग - पुं० దాక (పాత్ర).

देगचा - पुं० చిన్న దాక.

देगची - स्त्री० ఇంకా చిన్న దాక.

देना - स०क्रि० ఇచ్చుట; पुं०అప్పు.

देय - वि० ఇవ్వవలసిన; ఇవ్వదగిన.

देर ; देरी - स्त्री० సమయము; విలంబము; జాగు; ఆలస్యము.

देवर - पुं० భర్త తమ్ముడు; మరిది.

देवरा - पुं० చిన్నదేవుడు.

देवरानी - स्त्री० భర్త తమ్ముని భార్య; తోటి కోడలు.

देशज - वि० దేశీయము.

देशनिकला - पुं० దేశబహిష్కార శిక్ష.

देसी - वि० दे० देशी.

देह - स्त्री० శరీరము; దేహము ; గ్రామము.

देहकान -पुं० గ్రామీణుడు; పల్లెటూరివాడు.

देहांत - पुं० మృత్యువు; దేహాంతము.

देहात - पुं० గ్రామము; పల్లెటూరు.

देहाती - वि० గ్రామీణత; గ్రామమునకు సంబంధించిన.

दैनिकी - स्त्री० दे० दैनदिनी.

दैन्य - पुं० దీనత; దైన్యము.

दोगला - पुं० వర్ణసంకరుడు; జారజుడు.

दोजख - पुं० నరకము.

दोना - पुं० దొన్నె.

दोनों - वि० ఉభయులు; ఇద్దరూ; రెండూ.

दोफसली -वि० రెండు పంటలు గల; రెండు పంటలకు సంబంధించిన; రెండువైపుల పనికి వచ్చు; రెండువైపుల ఉపయోగుడు.

दोबारा - क्रि०वि० दुबारा ; రెండవ పర్యాయము.

दोमजिला - वि० दे० दोतल्ला.

दोशंबा - पुं० సోమవారము.

दोसाला-वि० రెండు సంవత్సరముల;రెండు సంవత్సరము వయస్సు గల.

दोसूती - स्त्री० दे० दूसूती.

दोस्त - पुं० స్నేహితుడు.

दोस्ताना - पुं० మైత్రి; స్నేహము; స్నేహ

పూరిత వ్యవహారము; స్నేహ పూరిత మైన.

दोस्ती - स्त्री० స్నేహము; మైత్రి.

दोहनी - स्त्री० పాలుపితుకు పాత్ర.

दोहराना - स०क्रि० दुहराना ; పునరుక్తి చేయుట; రెండు మడతలు వేయుట.

दौड - स्त्री० పరుగు.

दौडना - अ०क्रि० పరిగెత్తుట.

दौडान - स्त्री० ఆగకుండా శ్రమించుట; హడావిడి.

दौडान - स्त्री० పరుగు.

दौरा-पुं० భ్రమణము; తనిఖీకొరకు అధికారి యాత్రచేయుట; ఉద్యోగసంబంధమైన క్యాంపు.

दौलत - स्त्री० ధనము; సంపత్తి.

दौलतमंद-वि० సంపన్నుడు; ధనవంతుడు.

दौलतखाना - पुं० నివాసస్థానవము (ఆదరార్థము).

द्विजन्मा - वि० రెండు పర్యాయములు జన్మించిన; ద్విజుడు; బ్రాహ్మణుడు; పక్షి.

द्विजिह्व-वि० ఖలుడు; దుష్టుడు; ఇచ్చక ములాడువాడు; पुं० సర్పము.

द्विधा - क्रि०वि० రెండు విధములుగా.

द्वै - वि० రెండు; రెండూ.

ध

धंधा - पुं० వృత్తి; పనిపాటు.

धँसना-अ०क्रि० చొచ్చుట; కూరుకు పోవుట.

धँसान - स्त्री० दलदल ; ఊబి.

धँसाना - स०क्रि० చొప్పించుట; దిగ జార్చుట.

धकधखाना - अ०क्रि० భయమువలేక ఆవేశము వలన హృదయము దడదడ కొట్టుకొనుట.

धकधकी - स्त्री० హృదయము దడదడ లాడుట.

धकपकाना - अ०क्रि० గుండె అదురుట; భయపడుట.

धक्कमधक्का - पुं० తొక్కిసలాట.

धक्का - पुं० త్రోపుడుదెబ్బ; శోకాఘాతము.

धक्कामुक्की - पुं० కొట్లాట; గుద్దులాట.

धज - पुं० అలంకరణ.

धजा - स्त्री० ధ్వజము; జండా.

धज्जी - स्त्री० కత్తిరించిన కాగితపు లేకగుడ్డ పీలిక

धड - पुं० శిరస్సులేని శరీరపు మధ్య భాగము; చెట్టు మొదలు.

धडकन - स्त्री० గుండెదడ.

धडकना - अ०क्रि० గుండెకొట్టుకొనుట.

धडा - पुं० తూకము.

धड करना - मु० తక్కెడ దాళాను సరిచేయుట.

धत् - अव्य० చీత్కారము; చీదరించు శబ్దము.

धता - वि० తొలగిన; తొలగించిన; తొలగి ఉన్న.

धधक - स्त्री० అగ్నిజ్వాల.

धधकना - अ०क्रि० ప్రజ్వలించుట.

धनिया - पुं० కొత్తిమీర; ధనియాలు; स्त्री०యువతి.

धनी - वि० ధనవంతుడు; అధిపతి; భర్త; యౌవ్వనవతి.

धनु - पुं० दे० धनुस; ధనస్సు; విల్లు.

धन्नासेठ - पुं० గొప్పధనాఢ్యుడు.

धन्वा - पुं० ధనస్సు; ఎడారి.

धन्वी - वि० ధనుర్ధరుడు; బాణవిద్యలో ఆరితేరినవాడు.

धपना - अ०क्रि० పరిగెత్తుట; దుముకుట; కొట్టుట.

धप्पा - पुं० చెంపకాయ; చెంపదెబ్బ; నష్టము.

धब्बा - पुं० కళంకము; దోషము; మచ్చ.

धमकना - अ०क्रि० అకస్మాత్తుగా వచ్చి పడుట.

धमकी - स्त्री० బెదరింపు.

धम गजर - पुं० ఉపద్రవము; కల్లోలము.

धमनी - स्त्री० రక్తనాళము.

धमाका - पुं० दे० धमक.

धरकना - अ०क्रि० दे० धडकना.

धरता - पुं० ఋణగ్రస్తుడు.

धरोहर - स्त्री० थाती ; అడిగినపుడు ఇచ్చుటకు ఉంచుకున్న ఇతరుల వస్తువు లేక ధనము.

धसकना - अ०क्रि० కూరుకుపోవుట; దిగబడిపోవుట; ఈర్ష్యపడుట.

धसान - स्त्री० दे० धँसान.

धाँधली - स्त्री० స్వేచ్ఛాచరిత; ఇష్టారాజ్యము; యధేచ్ఛ; అల్లరివాడు; పోకిరివాడు.

धाक-स्त्री० ప్రతాపము; ప్రసిద్ధి; పలుకుబడి.

धागा - पुं० దారము; సూత్రము.

धान - पुं० ధాన్యములు; వడ్లు.

धाना - अ०क्रि० दौडना ; పరిగెత్తుట.

धानी-स्त्री० లేత ఆకుపచ్చరంగు; ధరించునది; చోటు.

धाय - स्त्री० దాది.

धारणा - स्त्री० బుద్ధి; గ్రహించుశక్తి; దృఢమైన అభిప్రాయము లేక నిశ్చయము.

धारना - स०क्रि० ధరించుట; అప్పుతీసుకొనుట.

धारीदार-वि० పొడుగైన గీతలు, పట్టీలు గల.

धावक - पुं० వార్తాహరుడు.

धिक - अव्य० తిరస్కార సూచకశబ్దము; చీదరింపు.

धिक्कार - स्त्री० తిరస్కారము; చీదరింపు; ధిక్కారము.

धीमा - वि० మందగమనముగల; మెల్లని.

धीर - वि० ధైర్యముగల; ఓర్పుగల; గంభీర మైన; ధైర్యము; ఓర్పు.

धीरज - पुं० दे० धैर्य.

धीरे - क्रि०वि० నెమ్మదిగా; మందగతితో; మెదలకుండా.

धुंधला -वि० అస్పష్టముగానున్న; మసగా నున్న.

धुआँ - पुं० ధూమము; పొగ.

धुआँयँध - वि० పొగచూరిన.

धुन - स्त्री० సంకల్పము; నిష్ఠ.

धुनकी - स्त्री० దూదేకువిల్లు.

धुनना - स०क्रि० దూది ఏకుట; చితక బాదుట; మాటిమాటికి చెబుతూ పోవుట; నిరంతరము ఏదో పనిచేస్తూ ఉండుట.

धुनियाँ - पुं० దూదేకువాడు.

धुनी - वि० పనిలో మనస్సును లగ్నము చేయు వాడు; स्त्री० నది.

धुरियाना - स०क्रि० దోషమును చాకచక్యముగా కప్పిపుచ్చుట.

धुरी - स्त्री० బండి ఇరుసు.

धुलना - अ०क्रि० ప్రక్షాళింపబడుట; కడగబడుట.

धुलाई - स्त्री० శుభ్రపరచుపని; ఉతుకుడు; ఉతుకుకూలి.

धुस्सा - पुं० ఉన్నికంబళి.

धूत - वि० ధూర్తుడు; దగాకోరు.

धूप - स्त्री० ఎండ; తాపము पुं० ధూపము; సుగంధ ద్రవ్యముల ధూపము.

धूप-छाँह - स्त्री० కలనేత చీరలేక వస్త్రము.

धूमधाम - स्त्री० గందరగోళము; ఆడం బరము; కల్లోలము.

धूमल; धूमला; धूमिल - वि० పొగ బారిన; అస్పష్టమైన.

धूर धानी - स्त्री० ధూళిరాశి.

धूर्त - वि० ధూర్తుడు; ఖలుడు.

धूवाँ - पुं० दे० धुआँ.

धोकड - वि० బలిష్ఠమైన.

धोका; धोखा - पुं० మోసము; దగా; వంచన.

धोखा खाना - मु० మోసపోవుట.

धोखा देना - मु० మోసగించుట.

धोखेबाज - वि० మోసగాడు; దగాకోరు; కుటిల.

धोखेबाजी - स्त्री० మోసము; కపటము.
धोती - स्त्री० ధోవతి.
धोना - स०क्रि० నీటితోకడిగి శుభ్రపరచుట; ఉతుకుట.
धोबिन - स्त्री० చాకలిది; చాకలివాడు.
धोवती - स्त्री० दे० धोती.
धौंकना - स०क्रि० నిప్పు ప్రజ్వలింప జేయుట; గొట్టముతో ఊదుటలేక బరువువేయుట; శిక్షవేయుట; తిత్తితో విసరుట.
धौंस - स्त्री० బెదరింపు; మందలింపు; అధికారము; మోసము.
धौंसना - स०क्रि० బెదరించుట; మందలించుట; అధికారము చలాయించుట; కొట్టుట.
धौला - वि० తెల్లని.
ध्यान - पुं० ధ్యానము.
ध्रुव - वि० ధ్రువమైన; స్థిరమైన; ధ్రువ నక్షత్రము.

न

नंगा - वि० నగ్నమైన; దిగంబరమైన.
नंगा-धडग - वि० नंगा ; పూర్తిగా దిసెమొలయిన; సిగ్గులేని.
नंद - पुं० పుత్రుడు; బాలుడు; హర్షము.
नंदिनी - स्त्री० ఆనందము కలుగజేయు కుమార్తె; కూతురు; ఆడపడచు లేక ఆడబిడ్డ
नंदोई - पुं० ఆడబిడ్డ భర్త.
नंबरी - वि० నంబరుగల; అపకీర్తి పొందిన.
न - अव्य० నిషేధవాచకశబ్దము; లేదు; కాదు.
नईम - स्त्री० స్వర్గము; అలభ్యవస్తువు.
नईम - स्त्री० కానుకగా ఇచ్చిన వస్తువు; మురిపము.
नकटा - वि० ముక్కు తెగినవాడు; అప్రతిష్ఠ పాలైనవాడు.
नकद - पुं० నగదు; సిద్ధముగానున్న; పనికి సిద్ధముగానున్న.
नकद-जान - स्त्री० ఆత్మ.
नकद-दम - क्रि०वि० ఒంటరిగా.
नकद-माल - पुं० శ్రేష్ఠమైన సరుకు.
नकदी - वि० సిద్ధముగానున్న; వెంటనే పనికి ఉపకరించు.
नकल - स्त्री० ప్రతిలిపి; నకలు.
नकीज - वि० పడగొట్టువాడు; स्त्री० అస్తిత్వ వినాశము; వైరము.
नक्का - पुं० సూదిబెజ్జము.
नक्काल - पुं० నకలు చేయువాడు; విదూషకుడు.
नक्कू - वि० పెద్దముక్కు గలవాడు; తన్ను తను మరచి గొప్పగా భావించేవేరుగా ప్రవర్తిం

చువాడు; పరిహాసము పాలు అగువాడు.

नक्शा - पुं० పటము; ప్రకృతి; ఆకారము; చట్టము.

नख - पुं० గోరు.

नखरा - पुं० ఒయ్యారము; చాంచల్యము; తుంటరి తనము; హావభావము.

नखरीला - वि० హావభావములు గల; ఒయ్యారపు నడత గల.

नखलिस्तान - पुं० ఎడారిలోని పచ్చని ప్రదేశము; జలాశయము; ఎడారిలోని ఖర్జూరవనము.

नखियाना - स०क्रि० గిల్లుట; గీరుట; రక్కుట.

नग-पुं० పర్వతము; వృక్షము; రత్నము; నగ.

नगपति - पुं० హిమాలయ పర్వతము; చంద్రుడు; శివుడు.

नगद - पुं० दे० नकद.

नगाडा ; नगरा - पुं० నగారా.

नजदीक - वि० సమీపమున; దగ్గరగ.

नजर - स्त्री० దృష్టి; చూపు; కటాక్షము; కానుక; లంచము ఇచ్చుట.

नजरबंद - पुं० పహరాలోనుండు; గారడీ; కనికట్టు.

नजराना - पुं० కానుక; ఉపహారము; దిష్టి తీయుట; బహూకరించుట.

नजाकत - स्त्री० సౌకుమార్యము; నాజూకు తనము.

नट - पुं० నటుడు.

नटखट - वि० కొంటె; పోకిరి; నేర్పరి.

नटना - स०क्रि० నటించుట; అభినయించుట; తిరస్కరించుట.

नतिनी - स्त्री० नातिन; దౌహిత్రి; కూతురు కూతురు; మనుమరాలు.

नतीजा - पुं० పరిణామము; పర్యవసానము.

नद - पुं० పెద్ద నది.

नदारद - वि० అదృశ్యమైన; మాయమైన.

नदी - स्त्री० నది; జీవనది.

ननद - स्त्री० భర్తసోదరి; ఆడబిడ్డ.

ननदोई - पुं० భర్తసోదరిభర్త; ఆడబిడ్డభర్త.

ननसार - स्त्री० తల్లితండ్రి ఇల్లు.

ननिहाल - पुं० दे० ननसार.

नन्हा - वि० बहुत छोटा ; చాల చిన్న.

नपाई - स्त्री० కొలత; కొలత కూలి.

नपुंसक - पुं० నపుంసకుడు; మగతనము లేనివాడు.

नब्ज - स्त्री० నాడి.

नमक - पुं० ఉప్పు; లవణము.

नमकसार - पुं० ఉప్పు కొఠారు.

नमकहराम - पुं० కృతఘ్నుడు.

नमकहलाल - पुं० కృతజ్ఞుడు.

नमकीन - वि० ఉప్పు కలిసిన; ఉప్పురుచిగల; అందమైన మనోహరమైన; ఉప్పు కలసిన పక్వాన్నము.

नमन - पुं० వంపు; నమస్కారము; ప్రణామము.

नमस्ते - पुं० మీకు నా నమస్కారము.

नमाज - पुं० మహమ్మదీయుల ప్రార్థన.

नमूना - पुं० बानगी; నమూన; మాదిరి.

नम्र - वि० विनीत ; వంగిన; వినయముగల.

नम्रता - स्त्री० వినయము; అణుకువ.

नया - वि० క్రొత్త; నూతనమగు.

नया-नबेला - वि० నవయువకుడు; నౌజవానుడు.

नर - पुं० మనిషి; పురుషుడు; విష్ణువు; శివుడు; అర్జునుడు.

नरम - वि० మెత్తని; కోమలమైన.

नरमी - स्त्री० మెత్తదనము; కోమలత.

नरसों - क्रि०वि० గడచిన నాల్గవరోజు; రాబోవు నాల్గవరోజు.

नर्तक - पुं० నర్తకుడు; నృత్యము చేయువాడు.

नर्तकी - स्त्री० నర్తకి; నృత్యము చేయునది.

नर्दन - पुं० భయరంకరమైన.

नल - पुं० కుళాయి; పంపుగొట్టము; మురికి కాలువ.

नलिनी - स्त्री० కమలము; తామర.

नव - वि० క్రొత్త; నూతనమగు.

नवना - अ०क्रि० వంగుట.

नवनीत - पुं० मक्खन; వెన్న.

नवल-पुं० క్రొత్త; నవీనమగు; యవ్వనములో నున్న.

नवला - स्त्री० యువతి.

नवाई - स्त्री० నమ్రత.

नवाजिश - स्त्री० దయ; అనుగ్రహము.

नवाब - पुं० మొగలు చక్రవర్తుల ద్వార నియోగింపబడిన ఒక ప్రాంతపు శాసకుడు.

नवाबजादा - पुं० నవాబుకొడుకు; విలాసవంతుడు.

नवीन - वि० తాజా; నవీనమగు; అపూర్వమైన; నవయువకుడు.

नवेला-वि० క్రొత్త; నవీనమగు; యువకుడు.

नवोढा - स्त्री० కొత్తగా పెళ్ళి అయిన స్త్రీ; నవయౌవ్వనవతి.

नशा - पुं० మత్తుపదార్థసేవనము వలన కలుగు మత్తు లేక మదము.

नशतर - पुं० ఆపరేషను చేయుటకు ఉపకరించు ఒక విధమగు కత్తి.

नश्वर - वि० నశించునట్టి.

नष्ट-भ्रष्ट - वि० పూర్తిగా భగ్నమైన; ధ్వంసమైన.

नसाना - अ०क्रि० నశించుట.

नसीब - पुं० అదృష్టము; ప్రారబ్దము.
नसीब होना - पुं० లభించుట; ప్రాప్తించుట.
नहर - स्त्री० కాలువ.
नहसुत - पुं० గోటిగీరు.
नहान - पुं० స్నానపర్మ; మైమ మొ.నవి అంతమైన దినము చేయు స్నానము.
नहाना - अ०क्रि० స్నానము చేయుట.
नहीं - अव्य० నిషేధము; సూచించు శబ్దము - లేదు; కాదు.
नहीं तो - पुं० లేనిచో; **नहीं सही** - पुं० అయినా పరవాలేదు; లేకపోతే లేకపోనీ.
ना - अव्य० నిషేధసూచక శబ్దము - లేదు, కాదు.
नाइन - स्त्री० మంగలి జాతి స్త్రీ.
नाई - वि० సదృశమైన; తుల్యమైన; సమాన స్థితి.
नाई - पुं० మంగలి; మంగలి మనిషి.
नाउम्मेद-वि० ఆశారహితముగు; హతాశుడు.
नाउम्मेदी - स्त्री० నిరాశ; హతాశ.
नाक - स्त्री० ముక్కు.
नाकाम; ना-कारा - वि० మనోరథము సద్దించని; నిరాశపడిన; పనికిమాలిన.
नाकामयाब - वि० ఫలించని; అసఫలమైన.
नाखुश - वि० అప్రసన్నమైన; కుపితమగు.
नाखुशी - स्त्री० అప్రసన్నత; కోపము.

नाग - पुं० సర్పము; పాము; ఏనుగు.
नागरमोथा - पुं० తుంగగడ్డి.
नागरी - स्त्री० నగరవాసిని; సభ్యతగల స్త్రీ.
नागवार - वि० అప్రియమైన; నచ్చని.
नागा - स्त्री० నాగాజాతి మనిషి; ఒక విధమగు దిగంబర సాధువు; అనుపస్థితి నాగా.
नाच - पुं० నృత్యము.
नाचघर; नाचमहल - पुं० నృత్యశాల.
नाज - पुं० अनाज; ధాన్యము.
नाजनी - स्त्री० సుందరి; అందకత్తె.
नाज-बालिश - पुं० మెత్తని బాలీసు.
नाजुक - वि० నాజూకు; కోమలమైన; సున్నితమైన.
नाटा - वि० పొట్టి; కురచ.
नाता - पुं० బంధుత్వము; సంబంధము.
नाती - पुं० మనుమడు.
नातेदार - वि० బంధు- బాంధవులు.
नादान - वि० తెలియని; అమాయకమైన; అబోధమైన.
नादानी - स्त्री० తెలివిలేమి; అజ్ఞానము.
नादार - वि० బొత్తిగాలేనివాడు; కడుపేద.
नादिम - वि० సిగ్గునొందిన.
नादिया - पुं० గంగిరెద్దు.
नाना - पुं० పుదీనా; మాతామహుడు; అనేకములగు.

नानी - स्त्री० అమ్మమ్మ.

नाप - स्त्री० కొలత.

नापना - स०क्रि० కొలచుట.

नापसंद - वि० నచ్చని; అప్రియమైన.

नाफा - पुं० కస్తూరి మృగపు నాభిలో ఉండు కస్తూరి తిత్తి.

नाबालिग - वि० యుక్తవయస్కుడు కాని.

नामंजूर - वि० అగ్రాహ్యమైన; స్వీకరింప బడని.

नाम - पुं० పేరు; నామము.

नामक -वि० नामवाला ; పేరు గల; అనెడు.

नामधाम - पुं० పేరు; ఊరు; అడ్రసు.

नाम-निशान - पुं० చిహ్నము; జాడ.

नामर्द - वि० నపుంసకుడు.

नामवर - वि० मशहूर ; ప్రసిద్ధిచెందిన.

नामा - पुं० పత్రము; ఉత్తరము.

नामांतर - पुं० పర్యాయము; ఒకే వ్యక్తి లేక వస్తువుకు మరొకపేరు.

नामलूम - वि० తెలియని; అజ్ఞాతమైన; అపరిచితముగు; అప్రసిద్ధముగు.

नामावली - स्त्री० నామావళి; పేర్లవరుస.

नामी - वि० నామధారి; ప్రఖ్యాతమైన.

नामुनासिब - वि० అనుచితమైన.

नामूसी - स्त्री० అప్రతిష్ఠ; అగౌరవము; అపకీర్తి; అవమానము.

नारंगी - स्त्री० నారింజకాయ.

नारा - पुं० లాగు; లంగా వాటిబొందు; నాడా; నినాదము.

नाराज - वि० కోపించిన; కుపితుడగు.

नाराजगी; नाराजी - स्त्री० కోపము.

नारियल - पुं० నారికేళము; కొబ్బరికాయ లేకచెట్టు.

नारी - स्त्री० మహిళ; స్త్రీ.

नाला - पुं० వాగు; కాలువ.

नालायक-वि० అయోగ్యమైన; అనుపయుక్త మైన.

नालायकी - स्त्री० అయోగ్యత.

नालिश - स्त्री० ఫిర్యాదు; రిపోర్టు.

नाली - स्त्री० చిన్నకాలువ లేక చిన్న నీటి బోది; నాళము (రక్త).

नाव - स्त्री० నావ; పడవ.

नावक - पुं० పడవనడుపువాడు; తేనె టీగ; కొండె; ఒక విధమగు చిన్నబాణము.

नावक्त - वि० అనుచితమైన సమయమున; వేళకాని వేళ; అదను కాని సమయమున.

नाश्ता - पुं० అల్పాహారము.

नास - स्त्री० నస్యము; ముక్కుపొడుము.

नासजा - वि० అనుచితమైన.

नासमझ - वि० బుద్ధిహీనుడగు; మూర్ఖుడు.

नासापुट - पुं० ముక్కుగోళము.

नासिका - स्त्री० दे० नासा.

नाहक - क्रि०वि० వృథాగా; నిరర్థకముగా.

निंदिया - स्त्री० నిద్ర.

निंद्य - वि० నిందింపబడదగిన; చెడ్డ.

नि:स्पृह - वि० ఇచ్ఛలేని; లోభము లేని.

निकट - वि० దగ్గరగల; సమీపమున.

निकटता - स्त्री० సామీప్యమున; సమీపత.

निकम्मा - वि० పనిలేని; పనికిమాలిన.

निकलना - अ०क्रि० లోపలనుంచి బయటకు వచ్చుట లేక వెళ్ళుట; ఉదయించుట.

निकालना - स०क्रि० బయటికితీయుట; లాగుట; వెడలగొట్టుట.

निकाह - पुं० మహమ్మదీయు మతాను సారము జరుగు వివాహము.

निकुंज - पुं० పొదరిల్లు; లతాగృహము.

निकेत; निकेतन - पुं० ఇల్లు; నివాస గృహము; స్థానము.

निखरना-अ०क्रि० పరిశుభ్రమగుట; రాటు తేలుట.

निखारना - स०क्रि० శుభ్రపరచుట; రాటు తేల్చుట; స్వచ్ఛపరచుట.

निखालिस - वि० విశుద్ధమైన; కల్తీలేని..

निखिल - वि० యావత్తు; సమస్తము.

निखोट - वि० దోషములేని; నిర్దోషమైన; నిస్సంకోచముగా; నిర్భయముగా.

निगरानी - स्त्री० అజమాయిషీ; పరిశీలన.

निगलना - स०क्रि० మింగుట; ఇతరుల సొమ్ము మింగుట లేక కాజేయుట.

निगहबानी - स्त्री० సంరక్షణ; కాపుదల.

निगाह - स्त्री० దృష్టి; చూపు; భద్రత; జాగ్రత్త.

निघंटु - पुं० నిఘంటువు; శబ్దకోశము.

निघरघट - वि० కొంపగోడులేని; సిగ్గులేని.

निघरा - वि० दे० निगोडा.

निचला - वि० క్రిందవైపు (భాగము).

निचाई - स्त्री० క్రిందిభాగము; నైచ్యము.

निचोड - पुं० పిండగా వచ్చిన సారము; సారాంశము.

निचोडना - स०क्रि० పిండుట; సారము తీయుట.

निछावर - स्त्री० సమర్పణ; దిగదుడుపు.

निज - वि० స్వకీయమగు; తన.

निजका - पुं० తన స్వంతమైన.

निजी - वि० వ్యక్తిగతమైన; స్వకీయమైన.

निठल्ला - वि० నిరుద్యోగి; పనిపాటులేని; ఖాళీగానున్న.

निठाला - पुं० పనిపాటులేని సమయము; రాబడి లేని సమయము.

निठुर-वि०నిష్ఠురమైన; జాలిలేని; దయలేని.

निडर - वि० భయములేని; జంకులేని.

निढाल - वि० అలిసి; బడలిన; అశక్తమైన.

निदरना - स०क्रि० కించపరచుట; అవమానించుట; తిరస్కరించుట.

निदाघ - पुं० వేసవి; ఎండ; ఉక్క.

निधडक - वि० నిస్సంకోచముగ; నిర్భయముగ; జంకులేని.

निधि - स्त्री० గుప్తసంపద; నిక్షేపము.

निन्यानवे - पुं० తొంబది తొమ్మిది - '99'.

निपुण - वि० ప్రావీణ్యముగల; కుశలమగు.

निपूत; निपूता - वि० పుత్రసంతానములేని.

निबन्ध - पुं० బంధనము; ప్రబంధము; వ్యాసము.

निबकौरी - स्त्री० వేపకాయ; వేపగింజ.

निबटना - अ०क्रि० నివృత్తించుట; అవకాశము లభించుట; నిర్ణయమగుట; పూర్తిఅగుట.

निबल - वि० బలహీనుడైన; దుర్బలమైన.

निबाहना-स०क्रि० నిర్వహించుట; నిరంతరముగా పాటించుట.

निबिड - वि० దట్టమైన; కఠినమైన.

निभाना - अ०क्रि० నిభాయింపబడుట; పూర్తియగుట; అనుభవించుట.

निमंत्रण - पुं० పిలుపు; ఆహ్వానము; విందు భోజనమునకు పిలుపు.

निमंत्रित - पुं० ఆహ్వానింపబడిన.

निमि-पुं० నిమిషము; రెప్పపాటు; ఒకఋషి.

निमित्त - पुं० హేతువు; నిమిత్తము.

निमेष - पुं० **निमिष**; రెప్పపాటు; రెప్పపాటు సమయము.

नियंत्रण - पुं० నియంత్రణము; అంకుశ; నియమానుసారము; శాసించుట.

नियंत्रित - वि० నియమమునకు కట్టుబడి; ప్రతిబద్ధమగు.

नियत - वि० నియమబద్ధమైన; నియమానుసారము స్థిరపడిన; నిశ్చితమైన.

नियोजक - पुं० నియోగించువాడు.

नियोजन - पुं० నియామకము; నియోజనము.

निरखना - स०क्रि० చూచుట; వీక్షించుట; పరికించుట.

निरचू - वि० తీరిక లభించిన; ఖాళీగానున్న.

निरभ्र - वि० మబ్బులేని.

निरवध; निरवधि - वि० వ్యవధిలేని.

निरवलंब-वि० ఆధారములేని; ఆశ్రయములేని.

निरसन - पुं० నిరసనము; పరిహారము; రద్దు.

निरसना - स०क्रि० నిరసించుట; పరిహరించుట; రద్దుపరచుట.

निराई - स्त्री० కలుపుతీత; కలుపుతీతకూలి.

निराना - स०क्रि० కలుపుతీయుట.

निराला - पुं० నిర్జన ప్రదేశము; ఏకాంత స్థాభము; విలక్షణమైన; పూర్తిగా భిన్న మైన; అద్భుతమైన.

निरीक्षक - पुं० పరిశీలించువాడు; తనిఖీ చేయువాడు.

निरुपम - वि० నిరుపమమైన; సాటిలేని.

निरोध - पुं० నిగ్రహము; అడ్డు; అవరోధము.

निर्जर - पुं० ముసలితనము లేని ప్రాణి; దేవత.

निर्झर - पुं० జలస్రోతము; సెలయేరు.

निर्झरिणी - पुं० నది.

निर्दिष्ट - वि० నిర్దేశింపబడిన; సూచించ బడిన; నిశ్చయింపబడిన.

निर्बंध - पुं० అడ్డంకు; అడ్డు; హఠము.

निर्यात - पुं० ఎగుమతి.

निर्वाह - पुं० నిర్వహణ; జీవన నిర్వాకము.

निवार - पुं० నవ్వారు; ఒక విధమగు ధాన్యము; నీవారము.

निवारण - पुं० నివారణము; తొలగించు పని; నివృత్తి.

निवृत्त - वि० నివృత్తమైన; విరమించుకొన్న.

निवृत्ति - स्त्री० ముక్తి; విడుదల; మోక్షము.

निवेदक - पुं० నివేదించువాడు; ప్రార్థించు వాడు.

निवेदन - पुं० ప్రార్థన; వినతి. నైవేద్యము.

निशा - स्त्री० రాత్రి; రజని; పసుపు.

निशात-स्त्री० ఆనందము; సుఖము; ఆమోద ప్రమోదము.

निशान - पुं० గురుతు; గుర్తు పట్టు చిహ్నము; మచ్చ.

निशाना - पुं० లక్ష్యము; గురి.

निश्चल - वि० అచంచలమైన.

निषादी - पुं० మావటివాడు.

निषिद्ध-वि० నిషేధింపబడిన; దూషితమైన.

निष्ठा - स्त्री० పూజ్యభావము; శ్రద్ధ, విశ్వాసము.

निष्ठुर - वि० దయులేని; కఠోరమైన; క్రూరమైన.

निस्संग - वि० ఏ తోడులేని.

निहारना - स०क्रि० ధ్యాసపెట్టుచూచుట; పరికించుట; చూచుట.

नीद - स्त्री० నిద్ర.

नीव - स्त्री० పునాది.

नीका-वि० మంచి; అందమైన; మంచితనము శ్రేష్ఠత.

नीके - क्रि०वि० బాగుగా.

नीचा - वि० పల్లపు.

नीचे - क्रि०वि० క్రిందివైపునకు.

नीति - स्त्री० నీతి; మంచి ఆచారపద్ధతి; సదాచారము.

नींबू - पुं० వేపచెట్టు; నగము.
नीम-हकीम - पुं० తెలిసీ తెలియని వైద్యుడు.
नीयत - स्त्री० నడత; వాలకము; ఆంతరిక భావము లేక లక్ష్యము.
नीर - पुं० జలము; నీరు.
नीरज - पुं० కమలము.
नीरोग - वि० రోగము లేని స్వస్థత గల.
नील - वि० నీలపు వన్నెగల; पुं० నీలిమందు; నీలిమందు మొక్క; ముదురు నీలి మందు.
नील की सलाई फिरवा देना - मु० కళ్ళు పొడిచి గుడ్డివానిగా చేయుట.
नीलाम - पुं० వేలము.
नुकता - पुं० బిందువు; హాస్యోక్తి.
नुकसान - पुं० నష్టము; లోటు; దోషము.
नुकीला - वि० మొనతేరిన; మొనగల.
नुक्कड - पुं० వీధికొనమూల; కోన; మొన.
नुमा - वि० కనిపించునది.
नूपुर - पुं० గజ్జలు; స్త్రీలు ధరించు కాలి పట్టాలు.
नूर - पुं० జ్యోతి; ప్రకాశము.
नेक - वि० भला; మంచి; సజ్జనత్వముగల; కొద్ది; కొంచెము.
नेकचलन - वि० మంచినడవడి గల; సదాచారి.
नेकनाम - वि० మంచి పేరు గల; కీర్తి గల.
नेकनीयत - वि० శుభప్రదమైన భావములు గల; మంచి ఆలోచనలు గల.
नेकी - स्त्री० भलाई ; సజ్జనత; సత్ప్రవర్తన.
नेकी-बदी - स्त्री० మంచి-చెడులు; పాప-పుణ్యములు.
नेता - पुं० నాయకుడు.
नेतागिरी - स्त्री० నాయకత్వము.
नेती; नेत्री - स्त्री० నాయకురాలు.
नेती - स्त्री० కవ్వపుత్రాడు.
नेवता - पुं० दे० न्योता.
नेवला - पुं० ముంగిస.
नैतिक - वि० నీతి సంబంధమైన.
नैया - स्त्री० నావ; పడవ.
नैहर - पुं० పుట్టిల్లు (స్త్రీకి సంబంధించిన).
नोइनी; नोई - स्त्री० పాలు పితుకునపుడు ఆవు వెనక కాళ్ళతో వేయు బంధపు త్రాడు.
नोक - स्त्री० మొన; కొన.
नोकदार - वि० మొనగలిగిన; గుచ్చుకొను; మనస్సుకు నాటుకొను.
नोचना - स०क्रि० పెకలించుట; గోళ్ళతో రక్కుట; వేధించి వేధించి పుచ్చుకొనుట; గిచ్చుట.

पखवाडा; पखवारा - पुं० మాసములోని పక్షము.

पगडडी - स्त्री० కాలిదారి.

पगडी - स्त्री० తలపాగ.

पगला - वि० दे० पागल.

पगहा - पुं० పశువులను కట్టు పగ్గము; పలుపు.

पगुराना - स०क्रि० पागुर करना; నెమరు వేయుట; జీర్ణించుకొనుట.

पचना - अ०क्रि० జీర్ణమగుట; నశించుట; పరాయి సొత్తు స్వంతమగుట.

पचासा-पुं० ఏబది వస్తువుల సమూహము; ఏబది సం.ముల వయసు.

पच्चीकारी - स्त्री० నగిషీపని; తాపటము.

पच्छी - पुं० పక్షి.

पछताना-अ०क्रि०పశ్చాత్తాపము నొందుట.

पछतावा - पुं० పశ్చాత్తాపము.

पछाडना - स०क्रि० కుస్తీలో ప్రత్యర్థిని ఎత్తి నేలకేసి కొట్టుట; ఓడించుట.

पछावरि - स्त्री० మజ్జిగతో తయారైన ఒక పానీయము.

पछाही - वि० పడమరకు సంబంధించిన.

पछोडना - स०क्रि० చేటతో చెరిగి శుభ్ర పరచుట.

पट - पुं० వస్త్రము; తెర; దర్వాజ; తలుపు.

पटका - पुं० పట్కా; నడుము కట్టు.

पटरी - स्त्री० కొయ్యపలక; రైలు పట్టా.

पटल - पुं० ఆవరణము; కప్పు.

पटवारगिरी-स्त्री० పట్వారీపని; కరణీకము.

पटवारी - पुं० लेखपाल; కరణము.

पटसन - पुं० గోగులేక జనపనార.

पटाना - स०क्रि० సమతలము చేయించుట; కల్లంమర్దించి సరి చేయించుట; అప్పు తీర్చుట; ఒప్పించుట.

पटिया - स्त्री० రాతి పలక.

पटु - वि० ప్రావీణ్యము గల; నైపుణ్యము గల.

पटुआ - पुं० दे० पटुवा.

पटेल - पुं० గ్రామపెద్ద; ఊరి పెద్దకాపు.

पट्टन - पुं० शहर; పట్టణము.

पट्टी - स्त्री० కొయ్యపలక; బల్ల; ఉపదేశము; తప్పుడు ఉపదేశము; పట్టి.

पट्टीदार - पुं० हिस्सेदार ; భాగస్థుడు.

पट्ठा - पुं० యువకుడు; కుస్తీవస్తాదు.

पठित - वि० చదివిన; చదువవలసిన; భాష భావము రెండూ పరిశీలించి చదువదగిన.

पडताल - स्त्री० సోదా; తనిఖీ; భూకొలత.

पडपोता - पुं० ప్రపౌత్రుడు; పుత్రుని మనుమడు; మునిమనుమడు.

पडिया - स्त्री० పడ్డ; గేదెదూడ.

पडोस - पुं० ఇరుగు-పొరుగు.

पडोसी - पुं० ఇరుగుపొరుగువాడు.

पढना - स०क्रि० చదువుట.

पढना-लिखना - यौ० విద్యాభ్యాసము.

पढा-लिखा - यौ० చదువుకున్న; విద్యగల.

पढाई - स्त्री० చదువు; అధ్యాపనము.

पढाना - स०क्रि० చదువుచెప్పుట; చదివించుట.

पण्यवीथी - स्त्री० క్రయ-విక్రయములు జరుగువీధి.

पत - पुं० పతి; భర్త; యజమాని; स्त्री० ప్రతిష్ఠ; లజ్జ.

पतझड; पतझर; पतझार - स्त्री० శిశిర ఋతువు; ఆకురాలు కాలము.

पतन - पुं० పతనము; అవనతి; నాశము; మృత్యువు.

पतला - वि० సన్నని; పల్చని.

पतवार; पतवारी - स्त्री० పడవచుక్కాని.

पता - पुं० జాడ; విలాసము.

पताका - स्त्री० జండా; పతాకము.

पति - पुं० భర్త; ప్రభువు; ప్రతిష్ఠ.

पतिआना - स०क्रि० విశ్వసించుట; నమ్ముట.

पतित - वि० పతితమైన.

पतिया - स्त्री० ఉత్తరము; జాబు.

पतिव्रता - स्त्री० భర్తయెడల అనన్యమైన అనురాగముగల భార్య; సాధ్వీమణి.

पतीली; पतुकी-स्त्री० ఒకవిధమగు రాగిలేక ఇత్తడిపాత్ర; తప్పేల.

पतुरिया - स्त्री० వేశ్య; నర్తకి.

पतोखी - स्त्री० చిన్న ఆకుదొన్నె.

पतोह; पतोहू - स्त्री० పుత్రవధువు; కోడలు.

पत्तन - पुं० दे० पट्टण.

पत्तर - पुं० రాగి; ఇత్తడిమొ. వాని రేకు.

पत्ता - पुं० పర్ణము; ఆకు.

पत्ती - स्त्री० చిన్నాకు; వాటాభాగము; భంగు.

पत्तीदार - पुं० భాగస్థుడు; వాటాదారుడు.

पत्थर - पुं० రాయి.

पत्र - पुं० పత్రము; ఆకు; ఉత్తరము; పత్రిక.

पत्राचार - पुं० పత్రవ్యవహారము.

पत्रिका - स्त्री० వార్తాపత్రిక; జాబు.

पत्री - स्त्री० ఉత్తరము; జాబు.

पथ - पुं० మార్గము; పథము; రీతి.

पथराना - अ०क्रि० ఎండి మొద్దువారుట; స్తంభించుట; జడతుల్యమగుట.

पथरीला-वि०రాతివంటి; రాళ్ళతోకూడిన.

पद - पुं० కాలు; పాదము; పదవి; పద్యపు చరణము.

पदाधिकारी-पुं०పదవిలో నియమింపబడిన వాడు; హోదాదారుడు; ఆఫీసరు.

पदी - पुं० दे० पदचारी.

पन - पुं० ప్రతిజ్ఞ; సంకల్పము; శపథము; జీవితావస్థలలో ఒకటి.
पनडुब्बी - स्त्री० జలాంతర్గామి.
पनपना - अ०क्रि० చిగుర్చుట; మరల స్వస్థత కలుగుట.
पनसेरी - स्त्री० दे० पसेरी.
पनारि - स्त्री० **पनाला** - पुं० दे० परनाला.
पनाह - स्त्री० శరణు; ఆశ్రయము; రక్షణ.
पानाह माँगना - मु० శరణుకోరుట; రక్షణ కోరుట.
पनीर - पुं० జున్ను; పాలవిరుగుపాలు విరిచి తీసిన ఖోవా.
पपीता - पुं० బొప్పాయి ఫలము లేక చెట్టు.
पपोटा - पुं० కనురెప్ప.
पय - पुं० పాలు; నీరు.
परंतु - अव्य० किन्तु ; కాని.
परंपरा -स्त्री० అనుక్రమము; సంతతి; వరుస.
पर - वि० ఇతరుడు; అన్యమైన; భిన్నమైన; తరువాతి; దూరముగు రెక్క.
परदा - पुं० తెర.
परख - स्त्री० పరీక్ష; పరిశీలన.
परखना-स०क्रि० పరిశీలించి పరీక్షించుట.
परचा - पुं० ప్రశ్నపత్రము; చీటీ; కాగితపు ముక్క.
परछाई - पुं० ప్రతిబింబము; నీడ.
परतंत्र - वि० పరవశము; పరాధీనమైన.
परत - स्त्री० మడత; ముడత.
परदा - पुं० తెర.
परदादा - पुं० ముత్తాత.
परनाला - पुं० మురికికాలువ.
परपोता - पुं० మునిమనుమడు.
परवल - पुं० దొండకాయ వంటి పండు; ఒకపద్యపు కూరగాయ.
परवा - स्त्री० परवाह ; చింత; పాడ్యమి; లక్ష్యము; భయము; ధ్యాస; ఆధారము.
परवाह - स्त्री० दे० परवा.
परशुह - पुं० గండ్రగొడ్డలి; फरसा.
परसना - स०क्रि० తాకుట; వడ్డించుట.
परसाल - अव्य० క్రిత సంవత్సరము; గడచిన సంవత్సరము; రాబోవు సంవత్సరము.
परसों - अव्य० మొన్న; ఎల్లుండి.
परहेज - पुं० దోషములకు దూరముగా నుండుట; భోజన సందర్భములో సంయమము పాటించుట.
परा - स्त्री० బ్రహ్మవిద్య; పంక్తి.
परान - पुं० ప్రాణము.
पराया - वि० అన్యుడు; పరాయియగు.
परिक्रमण - पुं० పచారు; పచారు చేయుట; ప్రదక్షిణము.

परिचर - पुं० పరిచారకుడు; పరిచర్య చేయు సేవకుడు.

परिचारना - स०क्रि० సేవించుట.

परिचारिका - स्त्री० దాసి.

परिच्छद-पुं० ఆచ్ఛాదనము; కప్పువస్త్రము; రాజుగారి అనుచరుడు.

परिच्छेद - पुं० ఖండము; అధ్యాయము; ప్రకరణము.

परिजन-पुं० కుటుంబసేవకుడు; కుటుంబ సభ్యుడు.

परितुष्ट; परितृप्त - वि० సంతృప్తిజెందిన.

परिपत्र - पुं० విషయ సంబంధమైన సూచనా పత్రము.

परिपाटी - स्त्री० ప్రథ; పద్ధతి; రీతి.

परिभाषा - स्त्री० నిర్వచనము; స్పష్టమైన వ్యాఖ్యానము.

परिभाषित - वि० నిర్వచింపబడిన; స్పష్ట ముగా చెప్పబడిన.

परिमेय - वि० మితమైన; సంకుచితమైన; కొలచవలసినది లేక తూచవలసినది.

परिवृत - वि० ఆవృతమైన; కప్పబడిన.

परिशिष्ट - वि० మిగిలియున్న; పుస్తకము చివరిలో మిగిలిన విషయమును అను క్రమముగా అచ్చువేయుట.

परिषत; परिषद - स्त्री० సభ.

परी - स्त्री० అప్సరస; చాల అందమైన యువతి; స్త్రీ.

परेशान - वि० వ్యాకులత గల.

परोसना - स०क्रि० परसना; వడ్డించుట.

पर्दा - पुं० दे० परदा.

पर्याप्त - वि० काफी ; చాలినంత; సరిపడు.

पर्याय - पुं० సమాన అర్థము నిచ్చు మరి యొక శబ్దము; పర్యాయ పదము క్రమము.

पर्व-पुं० పుణ్యకార్యము; ఉత్సవము; పండుగ

पर्हेज - पुं० दे० परहेज.

पलंग - पुं० चारपाई ; పట్టెమంచము.

पलक - स्त्री० కనురెప్ప; రెప్పపాటు సమయము; క్షణము.

पलक से पलक न लगना - मु० నిద్రపట్టక పోవుట; రెప్పవాల్చకుండ చూచుట.

पलटन - स्त्री० సైన్య సమూహము; సముదాయము; గుంపు.

पलटना - अ०क्रि० మీరుట; తలక్రిందు లగుట; స్థితి మారుట.

पलटा - पुं० పూర్తిమార్పు; పరివర్తన.

पलटे-क्रि०वि० బదులుగా; ప్రతిఫలముగా.

पलडा - पुं० త్రాసులేక తక్కెడ పళ్ళెము.

पलना - अ०क्रि० పాలింపబడుట; పోషింప బడుట; తినిబాగుగా బలియుట.

पलायन - पुं० పలాయనము; పారిపోవుట.

पलायमान - वि० పారిపోవుచున్న.
पलित - वि० తెల్లవెంట్రుకలు గల; ముసలి.
पल्लवित - वि० చిగిర్చిన.
पल्ली - स्त्री० చిన్న ఊరు; పల్లె.
पशम - पुं० శ్రేష్ఠమైన ఉన్ని; శష్పము.
पशमीना - पुं० శ్రేష్ఠమైన ఉన్నితో తయారైన వస్త్రము.
पश्मी - वि० పశ్చిమానికి సంబంధించిన; పడమటివైపు.
पसंद - वि० రుచికి అనుకూలమైన; నచ్చిన; అభిరుచి.
पसारना-स०क्रि० ముందుకు సాగదీయుట; వ్యాపింపజేయుట.
पसीज़ना - अ०क्रि० కరుగుట; దయార్ద్ర మగుట; జాలిపడుట.
पसीना - पुं० చెమట.
पसेरी - स्त्री० ఐదుసేర్ల తూకపురాయి.
पहचान - स्त्री० గుర్తు; పరిచయము.
पहचानना - स०क्रि० గుర్తుపట్టుట; జ్ఞప్తి తెచ్చుకొనుట.
पहनावा - पुं० ధరించుట; (వస్త్రము; దుస్తులు).
पहनाना - स०क्रि० ధరింపజేయుట. (వస్త్రము, నగలు మొ.నవి).
पहर - पुं० మూడుగంటల సమయము.
पहरा - पुं० కాపలా; కావలి.
पहरा देना - पुं० కాపలాకాయుట.
पहलवान - पुं० వస్తాదు; మల్లుడు.
पहला - वि० ముందటి.
पहलू - पुं० పార్శ్వము; దిశ; వైపు; ప్రక్క.
पहले-अव्य० మొట్టమొదటి; ఆరంభమున గడచిన కాలమున; పూర్వకాలమున.
पहले पहल - अव्य० మొట్టమొదటిసారి; అందరికంటె లేక అన్నిటికంటె ముందు.
पहाड - पुं० పర్వతము; కొండ.
पहाडा - पुं० ఎక్కము(లు).
पहाडी - वि० కొండమీద నివసించు; చిన్నకొండ.
पहिचान - स्त्री० दे० पहचान.
पहिया-पुं० బండిచక్రము; యంత్రములోని చక్రము.
पहुँचना - अ०क्रि० చేరుట.
पहेली - स्त्री० ప్రహేళిక; చిక్కు సమస్య.
पाँच - वि० ఐదు '5'.
पाँजर - पुं० పార్శ్వభాగము; ప్రక్క ఎముకలు ఉండు ప్రదేశము.
पांडुलिपि-स्त्री० గ్రంథపు హస్తలిఖిత ప్రతి.
पाँव - पुं० పాదము; కాలు.
पाइमाल - वि० दे० पामाल.
पाक - पुं० వండిన పదార్థము; వంటకము;

పవిత్రమైన.

पाकट - स्त्री० జేబు.

पाकटमार - पुं० జేబుదొంగ.

पाखंड - पुं० బూటకము.

पाखंडी - पुं० కపటి; బూటకపు.

पाखाना - पुं० మరుగుదొడ్డి.

पाग - पुं० पगडी ; తలపాగ.

पागल - वि० పిచ్చివాడు; మతిభ్రష్టుడు.

पागलखाना - पुं० పిచ్చివాళ్ళని ఉంచి చికిత్స చేయు ఆసుపత్రి.

पागलपन - पुं० పిచ్చి.

पागुर - पुं० जुगाली; నెమరు.

पाजामा - पुं० ఒక విధమగు ఇజారా; లాగు.

पाजी - वि० నీచుడు; దుష్టుడు; దుండగుడు; పదాతి సైనికుడు; కాపలా మనిషి.

पाजीपन - पुं० నైచ్యము; దౌష్ట్యము.

पाटव - पुं० పటుత్వము; దారుఢ్యము; ఆరోగ్యము.

पाटा - पुं० కోళ్ళు లేని బల్ల; పీట.

पाटी - स्त्री० పలక; పాఠము.

पाठ - पुं० सबक; పాఠము.

पाठक - पुं० చదువువాడు; ఉపాధ్యాయుడు.

पाठ्य - वि० చదవదగిన; చదివించబడు.

पाणि - पुं० చెయ్యి; కరము.

पातक - पुं० పాతకము; పాపము.

पातकी - वि० పాపి; పాపముచేసినవాడు లేక చేయువాడు.

पातर - स्त्री० విస్తరి; వేశ్య; రంకులాడి; वि० దుర్బలమైన; అప్రతిష్ఠమైన.

पातुर - स्त्री० వేశ్య.

पाथ - पुं० జలము; మార్గము.

पाथोज - पुं० కమలము.

पाथोद - पुं० మేఘము.

पाद - पुं० చరణము; కాలు; నాల్గవవంతు; చెట్టు మొదలు.

पादत्राण - पुं० పాదరక్షలు.

पादुका - स्त्री० పాంకోడు; పాదుక.

पाना - स०क्रि० పొందుట; భుజించుట; తెలిసికొనుట; చేరుట.

पानागार - पुं० తాగుడు కొంపలేక ప్రదేశము.

पानिप - पुं० ద్యుతి; కాంతి; తళుకు.

पानी - पुं० నీరు; ఉదకము; కాంతి; ప్రతిష్ఠ.

पानीदार - वि० ప్రతిష్ఠగల; తేజస్సుగల; అభిమానముగల; సాహసముగల.

पापड - पुं० అప్పడము.

पामाल - वि० వినష్టమైన; ధ్వంసమైన; కాలరాచబడిన.

पार - पुं० అద్దరి; అవతలిగట్టు.

पार करना - मु० దాటుట.

पारखी - पुं० నాణ్యత తెలిసినవాడు; పరీ

క్షించువాడు.

पारद - पुं० पारा ; పాదరసము.

पारदर्शक - वि० ఇటునుంచి అటు; అటు నుంచి ఇటు శుభ్రముగా కనిపించజేయు; పాదర్శకము.

पार्थक्य - पुं० వేరు; భేదము; తేడా.

पाल - पुं० తెరచాప; గుడారము.

पालक - पुं० పాలకూర; పాలించు లేక పోషించువాడు.

पालतू - वि० पालू ; పెంపుడు.

पालन - पुं० పాలన; పోషణ.

पालना - स०क्रि० పాలించుట; పోషించుట; ఊయల.

पाला - पुं० మంచు; హిమము; చెలి; ధాన్యపు బుట్ట; अ०क्रि० అత్యధికముగా మంచు పడుట వలన పైరు నాశమగుట.

पाव - पुं० నాల్గవవంతు; పావు; 1/4.

पावक - पुं० आग; అగ్ని; నిప్పు.

पावदान - पुं० కాళ్ళుంచుపీట; కాలిపీట.

पावना - स०क्रि० పొందుట; భుజించుట; తెలిసికొనుట.

पावस - स्त्री० వర్షాకాలము; వర్షఋతువు.

पास - पुं० సామీప్యము; సమీపత; దగ్గర; వైపు.

पासा - पुं० పాచిక; అదృష్టము అనుకూలించుట.

पाहुना - पुं० అతిథి; అభ్యాగతుడు.

पाहनी - स्त्री० అతిథిని; అభ్యాగతురాలు.

पिंडरी; पिंडली - स्त्री० కాలిపిక్క.

पिअराई - स्त्री० पीलापन ; పసుపుపచ్చదనము.

पिअरी - स्त्री० వధూవరులు పెళ్ళిలో ధరించు మధుపర్కములు.

पिघलना - अ०क्रि० ద్రవీభూతమగుట; కరుగుట; కనికరించుట.

पिचकना - अ०क्रि० సొట్టపడుట; వాపు అణగుట.

पिछलगा; पिछलग्गू - पुं० వెంటవెంట నడుచువాడు, ఉండువాడు; అనుగమించువాడు; నౌకరు.

पिछला - वि० వెనుకటి; వెనుకవైపు; తరువాతి; గడచిన.

पिटना - अ०क्रि० కొట్టబడుట; దిగగొట్టబడుట; దిమ్మెస.

पिटाई - स्त्री० కొట్టుడు; కొట్టుడు కూలి.

पिटारा - पुं० వెదురుబుట్ట లేక గంప.

पिट्टू - पुं० దెబ్బలు తినువాడు.

पिट्टू - पुं० అనుసరించువాడు; వెంటనుండి సమర్థించువాడు; ఆటలోని ఉజ్జీ.

पितराई - स्त्री० చిలుము; ఇత్తడిపాత్రలో

వండిన పులుపు పదార్థపు చిలుము.

पितिया - स्त्री० తండ్రి సోదరుడు.

पितिया ससुर - पुं० चचिया ससुर ; భర్త పినతండ్రి; భార్య పినతండ్రి.

पियासा - वि० दे० प्यासा.

पियूख - पुं० दे० पीयूष.

पिरोना - स०क्रि० దారమెక్కించిన సూదితో పూసలు, పువ్వులు గ్రుచ్చుట.

पिल्ला - पुं० కుక్కపిల్ల.

पिस्तौल - स्त्री० तमंचा; పిస్తోలు.

पीछा - पुं० పృష్ఠభాగము; వీపు.

पीछे - अव्य० వెనకవైపు; వీపువైపు.

पीटना - स०क्रि० కొట్టుట; దెబ్బకొట్టుట.

पीठ पीछे - मु० పరోక్షమున.

पीठा - पुं० ఒక విధమగు రుచికరమైన పక్వాన్నము.

पीठिका - स्त्री० భూమిక; పీఠిక; చిన్నపీట; ఆసనము.

पीडा - स्त्री० శారీరిక లేక మానసికమైన కష్టము; వేదన; బాధ.

पीढा - पुं० ఎక్కువ ఎత్తులేని ఎత్తుపీట.

पीढी - स्त्री० తరము; వంశపరంపర; చిన్న ఎత్తుపీట.

पीत - वि० పసుపు పచ్చని; పసుపు వన్నెగల; తాగిన; పసుపు వన్నెరంగు.

पीना - स०क्रि० త్రాగుట.

पीप - स्त्री० पीब; చీము; రసి.

पीलपाँव - पुं० బోదకాలు; ఏనుగుకాలు వలె లావు బారుట.

पीला - वि० పసుపు పచ్చని; పాలిపోయిన; నిస్తేజమైన; రోగ కారణముగా శరీరములో తగిన రక్తము లేక పాలిపోవుట; భయముతో ముఖము తెల్లబోవుట.

पीलिया - पुं० పచ్చకామెర్లవ్యాధి; పాండు రోగము.

पीसना - स०क्रि० రుద్దుట; మర్దించుట; పిండిచేయుట; తొక్కివేయుట.

पुंगीफल - पुं० सुपारी; పోకచెక్క.

पुकार - स्त्री० కేక; మొర.

पुकारना - स०क्रि० కేకవేయుట; కేకవేసి పిలుచుట.

पुच्छलतारा - पुं० धूमकेतु; తోకచుక్క.

पुजना - अ०क्रि० పూజింపబడుట; ఆరాదింపబడుట.

पुजाना - स०क्रि० పూజచేయించుకొనుట; కానుకలు, ధనము మొ. సంగ్రహించుకొనుట.

पुट्ठा - पुं० పిరుదులపైనుండు గట్టి మాంస భాగము; చట్ట.

पुडिया - स्त्री० पोटली; పొట్లము.

पुतली फिर जाना - मु० మృత్యు సమయమునగుడ్లు నిలువుబారుట.

पुताई - स्त्री० అలుకు (పేడమొ.వానితో) లేపనము; పూత.

पुत्तलिका - स्त्री० पुतली; ఆటబొమ్మ; విగ్రహము.

पुत्रवती - स्त्री० పుత్రసంతానము గల స్త్రీ.

पुत्रवधू - स्त्री० పుత్రుని భార్య; కోడలు.

पुन: - अव्य० మరల; పునః.

पुन - पु० दे० पुण्य.

पुनरुक्ति - स्त्री० చెప్పినదే మరల చెప్పుట; పునరుక్తి.

पुनीत - वि० పవిత్రమైన.

पुरखा - पुं० పూర్వీకుడు; పూర్వపురుషుడు; తాత; ముత్తాత ఇత్యాదులు.

पुरबिया - वि० తూర్పుకు సంబంధించిన.

पुरवा - पुं० చిన్న ఊరు; పల్లె; మట్టి పిడత.

पुरवाई ; पुरवैया - स्त्री० తూర్పుదిశనుంచి వచ్చుగాలి; పైరుగాలి.

पुरश्चरण - पुं० అనుష్ఠానము.

पुरस्कार - पुं० ఆదరము; పారితోషికము; కానుక.

पुरस्कृत - वि० కానుక లభించిన; బహుమానము పొందిన.

पुरा - अव्य० పూర్వకాలమున; పూర్వపు ప్రాచీనపు గ్రామము; జనపదము.

पुराना - वि० పురాతనపు; పాతకాలపు.

पुल - पुं० వంతెన.

पुलक - पुं० రోమాంచము.

पुलकित - वि० పులకితమగు; దగ్గదమైన; రోమాంచితమైన.

पुलपुल ; पुलपुला - वि० బోలు-బోలు గల.

पुलपुलाना - स०क्रि० చప్పరించుట; మెత్తని వస్తువును నొక్కుట.

पुलिंदा - पुं० చిన్నబండిలు లేక మూట.

पुश्त - स्त्री० వీపు; తరము.

पुश्त दर पुश्त - यौ० వంశపరంపర; ఎన్నో తరముల వరకు.

पुश्तैनी-वि०తరతరాలనుంచి ఆనవాయితీగా వచ్చుచున్న.

पुष्कर - पुं० జలాశయము; కమలము.

पुष्कल - वि० పరిపూర్ణముగ; ప్రచురముగ; నిండియున్న.

पूँजी - स्त्री० పెట్టుబడి; పెట్టుబడి సంపత్తి రాశి; కుప్ప.

पूँजीपति - पुं० పెట్టుబడిదారుడు.

पूआ - पुं० పూరీవంటి ఒక మిఠాయి.

पूछताछ - स्त्री० విచారణ; అడిగి తెలిసి కొనుట; జాడతీయుట.

पूछना - स०क्रि० అడుగుట; ప్రశ్నించుట.

पूजन - पुं० పూజ-పూజనము; ఆరాధన; అర్చన.

पूजना-स०क्रि०పూజించుట; అర్చించుట.

पूडी - स्त्री० दे० पूरी.

पूत - वि० పవిత్రమైన; पुं० పుత్రుడు; సత్యము.

पूतही - स्त्री० दे० पुतली.

पूरना - स०क्रि० పూరించుట; పూర్తి చేయుట; పూర్తి అగుట; నిండుట.

पूरब - पुं० తూర్పుదిక్కు; क्रि०वि० పూర్వమున.

पूर्ववत् - क्रि०वि० పూర్వమువలె; వెనకటి మాదిరి.

पूस - पुं० పుష్యమాసము.

पृथक - वि० భిన్నమైన; వేరు.

पृथुल-वि० స్థూలమైన; విస్తృతమైన; బలిసిన.

पृष्ट - वि० అడగబడిన.

पृष्ठ - पुं० पीठ; వీపు; పుస్తకపు పేజీ.

पेंदा - पुं० तला; అడుగుభాగము.

पेच - पुं० మెలిక; పురి; చిక్కు; మోసము; కిటుకు; యుక్తి; కుస్తీలోని పేచీ; యంత్రము.

पेचदार - वि० చిక్కుగల.

पेचीदा ; पेचीला - वि० చిక్కుగల; జిగిబిగిగా ఉన్న; క్లిష్టమైన.

पेट - पुं० ఉదరము; పొట్ట; **पेट काटना** - मु० తిండి తగ్గించుకొని ఆదాచేయుట.

पेटिका - स्त्री० చిన్నపెట్టె.

पेटी - स्त्री० చిన్నపెట్టె; పట్కా.

पेटू - वि० తిండిపోతు.

पेठा - पुं० బూడిదగుమ్మడి.

पेड - पुं० చెట్టు.

पेडा - पुं० ఖోవాతో తయారైన ఒక మిఠాయి.

पेडू - पुं० పొత్తికడుపు.

पेय - पुं० త్రాగదగిన; पुं०పేయము; త్రాగువస్తువు.

पेश पाना - मु० జయించుట.

पेशकश - पुं० కానుక; పారితోషకము.

पेशगी - स्त्री० అడ్వాన్సు; బయానా.

पेशा - पुं० धंधा ; వృత్తి; జీవిక.

पेशाब - पुं० మూత్రము.

पेशाब करना - पुं० మూత్రవిసర్జన.

पेशावर - पुं० వృత్తిదారుడు; ఏదో ఒక వృత్తిచేయువాడు; పనిచేయువాడు.

पैखाना - पुं० पाखाना.

पैगाम - पुं० సందేశము.

पैठना - अ०क्रि० చొచ్చుట; దూరుట; ప్రవేశించుట.

पैजामा - पुं० दे० पाजामा.

पैजार - स्त्री० చెప్పులజోడు.

पैठार - पुं० ప్రవేశద్వారము; గేటు.

पैताना - पुं० మంచము యొక్క కాళ్ళవైపు.

पैदल - वि० కాలినడకన నడచు కాళ్ళతో; కాలిబంటు.

पैदा - वि० జన్మించిన; పుట్టిన ఆదాయము.

पैदाइश - स्त्री० జన్మ; ఉత్పత్తి.

पैन; पैना-वि० పదునైన; తీక్షణమైన; పశువుల కాపరులచేతిలో నుండు బెత్తము.

पैमाना - पुं० కొలబద్ద; కొలగారము; కొలమానము.

पैयाँ - स्त्री० పాదము; కాలు.

पैर - पुं० కాలు; చరణము; చరణ చిహ్నము; కళ్ళము.

पैरगाडी - स्त्री० సైకిలు.

पैरना - अ०क्रि० तैरना ; ఈదుట.

पैरवी - स्त्री० పక్షసమర్థన; వ్యాజ్యములో పక్షమును సమర్థించు ప్రయత్నము; పరుగులు, ఉరకలతో కూడిన శ్రమ.

पैराक - पुं० दे० तैराक.

पैरोकार - पु० दे० पैरवीकार.

पैसा - पुं० ఒక విధమగు నాణెము; డబ్బు.

पोंगा - पुं० వెదురు లేక లోహపు గొట్టము; वि० బోలైన; మూర్ఖుడు.

पोंछना - स०क्रि० తుడుచుట.

पोखरा - पुं० తటాకము; చెరువు.

पोटरी ; पोटली - स्त्री० పొట్లము; చిన్న మూట.

पोता - पुं० పౌత్రుడు; మనుమడు.

पोती - स्त्री० పౌత్రి; మనుమరాలు.

पोथा - पुं० గ్రంథము; పుస్తకము.

पोथी-स्त्री० పూసలు వగైరా గుచ్చుట; తడిపిన పిండి ఉండను చేతితో రొట్టె ఆకారముగా చేయుట.

पोल - स्त्री० బోలు; బోలుగలచోటు; ఖాళీ చోటు; ఇంటివాకిలి.

पोला - वि० బోలుగానున్న.

पोशाक - स्त्री० ధరించు వస్త్రులు.

पोशीदा - वि० గుప్తమైన.

पोहना - स०क्रि० पिरोना; పూసలు; పూవులు మొ. గుచ్చిమాలగా తయారు చేయుట; పొదుగుట.

पौत्र - पुं० పుత్రుని పుత్రుడు - మనుమడు.

पौदा ; पौधा - पुं० మొక్క.

पौन - पुं० పవనము; గాలి; భూతప్రేతము; ముప్పాతిక; గారడీచేయుట; దయ్యం పట్టించుట.

पौने - वि० సంఖ్యలోని ముప్పాతిక.

पौर - वि० పురములేక నగరమునకు

సంబంధించిన.

प्याऊ - पुं० पौसला; చలివేంద్రము.

प्याज - पुं० నీరుల్లిపాయ.

प्याजी - वि० ఉల్లిపొరవన్నెగల; గులాబి రంగుగల.

प्यार - पुं० मुहब्बत ; ప్రేమ.

प्यारा - वि० ప్రియమైన.

प्याला - पुं० जाम; చిన్నగిన్నె; సాసరు.

प्यास - स्त्री० దప్పిక; తృష్ణ; ప్రబలమైన; కోరిక.

प्यासा - वि० దప్పికగొన్న; దాహముగానున్న.

प्रकटाना - स०क्रि० ప్రకటించుట.

प्रकरण - पुं० ప్రసంగము; అధ్యాయము.

प्रकीर्ण - वि० వ్యాపించిన.

प्रकृत - वि० వాస్తవమైన; ప్రస్తుతానికి సంబంధించిన.

प्रकृति - स्त्री० నిసర్గము; స్వభావము.

प्रकृतिस्थ - वि० స్వాభావికముగ; ప్రాకృతముగ.

प्रकोप - पुं० ఎక్కువకోపము.

प्रगति - स्त्री० ఉన్నతి; వికాసము; సంశోధనము.

प्रचलन - पुं० వ్యాప్తి; ప్రచారము; రివాజు.

प्रचारना - स०क्रि० ప్రచారము చేయుట; వ్యాపింపజేయుట; సవాలు చేయుట.

प्रजा - स्त्री० సంతానము; ప్రజలు.

प्रजातंत्र - पुं० ప్రజాస్వామ్యము; జనతంత్రము.

प्रण - पुं० ప్రతిజ్ఞ.

प्रणत - वि० ప్రణామము చేయుచున్న.

प्रणति - स्त्री० ప్రణామము; నమస్కారము.

प्रणतिनी - स्त्री० ప్రియురాలు; భార్య.

प्रणयी-पुं० ప్రియుడు; ప్రేమించువాడు; భర్త.

प्रणाम - पुं० అభివాదనము; నమస్కారము.

प्रणाली - स्त्री० రీతి; ప్రథ; పద్ధతి; కాలువ; జలమార్గము.

प्रणीत - वि० రచింపబడిన; వ్రాసిన; చేసిన; పరిష్కరింపబడిన; మంత్రించిన జలము లేక అగ్ని.

प्रतारणा - स्त्री० వంచన; మోసము.

प्रति - अव्य० ఒక ఉపసర్గము; ఎదుట; పోటీగా పోటీలో; వైపు; నకలు; కాపీ.

प्रतिद्वंद्व - पुं० సమఉజ్జీలవైరము.

प्रतिद्वंद्वी - पुं० శత్రువు; ఉజ్జి; విపక్షి.

प्रतिपदा - स्त्री० పాడ్యమి.

प्रतिबोध - पुं० జాగరణము; జ్ఞానము.

प्रतियोगिता - स्त्री० होड; పోటీ.

प्रतियोगी - पुं० పోటీపడువాడు.

प्रतिलिपि - स्त्री० నకలు.

प्रतीक - पुं० చిహ్నము; ప్రతిరూపము.

प्रतीक्षा - स्त्री० నిరీక్షణ; వేచియుండుట; ఎదురుచూచుట.
प्रतीति - स्त्री० ఎరుక; విశ్వాసము; ప్రసిద్ధి.
प्रत्यागत - वि० తిరిగివచ్చిన.
प्रत्याशा - स्त्री० ఆశ; నమ్మకము.
प्रथा - स्त्री० రీతి; రివాజు; ప్రణాలి.
प्रदत्त - वि० ఇచ్చిన.
प्रदर्शनी - स्त्री० नुमाइश ; ఎగ్జిబిషన్.
प्रदाता - वि० గొప్పదాత; ఇచ్చువాడు.
प्रदान - पुं० దానము; కానుక; పెళ్ళి.
प्रपंच - पुं० ప్రాపంచిక జంజాటము; బూటకము.
प्रपंची - वि० కపటి; బూటకపు.
प्रभा - स्त्री० ప్రకాశము; కాంతి; మెరుపు.
प्रमदा - स्त्री० తరుణి; అందమైన యవ్వనవతి లేక స్త్రీ.
प्रमाद - पुं० పొరపాటు; భ్రమ; నిర్లక్ష్యము.
पवंचना - स्त्री० మోసము; ధూర్తత.
प्रवृत्ति - स्त्री० మనలగ్నత, వృత్తి; ఆసక్తి కార్య ప్రారంభము; ప్రాపంచిక విషయములతో అభిరుచి.
प्रशंसा - स्त्री० స్తుతి; పొగడ్త.
प्रशस्त - वि० ప్రశంసనీయము; భవ్యమైన; శ్రేష్ఠమైన.
प्रशांत - वि० స్థిరముగ; నిశ్చలముగ; శాంతముగ.
प्रसूत - वि० జన్మించిన; పుట్టిన.
पसूता - स्त्री० బాలింతరాలు; బాలింత.
पसून - पुं० పుష్పము; పువ్వు.
प्रस्तावना - स्त्री० భూమిక; ఉపోద్ఘాతము.
प्रस्तावित - वि० ప్రస్తావించబడిన.
प्रस्तुत - वि० స్తుతించబడిన; చెప్పబడిన; హాజరైన; సిద్ధమైన.
प्रांत - पुं० ప్రదేశము; హద్దు; తటము.
प्रार्थी-वि० నివేదించువాడు; ప్రార్థించువాడు.
प्रेरणा-स्त्री० ఏదేని పనిలో నియమించుట; ఉత్తేజన కలిగించుట; ప్రేరణ; ఒత్తిడి
प्रेषक - पुं० పంపువాడు.
प्रोषित भार्यप-पुं० ప్రియురాలు పరదేశమునున్న కారణముగా వియోగ దుఃఖ అనుభవించు నాయకుడు.

फ

फंदा - पुं० పాశము.
फँसना - अ०क्रि० ఉచ్చులో చిక్కుకొనుట.
फँसाना - स०क्रि० వలలో చిక్కించుట వశపరచుకొనుట.
फक - वि० స్వచ్ఛమైన; తెల్లని; వెలిసిన.
फकत - वि० కేవలము; చాలినంత.
फक्कड - पुं० దుర్భాష; దేనినీ, ఎవరినీ లక్ష్య పెట్టనివాడు.

फगुआ - पुं० హోలీపండుగ ఉత్సవము.

फगुहारा-पुं० హోలీపండుగ ఉత్సాహముతో చేయువారితో కలిసిపోవువాడు.

फजा - स्त्री० మైదానము; శోభ.

फजीलत - स्त्री० గొప్పదనము; శ్రేష్ఠత.

फटक - पुं० పటిక; क्रि०वि० తక్షణము; వెంటనే.

फटकना - स०क्रि० చెరుగుట; చాటతో చెరుగుట; अ०क्रि० వేరగుట; వెళ్ళుట.

फटकार - स्त्री० చీదరింపు; చివాట్లు.

फटकारना - स०क्रि० చివాట్లు పెట్టుట; చీదరించుట.

फयना - अ०क्रि० పగులుట; చాలా ఎక్కువగా బాధకలుగుట.

फण - पुं० పాముపడగ.

फणी - पुं० साँप ; సర్పము.

फतह - स्त्री० విజయము; సాఫల్యము.

फतूर-पुं० వికారము; దోషము; ఉపద్రవము; దుండగము.

फतूरिया; फतूरी - वि० शरारती ; దుండగుడు.

फते ; फतेह - स्त्री० दे० फतह.

फन - पुं० పాము పడగ; కౌశలము; చేతి పని; విద్య.

फनगा - पुं० दे० फतिगा.

फरक - पुं० వేర్పాటు; తేడా; వేరు; చాంచల్యము; చురుకుదనము.

फरमान - पुं० రాజాజ్ఞ; అధికారి ఆజ్ఞ.

फरमाना - स०क्रि० ఆజ్ఞాపించుట; ఆదర సూచకముగా చెప్పుట.

फराकत - वि० విశాలమైన; సమతలమైన.

फरागत - स्त्री० నిశ్చింత; ముక్తి; మల విసర్జనము.

फरार - वि० పారిపోయిన; పరారైన.

फरारी - स्त्री० పరారగుట; పారిపోవుట; పరారి; పారిపోవు.

फरियाद - स्त्री० మొర; ఫిర్యాదు.

फरेब - पुं० మోసము; కపటము.

फरेबी - वि० దగాకోరు; కపటి.

फर्क - पुं० दे० फरक.

फर्ज-स्त्री० పగులు; స్త్రీ భాగము; కర్తవ్యము.

फर्जानगी - स्त्री० తెలివి; గ్రహణశక్తి.

फर्जी - वि० दे० फरजी.

फल - पुं० ఫలము; కాయ; లాభము.

फलना - अ०क्रि० ఫలించుట; లాభించుట.

फली - स्त्री० పిందె.

फव्वारा - पुं० చిమ్ముడు గొట్టము; నీటి బుగ్గ

फसल - स्त्री० పైరు; పంట.

फसली - वि० ఋతుసంబంధమైన; కలరా.
फसाद - पुं० జగడము; కొట్లాట; గందరగోళము.
फसाना - पुं० కథ; వృత్తాంతము.
फहम - स्त्री० తెలివి; బుద్ధి; జ్ఞానము.
फहरना-अ०क्रि० గాలిలో రెపరెపలాడుట.
फाँद - स्त्री० లంఘనము; ఎగురుడు; ఉచ్చు; పాశము.
फाँसना-स०क्रि० फँसाना; ఉచ్చులో ఇరికించుట; దగాచేయుట.
फाका - पुं० పస్తు; ఉపవాసము.
फागुन - पुं० ఫాల్గుణమాసము.
फाडना - स०क्रि० చింపుట; చీల్చుట.
फायदा - पुं० లాభము; మంచి పరిణామం.
फायदेमंद - वि० లాభకరమైన.
फालतू - वि० అవసరానికి మించిన; అతిరిక్తమైన; పనికిమాలిన.
फावडा - पुं० फरसा; పార.
फासला - पुं० దూరము; ఎడము; అంతరము.
फिकरा - पुं० వాక్యము; వ్యంగ్యము; పచ్చి మోసము; బురిడీ కొట్టుటకు చెప్పెడి మాటలు.
फिक्र - स्त्री० చింత; భయము; ధ్యాస.
फिटन - स्त्री० జోడు గుఱ్ఱాలబండి.
फितूर - पुं० दे० फतूर.
फिरंग - पुं० ఐరోపాఖండములోని దేశము.
फिरंगी - वि० ఐరోపాదేశీయుడు.
फिर - क्रि०वि० మరల; పునః.
फिर फिर - यौ० మరల, మరల; మాటిమాటికి.
फिरना-अ०क्रि० ఇటూ అటూ తిరుగుట; పచారు చేయుట; తిరిగివచ్చుట.
फिसलना - अ०क्रि० रपटना; జారుట.
फी - अव्य० हर एक; ప్రతియొక్క.
फीका - वि० చప్పని; రుచిపచిలేని.
फीसदी - क्रि०वि० నూటికి.
फँकारना - अ०क्रि० బుసకొట్టుట.
फुँसी - स्त्री० మొటిమ.
फुटकर; फुटकल - पुं० చిల్లర; విడివిడి.
फुदकना-अ०क्रि० కుప్పించుట; దూకుట; కుప్పించి ఎగురుట.
फुनगी - स्त्री० చిటారికొమ్మ లేక రెమ్మ.
फुफकारना - अ०क्रि० బుసగొట్టుట.
फुफेरा - वि० మేనత్తకు సంబంధించిన; మేనత్తకు జన్మించిన.
फुरती - स्त्री० శీఘ్రత; చురుకుదనము; వేగము.
फुरतीला - वि० వేగముగల; చురుకైన.
फुरसत - स्त्री० విశ్రాంతి; నివృత్తి; తీరిక.

फुलका - पुं० పల్చటి గోధుమరొట్టె.

फुलझडी - स्त्री० చిచ్చుబుడ్డి; పువ్వులు విరజిమ్ము ఒక విధమగు బాణా సంచా; కీడు తెచ్చిపెట్టువాడు.

फुलवारी - स्त्री० పుష్పవాటిక; పూతోట.

फुलाना - स०क्रि० ఉబ్బించుట.

फुसफुसाना - स०क्रि० గుసగుసలాడుట.

फुहार - स्त्री० జలకణము; తుంపర జల్లు.

फुहारा - पुं० నీటి బిందువులను విరజిమ్ము యంత్రము.

फूँक - स्त्री० ఊదుడు (గాలి).

फूँकना - स०क्रि० నోటితో గాలి ఊదుట; లేక వేగముగా వదులుట.

फूट - स्त्री० కలహము; పగులుడు.

फूत्कार-पुं० నోటినుంచి విసురుగా వెలువడు గాలి; బుస (గాలి) ఊదుడు.

फूफा - पुं० మేనత్త భర్త.

फूफी - स्त्री० बुवा ; మేనత్త.

फूल - पुं० పుష్పము; పువ్వు; కంచు; ముట్టు.

फूल गोभी - स्त्री० ఒక విధమగు కూర పువ్వు; కాలీఫ్లవరు.

फूल दान - पुं० పూలుంచుపాత్ర.

फूलदार - वि० పూలు, తీగలు అల్లిన లేక చెక్కిన వస్తువు.

फूलना - अ०क्रि० పుష్పించుట; వికసించుట; వాచుట; ఉబ్బుట; గర్వించు; సంతోషించుట.

फेंकना - स०क्रि० విసరివేయుట; పారవేయుట; దుబారా ఖర్చుచేయుట.

फेंटना - स०क्रि० పేకముక్కలు బాగుగా కలుపుట; మాటిమాటికి ఒకేమాట చెబుతూ ఉండుట.

फेन - पुं० నురుగు; బుడగ.

फेनिल - वि० నురుగుతో నిండిన; నురుగు గల.

फेफडा - पुं० శ్వాసకోశము.

फेर - पुं० చుట్టు తిరుగుడు; మార్పు; స్థితి మార్పు; తారుమారు; చిక్కు.

फेरफार - पुं० పరివర్తన; తారుమార్పు; మెలిక; నెపము; పేచీ.

फेरा - पुं० ప్రదక్షిణ చుట్టుట; బిగింపు; మెలి; మాటిమాటికి వచ్చుట; వెళ్ళిపోవుట; ఆవర్తము.

फेरी - स्त्री० ప్రదక్షిణ; పలుమారుల వస్తూ వెళుతూ ఉండుట.

फेरीवाला - पुं० వీధివీధికి తిరిగి వస్తువులు అమ్మువ్యాపారి.

फैलना - अ०क्रि० వ్యాపించుట; చెల్లాచెదరుగుట.

फैलाव - पुं० వ్యాప్తి; విస్తారము.

फैसला - पुं० తీర్పు; నిర్ణయము.

फोडना - स०क्रि० పగలగొట్టుట; వైమనస్యము ఏర్పరచి వేరుచేయుట; అకస్మాత్తుగా గుట్టును రట్టుచేయుట.

फोडा - पुं० కురుపు; వ్రణము.

फोडिया - स्त्री० చిన్న కురుపు.

फौज - स्त्री० సైన్యము; సమూహము.

फौजदार - स्त्री० సైన్యాధిపతి.

फौजी - वि० సైన్యమునకు సంబంధించిన; సైనికుడు.

फौरन - क्रि०वि० వెంటనే; తక్షణము.

फौलाद - पुं० ఉక్కు.

फौलादी - वि० ఉక్కుకు సంబంధించిన; ఉక్కుతో తయారైన.

ब

बंकिम - वि० देढा ; వంకరగానున్న.

बंगला - स्त्री० బెంగాలీభాష.

बंगाली - पुं० బెంగాలీ ప్రాంతపు నివాసి; బెంగాలీ భాష.

बंजर - पुं० బంజరు భూమి; బీడు భూమి.

बँटवारा - पुं० విభజన; వితరణము.

बंदगोभी - स्त्री० కోసుగడ్డ; కేబేజి.

बंदनवार - स्त्री० తోరణము.

बंदर - पुं० మర్కటము; కోతి.

बंदर घुडकी या बंदर भबकी - पुं० బెదిరించుటకు మాత్రము బెదిరింపు.

बंदरगाह - पुं० ఓడరేవు.

बंदी - पुं० ఖైది.

बंदीखाना - पुं० జైలు; బందిఖానా.

बंदूक - पुं० తుపాకి.

बंदोबस्त - पुं० ఏర్పాటు; పంట భూమిని కొలిచి పన్ను నిర్ధారించుట.

बंधक - पुं० ఏదేని వస్తువును తాకట్టు పెట్టి పైకము తీసుకొనుట; వినిమయము.

बंधन - पुं० బంధము; ప్రతిబంధము; కారాగారము.

बंधना - स०क्रि० బంధించుట; కట్టుట.

बंधु - पुं० సోదరుడు; స్నేహితుడు.

बंसी - स्त्री० మురళి; పిల్లనగ్రోవి; వంశీ.

बँहगी - स्त्री० बाँवर ; కావడి.

बक - पुं० बगुला ; కొంగ.

बकना - स०क्रि० అమితముగా వాగుట; పేలుట; ప్రలాపించుట.

बकबक - स्त्री० వాగుడు; ప్రలాపము.

बकरा - पुं० మేకపోతు.

बकवाद बकवास - स्त्री० వ్యర్థ ప్రలాపము; పనికిమాలినవాగుడు.

बकोटना - स०क्रि० గిల్లుట; రక్కుట.

बक्की - वि० అమితముగా వాగువాడు.

बख्शिश; बखसीस-स्त्री० బహుమానము;

కానుక; దానము; క్షమార్పణ.

बखेडा- पुं० చిక్కు; జంజాటము; తంటా; ఆడంబరము.

बगरना - अ०क्रि० వ్యాపించుట; చెల్లా చెదరగుట.

बगल - स्त्री० చంక; పార్శ్వము.

बगला - पुं० కొంగ.

बगिया - स्त्री० చిన్నతోట.

बगीचा - पुं० వాటిక; తోట.

बगुला - पुं दे बगला.

बगैर - अव्य० बिना ; లేకుండా.

बग्गी, बग्घी - स्त्री० నాలుగు చక్రముల జోడుగుఱ్ఱాలబండి.

बघनख; बघनखा - पुं० పులిగోరు; పులి గోళ్ళుండు ఒక ఆయుధము; పులిగోరు పతకము.

बघारना - स०क्रि० छौंकना; తాలింపు వేయుట.

बचत - स्त्री० నిల్వ; మిగిలియున్నది; లాభము.

बचना - अ०क्रि० రక్షింపబడుట; వేరు పడుట; మిగులుట.

बचपन - पुं० लडकपन; బాల్యము.

बचाना-स०क्रि०రక్షించుట; ఆదాచేయుట; ప్రక్కకు పెట్టుట.

बचाव - पुं० రక్షణ.

बच्चा - पुं० శిశువు (మగ).

बच्छा-पुं०बछडा ; बछवा; పశుశావకము; ఆవుదూడ.

बजाज - पुं० వస్త్రవ్యాపారి.

बजाजी - स्त्री० వస్త్రవ్యాపారము.

बजाना - पुं० మ్రోగించుట; గంట మ్రోగించుట.

बटखरा - पुं० తోకమురాయి.

बटी - स्त्री० మాత్ర; మందు; లేక కొప్పు; గారి లేక వడ.

बटुआ - पुं० दे० बटुवा.

बटोरना - स०क्रि० చెల్లాచెదరుగానున్న వస్తువులను ఒకచోటుకిచేర్చుట.

बटोही - पुं० राहगीर ; బాటసారి.

बट्टा - पुं० నష్టము; లోటు; మచ్చ; వ్యాపారములో విలువపై ఇచ్చు కమీషను.

बडप्पन - पुं० గొప్పతనము.

बडबडाना - अ०क्रि० ప్రలాపము; అర్థం పర్థం లేకుండా వాగుట.

बडा - वि० పెద్ద; గారె; వడ.

बडा घर - पुं० జైలు; ఖైదు.

बडाई - स्त्री० గొప్పతనము; మహత్త్వము; పొగడ్త; గౌరవించుట; ఆదరించుట.

बडी - स्त्री० వడియము.

बढई - पुं० వడ్రంగి.
बढती - स्त्री० వృద్ధి; పెరుగుదల.
बढना-अ०क्रि०వృద్ధినొందుట; పెరుగుట; దీపమారుట; దూకాణము మూత పడుట.
बढाना - स०क्रि० వృద్ధిచేయుట; వ్యాపింప జేయుట; ముందుకు సాగించుట; దుకాణము మూయుట; దీపమార్పుట.
बढावा - पुं० ప్రోత్సాహము; ఉత్తేజన; ఉత్సాహము.
बढिया - वि० శ్రేష్ఠమైన; ఉత్తమమైన.
बढोतरी - स्त्री० ఉత్తరోత్తరవృద్ధి; పెంపు.
बतख - स्त्री० బాతు.
बतलाना; बताना-स०क्रि० చెప్పుట; ఎరింగించుట; నచ్చచెప్పుట; సరిచేయుట.
बतिया - स्त्री० फली ; పిందె.
बतियाना - अ०क्रि० సంభాషించుట.
बतौर - क्रि०वि० వలె; సదృశమైన; పద్ధతిన.
बत्ती - स्त्री० దీపపు వత్తి.
बत्तीस - वि० ముప్పదిరెండు '32'.
बत्तीसी - स्त्री० నోటిలోనుండు దంతపంక్తి.
बद - वि० చెడు; చెడ్డ; నీచమైన; నికృష్టమైన.
बदखू - वि० చెడు స్వభావముగల; దురలవాట్లుగల.
बद-चलन - वि० దురాచారి; చెడు ప్రవర్తినగల.
बद-तर - वि० బహుహేయమైన.
बदनाम - वि० కళంకితమైన; అపకీర్తిగల.
बदनामी - स्त्री० అప్రతిష్ఠ; అపకీర్తి.
बदबू - स्त्री० దుర్గంధము; దుర్వాసన.
बदमाश - वि० దుష్టుడు; దురాచారి.
बदला - पुं० వినిమయము; ప్రతీకారము.
बदली - स्त्री० ఒకదాని లేక ఒకనికి బదులుగా మరియొకరిని హాజరు పరచుట; స్థానాపన్నత.
बद-सूरत - वि० కురూపి.
बदस्तूर - क्रि०वि० నియమానుసారము; ఆనవాయితీగా.
बद-हजमी - स्त्री० అజీర్ణము.
बदी - स्त्री० చెడు; చెడ్డతనము; దోషము.
बदन - पुं० శరీరము; దేహము; ముఖము.
बदनसीबी - स्त्री० దురదృష్టము.
बदी - स्त्री० కృష్ణపక్షము; చెడు; అహితము.
बदौलत - क्रिवि० కారణమున; ద్వారా; దయవలన.
बधाई-स्त्री०అభినందనము; శుభాకాంక్షలు; శుభకామనలు.
बधावा - पुं० ఆనందోత్సవము.
बधू - स्त्री० दे० वधू.
बनना -अ०क्रि० తయారగుట; సిద్ధ

మగుట.

बनमानुस - पुं० మానవాకారములో ఉండు ఒక అడవి జంతువు.

बनवरी - पुं० శ్రీకృష్ణుడు.

बना - पुं० వరుడు; పెళ్ళికుమారుడు.

बनाना - स०क्रि० చేయుట; తయారు చేయుట.

बनाव - पुं० అలంకరణ; సింగారము.

बनावट - स्त्री० రచన; చేత; ఆడంబరము.

बनावटी - वि० కృత్రిమమైన; నకలీ.

बनिया - पुं० వ్యాపారి; వైశ్యుడు.

बनियाइन - स्त्री० गंजी; బనీను.

बनिस्बत - अव्य० కంటె; దానికంటె.

बनी-स्त्री० నవవధువు; పెళ్ళికూతురు; స్త్రీ.

बन्दी - पुं० ఖైదీ; దాసి; బంధనము.

बन्दीखाना - पुं० జైలు; కారాగారము.

बपमार - वि० తండ్రిని చంపువాడు; పితృ ఘాతి.

बपौती - स्त्री० పిత్రార్జితము.

बबर - पुं० పెద్ద సింహము.

बबूल - पुं० తుమ్మచెట్టు.

बबूला - पुं० बगुला ; వాయుగుండము; నీటిబుడగ.

बया - पुं० పాలపిట్ట; పొలం పిచ్చుక.

बयाना - पुं० पेशगी ; బయానా.

बरकत - स्त्री० बढती ; వృద్ధి.

बरखा - स्त्री० बर्षा ; వర్షము; వాన.

बरगद - पुं० వటవృక్షము; మర్రిచెట్టు.

बरछा - पुं० भाला ; బల్లెము.

बरजना-स०क्रि०వర్జించుట; నిషేధించుట

बरतन - पुं० పాత్ర; వంటపాత్ర.

बरतना - अ०क्रि० వ్యవహరించుట; ఉపయోగించుట.

बरताव - पुं० వ్యవహారము; నడవడి.

बरदाश्त - पुं० సహనము.

बरफ - स्त्री० दे० बर्फ.

बरफी - स्त्री० ఒకవిధమగు మిఠాయి.

बरबस - क्रि०वि० బలవంతముగా; వ్యర్థముగా.

बरबाद - वि० సర్వనాశమగు; ధ్వంసమైన; వ్యర్థముగా వ్యయమైన.

बरबादी - स्त्री० సర్వనాశము; ధ్వంసము; వ్యర్థవ్యయము.

बरस - पुं० साल ; సంవత్సరము.

बरसना - स०क्रि० వర్షించుట; వానకురియుట.

बरसात - स्त्री० వర్షఋతువు; వానాకాలము.

बरसाती - वि० వానాకాలపు; వర్షమునుండి రక్షించు వస్త్రము లేక దుస్తువు.

बरसी - पुं० సంవత్సరీకము; తద్దినము.

बराना - स०क्रि० సందర్భము వచ్చినప్పటికీ ఏమాట చెప్పకుండ తప్పించుకొనుట; కావాలని వేరుగావుండి తప్పించుకొనుట; ఎన్నుకొనుట.

बराबर - वि० సమానముగ చేయుట; ఒకే విధముగు.

बराबरी - स्त्री० సాదృశ్యము; సమానత; ఎదురుపోటీ.

बरामदा - पुं० వసారా; వరండా.

बरी - स्त्री० వడియము; మినహాయించిన; మినహాయింపు పొందిన.

बर्कत - स्त्री० दे० बरकत.

बर्ग - पुं० ఆకు; సామగ్రి.

बर्तन - पुं० दे० बरतन.

बर्तना - स०क्रि० వ్యవహరించుట; ఉపయోగించుకొనుట.

बर्दाश्त - स्त्री० दे० बरदाश्त.

बर्फ - स्त्री० మంచుగడ్డ.

बर्फी - स्त्री० दे० बरफी.

बलना - अ०क्रि० వెలుగుట; మండుట.

बला - स्त्री० విపత్తు; గండము.

बलिहारी - स्त्री० ప్రేమ, శ్రద్ధ, భక్తి మొ. పురస్కరించుకొని తనని తాను సమర్పించుకొనుట; ప్రాణత్యాగము.

बवंडर - पुं० आँधी-तूफान; సుడిగాలి.

बवासीर - पुं० మూలవ్యాధి.

बशर्तेकि - क्रि०वि० షరతేమిటంటే; ఈ షరతుమీద.

बस - वि० చాలినంత సంపద, చాలు; ఈమాత్రము.

बसना - अ०क्रि० నివసించుట; స్థిరపడుట; కూర్చొనుట.

बसर - पुं० నిర్వాహము; నిర్వాకము.

बसेरा - पुं० మకాము; మకాముచేయుచోటు; నివాసము; పక్షిగూడు; वि० నివసించువాడు.

बसौंधी - स्त्री० సువాసనగల; రుచికరమైన బాసంది.

बस्ता - पुं० దస్తరము.

बस्ती - स्त्री० జనపదము; పట్టణము.

बहँगी - स्त्री० काँवर ; కావడి.

बहकाना-स०क्रि० దారిమళ్ళించుట; లక్ష్య భ్రష్టుని చేయుట; మోసగించుట.

बहन - स्त्री० సహోదరి.

बहना - अ०क्रि० ప్రవహించుట; దారి తప్పుట; గర్భపాతమగుట.

बहनोई - पुं० సోదరిభర్త.

बहरा - वि० చెవిటివాడు.

बहलाना - स०क्रि० కష్టమును, దుఃఖమును మరిపించుట; సంతసము కలుగ జేయుట

ధ్యానమళ్ళించుట.

बहस - स्त्री० వాదము; చర్చ; తర్కము.

बहसना - अ०क्रि० తర్కించుట; చర్చించుట; వాదించుట.

बहादुर - वि० ఉత్సాహవంతుడు; ధీరుడు; సాహసి.

बहादुराना - वि० వీరులవలె.

बहाना - स०क्रि० ప్రవహింపజేయుట; విసరివేయుట; నెపము; వంక.

बहार - स्त्री० వసంతఋతువు; యవ్వన వికాసము; శోభ; ప్రఫుల్లత.

बहाव - पुं० धारा ; ప్రవాహము.

बही - स्त्री० ఖాతాపుస్తకము.

बहु - वि० అనేకమైన; ఎక్కువ; అధికమైన.

बहुज्ञ - वि० బాగుగా తెలిసినవాడు; చాలా విషయములు తెలిసినవాడు.

बहुत-वि०చాల; ఎక్కువ; మిక్కిలి; ఎక్కువ

बहुतायत - स्त्री० ఆధిక్యము.

बहुधा - क्रि०वि० అనేక ప్రకారములుగా; తరచుగా.

बहुलता-स्त्री०ఆధిక్యము; అవసరానికి మించి యున్నట్లువంటిది.

बहू - स्त्री० పుత్రుని భార్య; కోడలు; భార్య; వధువు.

बहेलिया-पुं०चिडीमार ; పిట్టలవేటగాడు.

बाँझ - स्त्री० గొడ్రాలు; సంతానములేని స్త్రీ.

बाँटना - स०क्रि० పంచుట; వాటాలు వేయుట.

बाँध - पुं० అడ్డీ; ఆనకట్ట.

बाँधना - स०क्रि० బంధించుట; కట్టుట; అడ్డీవేయుట.

बाँस - पुं० వెదురు వాసము.

बाँसुरी - स्त्री० वंशी ; పిల్లనగ్రోవి.

बाँह - स्त्री० భుజము; బాహువు.

बाँए - क्रि०वि० ఎడమవైపు.

बाकायदा - क्रि०वि० నియమానుసారము.

बाकी - वि० మిగిలిన; శేషించిన; తీసివేత; శేషము.

बाग - पुं० ఉద్యానము; తోట; కళ్ళెము.

बागडोर - स्त्री० కళ్ళెము; శాసనాధికారము.

बागवान - पुं० తోటమాలి.

बागी - वि० ద్రోహి; రాజద్రోహి; తిరుగుబాటుదారుడు.

बाघ - पुं० పెద్దపులి.

बाज - पुं० డేగ; ఒక విధమగు ప్రత్యయము. ఉదా :

बाजरा - पुं० సజ్జలు.

बाजा - पुं० వాద్యము.

बाजार - पुं० విపణివీధి; బజారు వీధి.

बाजी - पुं० గుఱ్ఱము; పక్షి.

बाजी - स्त्री० పణము; పందెము.

बाट - पुं० మార్గము; బాట; దారి.

बाडव - पुं० బడవానలము; సముద్రములో నుండు అగ్ని.

बाडा-पुं० నలువైపుల ప్రహరీగల మైదానము; పశుశాల.

बाडी - स्त्री० दे० बाटिका.

बाढ - स्त्री० వరద; జలప్లావనము.

बाण - पुं० तीर ; బాణము.

बात टलना - मु० మాట తప్పుట.

बातपर जाना - मु० మాట లక్ష్యపెట్టుట; మాటను గౌరవించుట.

बातचीत - स्त्री० వార్తాలాపము.

बादल - पुं० మేఘము.

बादशाह - पुं० చక్రవర్తి.

बाधा - स्त्री० విఘ్నము; అడ్డంకు.

बाध्य - वि० ఆపవలసిన; వివశముగు.

बानगी - स्त्री० नमूना ; నమూన.

बाना - पुं० వేషము; వేషవిన్యాసము.

बाप - पुं० पिता ; తండ్రి.

बापुरा - वि० తుచ్ఛమైన; హేయమైన.

बाबत - स्त्री० బాపతు; గురించి; విషయములో.

बाबा - पुं० తండ్రి; తాత; సాధువులను; సన్యాసులను సంబోదించు శబ్దము; పిల్లలను ముద్దుగా పిలుచు శబ్దము.

बाबुल - पुं० బాబు; తండ్రి; పశ్చిమ ఆసియాలోని బాబిలోను నగరము.

बाबू - पुं० అదర పూర్వక శబ్దము; తండ్రిని సంబోధించు శబ్దము; పిల్లవానిని సంబోధించు ముద్దుపేరు. గుమాస్తా.

बायाँ - क्रि०वि० ఎడమ.

बायें - क्रि०वि० ఎడమవైపున.

बारबार - क्रि०वि० మాటిమాటికి; నిరంతరము.

बारहखडी - स्त्री० గుణింతము.

बारहमासी - वि० అన్ని ఋతువులలోనూ కాలములలో పుష్పించు, ఫలించునది.

बारहवाँ - वि० పన్నెండవ.

बारहा - क्रि०वि० మాటిమాటికి; తరచుగా.

बारी - स्त्री० ఒడ్డు; తటము; తోట; విస్తళ్ళు కుట్టి అమ్మువారు; వంతు; యువతి.

बारीक - वि० బహుపల్చని; సూక్ష్మమైన.

बारे में - अव्य० గురించి.

बाल - पुं० బాలుడు; వెంట్రుక; स्त्री० కంకె; కండె

बालक - पुं० బాలుడు.

बालटी; बाल्टी - स्त्री० బొక్కెన.

बालिग - पुं० యుక్తవయస్కుడు;

యువకుడు.
बालिश - स्त्री० तकिया; దిండు.
बालिश्त - पुं० बित्ता ; జాన.
बालूसाही - स्त्री० बालूशाही ; ఒక విధమైన మిఠాయి.
बावजूद - क्रि०वि० అయినప్పటికి; ఆ తరువాత కూడ.
बावन - वि० ఏబదిరెండు; 52 సంఖ్య.
बावरची - स्त्री० వంటవాడు.
बावला - पुं० విక్షిప్తమగు; పిచ్చెక్కిన; మూర్ఖుడు.
बाष्प - पुं० ఆవిరి; కన్నీరు.
बास - पुं० వాసము; నివాసము; వాసన.
बासन - पुं० పాత్ర; వంటపాత్ర.
बासना - स्त्री० గంధము; వాసన; కోరిక; వ్యసనము.
बासी - वि० నిలవున్న పదార్థము; చద్ది; పాసిన; నిమసించుచున్న.
बाहर - क्रि०वि० బయట; వెలుపల.
बिंदी - स्त्री० శూన్యము; '0' సున్నా; ముఖముమీద పెట్టుకొను బొట్టు.
बिंब - पुं० బింబము; ప్రతిబింబము; నీడ; దొండకాయ.
बिकना - अ०क्रि० అమ్ముడుబోవుట; విక్రయించబడుట.
बिकाऊ - वि० అమ్మకపు; అమ్ముువాడు.
बिक्री - स्त्री० అమ్మకము.
बिखरना-अ०क्रि० చెల్లాచెదరగుట; చిందర వందరగుట.
बिखेरना-स०क्रि० చిందరవందర చేయుట; చెల్లాచదరుచేయుట.
बिगडना - अ०क्रि० చెడిపోవుట; చెడుట; కోపగించుట; ఎదురు తిరుగుట.
बिगडैल - वि० ప్రతిదానికి చిరాకుపడు; దెబ్బలాడు; మొండి.
बिगाड - पुं० చెరుపు; దోషము; జగడము; కినుక.
बिचरना - अ०क्रि० పచారు చేయుట; ప్రయాణించుట.
बिच्छू - पुं० తేలు; ఒకవిధమగు విషపూరిత మైన గడ్డి.
बिछना - अ०क्रि० వ్యాపించుట; పరచ బడుట.
बिछलना - अ०क्रि० दे० फिसलना.
बिछाना - स०क्रि० పక్కపరచుట; వ్యాపింప జేయుట; వెదజల్లుట.
बिछोय; बिछोह - पुं० వియోగము; ఎడబాటు.
बिछौना - पुं० बिस्तर ; పక్క.
बिजली - स्त्री० మెరుపు; విద్యుత్తు; పిడుగు.

बिजोग - पुं० दे० वियोग.
बिजौरा - पुं० గజనిమ్మకాయ.
बिटिया - स्त्री० दे० बेटी.
बिडाल - पुं० बिलाव ; పిల్లి (మగ).
बिताना - स०क्रि० గడపుట.
बित्ता - पुं० बालिश्त ; జానెడు.
बिदा - स्त्री० ప్రస్థానము; వెళ్ళుటకు శలవు; అనుజ్ఞ.
बिदाई - स्त्री० వీడ్కోలు.
बिदारना - स०क्रि० చీరుట; చీల్చుట.
बिना - अव्य० बगैर ; మినహా; పునాది.
बिनौला - पुं० పత్తిగింజ.
बियाना - स०क्रि० ब्याना ; ఈనుట.
बिरथा - वि० వ్యర్థమైన.
बिरला - वि० అరుదైన; అరుదగు.
बिरवा - पुं० మొలక; మొక్క.
बिरादराना - वि० సౌభ్రాతృత్వముగల; సోదర ఆప్యాయత గల.
बिरादरी - स्त्री० సోదర భావము; సౌభ్రాతృత్వము; ఒకే జాతి సమూహము.
बिरान; बिराना - वि० बेगाना.
बिल - पुं० రంధ్రము; కలుగు; కంత.
बिलकुल - क्रि०वि० మొత్తము; అంతా; పూర్తిగా; బొత్తిగా.
बिलग - वि० अलग ; వేరైన; వేరగు; పార్థక్యము.
बिलटी - स्त्री० రైల్వేపార్శిల్ రసీదు.
बिलपना - अ०क्रि० విలపించుట.
बिल-मिक्ता-वि० నిశ్చయించిన ప్రకారము.
बिलोना - स०क्रि० दे० बिलोडना.
बिलोलना - स०क्रि० కదిలించుట.
बिल्ली - स्त्री० పిల్లి; తలుపుగొళ్ళెము.
बिल्लौर - पुं० స్వచ్ఛమైన అద్దము; స్ఫటికము.
बिसाती - पुं० సూదులు, దారము, గాజులు మొ. వస్తువులను తిరుగుచు అమ్మువాడు.
बिस्तर - पुं० बिछौना ; పక్క.
बिहान - पुं० ప్రాతఃకాలము; రేపు.
बी - स्त्री० స్త్రీ; మహిళ.
बीच - पुं० మధ్య; నడుమ.
बीचि - स्त्री० తరంగము; అల.
बीचोंबीच - क्रि०वि० సరిగా మధ్యన; మధ్యలో.
बीज - पुं० బీజము; విత్తు.
बीडा - पुं० తమలపాకు బీడా లేక కిళ్ళీ.
बीतना - अ०क्रि० సమయము గతించుట; గడచుట.
बीन - स्त्री० వీణ.
बीनना - स०क्रि० ఏరుట; ఎన్నుట.
बीबी - स्त्री० భద్రమహిళ; స్త్రీ; భార్య.
बीमार - वि० జబ్బుగానున్న; రోగగ్రస్తమైన.

बीमारी - स्त्री० జబ్బు; రోగము.

बीहड - वि० మెరక పల్లములు గానున్న; చదునుగా లేని; వికముగు వేరు వేరుగానున్న.

बुँद - स्त्री० दे० बूँद.

बुआ - स्त्री० दे० बूआ.

बुखार - पुं० జ్వరము; తాపము.

बुजदिल - वि० భీరువు; పిరికిపంద.

बुझना - अ०क्रि० ఆరుట (పీదము మొ.) మనోవేగము చల్లపడుట.

बुझाना - स०क्रि० ఆర్పుట; చల్లార్చుట.

बुड्ढा - वि० ముసలి; వృద్ధావస్థలోనున్న.

बुढापा - पुं० ముసలితనము; వృద్ధావస్థ.

बुढिया - स्त्री० ముసలమ్మ.

बुदबुद - पुं० నీటి బుడగ.

बुद्धिमानी - स्त्री० తెలివి.

बुद्धू - पुं० అజ్ఞాని; మూర్ఖుడు; అమాయకుడు.

बुनना - स०क्रि० నేయుట (వస్త్రము).

बुरा - वि० చెడ్డ.

बुरा-वि० చెడు; చెడ్డతనము; నైచ్యము; నింద; దోషము.

बुलंद - वि० ఎతైన; బరువైన; తీవ్రమైన.

बुलंदी - स्त्री० ఎత్తు; తీవ్రత.

बुलबुला - स्त्री० నీటిబుడగ.

बुलाना - स०क्रि० పిలుచుట; మాట్లాడించుట.

बुलावा - पुं० పిలుపు; ఆహ్వానము.

बुहारना - स०क्रि० చీపురుతో ఊడ్చి శుభ్రపరచుట.

बूंद - स्त्री० (నీటి) బిందువు; వీర్యము.

बू - स्त्री० వాసన; గంధము; దుర్వాసన.

बूआ - स्त्री० తండ్రిసోదరి; మేనత్త.

बूचडखाना - पुं० కసాయి దుకాణము లేక కేంద్రము; పశువులు వధించుచోటు.

बूझना - स०क्रि० తెలిసికొనుట; ఎరుగుట; అడుగుట.

बूटी - स्त्री० వనమూలిక.

बूडना-अ०क्रि० **डूबना**; మునుగుట; నిమగ్నమగుట.

बूढा - पुं० ముదుసలి; వృద్ధుడు.

बे - अव्य० వ్యతిరేక అర్థమునిచ్చు ఒక ఉపసర్గము; రహితమైన; లేని; లేక చిన్న పిల్లలు; తుచ్ఛులు తిరసాకము సూచించు శబ్దము.

बेअकल - वि० బుద్ధిలేని.

बेअदब - वि० మర్యాదలేని.

बे ईमान - वि० నిజాయితీలేని.

बेकदर - वि० ప్రతిష్ఠ; గౌరవములేని.

बेकरार - वि० శాంతి సుఖములు లేని; వికలమైన.

बेकरारी - स्त्री० వ్యాకులత.

बेक़सूर - वि० దోషములేని; నిర్దోషి.

बेकार - वि० పనిలేని.

बेकायदा - वि० నియమవిరుద్ధమైన.

बेखटेके - क्रि०वि० నిస్సంకోచముగా.

बेखबर - वि० స్పృహలోని; జ్ఞానములేని.

बेगम - स्त्री० గొప్పవాని ఇల్లాలు; రాణి.

बेगम - वि० దుఃఖములేని; ఇబ్బందిలేని.

बेगरज - पुं० లక్ష్యపెట్టని; ఆవశ్యకతలేని.

बेगाना - वि० పరాయి; ఇతరమైన; పరిచయములేని.

बेगारी - पुं० ఊడిగము చేయువాడు; వెట్టిచాకిరి చేయువాడు.

बेगुनाह - वि० దోషములేని; పాపములేని.

बेचना - स०क्रि० అమ్ముట.

बेचारा - वि० దిక్కులేని; దీనస్థితిలోనున్న.

बेचैन - वि० వికలమైన.

बेजा - वि० తగని; అనుచితమైన; చెడ్డ.

बेजान - वि० ప్రాణములేని; చనిపోయిన.

बेजार - वि० దుఃఖముగల; కుపితమైన; విశాలమైన.

बेजोड - वि० అద్వితీయమైన; సాటిలేని.

बेटा - पुं० కుమారుడు; కొడుకు.

बेटी - पुं० కుమార్తె; కూతురు.

बेडी-स्त्री० తీరుతెన్నులేని; కురూపముగల.

बेतार का तार - यौ० తీగద్వారా కాని తంతి.

बेतुका - वि० సామంజస్యములేని; పొందికలేని; వికృతమైన.

बेदम - वि० శ్వాసలేని; చనిపోయిన; మృతప్రాయమైన.

बेनसीब - वि० అదృష్టములేని.

बेपरवा; बेपरवाह - वि० నిశ్చింతయైన; లక్ష్యపెట్టని.

बेपीर - वि० నిర్దయమగు; నిష్ఠురమగు.

बेफायदा - वि० లాభములేని; వ్యర్థముగా.

बेफिक्र - क्रि०वि० నిశ్చింతంగ; నిర్లక్ష్యముగ.

बेबाक - वि० బాకీతీర్చిన; ఋణము తీర్చిన.

बेमौका - वि० అదను లభించని.

बेमौसम - वि० ఋతువుకానిది; ఋతువు కాకపోయినను లభించునది.

बेर-पुं० రేగిపండు; సమయము; పర్యాయము.

बेल - पुं० మారేడు स्त्री० లత; సంతానము; వంశము.

बेलन - पुं० అప్పడాలకర్ర.

बेलना - स०क्रि० అప్పడాలకర్రతో వత్తుట (రొట్టె) పాడుచేయుట.

बेला - पुं० మల్లెజాతి పువ్వు; సమయము; వేళ.

बेवकूफ-वि० నిర్బుద్ధి; తెలివిలేని; అజ్ఞాని.

बेवक्त - क्रि०वि० కుసమయమున; వేళకాని వేళలో.
बेशक - क्रि०वि० నిస్సందేహముగా; తప్పకుండా.
बेशकीमत - वि० ఎక్కువ వెలగల; బహు మూల్యమైన.
बेशरम - वि० సిగ్గులేని.
बेशी - स्त्री० ఆధిక్యము.
बेशुमार - वि० అసంఖ్యాకమైన; లెక్కలేని.
बेसमझ - वि० తెలివిలేని; మూర్ఖతగల.
बेहतर - वि० మెరుగు.
बेहद - वि० అపరిమితమైన; అపారమైన; హద్దులేని.
बेहया - पुं० సిగ్గులేని; సిగ్గుమాలిన.
बेहूदा - वि० మర్యాదతెలియని; సభ్యతలేని.
बेहोश - वि० స్పృహలేని; మూర్ఛపోయిన.
बेहोशी - वि० స్పృహలేని; మూర్ఛ.
बैंक - पुं० బ్యాంక్.
बैंगन - पुं० వంకాయ.
बैठक - स्त्री० కూర్చుండు స్థలము; పీట; ఒక విధమగు గుంజీ లేక ఆసనము.
बैठना - अ०क्रि० కూర్చుండుట.
बैद - पुं० వైద్యుడు.
बैल - पुं० ఎద్దు; వృషభము.
बैस - स्त्री० వయస్సు; యవ్వనము.
बैसाखी - स्त्री० కుంటివాని పోటీకర్రలు.
बैसाना - स०क्रि० కూర్చుండపెట్టుట.
बोआई - स्त्री० నాట్లపని; నాటినందులకు కూలి.
बोझ - पुं० बोझा ; భారము; బరువు.
बोझिल - वि० బరువైన; భారమైన.
बोटी - स्त्री० మాంసఖండము; మాంసపు ముక్క.
बोतल - स्त्री० సీసా.
बोध - पुं० జ్ఞానము; ఎరుక; తెలివి.
बोना - स०क्रि० విత్తనమునాటుట; విత్తనములు జల్లుట.
बोरना - स०क्रि० ముంచుట.
बोरा - पुं० గోనిసంచి.
बोरी - स्त्री० చిన్నగోనిసంచి.
बोल - पुं० మాట; పలుకు.
बोल बाला-पुं०పలుకుబడి; మాటవిలువ.
बोलचाल-स्त्री०సంభాషణ; మాటమంతి; ప్రచారములోనున్నది.
बोली - स्त्री० మాట; పలుకు; వాణి.
बोहनी - स्त्री० బోణీ.
बौना - पुं० మరుగుజ్జువాడు.
बौर - पुं० మామిడిచిగురు.
बौरना - अ०क्रि० మామిడిపూతవచ్చుట.
ब्याज - पुं० వడ్డీ; వృద్ధి.

ब्याना - स०क्रि० ఈనుట.

ब्यापना - अ०क्रि० వ్యాపించుట.

ब्याह - पुं० వివాహము; పెళ్ళి.

ब्याहना - स०क्रि० పెళ్ళిచేసుకొనుట.

भ

भंगड - वि० ఎక్కువగా భంగు త్రాగువాడు.

भंगी - पुं० పాకీవాడు; భంగు త్రాగువాడు.

भँवर - पुं० నీటిసుడి; భ్రమరము.

भक्ष्य - वि० తినదగిన.

भगत - वि० భక్తుడు; ఉపాసకుడు.

भगदड - स्त्री० పలాయనము; భయపడి నలువైపులా పరారగుట.

भगिनी - स्त्री० సహోదరి; సోదరి.

भजनी - पुं० భజన చేయువాడు.

भटकना - अ०क्रि० వట్టినే తిరుగుట; దారి తప్పి తిరుగుట.

भटका - वि० దారితప్పిన.

भडकना - अ०क्रि० భగ్గుమనుట; సంకోచించుట; జంకుట; బెదురుట.

भडकाना - स०क्रि० ప్రజ్వలింపజేయుట; రెచ్చగొట్టుట; ప్రోత్సహించుట.

भडुआ - पुं० తార్పుడుగాడు.

भतीजा - पुं० సోదరుని కుమారుడు.

भतीजी - स्त्री० సోదరుని కుమార్తె.

भत्ता-पुं० నిర్ధారిత వేతనమునకు అదనముగా ఇచ్చు భత్యము; పైకము.

भद्दा - वि० చూచుటకు అందవికారముగా కనిపించు; కురూపమైన.

भद्दापन - पुं० సౌందర్యహీనత; అశ్లీలత; కురూపత.

भभ्भड - स्त्री० పెద్ద సమూహము; విచ్చల విడిగానున్న జనసందోహము.

भभूत - स्त्री విభూతి; భస్మము.

भरता - पुं० బజ్జి (వంకాయ).

भरना - स०क्रि० నింపుట; పూరించుట; పోయుట; తీర్చుట.

भरमना - अ०क्रि० తిరుగుట; దారి తప్పి తిరుగుట; భ్రమలో పడుట.

भरोसा - पुं० ఆసరా; ఆధారము; దృఢ విశ్వాసము.

भर्त्सना - स्त्री० నింద; చీదరింపు; చివాట్లు.

भर्राना - अ०क्रि० బొంగురు పోవుట (స్వరము).

भलमनसाहत ; भलमनसी - स्त्री० సౌజన్యము; సజ్జనత్వము.

भला - वि० మంచి; శ్రేష్ఠమైన; पुं० కుశలము; మంచితనము; अव्य० బాగు; సరే.

भले ही - मु० అలాగే జరుగుగాక; ఏమీ నష్టములేదు; మంచిదే.

भलाई - स्त्री० మంచితనము; ఉపకారము.

भाँग - स्त्री० భంగు ఆకు.
भाँटा - पुं० बैंगन ; వంకాయ.
भा - स्त्री० దీప్తి; కాంతి.
भाई - पुं० సోదరుడు.
भाईचारा - पुं० భాతృత్వము; సౌహార్ద్రత.
भाग - पुं० భాగము; ఖండము; భాగాహారము (గణితము); అదృష్టము.
भागना - अ०क्रि० పారిపోవుట.
भाजी - स्त्री० ఆకుకూర; కూరగాయలు.
भाज्य - स्त्री० భాజ్యము (గణితము); భాగించబడు సంఖ్య; విభజింపదగిన.
भाट - पुं० భట్రాజు; వందిమాగదుడు.
भाटा - पुं० నీటిపొంగు తగ్గుదల.
भाड - पुं० ఒక్క విధమగు పెద్ద పొయ్యి.
भाडा - पुं० బాడుగ; అద్దె.
भात - पुं० అన్నము.
भाति - स्त्री० శోభ; కాంతి.
भानजा - पुं० మేనల్లుడు.
भाभी - स्त्री० అన్నభార్య; వదిన.
भामिनी - स्त्री० స్త్రీ.
भारी - वि० బరువైన; బరువుగానున్న.
भाल - पुं० ఫాలభాగము; లలాటము.
भाला - पुं० బల్లెము; బరిసె.
भालू - पुं० ఎలుగుబంటి.
भाषण - पुं० ఉపన్యాసము.
भासित - वि० మెరయుచున్న; ప్రకాశించుచున్న; ప్రకాశవంతమైన.
भिंडी - स्त्री० బెండకాయ.
भिक्षु - पुं० బౌద్ధ సన్యాసి.
बिखमंगा-भिखारी - पुं० బిచ్చగాడు.
भिखारिन - स्त्री० బిచ్చగత్తె.
भिडना - अ०क्रि० ఢీకొనుట.
भींगना - अ०क्रि० दे० भीगना.
भी - अव्य० కూడ; అవశ్యము; వరకు.
भीख - स्त्री० బిచ్చము.
भीड - स्त्री० సమూహము; గుంపు; విపత్తు; సంకటము.
भीडा - वि० సంకుచితమైన; ఇరుకైన.
भीतर - क्रि०वि० లోపల.
भीतरी - वि० లోని; గుప్తమైన.
भुखमरा - वि० ఆకలితో చనిపోవు; తిండిబోతు.
भुगतना-पुं० సహించుట; అనుభవించుట.
भुजपाश - पुं० गलबाँही ; మెడ కౌగలించుకొనుట; మెడకౌగిలి.
भुट्टा - पुं० మొక్కజొన్న పొత్తి లేక కండె.
भुनना - अ०क्रि० వేయించబడుట; చిల్లర మార్చుట; చెక్కు-మొ. మార్చబడుట; మార్చబడుట (చిల్లరమొ.).
भुनाना - स०क्रि० మార్పించుట; చిల్లర

లోనికి మార్చుట.
भुरता - पुं० తొక్క తయారుచేసిన బజ్జి.
भुलक्कड - वि० అతిగా మరుపుగల; మరుపిష్టి.
भुलाना - स०क्रि० మరపించుట.
भूख - स्त्री० ఆకలి; ఆవశ్యకత; కానుక.
भूखा - वि० ఆకలిగొన్న.
भूतपूर्व - वि० మాజీ; ఇంతకు పూర్వము.
भूनना - स०क्रि० వేయించుట; అతిగా కష్టపెట్టుట.
भूल - स्त्री० మరుపు; పొరపాటు; అశుద్ధి; దోషము.
भूसा - पुं० గొప్ప; ధాన్యపుపొట్టు; పొల్లు వగైరా.
भूसी - स्त्री० చిట్టు; తవుడు; ఊక మొ.వి.
भृकुटी - स्त्री० కనుబొమ.
भृत - पुं० దాసుడు; वि० నిండియున్న; పోషించబడిన.
भेंट - स्त्री० కలయిక; కానుక.
भेंटना - स०क्रि० కలియుట; కౌగిలించుకొనుట; దర్శించుట.
भेजना - स०क्रि० పంపుట.
भेड - स्त्री० भेडी ; ఆడ గొర్రె.
भेडिया धँसान-मु० గుడ్డిగా అనుసరించుట.
भेडिया - पुं० తోడేలు.
भेद - पुं० భేదము; తేడా; రహస్యము; ఛేదనము.
भेदिया - पुं० గుప్తచరుడు; వేగులవాడు.
भैया - पुं० సోదరుడు; సమవయస్సువారిని సంబోధించు శబ్దము.
भोंदू - वि० మూర్ఖమగు.
भोगना-स्त्री० అనుభవించుట; సహించుట.
भोज - पुं० విందు.
भोर - पुं० ప్రాతఃకాలము; భ్రమ; దగా.
भोला - वि० అమాయకమైన; కల్లకపట మెరుగని.
भोलापन - पुं० అమాయకత్వము; సరళత; నిరాడంబరత.
भोलाभाला - वि० సరళ స్వభావముగల; నిరాడంబరి; కల్లకపట మెరుగని.
भौं - स्त्री० दे० भौंह.
भौंकना - अ०क्रि० दे० भूँकना.
भौंह - स्त्री० కనుబొమ.
भौचक - वि० నిర్ఘాంతపోయిన; స్తంభించిన.
भ्रमर - पुं० भौंरा ; తుమ్మెద.

म

मंजरी - स्त्री० చిగురుటాకు; పల్లవము; లత.
मंजीर - पुं० కాలి అందె.
मंजु - वि० సుందరమైన; మనోహరమైన.
मंजूर - वि० అంగీకరించిన; స్వీకరింపబడిన.

मंजूरी - स्त्री० స్వీకృతి; అంగీకారము.
मंझला -वि० మధ్య; మాధ్యమికము.
मंडी - स्त्री० విపణివీధి; సంత.
मंशा - स्त्री० కోరిక; అభిప్రాయము; ఆశయము.
मंसब - पुं० పదవి; అధికారము; కర్తవ్యము.
मँहगा - वि० दे० महँगा.
मकई - स्त्री० మొక్కజొన్న.
मकडी - स्त्री० చిన్నసాలీడు.
मकतब - पुं० పాఠశాల.
मकबरा - पुं० సమాధి.
मकबूल-वि०అంగీకరించబడిన; ప్రియమైన; మనోహరమైన.
मकान - पुं० గృహము.
मकाम - पुं० दे० मुकाम.
मकोडा - पुं० చిన్న పురుగు.
मकोय - स्त्री० కామంచి మొక్కలేక పండు.
मक्कार - वि० కపటి; దగాకోరు.
मक्खन - पुं० नवनीत ; వెన్న.
मक्खी - स्त्री० ఈగ.
मक्खीचूस - पुं० పిసినిగొట్టు; పిసినారి.
मखदूम - पुं० యజమాని.
मखौल - पुं० ఎగతాళి.
मगर - पुं० మొసలి; పెద్దచేప; కాని.
मगरूर - वि० గర్విష్ఠి; దర్పముగల; గర్వముగల.
मचलाई - स्त्री० మారాము; మొరాయింపు.
मजदूरी - स्त्री० కూలిపని; కూలి.
मजबूर - वि० వివశమైన; గత్యంతరములేని.
मजबूरी - स्त्री० నిస్సహాయత; గత్యంతరము లేని.
मजहब - पुं० మతము; సంప్రదాయము.
मजा - पुं० రుచి; స్వాదము; ఆనందము; ఉల్లాసము.
मजाक - पुं० ఎగతాళి; వేళాకోళము.
मजाल - स्त्री० శక్తి; సామర్థ్యము; సాహసము.
मजिल - स्त्री० दे० मंजिल.
मजिल - स्त्री० दे० मंजिल.
मजेदार - पुं० రుచిగల; రుచికరము; ఉల్లాస కరమైన.
मटकना - अ०क्रि० ఒయ్యారముగా నడుచుట; కులుకుట.
मटका - पुं० పెద్దకుండ.
मटकाना - स०क्रि० ఒయ్యారము పోవుట; వగలు చేయుట; వగలు ప్రదర్శింపజేయుట.
मटकी - स्त्री० పిడత; చిన్నకుండ.
मटमैला - वि० బూడిద రంగుగల; ఖాకీ రంగుగల.
मटर - पुं० బఠాణీ.

मट्टी - स्त्री० दे० मिट्टी.

मट्ठा - पुं० छाछ ; మజ్జిగ.

मड़ई - स्त्री० చిన్న మండపము; గుడిసె.

मढ़ी - स्त्री० కుటీరము; గుడిసె.

मत - पुं० నిశ్చితమైన సిద్ధాంతము; అభి ప్రాయము; సంప్రదాయము; ఓటు; వద్దు (నిషేధసూచకము).

मतभेद - पुं० అభిప్రాయభేదము.

मतलब - पुं० అర్థము; తాత్పర్యము; ఆశ యము; స్వార్థము.

मतलबी - वि० స్వార్థి; స్వార్థపరుడు.

मतली - स्त्री० दे० मिचली.

मतवाला - वि० నిషాలోనున్న; మత్తెక్కిన.

मथना - स०क्रि० చిలుకుట (పెరుగు మొ.) మథించుట; గౌరవించుట; కవ్వము.

मदद - स्त्री० సహాయము.

मददगार - वि० సహాయము చేయువాడు; సహాయకుడు.

मदमत्त - वि० మత్తుమదించిన; మత్తెక్కిన.

मदरसा - पुं० विद्यालय ; పాఠశాల.

मदारी - पुं० కోతులను, ఎలుగుబంట్లను ఆడించువాడు; గారడీవాడు.

मन - पुं० మనస్సు; చిత్తము; కోరిక; సంక ల్పము; అభిప్రాయము.

मनमाना - वि० స్వేచ్ఛానుసారము; ఇష్టాను సారము.

मनचला - वि० నిశ్చయమగు; సాహసియగు; రసికుడు.

मनजर - पुं० దృశ్యము.

मनन-पुं० చింతన; బాగా అధ్యయనించుట.

मनसबदार - पुं० పదవిలోనున్నవాడు; హోదాపరుడు.

मानौती ; मन्नत-स्त्री० మొక్కు; సంకల్పం; మొక్కుబడి.

ममता -स्त्री० మమత్వము; స్నేహము; ప్రేమ; వాత్సల్యము; మోహము.

ममेरा - वि० మేనమామకు జన్మించిన.

मयस्सर - वि० ప్రాప్తించిన; లభ్యమైన.

मरघट - पुं० శ్మశానము.

मरदानगी - स्त्री० పుంసత్వము; సాహసము; శౌర్యము; వీరత్వము.

मरदूद - वि० నీచమైన; హేయమైన; త్యజింప బడిన.

मरना - अ०क्रि० చనిపోవుట; చచ్చుట.

मरमर - पुं० చలువరాయి.

मरम्मत - स्त्री० మరమ్మత్తు; బాగుచే

मरहम - पुं० మలాము; గాయములపై బడు ఒక లేపనము.

मरियल - वि० దుర్బలమైన; చావుకి గావున్న.

मरीज - पुं० రోగి; రోగగ్రస్తుడు.

मरुभूमि - स्त्री० ఎడారి.

मरोडना ; मरोरना - स०क्रि० మెలిపెట్టుట; మర్దించి దుఃఖము కలిగించుట; మెలి పెట్టిచంపుట; పీడించుట.

मर्द - पुं० మనుష్యుడు; పురుషుడు.

मर्यादा-स्त्री० సీమ; హద్దు; మర్యాద; ప్రతిష్ఠ.

मलना - स०क्रि० మర్దించుట; నులుముట; మాలిష్ చేయుట.

मलाई-स्त्री० మీగడ; మర్దన; మర్దించినందులకు కూలి; తోమినందుకు కూలి.

मवाजी - वि० మొత్తము; సాధారణముగా సమానమైన; దాదాపు.

मवाद - पुं० చీము; మసాలా సామగ్రి.

मवेशी - पुं० పశువు; జంతువు.

मवेशीखाना - पुं० పశువుల దొడ్డి.

मशहूर - वि० ప్రఖ్యాతమైన.

मशाल - स्त्री० కాగడా.

मशीन - स्त्री० యంత్రము; మిషను.

मश्क - पुं० అభ్యాసము.

मश्कूक - वि० సందేహముగల; సందిగ్ధమైన.

मसखरा - पुं० ఎగతాళిచేయువాడు; పరిహాసము చేయువాడు.

मसखरी - स्त्री० వినోదము; వేళాకోళము.

मसजिद - स्त्री० మసీదు.

मसहरी - स्त्री० मच्छरदानी ; దోమతెర.

मसा - पुं० పులిపిరికాయ; సూరిడికాయ.

मसान - पुं० मरघट ; శ్మశానము.

मसालेदार - वि० మసాలా కలిసిన.

मसि - स्त्री० సిరా; కాటుక.

मसूडा - पुं० పళ్ళ చిగుళ్ళు.

मसूर - पुं० मसुरी ; ఒక విధమగు పప్పు ధాన్యము; కంది పప్పు వలె, ఎరుపుగా నుండు ఒక పప్పు ధాన్యము.

मसोसना - अ०क्रि० లోలోపల రోదించుట; శోకించుట; దుఃఖముతో మెలి తిరుగుట.

मस्त - वि० मत्त ; మత్తెక్కిన; మదించిన.

मस्ती - स्त्री० మత్తు; మదము.

महँगा - वि० ప్రియమైన; ఎక్కువ వెల.

महँगाई-स्त्री०महँगी;महँगापन ; ప్రియము.

महकना - अ०क्रि० పరిమళించుట; గుబాళించుట.

महज - वि० కేవలము.

महरी - स्त्री० कहारिन ; దాసి.

बहलसरा - स्त्री० అంతఃపురము.

महसूल - पुं० శిస్తు; పన్ను; బాడుగ.

महसूस-वि० అనుభూతమైన; అనుభవమైన.

महावत - स्त्री० మావటివాడు.

महावर - पुं० పారాణి.

महीन - वि० సన్నని; పల్చని.

महीना - पुं० నెల; మాసము; స్త్రీలమాసిక ధర్మము; రజోధర్మము.

माँ - स्त्री० మాత; తల్లి.

माँग-स्त्री० అడుగుడు; యాచన; ఆవశ్యకత; పాపిడి.

माँगना-स०क्रि० అడుగుట; యాచించుట; కోరుట.

माँजना-स०क्रि० తోముట; శుభ్రపరచుట.

माइका - पुं० दे० मायका.

माई - स्त्री० జనని; తల్లి.

माकूल - वि० ఉచితమైన; సమంజసమైన; యోగ్యమైన; శ్రేష్ఠమైన.

माखन - पुं० दे० मक्खन.

माता - स्त्री० माँ ; జనని.

मात्रा - स्त्री० పరిమాణము; మోతాదు.

मान - पुं० గౌరవము; అభిమానము; పరిమాణము; కొలత; కొలదండము; సామర్థ్యము; **मान रखना** मु० గౌరవించుట.

मानचित्र - पुं० नकशा; పటము.

माननीय - वि० గౌరవింపదగిన.

माने - पुं० అర్థము; ఆశయము.

मानो - अव्य० వలె; అనునట్లు; ఇలా ఉన్నాదా అన్నట్లు.

मान्य - वि० పూజ్యమగు; పూజనీయమైన; ఆదరణీయమైన.

मापना - स०क्रि० కొలుచుట; తూచుట.

माफ - वि० క్షమింపబడిన.

माफी-स्त्री० క్షమ; క్షమార్పణ; ప్రభుత్వము ద్వారా పన్ను రద్దు అయిన భూమి.

मामला - पुं० వివాదాస్పద విషయము; వ్యాజ్యము; వ్యవహారము.

मामा - पुं० మేనమామ; स्त्री० తల్లి; దాసి.

मामूल - पुं० రీతి; రివాజు.

मायका - पुं० పుట్టినిల్లు.

मार - पुं० కామదేవుడు; విషము; ఉమ్మెత్త; स्त्री० దెబ్బ; ఆఘాతము.

मारकाट - स्त्री० యుద్ధము; కొట్లాట.

मारना - स०क्रि० వధించుట; చంపుట; కొట్టుట.

मारपीट - स्त्री० दंगा फसाद; కొట్లాట.

मारे - अव्य० వల్ల; కారణమున.

मार्केका - वि० మహత్త్వములగల; మహత్త్వపూర్ణమైన.

मार्गी - पुं० బాటసారి; యాత్రికుడు.

मार्जर - पुं० శుభ్రత; క్షమార్పణ.

मार्फत - अव्य० ద్వారా.

माल - स्त्री० సంపత్తి; సామగ్రి.

मालगुजार-पुं० భూమిపన్నుచెల్లించు వాడు.

मालगोदाम - पुं० సామానుల నిలవకొట్టు.

मालम - स्त्री० పంక్తి; వరుస; పుష్పహారము.
मालमाल - वि० బహుసంపన్నమగు.
मालिक - पुं० యజమాని; భర్త; అధిపతి; భగవంతుడు.
मालिश - स्त्री० మర్దనము; మాలిషు.
माली - पुं० తోటమాలి; वी० ఆర్థికమైన; ధనసంబంధమైన.
मालूम -वी० తెలిసిన; పరిచితమైన.
मालूम हेना - अ०क्रि० తెలియుట.
मावस - स्त्री० అమావాస్య.
मासूम - वि० ఏమీ తెలియని; అమాయక మైన.
माह - पुं० మాఘవాసము; మాసము.
माहवार - क्रि०वि० ప్రతినెల.
मिचलाना - अ०क्रि० వికారము పుట్టుట; డోకు వచ్చుట.
मिचली - स्त्री० వమనము; డోకు.
मिजाज-पुं० స్వభావము; ధర్మము; స్వాభావికమగు మనస్సు.
मिटना - अ०क्रि० నశించుట; తుడుచుకుపోవుట.
मिटाना - स०क्रि० నాశనము చేయుట; విస్మృపరచుట; తుడిచివేయుట.
मिट्टी - स्त्री० మట్టి; నేల; భూమి.
मिट्टी का तेल - पुं० కిరసనాయిలు.
मिठाई - स्त्री० మిఠాయి; తీపిదనము.
मिठास - स्त्री० మాధుర్యము; తీపిదనము.
मिय्या -वि० झूठा అసత్యమైన.
मिनाह - पुं० తగ్గించిన; మినహాయించిన.
मिन्नत - स्त्री० ప్రార్థన; నివేదన.
मियाँ -पुं० యజమాని; భర్త; మహాశయుడు.
मिरचा - पुं० ఎండుమిర్చి; మిరపకాయ.
मिर्च - स्त्री० మిరపకాయ; మిరియము.
मिलन-अ०क्रि० కలయిక; మిశ్రమము; కల్తీ.
मिलनसार - वि० కలిసిమెలిసి సంచరించువాడు.
मिलना-अ०क्रि०కలియుట; కలిసిపోవుట; అంటుకొనుట; లభించుట; దొరుకుట
मिलान - पुं० కలయిక; తులన; పోలిక.
मिलावट - स्त्री० కల్తీ; కలయిక.
मिश्रित - वि० కలిసియున్న; కలిపిన.
मिश्री - पुं० పటికబెల్లము; కలకండ; మిశ్ర దేశపు (ఈజిప్టు) నివాసి.
मिष - पुं० మోసము; దగా; నెపము; వంక; ఈర్ష్య.
मिष्ट - पुं० తియ్యని.
मिस - पुं० నెపము; వంక; వంచన.
मीठा - वि० తియ్యని; पुं० మిఠాయి.
मीठा तेल - पुं० నువ్వులనూనె.
मीठा नीबू - पुं० మాదీఫలము.

मीनार-स्त्री० ఎత్తయిన స్తంభము; గోపురము.

मील - पुं० మైలు.

मुंडन - पुं० ముండనము; క్షురకర్మ; క్షవరము.

मुंडन- अ०क्री० గొరగబడుట; క్షవరమగుట; మోసబోవుట; దోపిడి అగుట.

मुंसिफ - पुं० న్యాయమూర్తి; మునసబు.

मुँह - पुं० నోరు.

मुँहचेर-वि०ఎదుట పడుటకు సంకోచించు.

मुँहबोला - वि० మాటవరసకి; వరుసకి.

मुहासा - पुं० యవ్వన ప్రారంభములో ముఖమున కనిపించు మొటిమలు.

मुकदमेबाज - पुं० వ్యాజ్యాలకోరు.

मुकाबला - पुं० ఎదురు బదురు; పోటీ; వ్యతిరేకము.

मुकाम -पुं० మకాము; విశ్రమించు ప్రదేశము.

मुकुट - पुं० ताज; కిరీటము.

मुक्क - पुं० పిడికిలి; గుద్దు.

मुकित - पुं० మోక్షము; ముక్తి.

मुखडा - पुं० चेहरा; ఆననము; ముఖము.

मुखतार-पुं० చట్టరీత్యా ప్రతినిధి; ప్రతినిధి.

मुखरित - पुं० ప్రతిధ్వనించు.

मुखाग्र - पुं० కంఠస్తమైన.

मुखिया - पुं० నాయకుడు; సర్దారు.

मुगल - पुं० సంక్షేపముగ; కొద్దిలో.

मुटाई - स्त्री०స్థూలత; పుష్టి; అహంకారము.

मुष्टी - स्त्री० ముష్టి; గుప్పెడు; పిడికిలి.

मुठभेड - स्त्री० ఢీకొనుట; పోరాటము; ఎదిరించుట.

मुदाम - क्रि०वि० ఎల్లప్పుడు; నిరంతరము.

मुदित-वि० ఆనందముగల; సంతోషముగల.

मुद्दई - पुं० దావాచేయువాడు; వాది; శత్రువు; వైరి.

मुद्रक - पुं० అచ్చువేయువాడు.

मुद्रिका - स्त्री० ఉంగరము; దర్భ ఉంగరము; పవిత్రి; రూపాయి నాణెము.

मुनक्का - पुं० ఎండు ద్రాక్షపండు.

मुनगा - पुं० सहिंजन ; ములగ; మునగ.

मुनासिब - वि० తగిన; ఉచితమైన; యోగ్యమైన.

मुफ्त - वि० నిశుల్కమైన; ఊరకవచ్చు; వెల ఇవ్వవలసిన అవసరములేని.

मुबारकबाद - पुं० అభినందన.

मुबारकबादी - स्त्री० दे० मुबारकबाद.

मुमकिन - वि० సంభవమైన; వీలైన.

मुरगा - पुं० కోడిపుంజు.

मुरझना - अ०क्रि० दे० मुरझाना.

मुरझाना - अ०क्रि० ముణుచుకొని పోవుట.

मुरदा - पुं० చనిపోయిన ప్రాణి; మృతుడు, చనిపోయిన; వాడిపోయిన.

मुरव्वत - स्त्री० दे० मुरौवत.

मुरव्वत - पुं० ముఖమాటము; సంకోచము.
मुर्ग - पुं० दे० मुरगा.
मुर्गी - स्त्री० కోడిపెట్ట.
मुर्दा - पुं० दे० मुरदा.
मुलाकात - स्त्री० కలయిక; సందర్శనము.
मुलायम - वि० మెత్తని; మృదువైన; సున్నితమైన.
मुल्क - पुं० దేశము; ప్రాంతము.
मुशायरा - पुं० కవి సమ్మేళనము.
मुष्टि - स्त्री० పిడికిలి; గుద్దు;గుప్పిడి.
मुकुराना - अ०क्रि० చిరునవ్వు నవ్వుట.
मुस्कुराहट - स्त्री० మందహాసము; మృదుహాసము.
मुसलधार - वि० दे० मूसलधार.
मुसाफिर - पुं० యాత్రికుడు; బాటసారి.
मुसाफिरखाना - पुं० ధర్మశాల; సత్రవు.
मुसीबत - स्त्री० విపత్తు; సంకటము.
मुस्तैद-वि० తయారైన;సన్నద్ధమైన; జిత్తులమారి
मुस्तैदी - स्त्री० సన్నద్ధత.
मुहब्बत - स्त्री० ప్రేమ; మైత్రి; స్నేహము.
मुहल्ला - पुं० दे० महल्ला या मोहल्ला.
मुहावरा - पुं० నానుడి; జాతీయము.
मूँग - स्त्री० పెసలు.
मूँगफली - स्त्री० వేరుశనగ కాయ.
मूँछ - स्त्री० మీసము.
मूँडना - स०क्रि० క్షవరము చేయుట; బురిడీ కొట్టి సొత్తు అపహరించుట; శిష్యునిగా చేసికొనుట.
मूक - वि० మూగ; వివశమైన.
मूठ - स्त्री० పిడి; పిడికిలి; పిడికెడు.
मूतना - अ०क्रि० మూత్రవిసర్జన చేయుట; ఉచ్చ పోయుట.
मूली - स्त्री० ముల్లంగి; వేరు; మూలిక.
मूष ; मूषक; मूस - पुं० चूहा ; ఎలుక.
मूसर ; मूसल - पुं० ముసలము; రోకలి.
मृग - पुं० మృగము; లేడి.
मृगचम - पुं० లేడి చర్మము.
मृगछाला - पुं० दे० मृगचम.
मृगजल - पुं० ఎండమావి తరంగాలు.
मेंड - स्त्री० मेड ; చేనుగట్టు.
मेख - स्त्री० మేకు; గసిక.
मेघराज - पुं० ఇంద్రుడు.
मेज - स्त्री० బల్ల.
मेजबान - पुं० ఆతిథ్యము ఇచ్చువాడు.
मेड - स्त्री० చేనుగట్టు; హద్దు; గౌరవము.
मेढक - पुं० కప్ప.
मेथी - स्त्री० మెంతికూర (ఆకు).
मेमार - पुं० భవన నిర్మాత; తాపీపని మనిషి.
मेल - पुं० కలయిక; మైత్రి; స్నేహము; సాంగత్యము.

मेलना - स०क्रि० जोडना; కలుపుట.

मेला - पुं० ఉత్సవము; తిరనాళ్ళు.

मेवा - पुं० ద్రాక్ష; కిస్మిస్; బాదం; అఖరోట్ మొదలగు ఎండు పండ్లు.

मेष - पुं० గొర్రె.

मेहँदी - स्त्री० గోరింట; గోరింటాకు.

मेह - पुं० మేఘము; వానజల్లు.

मैहतर - पुं० भंगी ; శ్రేష్ఠమున వ్యక్తి.

मेहतरानी - स्त्री० పాకీ స్త్రీ.

मेहनत - पुं० శ్రమ; ప్రయాస.

मेहनती - पुं० కష్టించువాడు; శ్రమించువాడు.

मेहमान - पुं० అతిథి.

मेहरबानी - स्त्री० దయ; కృప.

मेहरा - पुं० ఆడంగిరేకువాడు; నపుంసకుడు.

मैना - पुं० ఒకవిధమగు నల్లని పెంపుడు పిట్ట; చిలక మాదిరిగా మాటలు నేర్చు పిట్ట.

मैया - स्त्री० माँ, माता ; తల్లి; అమ్మ.

मैल - स्त्री० మాలిన్యము; మురికి; దోషము; వికారము.

मैला - वि० మలినమైన; మురికైన.

मोकल - वि० స్వచ్ఛందమైన; స్వతంత్రమైన; ముక్తిపొందిన.

मोचना - स०क्रि० వదులుట; విడుదల చేయుట; పడవేయుట; ప్రవహింప జేయుట.

मोची - पुं० చెప్పులు కుట్టు జాతీయుడు, చర్మకారుడు.

मोटा-वि०లావైన; స్థూలమైన; అహంకారము గల; వికృతాకారముగల.

मोड - पुं० మలుపు (దారి) వంపు.

मोडना - स०क्रि० త్రిప్పుట; త్రిప్పివేయుట, మరల్చుట.

मोताद - स्त्री० మోతాదు; మాత్ర.

मोती - पुं० ముత్యము.

मोथा - पुं० తుంగగడ్డి.

मोद - पुं० ఆనందము; హర్షము; సుగంధము.

मोदक - पुं० లడ్డు.

मोम - पुं० మైనము.

मोमबत्ती - स्त्री० మైనపు వత్తి.

मोर - पुं० నెమలి.

मोरचा - पुं० తుప్పు; కోట రక్షణ నిమిత్తము నలు వైపుల త్రవ్వబడు కందకము; ఆక్రమణ; దాడి.

मोरचा लेना - मु० యుద్ధము చేయుట.

मोरनी - स्त्री० ఆడనెమలి.

मोरपंख - पुं० నెమలి పింఛము.

मोरी - स्त्री० पनाली ; మురికి కాలువ.

मोल - पुं० दाम ; ధర; వెల.

मोलतोल करना - स०क्रि० బేరమాడు.

मोहलत - स्त्री० వ్యవధి; గడువు; తీరిక;

సమయము.

मोहसिन - वि० ఉపకారము చేయు.

मौखिक-वि० నోటికి సంబంధించిన; నోటి మాటగా చెప్పిన.

मौज - स्त्री० తంగము; అల; ఉత్సాహము.

मौजूद - वि० హాజరుగానున్న; ప్రస్తుతము; తయారుగా.

मौलाना - पुं० అరబీ, ఫారసీ భాషలలో మహా విద్వాంసుడు.

मौलिक - वि० మూలమునకు సంబంధించిన, అసలైన.

मौसम ; मौसिम - पुं० ఋతువు; సరైన సమయము.

मौसिमी - वि० ఋతు సంబంధమైన.

मौसा - पुं० తల్లి సోదరి భర్త.

मौसी - स्त्री० తల్లి సోదరి.

मौसेरा - वि० తల్లి సోదరికి సంబంధించిన.

म्यान - पुं० కత్తి; ఖడ్గపు ఒర.

य

यंत्रणा - स्त्री० యాతన; పీడనము.

यकबारगी ; एकबारगी - वि० दे० यकायक.

यत्रतत्र - क्रि०वि० అక్కడక్కడ; ఇటూ అటూ.

यदाकदा - अव्य कभी कभी ; అప్పుడప్పుడూ.

यदा - अव्य० ఎప్పుడైతే; ఎక్కడైతే.

यदि - अव्य० अगर ; అయినచో.

यद्यपि - अव्य अगरचे ; అయినప్పటికి.

यम - पुं० యమధర్మరాజు; నిగ్రహము; రెండు సంఖ్య.

यमज ; यमल-पुं० కవలపిల్లలజోడు; అశ్వనీ కుమారులు

यवनिका - स्त्री० రంగశాల తెర.

यहाँ - क्रि०वि० ఇక్కడ.

यही - अव्य० ఇదే; ఇతనే.

यहूदी - पुं० పాలస్తీనా దేశవాసి.

या - अव्य० లేక.

यातायात-पुं० आना-जाना ; రాకపోకలు.

यान - पुं० వాహనము; బండి.

यानी ; याने - अव्य० अर्थात; అంటే; అనగా.

यामिनी - स्त्री० రాత్రి.

युग - पुं० జంట; యుగము; జోడు.

युगल - पुं० జంట; యుగ్మము.

युवा-वि०యువావస్థలోనున్న; యువకుడు.

यूँ - पुं० यौ ; ఈ విధముగా; ఇట్లు.

यों - अव्य० ఈ విధముగా; ఇలా.

योजना - स्त्री० కూడిక; కలయిక; పథకము; స్కీము.

यौवन - पुं० जवानी ; యవ్వనము.

र

रंक - वि० పేద; లోభి; సోమరి.

रंग - पुं० రంగు; వర్ణము; వన్నె; ప్రభావము; సాంగత్యము; శోభ.

रंग ढंग - पुं० నడత; వాలకము.

रंगबिरंगा - वि० పలు రంగులు గల; చిత్ర విచిత్రమైన.

रंगरली - स्त्री० ఆమోద ప్రమోదము; భోగ విలాసము.

रंगीन - वि० రంగుగల; విలాస ప్రియుడు; ఇంపైన.

रंगीला - वि० రసికుడు; ప్రేమికుడు.

रंडापा - पुं० వైధవ్యము.

रंडी - पुं० వేశ్య; కులట.

रंध्र - पुं० రంధ్రము; బెజ్జము.

रंभाना - अ०क्रि० ఆవు అరచుట.

रक्षाबंधन - पुं० శ్రావణ పూర్ణిమకు వచ్చు రక్షా బంధన పండుగ.

रखना - स०क्रि० ఉంచుట; రక్షించుట.

रखवाली - स्त्री० రక్షణ; కాపలా.

रगडना - अ०क्रि० రుద్దుట, ఒరిపిడి పట్టుట; కష్టపెట్టుట.

रचयिता - पुं० రచించువాడు; గ్రంథకర్త.

रचयित्री - स्त्री० రచించు స్త్రీ; లేఖిక.

रचित - वि० రచించబడిన.

रटना - स०क्रि० వల్లించుట; కంఠస్థము చేయుట.

रण - पुं० పోరాటము; యుద్ధము.

रत्तीभर - मु० जरासा ; బహుకొద్దిగా.

रथ्या - पुं० మార్గము; మురికికాలవ.

रद्द - वि० కొట్టివేయబడిన; రద్దుచేయబడిన.

रपटना - अ०क्रि० జారుట; ఏదేని పని త్వరత్వరగా పూర్తిచేయుట.

रबड - पुं० రబ్బరు.

रमता - वि० ఒకచోట ఉండక ఎల్లప్పుడు తిరుగు వాడు.

रमाना - स०क्रि० మోహపరచుట.

रवा - पुं० రవ్వ (గోధుమ వగైరా)

रवाना - वि० రవాణా చేయబడిన; పంపబడిన

रवाना होना - अ०क्रि० బయలుదేరుట.

रवैया - पुं० నడవడి; పద్ధతి; నడక.

रशीद - वि० సభ్యతగల; సంస్కారముగల; ఉపదేశము ద్వారా ఋజు మార్గమునక తీసుకు రాబడిన.

रसाल - पुं० మామిడి; చెఱకు; పనస గోధుమ; మధురమైన; మనోహరమైన.

रसिक - पुं० రసజ్ఞుడు; కావ్యమర్మజ్ఞుడు.

रसीद - स्त्री० రసీదు.

रसोइया - पुं० వంటవాడు; వంటచేయు వాడు.

रसोई - स्त्री० भोजन ; వంట.
रसोईघर - पुं० వంటిల్లు.
रस्म - स्त्री० రివాజు; పరిపాటి.
रस्सी - स्त्री० సన్నని త్రాడు; దారము.
रहँट - पुं० నూతిగిలక.
रहन-सहन - स्त्री० तौर तरीका ; నడవడి.
रहना - अ०क्रि० ఉండుట; నివసించుట; జీవించి యుండుట.
रहा सहा - यौ० అవశిష్టము; మిగిలి ఉన్న.
राँड - स्त्री० విధవ; వైధవ్యము పొందిన స్త్రీ; వేశ్య.
राई - स्त्री० సన్నావాలు.
राख - स्त्री० బూడిద; భస్మము.
राखी - स्त्री० రక్షాబంధన ద్వారము లేక తోరము; రక్ష
राज - पुं० రహస్యము.
राज - पुं० రాజ్యము; శాసనము; రాజు; తాపీ పనివాడు.
राजकर - पुं० ప్రభుత్వపు పన్ను.
राजगीर - पुं० తాపీపనివాడు.
राजी - वि० అంగీకరించిన; స్వస్థతగల; సంతోషముగల.
राजीनामा - पुं० సంధిపత్రము.
राठ - पुं० రాజ్యము.
रात - स्त्री० रजनी ; రాత్రి.
राबिता - पुं० కలుపు గోరుతనము; సంబంధము; బాంధవ్యము.
राय-स्त्री० అభిప్రాయము; సలహా; पुं०రాజు; సమంతుడు; భట్రాజు ; वि० శ్రేష్ఠమైన.
राशि - स्त्री० కుప్ప; పోగు; జ్యోతిష్యములోని రాశి.
रास्ता - वि० మార్గము; దారి; ఉపాయము.
राह - स्त्री० త్రోవ; దారి; ఆచారము.
राहखर्च - पुं० దారిభత్యము.
राही - पुं० యాత్రికుడు; బాటసారి.
रिक्त - वि० ఖాళీగానున్న; పేద.
रिझाना-सी०क्रि० మోహించుట; తనమీద ప్రేమ జనింపజేయుట.
रिश्तेदार - पुं० नातेदार ; సంబంధీకుడు; చుట్టము; బంధువు.
रिश्वत - स्त्री० घूस ; లంచము.
रिश्वतखोरी - स्त्री० లంచగొండితనము.
रिसना - अ०क्रि० కారుట; బొట్లుబొట్లుగా కారుట.
रीझना - अ०क्रि० ముగ్ధమగుట; మోహింప బడుట.
रीठा - पुं० కుంకుడు చెట్టు లేక కాయ.
रीढ - स्त्री० వెన్నెముక; మేరుదండము.
रीता - वि० రిక్తమైన; ఖాళీగానున్న.
रीति - स्त्री० మాదిరి; పద్ధతి; రివాజు.

रुंड - पुं० శిరస్సు లేని మొండెము.
रुई - स्त्री० దూది.
रुकना - अ०क्रि० ఆగుట.
रुकावट - स्त्री० ఆగుదల; ఆటంకము; విఘ్నము.
रुकसताना - पुं० వీడ్కోలు సమయమున ఇచ్చు ధనము లేక కానుక.
रुचिर - वि० సుందరమైన; మధురమైన.
रुझना - अ०क्रि० చిక్కుకొనుట.
रुझाना - पुं० ప్రవృత్తి; వంపు; రుచి.
रुत - स्त्री० ఋతువు; ధ్వని; కలవరము.
रुलाई - स्त्री० ఏడుపు; రోదనము.
रुलाना - स०क्रि० ఏడిపించుట.
रूई - स्त्री० పత్తి; దూది.
रूठना - अ०क्रि० అలుగుట.
रूपरेखा - स्त्री० ఆకారప్రకారము.
रूपसी - स्त्री० సుందరమైన స్త్రీ సుందరి.
रूपा - पुं० వెండి.
रूमाल-पुं० చేతిరుమాలు; జేబురుమాలు.
रेखा - स्त्री० గీత; రేఖ.
मेगमाल - पुं० మెరుగు కాగితము.
रेगिस्तान - पुं० ఎడారి; ఇసుకమైదానము.
रेतीला-वि० ఇసుకగల; ఇసుక సంబంధమైన.
रेलपेल - स्त्री० పెద్దగుంపు; జనసమ్మర్దము; ఆధిక్యము.
रेला - पुं० ప్రవాహము; ప్రవాహపు త్రోపు; త్రోపిడి; త్రోపులాట.
रेशम - पुं० పట్టు వస్త్రము; కౌశేయము.
रेहन - पुं० गिरवी ; తాకట్టు.
रैयत - स्त्री० जनता ; ప్రజ.
रैल - स्त्री० दे० रेला.
रोक - स्त्री० ఆటంకము; విఘ్నము; నిషేధము.
रोकड - स्त्री० నగదు; రొక్కము; మూల ధనము.
रोकना -स्त्री० ఆపుట; అడ్డగించుట.
रोज - पुं० రోదనము; రుదనము.
रोज - पुं० దినము; దివసము; నిత్యవ ప్రతిదినము; సంవత్సరీకము.
रोजगार - पुं० వృత్తి; వ్యాపారము.
रोटी - स्त्री० రొట్టె; భోజనము; వంట
रोदन - पुं० రోదనము; క్రందనము; ఏ
रोना - अ०क्रि० ఏడ్చుట.
रोपना - स०क्रि० నాటుక; మొలకనా విత్తనము నాటుట.
रोम - पुं० శరీరము మీది వెంట్రుకలు; ఒ దేశపు రాజధాని నగరము.
रोली - स्त्री० కుంకమ.
रोशन-वि० ప్రకాశముగల; ప్రకాశమాన్వ ప్రసిద్ధమైన.

रोशनाई - स्त्री० సిరా.

रोशनी -स्त्री० ప్రకాశము;వెల్తురు; దీపకాంతి; జ్ఞానప్రకాశము.

रौदना - स०क्रि० కాలరాచుట; కాళ్ళతో మర్ధించుట లేక త్రొక్కుట.

रौनक-स्त्री०రూపము; దీప్తి; శోభ; ప్రఫుల్లత.

ल

लंका - स्त्री० లంకాద్వీపము.

लंगडा - वि० కుంటివాడు. ఒకవిధమగు శ్రేష్ఠమైన మామిడి.

लंगडाना - अ०क्रि कुंटుట; కుంటుచూ నడచుట.

लंगर - पुं० లంగరు; గుదిబండలేని కొయ్య; అన్నదాన సత్రము.

लंगर करना - पुं० కొంటెతనము చేయుట; ఆకతాయి పని చేయుట.

लंगूल - पुं० తోక.

लंगोटिया यार - पुं० చిన్ననాటి స్నేహితుడు; బాల్య సఖుడు.

लंघन - पुं० లంఘనము; పస్తు; దుముకు; ఉల్లంఘనము.

लंबाई ; लंबान - स्त्री० పొడవు.

लकडहारा - पुं० కట్టెలు కొట్టువాడు.

लकडी - स्त्री० కర్ర; కొయ్య.

लकीर - स्त्री० గీత; రేఖ; పంక్తి; వరుస.

लखना - स०क्रि० చూచుట; కాన్పించిన లక్షణములా ధారముగా గ్రహించుట; ఊహించి గ్రహించుట.

लगन-स्त्री० ప్రేమ; ధ్యానము; సంబంధము; पुं० శుభముహూర్తము.

लगना - अ०क्रि० అనుకొనుట; తాకుట; అనిపించుట; ఆరంభమగుట.

लगभग - क्रि०वि० ప్రాయః; దాదాపు.

लगातार - क्रि०वि० ఎడతెరిపి లేకుండా; నిరంతరముగా.

लगान - पुं० సుంకము; శిస్తు.

लगाम - स्त्री० కళ్ళెము.

लगाव - पुं० సంబంధము.

लघु - वि० చిన్న; కొద్ది; తక్కువ; త్వరగా.

लजाना - अ०क्रि० సిగ్గుపడుట.

लजालू; लजारू - पुं० అత్తిపత్తిమొక్క.

लजीला - वि० లజ్జగల; సిగ్గుపడు.

लटकना - अ०क्रि సంద్గిగ్ధములో ఊగిసలాడుట; ఒయ్యారము పోవుట; వ్రేలాడుట.

लट्ठ - पुं० పెద్ద బాణాకర్ర.

लट्ठमार - वि० దెబ్బలాట ఆడువాడు; కటుభాషి.

लडकपन - पुं० బాల్యము; బాల్యావస్థ.

लडका - पुं० బాలుడు.

लडकी - स्त्री० బాలిక.

लडखडाना - अ०क्रि० నిలువలేక తొట్రుపాటు పడుట.

लडना - अ०क्रि० చెడు అలవాటు; దుర్వ్యసనము.

लतीफ - वि० రుచిగల; కోమలమైన; శ్రేష్ఠత.

लदना-अ०क्रि० భారయుక్తమగుట; బరువు వేయ బడుట; కప్పబడుట; గడచుట; గతించుట.

लपकना - अ०क्रि० కలియబడుట; తటాలున పట్టుకొనుట; పైకురుకుట.

लपट - स्त्री० జ్వాల; మంట; గమకము; సుగంధము.

लपेटना-स०क्रि०మెలిత్రిప్పుట; చిక్కుపడ వేయుట; జంజాటములో ఇరికించుట; చుట్టుట; సర్దుట; ద్రవపదార్థము పూయుట.

लफंगा-वि० దురాచారి; రౌడి; తిరుగుబోతు.

लफ्ज - पुं० శబ్దము; మాట.

लबडना - अ०क्रि० అబద్ధమాడుట; గప్పాలుకొట్టుట.

लबालब - वि० అంచులవరకు నిండిన.

ललकार - स्त्री० సవాలు; కయ్యమునకు పిలుపు.

ललकारना - स०क्रि० సవాలు చేయుట; కయ్యమునకు పిలుచుట.

ललचना - अ०क्रि० పేరాశపడుట; మోహితుడగుట; కోరిక వలన కలత జెందుట.

ललचाना - स०क्रि० ఊరించుట; మోహింపజేయుట; పేరాశ జనింపజేయుట.

ललना - स्त्री० స్త్రీ; కామిని.

ललित - वि० కోమలమైన; ఇష్టమైన; మనోహరమైన; చంచలమైన.

लल्लोचप्पो-स्त्री० ముఖస్తుతి; చాటుకారిత; మనస్సునకు నచ్చు తియ్యని మాటలు.

लवंग - पुं० लौंग ; లవంగము.

लवंगी - स्त्री० కోమలి; वि० నాజూకైన.

लवण - पुं० ఉప్పు.

लस्सी-स्त्री० పెరుగు చిలికిన మజ్జిగ; పంచదార కలిపిన ఒకవిధమగు పానీయము.

लहँगा - पुं० ఉచ్చారణ స్వరము; లయ.

लहरा - पुं० పెద్ద తరంగము; ఆనందము; ఉత్సాహము.

लहचुन - पुं० వెల్లుల్లిపాయ.

लाँक - स्त्री० నడుము.

लाँग - स्त्री० గోచి (ధోతి యొక్క)

लांगूल - पुं० తోక.

लागू करना - स०क्रि० జారీచేయుట.

लागू होना - अ०क्रि० జారీయగుట.

लाचारी - स्त्री० వివశత్వము; నిస్సహాయత.

लाज - स्त्री० शर्म ; సిగ్గు.

लाट - स्त्री० స్తూపము; पुं० గవర్నరు.
लाड - पुं० ఆప్యాయత; గారాబము.
लात - स्त्री० పాదప్రహారము; తన్ను.
लाद - स्त्री० బరువు; భారము; బరువు వేయుట; పొట్ట; ప్రేగు.
लादना - स०क्रि० బరువు వేయుట; మోయుటకు భారమైన వస్తువులు వేయుట; బరువు ఉంచుట.
लाना - अ०क्रि० తెచ్చుట; स०क्रि० నిప్పు పెట్టుట; తగలపెట్టుట.
लापरवाही-स्त्री० నిర్లక్ష్యము; తృణీకారము.
लायक - वि० తగిన; యోగ్యమైన; ఉపయుక్తమైన.
लार रपकना - मु० నోరూరుట.
लालच - पुं० లోభము; పేరాశ.
लालमिर्च - स्त्री० ఎండు మిరపకాయ.
लाली - स्त्री० ఎరుపు; గౌరవము; ప్రతిష్ఠ.
लावारिस - वि० వారసులు లేని; ఉత్తరాధికారులు లేని.
लाश - स्त्री० శవము.
लखिावट - स्त्री० వ్రాత; దస్తూరి.
लखित - वि० వ్రాయబడిన; स्त्री० దస్తావేజు వ్రాత.
लिपटना - अ०क्रि० అంటుకొనుట; కౌగిలించుట; మన్నుగుట.
लिपि - स्त्री० అక్షరములు వ్రాయు పద్ధతి.
लियाकत - स्त्री० యోగ్యత; అర్హత.
लीक - स्त्री० గీత; చార; ఆనవాయితి; ఆచారము.
लीलना - स०क्रि० మింగుట.
लुंगी - स्त्री० లుంగీ.
लुंठित - वि० దొర్లిన.
लुकना - अ०क्रि० దాగుకొనుట; చాటున ఉండుట.
लुगाई - स्त्री० స్త్రీ; ఆడది.
लुच्चा - वि० దుష్టుడు; దురాచారి; చెడునడతగల; అబద్ధాలకోరు.
लुटना - अ०क्रि० దోపిడీ చేయబడుట; నాశమగుట.
लुटेरा - पुं० దోపిడీ దొంగ.
लुढकना - अ०क्रि० దొర్లుట.
लुढकाना - स०कि० దొర్లించుట; పారబోయుట.
लुत्फ - पुं० ఆనందము; రుచి; స్వాదము; దయ; శ్రేష్ఠత.
लुप्त - वि० దాగిన; అదృశ్యమైన.
लुहार - पुं० लोहार ; కమ్మరివాడు.
लुहारी - स्त्री० కమ్మరిపని; కమ్మరి జాతి స్త్రీ.
लू - स्त्री० लुआर ; వడగాలి ; लूमारना

या लगना - मु० వడగాలి తగులుట; వడగాలుపు తగిలి జ్వరము వచ్చుట.

लूट - स्त्री० దోపిడీ; లూటీ.

लूटना -स०क्रि० దోచుట; దోపిడీచేయుట; మోసగించుట; మైమరచుట.

लेकिन - अव्य० కాని.

लेख - पुं० వ్రాత; వ్యాసము.

लेखन - पुं० వ్రాత; లెక్కచూచుట.

लेखनी - स्त्री० కలము.

लेखिका - स्त्री० వ్రాయుస్త్రీ; రచయిత్రి.

लेटना - अ०क्रि० పడుకొనుట; పవ్వళించుట.

लेनदेन - पुं० లావాదేవీలు ; लेनदेन - मु० సంబంధము.

लेनहार - वि० పుచ్చుకొనువాడు.

लेना - स०क्रि० తీసికొనుట; స్వీకరించుట.

लेपना - स०क्रि० ఏదేని లేపము పూయుట.

लोंदा - पुं० ముద్ద; పిండము.

लोकलीक - स्त्री० లోకమర్యాద.

लोकापवाद - पुं० లోకనింద.

लोकोक्ति - स्त्री० లోకోక్తి; సామెత.

लोग - पुं० జనము; ప్రజ.

लोटना - अ०क्रि० దొర్లుట; పొర్లుట; విశ్రమించుట; लोट जाना - मु० అపస్మారములోనుండుట; చనిపోవుట.

लोटा - पुं० చెంబు; చిన్న పాత్ర.

लोटिया - स्त्री० చిన్న చెంబు; लोटिया डूबना - मु० అసఫలమగుట; అప్రతిష్ఠపాలగుట; నష్టపోవుట.

लोन - पुं० లవణము; ఉప్పు.

लोना-वि० नमकीन ; ఉప్పని; సుందరమైన.

लोप - पुं० లోపము; నాశము; క్షయము.

लोभ - पुं० లోభము.

लोमडी - स्त्री० గుంటనక్క.

लोरी - स्त्री० జోలపాట.

लोलक - पुं० లోలాకు; లోలకి.

लोहा - पुं० ఇనుము; అస్త్రము.

लोहार - पुं० लुहार ; కమ్మరి.

लोहारी - स्त्री० लुहारी ; కమ్మరిపని.

लोहू - पुं० दे० लहू.

लौंग - पुं० లవంగము; లవంగ ఆకారములో నున్న ముక్కు పుడక.

लौंडा - पुं० छोकरा ; పిల్లవాడు; పిల్లకాయ; పోరిగాడు.

लौंडी - स्त्री० छोकरी ; పోరి; దాసి.

लौकी - स्त्री० ఆనపకాయ; సొరకాయ.

लौटना - अ०क्रि० తిరిగివచ్చుట; వెనకకు తిరుగుట.

लौटाना - स०क्रि० తారుమారు చేయుట; తిరిగి ఇచ్చుట; మార్చుట.

व

वंग - पुं० బెంగాలు ప్రదేశము; తగరము; తగర భస్మము.

वंचित - वि० మోసగింపబడిన; వేరుపరచ బడిన; రహితమైన.

वंदन - पुं० వందనము; ప్రణామము.

वंदना - स्त्री० స్తుతి; ప్రణామము; నమస్కారము.

वंदनीय - वि० ఆదరించదగిన; వందన యోగ్యమైన.

वंध्या - स्त्री० గొడ్రాలు; సంతానములేని స్త్రీ.

वंश - पुं० కులము; వంశము; వెదురు.

वंशी - स्त्री० మురళి; పిల్లనగ్రోవి; अव्य० మరియు; पुं० వాయువు.

वक्त - पुं० సమయము; కాలము; అదను; తీరిక.

वक्र - वि० వంకరగల; వక్రమైన.

वगैरह - अव्य० ఇత్యాది; మొదలైనది.

वचन - पुं० మాట; శబ్దము; కథనము; వచనము (ఏకవచనము, బహువచనము).

वजन - पुं० భారము; బరువు; తూకము; గౌరవము.

वजह - स्त्री० కారణము; హేతువు.

वतन - पुं० జన్మభూమి.

वत्स - पुं० దూడ; బిడ్డ.

वदंती - स्त्री० పుకారు; కథనము; మాట.

वदन - पुं० ముఖము; వదనము; కథనము.

वध - पुं० వధ; హత్య.

वधक - पुं० హంతకుడు; ఘాతకుడు.

वधू ; वधूटी - स्त्री० వధువు; కొత్తగా పెళ్ళి అయిన యువతి; కోడలు.

वन्य - वि० వన సంబంధమైన.

वपन - वि० విత్తునాటుట; క్షౌరము.

वमन - पुं० కక్కు; వమనము; వాంతి.

वय - स्त्री० వయస్సు; ఈడు.

वरदी - स्त्री० ఒకే రకపు డ్రెస్సు.

वरना - क्रि०वि० లేనిచో; అన్యధా पुं० ఒంటె.

वरेण्य - वि० శ్రేష్ఠమైన; పూజ్యమైన; ప్రధానమైన.

वर्ग - पुं० శ్రేణి; వర్గము; చదరము.

वर्गफल - पुं० చదరపు కొలత; వైశాల్యము.

वर्जना - स०क्रि० అభ్యంతర పెట్టుట; నిషేధించుట; త్యజించుట.

वर्जित - वि० త్యజింపబడిన; నిషేధించుట.

वर्दी - स्त्री० दे० वरदी.

वर्ष - पुं० సంవత్సరము.

वर्ष गाँठ - स्त्री० జన్మదిన పండుగ.

वल्ली - स्त्री० లత.

वश्य - वि० వశ్యమైన; వశములోనున్న.

वसूल - वि० ప్రాప్తించిన; లభించిన; తీర్చబడిన.

वसूली - स्त्री० ప్రాప్తి; ఇతరులనుంచి వసూలు చేయుట; వసూలు కావలసిన సొమ్ము; వసూలి.

वहाँ - अव्य० అక్కడ.

वह्नि - स्त्री० అగ్ని; నిప్పు.

वहीं - अव्य० అక్కడే; అచ్చటనే.

वही - सर्व० పూర్వోక్త వ్యక్తి లేక విషయము లేక వస్తువు; నిర్దిష్టమైన వ్యక్తి; విషయము; వస్తువు మాత్రమే.

वांछनीय - वि० కోరదగిన.

वांछित - वि० కోరబడిన; కోరిన.

वा - अव्य० अथवा ; या ; లేక.

वाकई - वि० నిజమైన; యధార్థమైన ; अव्य० నిజానికి; వాస్తముగ.

वाक्पटु - वि० మాటకారి; చతురుడు.

वाचन - पुं० పఠనము; చదువుట.

वाचनालय - पुं० పఠనాలయము.

वाचा - स्त्री० వాణి; వాక్యము; శబ్దము;

वाजिबी - वि० ఉచితమైన; సరియైన; पुं० ప్రతిమాసము లభించు వేతనము లేక బత్తెము.

वाटिका - स्त्री० తోట; వాటిక.

वादा - पुं० వాగ్దానము; ప్రతిజ్ఞ.

वापस - वि० తిరగివచ్చిన.

वापस आना - अ०क्रि० తిరిగి వచ్చుట.

वापसी - वि० తిరిగివచ్చియున్న; త్రిప్పి వేసియున్న. स्त्री० ప్రత్యావర్తనము; తిరిగిరాక.

वारा - पुं० किफायत ; పొదుపు.

वाला - प्रत्य० ఒకసంబంధసూచకశబ్దము; ఉదా: गाडीवाला ; मकानवाला वि० శ్రేష్ఠమైన; మహోన్నమైన.

वासंतिक-पुं० విదూషకుడు; నృత్యకారుడు.

वास - पुं० వాసము; నివాసము; ఇల్లు; గంధము; సుగంధము.

वास्ता - पुं० సంబంధము; స్నేహము.

वास्ते - अव्य० నిమిత్తము; కొరకు.

वाहवाही - स्त्री० జనామోదము; ప్రశంస్తుతి.

विकसना - अ०कि० వికసించుట.

विकसित - वि० ప్రస్ఫుటితమైన; వికసిం ప్రఫుల్లమైన.

विक्षिप्तता - स्त्री० పిచ్చి.

विगत - वि० గడచిపోయిన; గతించిన.

विचरना - अ०क्रि० తిరుగుట.

विचलित - वि० అస్థిరమైన; ప్రతిజ్ఞ లేక సంకల్పమునకు భిన్నముగానున్న.

विचार - पुं० అభిప్రాయము; భావము;

వ్యాజ్యము తీర్పు.
विचारना - अ॰क्रि॰ ఆలోచించుట; జాడ తీయ ప్రయత్నించుట.
वित्त - पुं॰ ధనము; సంపత్తి.
विदित - वि॰ తెలిసిన; ఎరిగిన; వ్యక్తమైన.
विदीर्ण - वि॰ చీల్చబడిన; చంపబడిన.
विदुषी - स्त्री॰ పండితురాలు.
विधान - पुं॰ ప్రబంధము; ఏర్పాటు; పద్ధతి; నిర్మాణము.
विधि - स्त्री॰ వ్యవస్థ; కార్యపద్ధతి; ప్రణాళి; బ్రహ్మ.
विधिवत् - क्रि॰वि॰ విధిననుసరించి; చట్ట ప్రకారము.
विनति ; विनती - स्त्री॰ నమ్రత; ప్రార్థన.
विनय - स्त्री॰ వినమ్రత; ప్రార్థన.
विनयी - वि॰ వినమ్రమైన.
विनीत - वि॰ వినయ యుక్తమైన; నమ్రతగల.
विनोद - पुं॰ కుతూహలము; వినోదము; తమాషా.
विप्लव - पुं॰ ఉపద్రవము; అశాంతి; గలభా; విప్లవము.
विबुध - पुं॰ పండితుడు; చంద్రుడు; దేవత.
विभक्त - वि॰ వేరుపరచబడిన; విభక్తమైన; విభజింపబడిన.
विभव - पुं॰ సంపత్తి; సంపద; ఐశ్వర్యము.
विभा - स्त्री॰ దీప్తి; కాంతి; ప్రకాశము.
विभाकर - पुं॰ సూర్యుడు; అగ్ని; రాజు.
विभाग - पुं॰ పంపిణీ; విభాగము; వితరణము.
विभाजक - वि॰ విభజించు.
विभाजित - वि॰ విభక్తమైన.
विभाज्य - वि॰ విభజింపదగిన; విభజింప వలసిన.
विभाति - स्त्री॰ శోభ.
विभावरी - स्त्री॰ రాత్రి; నక్షత్రముల కాంతి గల రాత్రి ; దూతి.
विभासना - अ॰क्रि॰ మెరయుట.
विभिन्न - वि॰ విశిష్టమైన; పలువిధములైన.
विभीषिका - स्त्री॰ భయోత్పాదకము; భయానక దృశ్యము.
विभूति - स्त्री॰ ఆధిక్యము; అతిశయత; ఐశ్వర్యము; విభవము.
विभूषित - वि॰ అలంకృతమైన; ఆభూషణ ములతో శోభాయ మానమగు.
विभोर - वि॰ విహ్వలమైన; మగ్నమైన; వికల మైన.
विभ्रम - पुं॰ భ్రమణము; భ్రాంతి; శోభ; సౌందర్యము.
विमंडित - वि॰ అలంకృతమైన.
विमत-पुं॰ విసమ్మతి; వ్యతిరేక అభిప్రాయము.

विमनस्क - वि० అన్యమనస్కమైన.
विमर्श - पुं० విమర్శ; సమీక్ష; పరామర్శ.
विमर्ष - पुं० విచారణ; ఆలోచన; వ్యాకులత; క్షోభ; ఉద్యోగము.
विमल - वि० స్వచ్ఛమైన; నిర్మలమైన; మనోహరమైన.
विमला - स्त्री० సరస్వతి.
विमाता - स्त्री० सौतेली माँ; సవతి తల్లి.
विमार्ग - वि० కుమార్గము; చెడుదారి.
विमुक्त - वि० స్వతంత్రమైన; స్వచ్ఛందమైన.
विमुख - वि० ముఖరహితమైన; ముఖము తిప్పిన; అననుకూలమైన.
विमुग्ध - वि० బహు ముగ్ధమైన; భ్రాంతమైన; మత్తెక్కిన.
विमूढ - वि० భ్రాంతమైన; విశేషముగా మోహింపబడిన; మూర్ఛజెందిన.
विमोचन - पुं० విముక్తి; విడుదల.
विमोहक - वि० మోహించువాడు; విముగ్ధునిగా చేయువాడు.
विरचित - वि० నిర్మితమైన; వ్రాయబడిన.
विरत - वि० విముఖమైన; విరక్తినొందిన; నివృత్తమైన; నిమగ్నమైన.
विरोचन - पुं० దీప్తి; ప్రకాశము; శోభ.
विलंब - पुं० ఆలస్యము.
विलंबित - वि० వ్రేలాడుచున్న; ఆలస్యమైన.
विषम - वि० असमान ; సమముగాలేని.
विस्मृत - वि० మరచిన; మరచిపోయిన.
विस्मृति - स्त्री० విస్మరణము; మరుపు.
वेत्ता - वि० తెలిసినవాడు; జ్ఞాత.
वेला - स्त्री० కాలము; సమయము; వేళ; సముద్రపు ఒడ్డు.
वैकल्पिक - वि० ఇష్టానుసారము ఎన్నుకొనదగిన.
वैसा - वि० ఆ మాదిరి.
व्यथा - स्त्री० క్లేశము; వేదన; దుఃఖము; బాధ.
व्यथित - वि० వేదన పొందుతున్న; బాధపడు.
व्यवसाय - पुं० జీవిక; వృత్తి; ఉద్యోగము.
व्यस्त - वि० పనిలో నిమగ్నమైన; కలతజెందిన వ్యాప్తమైన.
व्याख्यान - पुं० ఉపన్యాసము; వక్తృత.
व्याघ्र - पुं० పెద్దపులి; వ్యాఘ్రము.

श

शऊर - स्त्री० పనిచేయు వడుపు; తరహా; తెలివి.
शकरकंद - पुं० చిలకడదుంప.
शकल - स्त्री० ఆకృతి; ఆకారము; రూపవైఖరి; పద్ధతి.
शक्की - वि० అనుమానించు; సంశయించు.
शख्स - पुं० మానవ శరీరము; వ్యక్తి; మనిషి.

शतरंज - पुं० చదరంగము.

शतरंजी - स्त्री० చదరంగపు గళ్ళు గల చద రంగపు ఆట పట్టా.

शतशः - वि० వందలకొలది; వందరెట్లు.

शनैः - अव्य० धीरे ; మెల్లిగా.

शम - पुं० శాంతి; ఓర్పు.

शमशेर - स्त्री० ఖడ్గము; కత్తి.

शमा - स्त्री० మైనపు వత్తి.

शमादान - पुं० దీపపు శెమ్మె.

शमित - वि० శాంతించిన.

शरम - स्त्री० సిగ్గు; లజ్జ; ప్రతిష్ఠ; సంకోచము; గౌరవము.

शरमाना - अ०क्रि० సిగ్గుజెందుట; स०क्रि० సిగ్గుపడునట్లు చేయుట.

शरमीला - वि० సిగ్గుచెందు; సిగ్గుపడు; లజ్జగల.

शरमीला - वि० త్వరగా సిగ్గుపడు.

शराफत - स्त्री० సౌజన్యము; సజ్జనత; మంచితనము.

शराब - स्त्री० మద్యము; సారాయి.

शराबखाना - पुं० పానశాల.

शराबखोर - पुं० शराबी ; అలవాటుగా మద్యము సేవించువాడు.

शरारत - स्त्री० కొంటెతనము; తుంటరి తనము.

शरीक - वि० కలసిన; సమ్మిళితమైన; पुं० సహచరుడు; భాగస్తుడు.

शरीफ - वि० కులీనుడు; సభ్య పురుషుడు; పెద్దమనిషి.

शरीफा - पुं० శీతాఫలము.

शर्करा - स्त्री० పంచదార; ఇసుక రేణు.

शर्त - स्त्री० నిబంధన; షరతు.

शर्म - स्त्री० दे० शरम.

शर्वरी - स्त्री० రాత్రి; సంధ్యాసమయము; స్త్రీ.

शलाख - स्त्री० दे० सलाख.

शल्य - पुं० ఎముక; బల్లెము; బాణము.

शशशृंग - पुं० కుందేటి కొమ్ము; ఏదేని అసంభవ కార్యము.

शस्य - पुं० పైరు; పంట; కొత్తగా మొలచిన గడ్డి; ధాన్యము.

शहद - पुं० తేనె ; మధువు.

शहद लगाकर चाटना - मु० పనికిమాలిన వస్తువులను భద్రముగా చూచుకొనుట.

शहर - पुं० పట్టణము; నగరము.

शहीद - पुं० ఏదేని సమిష్టి కార్యము కొరకు బలియైనవాడు.

शाक - पुं० వండని కూరకాయ లేక ఆకు కూర.

शादी - स्त्री० ఆనందము; ఆనందోత్సవము;

వివాహము.

शाबाशी-स्त्री० वाहवाही ; ప్రశంస; పొగడ్త.

शाम - स्त्री० साँझ ; సాయంత్రము.

शामियाना - पुं० ఒకవిధమైనగుడ్డ పందిరి; ఒకవిధమగు గుడారము.

शामिल - वि० కలసిన; కలసియున్న; సమ్మిళితమైన.

शायद - अव्य० బహుశా; ఒకవేళ.

शायर - पुं० ఉర్దూ, పారసీ భాషల్లో కవితలల్లు వ్యక్తి; కవి.

शायरा - स्त्री० కవయిత్రి; స్త్రీ కవి.

शायरी - स्त्री० కవిత్వము; కావ్యరచన.

शालीन - वि० వినమ్రమైన; లజ్జగల; సమానమైన; శిష్టాచారము గల; దక్షత గల.

शावक - पुं० బిడ్డ; పశు శావకము; పక్షి శావకము, కూన.

शाहजादा - पुं० మహారాజ కుమారుడు.

शिकार - पुं० వేట; మృగయ.

शिकार खेलना - मु० వేటాడుట.

शिकारी - वि० వేటాడువాడు; వేటగాడు.

शिक्षा - स्त्री० విద్య; చదువు.

शिवाला - पुं० శివాలయము.

शीतला - स्त्री० మసూచి రోగము; స్ఫోటకము.

शीरीं - वि० మధురమైన; ప్రియమైన.

शीशा - पुं० आइना ; అద్దము.

शीशी - स्त्री० సీసా.

शुंडी - पुं० ఏనుగు; మద్యము తయారు చేయువాడు.

शुक - पुं० చిలుక; శిరీష వృక్షము; శుక మహర్షి.

शुक्रिया - पुं० ధన్యవాదము; కృతజ్ఞత చెప్పుట.

शुमार - पुं० గణన; లెక్క లేక లెక్కించుట.

शुरू - पुं० ఆరంభము; ప్రారంభము.

शुल्क - पुं० సుంకము ; బాడుగ; కట్నము; అద్దె; పన్ను; వేతనము లేక ఫీజు.

शुश्रूषा - स्त्री० పరిచర్య.

शेखचिल्ली - पुं० ఆకాశరామన్న; గప్పాలు కొట్టువాడు वि० కొంటెవాడు; తుంటరి.

शेखी - स्त्री० గర్వము; అహంకారము; దర్పము; గీర.

शेर - पुं० వ్యాఘ్రము; ఉర్దూ కావ్య రచన రెండు పాదములు గల ఒకపద్యము; సాహసోపేతమైన వీరుడు.

शेष - पुं० మిగిలిన వస్తువు; శేషించిన వస్తు తీసివేయగా మిగిలిన సంఖ్య; वि० మిగిలిన; చివరికి చేరిన; సమాప్తమైన.

शैतान - पुं० భూతము; ప్రేతము; దుష్టుడు.

शैतानी - स्त्री० తుంటరితనము; కొంటె

తనము; దౌష్ట్యము; वि० దయ్యపు.

शोधना - स०क्रि० పరిష్కరించుట; సరి చేయుట; అన్వేషించుట; సంస్కరించుట.

शोभा - स्त्री० దీప్తి; కాంతి; అలంకరణ; శోభ.

शोर - पुं० గలభా; కోలాహలము; సందడి.

शोहदा - पुं० రౌడి; దురాచారి; దుండగుడు.

शोहरत ; शोहरा - स्त्री० ప్రసిద్ధి; ఖ్యాతి; జనరవము.

शौक - पुं० ఏదేని వస్తువులు పొందవలెనని గొప్ప కోరిక; రుచి; ఆకాంక్ష.

शौकीन - पुं० భోగలాలసుడు; సరదా పురుషుడు.

शौकीनी - स्त्री० సరదా; భోగలాలసత.

श्लेघा - स्त्री० ప్రశంస ; పొగడ్త.

श्लेघ्य - वि० ప్రశంసనీయమైన; శ్రేష్ఠమైన.

श्वेत - वि० सफेद ; తెల్లని.

ष

षष्ठ - वि० ఆరవ.

स

संकट -वि० ఇరుకైన; पुं० విపత్తు; సంకటము.

संकर - वि० दोगला ; వర్ణసంకరమైన; వర్ణ సంకరపు; విభిన్న వస్తువుల కలయిక.

संकलन - पुं० సంగ్రహము; కూర్పు; సంగ్రహించుట; పోగుచేయుట; సంకలనము.

संकलित-वि०ఎన్నబడిన; సంగ్రహించబడిన; సమకూర్చబడిన.

संकेत - पुं० इशारा ; సంకేతము; ఇంగితము.

संकोच- पुं० కుచించుట; ముడుచుకొనుట; సంకోచము; మొగమాటము.

संकोचना - अ०क्रि० సంకోచించుట; మొగమాటపడుట; ముడుచుకొనుట.

संग - पुं० కలయిక ; సాంగత్యము; సహవాసము; రాయి; वि० కఠోరమైన; क्रि०वि० వెంట.

संग लगना - मु० వెంటుండుట ; వెంటబడుట.

संगठन - पुं० చెదిరియున్న శక్తులను లేక జనమును ఏకం చేసి ఒక సంఘముగా ఏర్పరచుట.

संगति - स्त्री० సాంగత్యము; కలయిక; తోడు.

संगमर्मर - पुं० స్వచ్ఛమైన చలువరాయి.

संगी - पुं० సహచరుడు; సహవాసి.

संघारना - स०क्रि० సంహరించుట; వధించుట.

संजोना - स०क्रि० అలంకరించుట; సింగారించుట; సిద్ధపరచుట.

संज्ञा - स्त्री० చైతన్యము; స్పృహ; బుద్ధి;

జ్ఞానము; నామము; నామవాచకము.

संडसा - पुं० పట్కారు.

संडास - पुं० శౌచకూపము; మరుగుదొడ్డి.

संत - पुं० సాధువు; సన్యాసి; త్యాగి.

संतरा - पुं० కమలాఫలము.

संतोष - पुं० సంతృప్తి; ఓర్మి; తృప్తి; ఆనందము; సంతోషము.

संदोह - पुं० సమూహము; గుంపు.

संपन्न - वि० సంపదగల; ధనము గల.

संपुट - पुं० దోసిలి; దొన్నె; భరణి.

सँपेरा - पुं० मदारी ; పాములవాడు.

संभलना-अ०क्रि० జాగ్రత్తపడుట; రక్షించు కొనుట; తేరుకొనుట; తెప్పరిల్లుట.

संभालना - स०क्रि० నిర్వహించుట; సంబాళించుట; సర్దుట; జాగ్రత్తపడుట ; తను నియంత్రించుకొనుట.

संयम - पुं० మనోనిగ్రహము; ఇంద్రియ నిగ్రహము.

संयोग से - मु० దైవవశాత్తు; తలవని తలంపుగా.

संयोजन - पुं० కలయిక.

संवत - पुं० సంవత్సరము; విక్రమాదిత్య కాలముతో ప్రారంభమైన కాలగణన.

संविधान - पुं० రాష్ట్ర శాసన సంబంధమైన ; చట్టసంహిత.

संशोधित - वि० సంస్కరింపబడిన; సరిదిద్దబడిన.

संसद - स्त्री० పరిషత్తు; రాజ్యసభ, లోకసభల సంయుక్తపరిషత్తు.

संसर्ग - पुं० సాంగత్యము; కలయిక; సహవాసము.

संसार - पुं० दुनिया ; ప్రపంచము; జగత్తు; గృహస్థి-సంసారము.

संहिता - स्त्री० సంకలనము; సంగ్రహము.

सकर्मक - वि० కర్మయుక్తమైన.

सकुन ; सकुनी - पुं० పక్షి; పిట్ట.

सख्त - वि० కఠినమైన; కఠోరమైన; గంభీరమైన.

सख्ती - स्त्री० కాఠిన్యము; గాంభీర్యము; దృఢత.

सगा - वि० స్వంత ; సయానా.

सचमुच - अव्य० వాస్తముగా; నిజానికి.

सचाई - स्त्री० వాస్తవికత; యథార్థత.

सचिव - पुं० కార్యదర్శి; స్నేహితుడు.

सच्चा - वि० సత్యవాది; సత్యము; యథార్థత.

सच्चाई - स्त्री० సత్యసంధత్వము; యథార్థము.

सजग-वि०सावधान; జాగ్రత్తగల; తెలివిగల.

सजना - स०क्रि० అలంకరించుట;अ०क्रि० అలంకరింపబడుట; पुं० ప్రియుడు.

सजा - स्त्री० దండన; శిక్ష; కారావాసము.
सजाना - स०क्रि० అలంకరించుట; సర్దుట; సింగారించుట.
सजावट - स्त्री० అలంకరణ; సింగారము.
सटाना - स०क्रि० ఆనించుట; కలుపుట.
सटीक - वि० టీకా సహితముగా; వ్యాఖ్యా సహితముగా ; తగినటువంటి; సరియైన.
सडक - स्त्री० రాజమార్గము; రాజబాట.
सडना - अ०क्रि० కుళ్ళుట.
सडाना - स०क्रि० కుళ్ళు బెట్టుట.
सतरंगा - वि० ఏడు రంగులు గల ; पुं० ఇంద్రధనస్సు.
सतर्क - वि० జాగ్రత్తగల; అప్రమత్తముతో నుండు.
सताना - स०क्रि० వేధించుట; పీడించుట.
सत्ता - स्त्री० అస్థిత్వము; శక్తి; అధికారము; శాసనము.
सत्र - पुं० సత్రము; సదావర్తము; విద్యా సంస్థలలో నిశ్చితమైన శిక్షణకాలము.
सदस्य - पुं० యజ్ఞము చేయువాడు; సభ; సమాజపు సభ్యుడు.
सदा - अव्य० ఎల్లప్పుడు ; నిరంతరము; स्त्री० ధ్వని; ప్రతి ధ్వని; శబ్దము; పిలుపు.
सदी - स्त्री० శతాబ్ది; శతాబ్దము.
सदृश - क्रि०वि० సమానమైన; తుల్యమైన.
सन - पुं० క్రీస్తు శకమునకు సంబంధించిన సంవత్సరము లేక గణన.
सन - पुं० నార (గోగు, జనుము మొ.)
सनकना - अ०क्रि० వెర్రెక్కుట.
सनकी - वि० వెర్రిగల; వెర్రివాడు; पुं० కంటి సైగ; సంకేతము.
सनद - स्त्री० ప్రమాణపత్రము; ప్రామాణికమైన మాట; విశ్వాసపాత్రుడు.
सन्नाटा - पुं० నిశ్శబ్దత; నీరవత; స్తబ్దత; ఉదాసీనత.
सप्ताह -पुं० हफ्ता ; ఏడు దినముల కాలము; సప్తాహము.
सफर - पुं० యాత్ర ; ప్రయాణము.
सफरी - वि० ప్రయాణంలో పనికివచ్చు; पुं० దారి ఖర్చు ; జామకాయ.
सफाई - स्त्री० పరిశుభ్రత; స్వచ్ఛత; వ్యవహారమునకు సంబంధించిన తీర్పు.
सफीना - पुं० పడవ; ఏదేని గుర్తుంచుకొను నిమిత్తము చీటీ మీద వ్రాయుట; కోర్టు సమను.
सफेद - वि० कोरा ; తెల్లని.
सफेदा - पुं० తగరభస్మము; ఒక విధమగు మామిడి; ఒక విధమగు పుచ్చకాయ.
सब - वि० అంతా; అందరు.
सबक - पुं० పాఠము; ఉపదేశము.

सबूत - पुं० ప్రమాణము; वि० పూర్ణముగు.

सबेरा - पुं० ప్రాతఃకాలము; ఉదయపువేళ.

सब्जी - स्त्री० हरियाली ; పచ్చదనము; కూరగాయలు.

सब्र - पुं० సంతోషము; ధైర్యము; ఓర్మి.

सम - वि० సమమైన ; సమానముగానున్న; నలుచదరముగానున్న.

समझ - स्त्री० బుద్ధి; తెలివి.

समझदार - वि० తెలివిగల.

समझना - अ०क्रि० విషయమును సరిగా అవగాహనచేసుకొనుట.

समझाना - स०क्रि० తెలియజెప్పుట.

समझौता - पुं० ఒడంబడిక.

समधी - पुं० వియ్యంకుడు; కుమారుని లేక కుమార్తె యొక్క మామగారు.

समवेत - वि० ఏకత్రపరచబడిన; ప్రోగుచేయబడిన.

समवेदना-स्त्री०సానుభూతి; సహానుభూతి; గుమిగూడిన.

समारंभ - पुं० బాగైనప్రారంభము; ఏర్పాటు; కోలాహలము.

समारोह - पुं० ఆయోజనము; ప్రబంధము; కోలాహలము.

समिति-स्त्री० సభ; సమాజము; ఏదేని విశిష్ట కార్యముకొరకు నియోగింపబడిన సభ.

समिधा - स्त्री० యజ్ఞములో మంటపెట్టు పుల్ల; సమిధ.

समेटना - स०क्रि० చెల్లాచెదురుగానున్న వస్తువులను ప్రోగుచేయుట; వ్యాపించి ఉన్న వస్తువును ముడుచుట; భారము మోయుట.

सम्यक - वि० సమస్తము; యావత్తు; क्रि०वि० అన్ని విధాలా; బాగుగా.

सम्हलना - अ०क्रि० జాగ్రత్తపడుట; సంబాళించుకొనుట.

सयाना - पुं० వయస్సు వచ్చినవాడు; వయస్కుడు; తెలివిగలవాడు; టుంటరి.

सरआगी - पुं० అగ్నిబాణము.

सरणी - स्त्री० మార్గము; దారి; రీతి.

सरदार - पुं० నాయకుడు; శ్రేష్ఠమైన వ్యక్తి.

सरपंच - पुं० పంచాయతీ అధ్యక్షుడు.

सरसरी - वि० పైపైన; శీఘ్రమైన; సూక్ష్మముగా కాకుండా స్థూలముగ.

सरसों - स्त्री० ఆవాలు.

सरहज - स्त्री० భార్యసోదరుని భార్య.

सरहद - स्त्री० సీమ; సరిహద్దు.

सराय - स्त्री० సత్రవు; ధర్మశాల.

सराहना - स०क्रि० ప్రశంసించుట; పొగడుట.

सराहनीय - वि० ప్రశంసా యోగ్యమైన;

పొగడదగిన; శ్రేష్ఠమైన.

सरिता - स्त्री० ధార; నది.

सरीखा - वि० సమానమైన; తుల్యమైన.

सर्दी - स्त्री० చలి; రొంప.

सर्फ - पुं० వ్యయము; ఖర్చు; వ్యాకరణము; అపవ్యయము.

सर्वथा - अव्य० సంపూర్ణముగా; సమస్తము; అన్ని విధముల.

सर्वदा - अव्य० ఎల్లప్పుడు.

सलाई - स्त्री० అగ్గిపుల్ల; ఏదేని ధాతువుతో చేయబడిన సన్నని కడ్డీ లేక పుల్ల.

सलाम - पुं० నమస్కారము; ప్రణామము.

सलाह - स्त्री० సమ్మతి; సలహా; మంచి.

सलूक - पुं० నడవడి; ఆచరణ; కలుపు గోరుతనము; ఉపకారము.

सलोना - वि० సుందరమైన; అందమైన; రసవంతమైన; ఉప్పు కలిసిన.

सवा - वि० ఒకటింబాతిక. $1^{1/4}$

सवाल - पुं० ప్రశ్న.

सवालजवाब - पुं० చర్చ; వాదవివాదము; వితండవాదము.

ससुरा - पुं० श्वसुर ; భార్య తండ్రి ; ఒక విధమగు తిట్టు.

ससुराल - स्त्री० భార్యా తండ్రి ఇల్లు - మామ గారిల్లు.

सस्ता - वि० చౌకయైన; తుచ్ఛమైన; సాధారణమైన.

सस्ती - स्त्री० చౌక.

सहना - स०क्रि० సహించుట; ఫలితము అనుభవించుట; భారము అనుభవించువాడు.

सहम - पुं० భయము; భీతి; సంకోచము.

सहमत - वि० ఏకగ్రీవమైన; ఒకే అభిప్రాయము గల.

सहमना - अ०क्रि० భయపడుట; భీతి నొందుట.

सहल - वि० సరళమైన; సుబోధమైన; సహజమైన.

सहसा - अव्य० అకస్మాత్తుగా; తటాలున.

सहारा - पुं० సహాయత; ఆధారము; ఆశ్రయము.

सहिजन - पुं० మునగచెట్టు లేక కాయ.

सहिदानी - स्त्री० గుర్తుపట్టుట; గుర్తు.

सहिष्णुता - स्त्री० సహనము; సహనశీలత.

साँझ - स्त्री० शाम ; సాయంకాలము.

साँठ गाँठ - यौ० స్నేహము; కుట్ర.

साँडिया - पुं० ఒక విధమగు వేగముతో నడచు ఒంటె; ఒంటె మీద ఎక్కి ప్రయాణించు వాడు.

साँप - पुं० పాము ; **साँप सूँघा जाना** - मु०

భయముతో కొయ్యబారిపోవుట.

साँस - स्त्री० శ్వాస ; **साँस उखडना** - मु० శ్వాస ఆగిపోవుట; చనిపోవుట ; **साँस रहते** - मु० బ్రతికివుండగా.

साँसना-स०क्रि० శాసించుట; దండించుట.

सा - अव्य० సమానముగా; తుల్యమైన; తూకమును సూచించు; శబ్దము. ఉదా : इतनासा.

साकी - पुं० మద్యము ఇచ్చువాడు; ప్రియుని కొరకు లేక ప్రియురాలి కొరకు వాడబడు శబ్దము.

साग - पुं० శాకము; వండిన కూర.

सागूदाना - पुं० 'సాగు' అనబడు చెట్టు మొదలనుంచి వచ్చు గుజ్జుతో తయారైన సగ్గుబియ్యము.

साज - पुं० అలంకరణ; ఆడంబరము.

साजन - पुं० ప్రియుడు; భర్త; వల్లభుడు.

साझा - पुं० వాటా; భాగము.

साडी - स्त्री० చీర.

साढू - पुं० భార్య సోదరి భర్త; షడ్డకుడు.

साढे - अव्य० పూర్ణాంకముతో కూడిన అరను సూచించు ఒక అవ్యయము. ఉదా : **साढे तीन** ; మూడున్నర.

सात - वि० ఏడు; '7' సంఖ్య.

साथ - पुं० సాంగత్యము; స్నేహము; ఘనిష్టత; **अव्य०** సహితము; తో; వెంట.

साथी - पुं० సహచరుడు; స్నేహితుడు.

सादगी - स्त्री० నిరాడంబరత; సారళ్యము.

सादा - वि० నిరాడంబరమైన చేత; కల్తీలేని; నిజాయితీ గల; మూర్ఖుడు.

सान - पुं० సానరాయి.

साफ - वि० శుభ్రమైన; స్వచ్ఛమైన.

साफा - पुं० पगडी ; తలపాగా; నిత్యము ధరించు బట్టలను సబ్బు పెట్టి బాగుగా శుభ్రపరచుట.

साबुन ; साबून - पुं० సబ్బు.

सामना - पुं० ఎదుటకు వచ్చుట; కలయిక; నిరోధము.

सायं - वि० సంధ్యాకాలమునకు సంబంధించిన; సాయంత్రము.

सायास - क्रि०वि० యత్నపూర్వకముగా; కష్టించి.

सारथी - पुं० రధమును నడుపువాడు; సూతుడు; సముద్రము.

सारा - वि० యావత్తు; సమస్తము.

सारिका - स्त्री० मैना ; గోరువంక.

साल - पुं० సంవత్సరము; మూలము; ఒక వృక్షము; ముల్లు ; కంటకము; **स्त्री०** బెజ్జము; బాధ; తీపు.

सालगिरह - स्त्री० జన్మదినము.

साला - पुं॰ భార్య సోదరుడు - బావమరిది.
सालाना - वि॰ సంవత్సరాది; ఏటా; ప్రతి ఏడు.
साली - स्त्री॰ భార్యసోదరి - మరదలు లేక వదిన.
सावधान - वि॰ జాగ్రత్తగల; స్పృహలోనున్న.
सावन - पुं॰ శ్రావణమాసము.
सावनी - स्त्री॰ శ్రావణపూర్ణిమ; రక్షా బంధన పండుగ; శ్రావణ పట్టీ; శ్రావణ మాసము నకు సంబంధించిన.
सास - स्त्री॰ భర్త తల్లి లేక భార్య తల్లి - అత్త గారు.
साहब - पुं॰ స్వామి; యజమాని; అధికారి; పరమేశ్వరుడు; ఒకగౌరవ సూచకమైన శబ్దము.
सिंगार - पुं॰ సింగారము; అలంకరణ.
सिंदूर - पुं॰ కుంకుమ; సౌభాగ్యము.
सिकोडना - स॰क्रि॰ ముడుచుట; ఒకచోటుకి పోగుచేయుట.
सिक्का - पुं॰ ముద్ర; నాణెము; పతకము; మెడలు.
सिखाना - स॰क्रि॰ చదువు చెప్పుట; ఉపదేశించుట.
सिखाना पढाना - यौ॰ తుంటరితనము నేర్పుట.
सितार - पुं॰ వీణవంటి వాద్యము.
सितारा - पुं॰ నక్షత్రము; అదృష్టము; ప్రారబ్ధము; చమకీ.
सिपहसालार - पुं॰ సైన్యాధిపతి.
सिपाही - पुं॰ సిపాయి; సైనికుడు.
सिफारिश - स्त्री॰ సంస్తుతి; సిఫారసు.
सिफारिशी - वि॰ సిఫారిసుగల; సిఫారుసు చేయబడిన.
सियार - पुं॰ गीदड ; నక్క.
सिर - पुं॰ తల; శిరస్సు; కొన; శిఖరము; वि॰ శ్రేష్ఠమైన.
सिरनामा - पुं॰ చిరునామా; శీర్షకము.
सिरमौर - पुं॰ శిరోమణి; కిరీటము.
सिरा - पुं॰ కొన; కొస; చివరి భాగము; అంచు.
सिर्फ - क्रि॰वि॰ కేవలము; మాత్రము; वि॰ ఏక మాత్రమైన.
सिल - स्त्री॰ రాయి; గుండ్రాయి; पुं॰ క్షయ రోగము.
सिलसिला - पुं॰ క్రమము; వరుస; పద్ధతి.
सिलाई - स्त्री॰ కుట్టు; కుట్టుపని; కుట్టుకూలి.
सिलाना - स॰क्रि॰ కుట్టించుట.
सिवा - अव्य॰ తప్ప; అంతేకాక; అతిరిక్త మైన; स्त्री॰ దుర్గాదేవి; మోక్ష; ఆడనక్క.

सिवाय - अव्य० తప్పు; వదిలి; అతిరిక్తమైన.

सिसकना - अ०क्रि० వెక్కి వెక్కి ఏడ్చుట; ఆరాటపడుట.

सिसकी - स्त्री० వెక్కి వెక్కి ఏడుపు.

सिहरना - अ०क्रि० చలితో వణకుట.

सींचना - स०क्रि० తడుపుట; తడుపు పెట్టుట.

सी - वि० (स्त्री०) సమానమగు; తుల్యమైన. ఉదా : लडकी पगली सी है। अपनी सी- मु० తన ఇష్టానుసారము; చీత్కారము.

सीख - स्त्री० ఉపదేశము; సలహా; ఇనుప చువ్వ.

सीखना - स०क्रि० నేర్చుకొనుట.

सीटी - स्त्री० ఈల.

सीठा - वि० చప్పని; రుచిలేని.

सीठी - स्त्री० రసము, గుజ్జులేని సందు.

सीढी - स्त्री० निसेनी ; నిచ్చెన; మెట్టు లేక మెట్లు.

सीधा-वि० సూటిగానున్న; సరళమైన; అనుయకమైన; ఋజు ప్రవర్తనగల; क्रि०वि० సమక్షమున; సులభమైన; సహజమైన.

सीधासाधा - यौ० బోళా అయిన; సహజమైన.

सीधे - क्रि०वि० సమ్ముఖమున; తిన్నగా; సూటిగా; ఋజు ప్రవర్తనతో.

सीना - स०क्रि० కుట్టుట; पुं० వక్షస్థలము; రొమ్ము.

सीनाजोर - पुं० దుండగుడు.

सीनाजोरी - स्त्री० దుండగము; జబరదస్తీ.

सीपसुत - पुं० ముత్యము.

सीमा - स्त्री० సీమ; సరిహద్దు.

सीमाब - पुं० పాదరసము.

सीरा - पुं० పంచదార పాకము; హల్వా.

सीस - पुं० సిరము; తల; ఫాలభాగము.

सीसा - पुं० సీసము.

सुँघनी - पुं० నశ్యము; ముక్కుపొడుము.

सुआ - पुं० दे० सूआ.

सुकर - वि० సహజమైన; సులభమైన.

सुखाना - स०क्रि० ఎండబెట్టుట; ఎండించుట.

सुगति - स्त्री० మరణానంతరమున కలుగు ఉత్తమగతి; మోక్షము.

सुगम - वि० సుగమ్యమైన; సులభమైన.

सुग्गा - पुं० तोता ; చిలుక.

सुघड - वि० సుందరమైన; మంచి ఆకారము గల; నిపుణతగల.

सुचारू - वि० బహు అందమైన; సొబగైన.

सझाना - स०क्रि० సూచించుట; ఇతరుల ధ్యాసలోనికి తెచ్చుట.

सुझाव - पुं० సూచన; సమ్మతి.

सुठि - वि० సుందరమైన; సొబగుగల.

सुडौल - वि० సుందరమైన; ఆకారము కలిగిన; అందమైన.

सुढंग - पुं० మంచితీరు; పద్ధతి.

सुतरां - अव्य० కనుక; ఇందువలన.

सुता - स्त्री० పుత్రిక; కుమార్తె.

सुदि - स्त्री० दे० सुदी.

सुदी - स्त्री० శుక్లపక్షము.

सुदूर - वि० మిక్కిలి దూరమున నున్న.

सुध - स्त्री० స్మృతి; స్మరణశక్తి; జ్ఞప్తి; స్పృహ.

सुध-बुध - स्त्री० స్మృతి; స్పృహ.

सुधरना-अव्य० బాగుపడుట; సరియగుట.

सुधा - स्त्री० అమృతము.

सुधारक - पुं० సంస్కర్త.

सुधि - स्त्री० స్మృతి; జ్ఞప్తి.

सुधी - पुं० విద్వాంసుడు; పండితుడు; वि० చాతుర్యము గల.

सुनना - स०क्रि० వినుట.

सुनवाई - स्त्री० వినటము ; వ్యాజ్యపు తీర్పు ఇచ్చుట; వినిపించుట.

सुनाना - स०क्रि० వినిపించుట; చివాట్లు పెట్టుట.

सुनार - पुं० కంసాలి.

सुन्न - वि० నిస్తబ్ధమైన; నిశ్చేష్టమైన; నిర్జీవమైన; पुं० శూన్యము; సున్న.

सुपारी - स्त्री० పోకచెట్టు లేక పోకకాయ - చెక్క.

सुप्त -वि० నిద్రించియున్న; ముణుచుకొనిన; నిద్రించిన.

सुबह - स्त्री० ప్రాతఃకాలము; ప్రభావము.

सुबास - स्त्री० సువాసన; సుగంధము.

सुबासना - स्त्री० సుగంధము; సువాసన; स०क्रि० సుగంధ పరచుట.

सुबूत - पुं० सबूत ; ప్రమాణము.

सुबोध - वि० తెలివిగల; సూక్ష్మగ్రాహి; సరళమైన; సుబోధమైన.

सुभग - वि० సుందరమైన; మనోహరమైన; అదృష్టముగల; ప్రియతమమైన.

सुभिक्ष - पुं० సకాలము; అన్ని సదుపాయములు గల కాలము.

सुभीता - पुं० వీలు; అదను; మంచి అవకాశము.

सुमन - पुं० పుష్పము; పండితుడు; బుద్ధిమంతుడు; वि० సహృదయుడు.

सुरा - स्त्री० మద్యము; మదిర.

सुरीला - वि० వినసొంపు స్వరము గల; మధుర స్వరముగల.

सुर्ख - वि० రక్తవర్ణము గల; ఎర్రని; पुं० ముదురు ఎరుపు రంగు.

सुलगाना - स०क्रि० మండించుట;

దుఃఖము కలిగించుట.

सुलझना - अ०क्रि० చిక్కులు విడిపోవుట; పరిష్కారమగుట.

सुलहनामा - पुं० సంధి పత్రము; అంగీకారపత్రము.

सुलाना - स०क्रि० పరుండపెట్టుట; నిద్రపుచ్చుట.

सुविधा-स्त्री०सुभीता; వీలు; సదుపాయము.

सुष्ठु - क्रि०वि० బాగుగా.

सुस्त - वि० దుర్బలమైన; సోమరి; నెమ్మదిగా నడచు లేక చేయు.

सुस्ती - स्त्री० సోమరితనము; శైథిల్యము.

सुहाग - पुं० సౌభాగ్యము; సిందూరము.

सुहागिन-स्त्री०పునిస్త్రీ మహిళ; సధవస్త్రీ.

सुहागिनी - स्त्री० दे० सुहागिन.

सूँड - स्त्री० ఏనుగ తొండము.

सूई - स्त्री० సూది.

सूखना - अ०क्रि० ఆరుట; ఎండుట; భయపడుట; బలహీనపడుట.

सूखा - वि० ఎండిన; నీరసమైన; చెమ్మలేని; కఠోరమైన; వట్టి.

सूचना - स्त्री० విజ్ఞాపన; సూచన.

सूचित - वि० సూచింపబడిన.

सूचीपत्र - पुं० వివరణ పత్రిక.

सूजन - स्त्री० వాపు.

सूजी - स्त्री० గోధుమ రవ్వ; నూక.

सूझना - अ०क्रि० తట్టుట; తోచుట; మనస్సులోనికి వచ్చుట.

सूत - पुं० నూలు; దారము.

सूतक - पुं० పురుడు; సూతకము.

सूती - वि० నూలుతో చేయబడిన లేక నేయబడిన; स्त्री० ముత్యపు చిప్ప.

सूत्रपात - पुं० ప్రారంభము.

सूद - पुं० లాభము; వడ్డీ; వృద్ధి.

सूदखोर - वि० వడ్డీ వ్యాపారి.

सूना - वि० శూన్యమగు; నిర్జనమైన; पुं०నిర్జన ప్రదేశము ; स्त्री० కుమార్తె; కసాయిదు కాణము ; వత్స్య.

सूनापन - पुं० శూన్యత; నీరవత.

सूप - पुं० వండిన పప్పు; వంటకాడు; చేట

सूबा - पुं० ప్రాంతము.

सूबेदार - पुं० ఒక ప్రాంతపు అధికారి; పరిపాలకుడు; ఒకసైన్యాధికారి.

सूरज - पुं० సూర్యుడు.

सूरन - पुं० जमीकंद ; కూర కంద.

सूरमा - पुं० యుద్ధవీరుడు.

सूली - स्त्री० फाँसी ; ఉరి; ఒక విధమగు ప్రాణ దండన.

सेंत - स्त्री० డబ్బువెచ్చించకుండా; ఊరికే.

सेंतका - मु० కొనకుండా; ఊరికే వచ్చిన;

వట్టినే.

सेंतमेंत - क्रि॰वि॰ వెచ్చించకుండా; కొనకుండా; వట్టినే; వ్యర్థమైన.

सेंधिया - वि॰ కన్నము వేయువాడు; కన్నపు దొంగ.

सेठ - पुं॰ పెద్ద షావుకారు; టోకు వ్యాపారి.

सेतु - पुं॰ అడ్డుకట్ట; వంతెన; వ్యవస్థ; మర్యాద.

सेना - स्त्री॰ సైన్యము. स॰क्रि॰ సేవించుట; పొదుగుట.

सेव - पुं॰ కారపు పూస.

सेविका - स्त्री॰ దాసి.

सैंधव-पुं॰ సైంధవ లవణము; సింధుప్రాంతపు గుఱ్ఱము; సింధుప్రాంతపు.

सैकडा - पुं॰ శత ఖండము; నూరు వస్తువుల సమూహము; నూరు.

सैकडे - क्रि॰वि॰ నూటికి.

सैकडों - वि॰ कई सौ ; వందలకొలది.

सैयाँ - पुं॰ స్వామి; భర్త; ప్రియుడు.

सैर - स्त्री॰ షికారు; వాహ్యాళి; వినోదము.

सोंठ - स्त्री॰ శొంఠి; वि॰ శుష్కమైన.

सो - सर्व॰ वह ; అది; వాడు; ఆమె; ఆ; अव्य॰ इसलिए ; కనుక; చివరికి.

सोखता - पुं॰ అద్దురు పేపరు.

सोचना - अ॰क्रि॰ ఆలోచించుట; విచారించుట; చింతించుట.

सोना-पुं॰ బంగారము;अ॰क्रि॰ నిద్రించుట.

सोनार - पुं॰ दे॰ सुनार.

सोपान - पुं॰ सीढी; మెట్టు; సోపానము.

सोहन हलवा - स्त्री॰ ఒకవిధమగు హల్వా.

सोहना - अव्य॰ శోభిల్లుట; అలంకరించబడుట; మేలుగా అనిపించుట; वि॰ మనోహరమైన.

सौ - वि॰ నూరు; '100' సంఖ్య.

सौगंध - पुं॰ అత్తరు వ్యాపారి; సుగంధము; సువాసన.

सौत - स्त्री॰ సవతి.

सौतेला - वि॰ సవతి సంబంధమైన.

सौदागर - पुं॰ వ్యాపారి.

स्तर - पुं॰ ప్రమాణము; అంతస్తు; పొర, శయ్య.

स्थापित - वि॰ స్థాపించబడిన; ప్రతిష్ఠింపబడిన.

स्पर्द्धा - स्त्री॰ పోటీ; ఆసక్తి; సంఘర్షణము.

स्पृश्य - वि॰ స్పృశింపదగిన; ముట్టుకొనదగిన.

स्पृहा - स्त्री॰ కామన; వాంఛ; అభిలాష.

स्मरण पत्र - पुं॰ జ్ఞాపకార్థము వ్రాయబడు పత్రము- ఉత్తరము.

स्मृति - स्त्री॰ స్మరణ శక్తి.

स्व - वि॰ తన.

स्वास्थ्यकर - वि० ఆరోగ్యము కలుగచేయు; ఆరోగ్య వర్ధకమైన.

स्वैरिणी - स्त्री० వ్యభిచారిణి.

ह

हँकारना - स०क्रि० పిలుచుట; కేకవేయుట; కేకవేసి పిలుచుట; సవాలు చేయుట; హుంకరించుట.

हंसवाहिनी - स्त्री० సరస్వతి.

हँसाई - स्त्री० నవ్వు; అప్రతిష్ఠ; నింద.

हँसाना - स०क्रि० నవ్వించుట.

हँसिया - स्त्री० కొడవలి.

हँसुआ; हँसवा - पुं० दे० हँसिया.

हक - पुं० స్వత్వము; అధికారము; నిజమైన; సమంజసమైన.

हकदार - पुं० హక్కు గలవాడు.

हक्का बक्का - वि० నిశ్చేష్టమైన; నివ్వెరబోయిన.

हजम - पुं० పాచనము; అరుగుదల; वि० తప్పుడు నడతవల్ల సంపాదించిన అధికారము.

हजामत - स्त्री० క్షవరము.

हजारहा - वि० వేలకొలది.

हज्ज - पुं० दे० हज.

हट्ट - पुं० బజారు; దుకాణము; సంత.

हठ - पुं० మంకుపట్టు; మొండిపట్టు; దృఢమైన సంకల్పము.

हठ पकडना - मु० మొండిపట్టు పట్టుట.

हडताल - स्त्री० సమ్మె; హర్తాళము; ఏదేని విషయము యెడల అసంతోషము సూచించుటకు గాను మార్కెట్టు, ఫ్యాక్టరీ మొ॥ మూసి వేయించుట.

हडपना - स०क्रि० కాజేయుట; అపహరించుట.

हड्डा - पुं० కందిరీగ.

हड्डी - स्त्री० ఎముక; కులము; వంశము.

हतबुद्धि - वि० బుద్ధిలేని; మూర్ఖుడగు.

हताश - वि० నిరాశచెందిన.

हत्यारा - पुं० హత్యచేయువాడు.

हथउधार - पुं० చేబదులు.

हथकंडा - पुं० హస్తలాఘవము; హస్తకౌశలము; రహస్యపు టెత్తు.

हथकडी - स्त्री० చేతి సంకెళ్ళు.

हथियाना-स०क्रि० హస్తగతము చేసికొనుట; భుక్తము చేసుకొనుట; అపహరించుట.

हथियार - पुं० ఆయుధము; పనిముట్టు.

हथेली - स्त्री० అరచేయి.

हथेली में आना - मु दे० हत्थे चढना.

हथेली पर जान होना - मु० ప్రాణసంకటమగుట.

हथौडा - पुं० సమ్మెట.

हथौडी - स्त्री० చిన్న సమ్మెట.

हद - **स्त्री०** సీమ; హద్దు.

हनन - **पुं०** వధ; వధించి చంపివేయుట; బాదుట.

हफ्ता - **पुं०** సప్తాహము; వారము.

हब्शी - **पुं० दे०** हबशी.

हम - **सर्व०** మేము; మనము; **पुं०** అహంకారము ; **अव्य०** వెంట; సమానమగు; తుల్యమగు; పరస్పరముగా ; ఒక విధమగు ప్రత్యయము ఉదా : हमजोली, हमदर्द, हमवतन.

हमजोली - **पुं०** సఖుడు; తోటివాడు.

हमल - **पुं०** గర్భము.

हमला - **पुं०** ఆక్రమణ; దాడి.

हम-वतन - **वि०** తన దేశమునకు సంబంధించిన; స్వదేశపు.

हमेशा - **अव्य०** ఎల్లప్పుడు; సర్వదా.

हम्माम - **पुं०** స్నానాగారము; స్నానాలగది.

हया - **स्त्री०** సిగ్గు; లజ్జ.

हयादार - **वि०** సిగ్గుగలవాడు; సిగ్గుపడువాడు.

हर-**वि०** హరించు; అపహరించు; **पुं०** శివుడు; నాగలి; **वि०** ప్రత్యేకమైన; ఒక్కొక్కటి; ప్రతి.

हरकत - **स्त्री०** కదలిక; పరుషప్రవర్తన; పోకిరీతనము.

हरगिज - **अव्य०** कभी ; ఎన్నడును; ఎంత మాత్రము; ఎలాంటి పరిస్థితులలోన్కా.

हरम - **पुं०** అంతఃపురము.

हरसिंगार - **पुं०** పారిజాతము.

हरा - **वि०** ఆకుపచ్చని; ప్రఫుల్లమైన; పార్వతి.

हराई - **स्त्री०** ఓటమి.

हराना - **स०क्रि०** ఓడించుట; అలసట పెట్టుట.

हराम - **वि०** నిషిద్ధమైన; అనుచితమైన; ధర్మశాస్త్రము నిషేధించిన వస్తువు; నమ్మక ద్రోహము; అధర్మము.

हरिणी - **स्त्री०** ఆడలేడి.

हरित - **वि०** ఆకు పచ్చని.

हरिन - **पुं०** దుప్పి; మృగము.

हरिनी - **स्त्री०** ఆడలేడి.

हरियाली-**स्त्री०** చెట్లుచామలతో నిండియున్న ప్రాంతము; ఆకు పచ్చదనము.

हर्ज - **पुं०** పనిలో ఆటంకము; విఘ్నము; నష్టము.

हर्फ - **पुं० दे०** हरफ.

हर्ष - **पुं०** ప్రఫుల్లత; ప్రసన్నత.

हल - **पुं०** నాగలి; సమస్యా పరిష్కారము.
  हलका करना-**मु०** అవమానించుట ;
  हलके हलके - **मु०** మెల్లిమెల్లిగా.

हलचल - **स्त्री०** గలాభా; గల్లంతు; కోలాహలము.

हलदी - स्त्री० పసుపు.

हलवा - पुं० హల్వా.

हलवाई - पुं० మిఠాయి తయారు చేయు వాడు; మిఠాయి అమ్మువాడు.

हलाल का - मु० నిజాయితీగా పొందిన.

हलाल खोर - पुं० కష్టించి; నిజాయితీగా జీవించువాడు.

हवाई अड्डा - पुं० విమానాశ్రయము.

हवाई जहाज - पुं० విమానము.

हवाला - पुं० ప్రమాణము; దృష్టాంతము; ఉదాహరణ; అప్పగింత బాధ్యత.

हवालात - स्त्री० నిర్బంధము; కైదు.

हसीन - वि० అందమైన; సుందరమైన.

हाँफना - अ०क्रि० రొప్పుట.

हाजिर - वि० ప్రత్యక్షముగానున్న; నమ్మక మున నున్న.

हाजिर जवाब - वि० వెంటనే సమాధానము చెప్పు చాకచక్యముగల; ప్రత్యుత్పన్నమతి.

हाट - स्त्री० దుకాణము; సంత; సంతదినము.

हाटक - पुं० सोना ; బంగారము.

हाथ - पुं० చేయి; హస్తము; మూర (ఒక కొలత).

(किसी वस्तु या बात से) हाथ धोना - मु० పోగొట్టుకొనుట; త్యజించుట; లభించు అవకాశములు లేకపోవుట.

हाथ लगना - पुं० ప్రారంభమగుట; ప్రారంభించుట.

हाथी - पुं० ఏనుగు.

हानना - स०क्रि० చంపుట.

हानि - स्त्री० నష్టము; అనిష్టము; అపకారము; విఘ్నము.

हामी - स्त्री० స్వీకృతి; స్వీకారము; సమర్థించు వాడు; సహాయకుడు.

हार - पुं० హారము.

हाल - पुं० స్థితి; పరిస్థితి; సమాచారము; వృత్తాంతము; సంజాయిషీ; వివరణ

हाल चाल - यौ० సమాచారము.

हालत - स्त्री० దశ; పరిస్థితి; ఆర్థికదశ.

हाला - स्त्री० शराब ; మద్యము.

हाशिया - पुं० తటము; అంచు.

हास - पुं० हँसी ; నవ్వు; పరిహాసము.

हासिल - वि० లభించియున్న; ప్రాప్తించిన.

हिंगु - पुं० हींग ; ఇంగువ.

हिंडोल; हिंडोला - पुं० झूला ; ఊయల.

हिंदवी - स्त्री० హిందీభాష.

हिकमत - स्त्री० విద్య; తత్త్వజ్ఞానము; ముక్తి; ఎత్తు; వైద్య శాస్త్రము.

हिचकना - अ०क्रि० జంకుట; సంకోచించుట.

हिचकिचाना - अ०क्रि० दे० हिचकना.

हिचकियाँ लगना-मु० మరణాసన్నమగుట; చావు దగ్గర పడుట.
हिजडा - पुं० నపుంసకుడు; కొజ్జా.
हिताई - स्त्री० नाता ; సంబంధము.
हिताना - अ०क्रि० అనుకూలించుట; ప్రేమ యుక్తమగుట.
हितैषी - वि० శుభము కోరువాడు.
हिफाजत - स्त्री० రక్షణ; భద్రత; సంరక్షణ.
हिमउपल - पुं० వడగల్లు.
हिरन - पुं० हरिन ; లేడి.
हिलना -अ०क्रि० కదలుట; చంచలమగుట; పరిచయమగుట; అనురక్తమగుట.
हिलाना - स०क्रि० కదిలించుట; కంపింప జేయుట.
हिसाब - पुं० గణితము; లెక్క; లెక్కింపు; వ్రాయబడిన ఆదాయ వ్యయముల పట్టిక; అంచనా; గణిత శాస్త్రము.
हिसाब किताब - पुं० వ్రాసి ఉంచిన ఆదాయ -వ్యయముల వివరము; నియమము; పద్ధతి.
हींग - स्त्री० ఇంగువ.
ही - अव्य० శబ్దార్థముకు బలము నిచ్చుటకు వాడబడు అవ్యయము మాత్రమే; पुं० హృదయము.
हीन - वि० హీనమైన; త్యజింపబడిన.
हीला - पुं० నెపము; వంక.
हुकुम - पुं० दे० हुक्म.
हुक्का - पुं० హుక్కా.
हुक्म - पुं० ఆజ్ఞ; ఆదేశము; అధికారము; ప్రభుత్వము.
हुजूर - पुं० పెద్దవారి సామీప్యము; కచ్చేరి; పెద్దవారిని సంబోధించునపుడు వాడబడు శబ్దము.
हुज्जत - स्त्री० వితండవాదము; ఘర్షణ; తంటా.
हुडदंग - पुं० గందరగోళము; కోలాహలము.
हुडुक्क - पुं० ఒక విధమగు చిన్న డోలు.
हुड्ड - वि० అడవి సంబంధమైన; సభ్యతలేని; పల్లెటూరి బైతు.
हुताशन - पुं० అగ్ని; నిప్పు.
हुनर - पुं० కళ; నైపుణ్యము; చాతుర్యము.
हुलसी-स्त्री० ఉల్లాసము; ఆనంద తరంగము.
हुलास - पुं० ఆహ్లాదము; ఉల్లాసము.
हुलिया - पुं० ఆకారము; ఆకృతి.
हुल्लड - पुं० గందరగోళము; కోలాహలము.
हुसियार - वि० दे० होशियार.
हुस्न - पुं० సౌందర్యము; లావణ్యము; పొగడదగిన గుణము.
हुस्न परस्त - वि० సౌందర్యోపాసకుడు; ప్రేమికుడు.

हत - वि० హరింపబడిన.

हृष्ट पुष्ट - वि० లావుగ; దృఢముగా.

हेकडी - स्त्री० ఉగ్రత; స్వేచ్ఛాచారిత; బలాత్కారము; తుంటరితనము.

हेच-वि० తుచ్ఛమైన; నికృష్టమైన; నిస్సారమైన.

हेठी - स्त्री० మానహాని; అప్రతిష్ఠ.

हेरंब - पुं० వినాయకుడు; విఘ్నేశ్వరుడు.

हेरना - स०क्रि० చూచుట; పరిశీలించుట; వెతుకుట; జాడతీయుట.

हेरफेर - पुं० తారుమారు; వినిమయము; కుటిల యుక్తి.

हेला - स्त्री० ప్రేమక్రీడ; క్రీడ; కేళి; తిరస్కారము; తుచ్ఛమని భావించుట; పిలుపు.

हैजा - पुं० కలరా వ్యాధి.

हैरानी - स्त्री० వ్యగ్రత; స్తబ్ధత.

हैसियत - स्त्री० యోగ్యత; శక్తి; సామర్థ్యము; హోదా; అంతస్తు; సంపన్నత.

होनहार - वि० అవశ్యముగా జరగబోవునది; జరుగునది; మంచి లక్షణములు గల; భవిష్యత్తులో ఔన్నత్యమునకు వచ్చు; భవితవ్యత.

होना - अ०क्रि० ఉండుట; పుట్టుట; సంభవించుట.

होशियार - वि० తెలివిగల; జాగ్రత్తగల; కుశలముగు; ధూర్తముగు.

होशयारी-स्त्री० తెలివి; జాగ్రత్త; అవహాప్యత.

हौवा - स्त्री० ఆది పురుషునిగా భావింపబడు ఆదము భార్య అవ్వ; బూచి.

हौसला पस्त होना - मु० ఉత్సాహము క్షీణించుట; ఆవేశము చల్లారుట - తగ్గుట.

ह्रद - पुं० పెద్ద తటాకము; సరస్సు; ధ్వని; నాదము; కిరణము.

ह्रास - पुं० అవనతి; తగ్గుదల; క్షీణత; పతనము.

फल और मेवे
పండ్లు - ఎండు పండ్లు

अंगूर - पुं० द्राक्षा ; ద్రాక్ష పండు.

अंजीर - पुं० अंजूर ; అత్తిపండు.

अनन्नास - पुं० అనాస దుంప.

अनार - पुं० దానిమ్మ పండు.

अमरूद - पुं० జామపండు.

अमावट - स्त्री० మామిడి తాండ్ర.

आम - पुं० మామిడి పండు.

कटहल - पुं० పనస పండు.

कटहल का कोया - పనస తొన.

कैया - पुं० వెలగ పండు.

काजू - पुं० జీడిమామిడి; జీడిపప్పు.

खजूर - पुं० ఖర్జూరము.

खजूरी - स्त्री० ఈత పండు.

केला - पुं० అరటి పండు.
खर्बूजा - पुं० పుచ్చకాయ.
चकोतरा - पुं० దబ్బపండు.
छुहरा - पुं० ఎండు ఖర్జూరము.
जामुन - पुं० నేరేడు పండు.
नारियल - पुं० కొబ్బరికాయ.
नारियल की गरी - स्त्री० కొబ్బరికాయ కొబ్బరి.
नासपाती - स्त्री० సీమరేగు.
मकोय - स्त्री० కామంచి పండు.
मुनक्का - पुं० ఎండు ద్రాక్ష.
मुसंबी - स्त्री० బత్తాయి.
शरीफा - पुं० శీతాఫలము.
संतरा - पुं० కమలాఫలము.
सेव - पुं० యాపిల్ పండు.

साग – भाजी
కూరగాయలు - ఆకుకూరలు

अदरक - पुं० అల్లము.
आँवला - पुं० ఉసిరి.
आम - पुं० మామిడి.
अरुई - स्त्री० घुइयाँ ; చామదుంప
आलू - पुं० బంగాళదుంప.
ककडी - स्त्री० దోసకాయ.
कटहल - पुं० పనసకాయ.
ककोडा - पुं० ఆకాకరకాయ.
करेला - पुं० కాకరకాయ.
कुम्हाडा - पुं० గుమ్మడికాయ.
कुँदुरू - पुं० దొండకాయ.
गाजर - पुं० ముల్లంగి దుంప.
गोभी (पात) - स्त्री० క్యాబేజి.
गोभी (फूल) - स्त्री० కాలీ ఫ్లవర్.
चचिंडा - पुं० పొట్లకాయ.
जंबीर - पुं० గజనిమ్మ.
टमाटर - पुं० రామములగ (టమాటో)
तुरई - स्त्री० బీరకాయ.
तुरई - स्त्री० निनुआ ; నేతిబీరకాయ ; घि तुरई.
पालक - पुं० పాలకూర.
पटुआ - पुं० గోంగూర.
परवल - पुं० परवर ; దొండకాయ మాదిరి ఒకపథ్యపు కూర.
बथुआ - पुं० తోటకూర వంటి ఆకుకూర.
भिंडी - स्त्री० బెండ.
बंडा - पुं० పెండలము.
मिर्च - स्त्री० మిరపపండు ; ఎండుమెరప.
मटर - पुं० బఠాణి.
मिर्च (काली) - स्त्री० మిరియము.
लौकी - स्त्री० ఆనపకాయ.
शकरकंद - पुं० చిలగడ దుంప.
सहजन - पुं० मुनगा ; ములగ.
सूरन - पुं० కంద.
सेम - पुं० చిక్కుడు.

सेम (बन) - स्त्री॰ గోరుచిక్కుడు.

हरी धनिया - स्त्री॰ కొత్తిమీర.

हरी मिर्च - स्त्री॰ పచ్చిమెరప.

फूल - పుష్పములు

कनेर - पुं॰ గన్నేరు.

कमल - पुं॰ కమలము; తామరపువ్వు.

कली - स्त्री॰ మొగ్గ.

कुँई (सफेद) - स्त्री॰ తెల్లకలవ పువ్వు.

कुँई (लाल) - स्त्री॰ ఎర్ర కలవపువ్వు.

केसर - पुं॰ పుప్పొడి; కేశరము.

केतकी - स्त्री॰ केवडा ; మొగలి.

गुलदाउदी - स्त्री॰ చామంతి.

गुलाब - पुं॰ గులాబి.

गुलनार - पुं॰ దానిమ్మ పువ్వు.

पाटल - पुं॰ ఒక విధమగు మందారము.

बकुल - पुं॰ मौलसिरी ; బొగడ పువ్వు.

गेंदा - पुं॰ బంతి పువ్వు.

चंपा - पुं॰ సంపెంగ.

चमेली - स्त्री॰ बेला ; మల్లె.

जूही - स्त्री॰ సన్నజాజి.

रजनीगंधा - स्त्री॰ రజనీగంధ.

हरसिंगार - पुं॰ పారిజాతము.

सूर्यमुखी - स्त्री॰ పొద్దు తిరుగుడు పువ్వు.

चटनी और अचार के काम में आनेवाले फल – పచ్చడి, ఊరగాయకు ఉపకరించు కాయలు

आँवला - पुं॰ ఉసిరి.

आम - पुं॰ మామిడి.

इमली - स्त्री॰ చింత.

ककडी - स्त्री॰ దోస.

चकोतरा - पुं॰ దబ్బ.

टमाटर - पुं॰ టమాటో; రామములగ.

नींबू - पुं॰ నిమ్మ.

बैंगन - पुं॰ వంగ.

कैथ ; कैथा - पुं॰ వెలగ.

करौंदा - पुं॰ వాక్కాయ.

पटुवा - पुं॰ గోంగూర.

सूरन - पुं॰ కందదుంప.

जानवर – पालतू और जंगली
పశువులు - పెంపుడు & అడవి

अजगर - पुं॰ కొండచిలువ.

ऊँट - पुं॰ ఒంటె.

ऊँटनी - स्त्री॰ सांडिनी या डाची ; ఆడ ఒంటె

कुत्ता - पुं॰ కుక్క.

कुतिया - स्त्री॰ ఆడ కుక్క.

खच्चर - पुं॰ కంచరగాడిద.

खरगोश - पुं० కుందేలు.
गदहा - पुं० గాడిద.
गादही - स्त्री० ఆడ గాడిద.
गाय - पुं० ఆవు.
गिरगिट - पुं० ఊసరవల్లి.
गुहेरा - पुं० తొండ.
गैंडा - पुं० ఖడ్గమృగము.
गोधा - स्त्री० ఉడుము.
चीता - पुं० చిరుతపులి.
चुहिया - स्त्री० చుంచు; చిట్టెలుక.
चूहा - पुं० ఎలుక.
घूस - पुं० పందికొక్కు.
घोडा - पुं० గుఱ్ఱము.
घोडी - स्त्री० ఆడ గుఱ్ఱము.
नीले गाय - स्त्री० కడితి.
बंदर - पुं० కోతి.
बंदरी - स्त्री० ఆడ కోతి.
बकरा - पुं० మేకపోతు.
बकरी - स्त्री० ఆడ మేక.
बाघ - पुं० పెద్దపులి.
बारहसींगा - पुं० దుప్పి.
बिलाव - पुं० గండుపిల్లి.
बिलाव (मुश्क) - पुं० పునుగు పిల్లి.
बिलाव (जंगली) - पुं० బావురు పిల్లి.
बिल्ली - स्त्री० ఆడ పిల్లి.
बैल - पुं० ఎద్దు.
भालू - पुं० ఎలుగుబంటి.
भेड - स्त्री० ఆడగొర్రె.
भेडा - पुं० మగగొర్రె.
नेवला - पुं० नकुल ; ముంగిస.
भोडिया - पुं० తోడేలు.
भैंस - स्त्री० గేదె
भैंसा - पुं० దున్న.
लंगूर - पुं० కొండముచ్చు.
लोमडी - स्त्री० గుంటనక్క.
शेर - पुं० सिंह ; సింహము.
शेरिनी - स्त्री० सिंहिनी ; సివంగి.
साँड - पुं० ఆబోతు.
साही - स्त्री० ముళ్ళపంది.
सियार - पुं० నక్క.
सुअर ; सूअर - पुं० పంది, శూకరము.
हाथी - पुं० ఏనుగు.
हथिनी - स्त्री० ఆడ ఏనుగు.
हिरन - पुं० हरिण ; లేడి.

जानवरों और पक्षियों की ध्वनियाँ
పశువుల & పక్షుల కూతలు

गरजना-अ०क्रि०గర్జించుట; గాండ్రించుట; రంకెవేయుట (పులి; ఆబోతు).
गुंजारना;झंकारना-अ०क्रि० ఝుంకారము చేయుట (భ్రమరము).

गुर्राना - अ॰क्रि॰ ఊలవేయుట (ఎలుగు బంటి).
चहचहाना - अ॰क्रि॰ కిలకిలలాడుట (పక్షులు).
चिंघाडना - अ॰क्रि॰ ఘీంకరించుట (ఏనుగు).
फुफकारना - अ॰क्रि॰ బుసకొట్టుట (పాము).
भौंकना - अ॰क्रि॰ మొరగుట (కుక్క).
बलबलाना - अ॰क्रि॰ ఘర్జరించుట (ఒంటె, పంది).
बोंग देना - पुं॰ కొక్కరొకో అనుట (కోడి పుంజు).
रंभाना - पुं॰ అంబా అనుట (ఆవు).
रेंकना - पुं॰ ఓండ్ర పెట్టుట (గాడిద).
हिनहिनाना - पुं॰ సకిలించుట (గుఱ్ఱము).

भिन्नांक – భిన్నాంకములు

पाव - वि॰ నాల్గవ వంతు, పాతిక; $\frac{1}{4}$
आध - वि॰ సగము, అర్ధాంశము; $\frac{1}{2}$
पौना - वि॰ पौने ; మూడు వంతులు, ముప్పాతిక; $\frac{3}{4}$
एक - वि॰ ఒకటి ; 1
सवा - वि॰ ఒకటింబాతిక; $1\frac{1}{4}$
डेढ - वि॰ ఒకటిన్నర ; $1\frac{1}{2}$
पौने दो - वि॰ ఒకటింముప్పాతిక; $1\frac{3}{4}$
दो - वि॰ రెండు ; 2
सवा दो - वि॰ రెండుంబాతిక ; $2\frac{1}{4}$
ढाई - वि॰ రెండున్నర ; $2\frac{1}{2}$
पौने तीन - वि॰ రెండుంముప్పాతిక; $2\frac{3}{4}$
तीन - वि॰ మూడు ; 3
सवा तीन - वि॰ మూడుంబాతిక ; $3\frac{1}{4}$
साढे तीन - वि॰ మూడున్నర ; $3\frac{1}{2}$
पौने चार-वि॰ మూడుంముప్పాతిక ;$3\frac{3}{4}$
चार - वि॰ నాలుగు ; 4
सवा चार - वि॰ నాలుగుంబాతిక ; $4\frac{1}{4}$
साढे चार - वि॰ నాలుగున్నర ; $4\frac{1}{2}$
पौने पाँच-वि॰ నాలుగుంముప్పాతిక ;$4\frac{3}{4}$
पाँच - वि॰ ఐదు ; 5
सवा पाँच - वि॰ ఐదుంబాతిక; $5\frac{1}{4}$
साढे पाँच - वि॰ ఐదున్నర; $5\frac{1}{2}$
पौने छे - वि॰ ఐదుంముప్పాతిక; $5\frac{3}{4}$

क्रमवाचक – క్రమవాచకము

पहला - वि॰ ఒకటవ.
दूसरा - वि॰ రెండవ.
तीसरा - वि॰ మూడవ.
चौथा - वि॰ నాల్గవ.
पाँचवाँ - पुं॰ ఐదవ.
छठा - वि॰ षष्ठ ; ఆరవ.
सातवाँ - वि॰ ఏడవ.
आठवाँ - वि॰ ఎనిమిదవ.

नौवाँ - वि० తొమ్మిదవ.
दसवाँ - वि० పదవ.

गुणवाचक – గుణ వాచకములు

दुगुना - वि० రెట్టింపు; రెండురెట్లు.
तिगुना - वि० మూడురెట్లు.
चौगुना - वि० నాలుగురెట్లు.
पाँच गुना -वि० ఐదురెట్లు.
छेगुना - वि० ఆరురెట్లు.
सातगुना - वि० ఏడురెట్లు.
आठगुना - वि० ఎనిమిదిరెట్లు.
नौगुना - वि० తొమ్మిది రెట్లు.
दसगुना - वि० పదిరెట్లు.

व्यवसाय और व्यवसायी (पेशे और पेशेवर)
వృత్తులు - వృత్తిదారులు

अध्यापक - पुं० ఉపాధ్యాయుడు.
अध्यापिका - स्त्री० ఉపాధ్యాయిని.
कसाई - पुं० కటికవాడు.
कलईगर - पुं० కళాయివేయువాడు.
कलईगरी - स्त्री० కళాయివేయుపని.
कलाकार - पुं० కళాకారుడు.
कलवार - पुं० కల్లు తయారుచేసి అమ్ము వాడు.
कहार - पुं० भिशी ; నీరు మోయువాడు; పల్లకీ మోయువాడు.
किसान - पुं० కర్షకుడు; వ్యవసాయదారుడు.
कुम्हार - पुं० కుమ్మరి.
कुम्हारी - स्त्री० కుమ్మరిపని.
कुंजडा - पुं० కూరగాయలు అమ్మువాడు.
कुंजडी - स्त्री० కూరగాయలు అమ్ము స్త్రీ.
कुली - पुं० मजदूर ; కూలిమనిషి.
गवैया - पुं० గాయకుడు.
छवैया - पुं० ఇల్లునేయువాడు.
चौकीदार - पुं० पहरेदार ; కాపలా మనిషి.
चौकीदारी - स्त्री० पहरा ; కాపలా.
जादूगर - पुं० గారడీ చేయువాడు.
जादूगरी - स्त्री० గారడీ.
चरवाहा - पुं० పశువుల కాపరి.
जिल्दसाज - पुं० పుస్తకములకు బైండింగు చేయువాడు.
जिल्दसाजी - स्त्री० పుస్తకముల బైండింగు వృత్తి.
जुलाहा - पुं० సాలెవాడు. बुनकर.
चितेरा - पुं० चित्रकार ; చిత్రకారుడు.
जौहरी - पुं० రత్నముల వ్యాపారి, पारखी ; రత్నముల నాణ్యత చూచువాడు.
ठठेरा - पुं० కంచరి.
ठठेरी - स्त्री० కంచర స్త్రీ; కంచర వృత్తి.
ठेकेदार - पुं० కంట్రాక్టరు.
ठेकेदारी - स्त्री० కంట్రాక్టు.

तबलची - पुं० తబలా వాయించువాడు.

तेली - पुं० తెలికలవాడు.

दर्जी - पुं० కుట్టుపనివాడు.

दलाल - पुं० దళారి, మధ్యవర్తి.

धुनिया - पुं० దూదేకువాడు.

धोबी - पुं० చాకలివాడు.

धोबिन - स्त्री० చాకలి స్త్రీ.

नाई - पुं० మంగలి.हज्जाम.

नाईन - स्त्री० మంగలి స్త్రీ; మంగలివాని భార్య.

फेरीवाला - पुं० వీధివీధికి తిరిగి వస్తువులు అమ్ము వ్యాపారి.

प्रकाशक - पुं० ప్రచురణకర్త.

बढई - पुं० వడ్రంగి.

बढईगिरी - स्त्री० వడ్రంగి వృత్తి; వడ్రంగి పని.

बजाज - पुं० వస్త్రవ్యాపారి.

बहेलिया - पुं० चिडीभार ; పక్షుల వేటగాడు.

भंगी - पुं० పాకీవాడు.

भिखारी - पुं० ముష్టివాడు; బిచ్చగాడు.

मधुआ - पुं० చేపలు పట్టువాడు.

मल्लाह - पुं० పడవ నడుపువాడు.

मल्लाही - स्त्री० నావనడుపు వృత్తి.

माली - पुं० తోటమాలి.

मालिन - स्त्री० తోటపని చేయు స్త్రీ; తోటమాలి భార్య.

मुनीम - पुं० गुमाश्ता ; గుమాస్తా.

मेहतर - पुं० भंगी ; పాకీవాడు.

मोची- पुं० చెప్పులు కుట్టువాడు.

मोदी-पुं० పప్పులు, బియ్యం, కిరాణా వగైరా వస్తువుల వ్యాపారి.

रंगरेज-पुं० వస్త్రములకు రంగు వేయువాడు.

रंगरेजी - स्त्री० అద్దకపు వృత్తి.

रसोइया - पुं० बाबर्ची, महराज ; వంటలు చేయువాడు.

रसोइन - स्त्री० महराजिन ; వంట స్త్రీ.

राज - पुं० తాపీపనివాడు.

लेखक - पुं० లేఖకుడు. रचयित.

लेखिका - स्त्री० रचयित्री ; లేఖకురాలు.

वकील - पुं० వకీలు.

वकालत - स्त्री० వకీలు వృత్తి.

लुहार - पुं० కమ్మరి.

लुहारी - पुं० కమ్మరి వృత్తి.

शिकारी - पुं० వేటగాడు.

संगतराश - पुं० రాతిని తొలచువాడు, చెక్కువాడు.

संगतराशी - स्त्री० రాతిని చెక్కడము.

सँपेरा - पुं० పాములవాడు.

साईस-पुं० గుఱ్ఱములకు చాకిరీ చేయువాడు.

सुनार - पुं० కంసాలి.

सुनारी - स्त्री० కంసాలి వృత్తి.

सौदागर - पुं० వ్యాపారి.

सौदागरी - स्त्री० వ్యాపారము.

हज्जाम - पुं० మంగలి.

हज्जामी - पुं० క్షావరము.

हलवाई - पुं० హల్వా లేక మిఠాయిలు చేయువాడు, అమ్మువాడు.

बंधु-बांधव - కుటుంబ సభ్యులు

अब्बा - पुं० बाबा ; తండ్రి.

अम्मा - स्त्री० అమ్మ; తల్లి.

आमा - स्त्री० धाय ; పిల్లలకు పాలిచ్చి పోషించు స్త్రీ.

काका - पुं० తండ్రి తమ్ముడు; పినతండ్రి.

काकी - स्त्री० తండ్రి తమ్ముని భార్య; పినతల్లి.

चाचा - पुं० తండ్రి అన్న లేక తమ్ముడు, పెత్తండ్రి లేక పినతండ్రి.

चाची - स्त्री० తండ్రి సోదరుని భార్య, పెత్తల్లి లేక పినతల్లి.

जीजा - पुं० అక్క భర్త, బావ.

जीजी - स्त्री० दीदी ; అక్క.

जेठ - पुं० భర్త అన్నగారు, బావగారు.

जेठानी - स्त्री० భర్త అన్నగారి భార్య; పెద్ద తోడికోడలు.

दादा - पुं० తండ్రి తండ్రి, తాత ; అన్న.

दादी - स्त्री० నాయనమ్మ.

दामाद - पुं० అల్లుడు - కూతురు భర్త.

दीदी - स्त्री० जीजी ; అక్క.

दुल्हिन - स्त्री० వధువు, పెళ్ళికూతురు.

दूल्हा - पुं० వరుడు; పెళ్ళి కుమారుడు.

देवर - पुं० భర్త తమ్ముడు - మరిది.

देवरानी - स्त्री० భర్త తమ్ముని భార్య - తోడికోడలు.

ननद - स्त्री० ఆడబిడ్డ - భర్త సోదరి.

ननदोई - पुं० ఆడబిడ్డ భర్త.

नातिन - स्त्री० కూతురు కూతురు - మనుమరాలు.

नाती - पुं० కూతురి కొడుకు - మనుమడు.

नातेदार - पुं० సంబంధీకులు - బంధువులు.

नाना - पुं० తల్లితండ్రి - తాత.

नानी - स्त्री० తల్లి తల్లి - అమ్మమ్మ.

पतोहू - स्त्री० పుత్రవధు - కుమారుని భార్య - కోడలు.

पोता - पुं० పౌత్రుడు, కుమారుని కుమారుడు, మనుమడు.

पोती - स्त्री० పౌత్రి, కుమారుని కుమార్తె - మనుమరాలు.

फूफा - पुं० మేనత్త భర్త.

फूफी - स्त्री० మేనత్త.

बहन - स्त्री० సోదరి.

बहनोई - पुं० బావ - సోదరి భర్త.

बहू - स्त्री० వధువు ; కోడలు.

बुआ - स्त्री॰ बूआ, फूफी ; మేనత్త.
भतीजा - पुं॰ సోదరుని కుమారుడు.
भतीजी - स्त्री॰ సోదరుని కుమార్తె.
भाई - पुं॰ సోదరుడు. भैया.
भानजा-पुं॰మేనల్లుడు, సోదరి కుమారుడు.
भानजी - स्त्री॰ మేనగోడలు - సోదరి కుమార్తె.
भाभी - स्त्री॰ అన్నభార్య; వదిన.
भैया - पुं॰ भाई ; సోదరుడు.
माँ - स्त्री॰ माता ; తల్లి.
मामा - पुं॰ మేనమామ, తల్లి సోదరుడు.
मामी - पुं॰ మేనమామ భార్య - అత్త.
मौसा - पुं॰ తల్లి సోదరి భర్త; పెత్తండ్రి లేక పినతండ్రి.
रिश्तेदार - पुं॰ नातेदार ; బంధువు లేక బంధువులు.
सिमधिन - स्त्री॰ వియ్యపురాలు.
समधी - पुं॰ వియ్యంకుడు.
सरहज - पुं॰ భార్య సోదరుని భార్య.
ससुर - पुं॰ భార్య తండ్రి - మామగారు.
साढ़ू - पुं॰ తోడల్లుడు; షడ్డకుడు.
साला - पुं॰ భార్య సోదరుడు - బావమరిది.
साली - स्त्री॰ భార్య సోదరి - వదిన లేక మరదలు.
सास - स्त्री॰ భార్య తల్లి - అత్తగారు.
सौत - स्त्री॰ సవతి.
सौतेली माँ - स्त्री॰ సవతి తల్లి.

कीडे – मकोडे – కీటకములు

अजगर - पुं॰ కొండచిలువ.
कैंचुआ - पुं॰ వానపాము.
खजोहरा - पुं॰ గొంగళిపురుగు.
केकडा - पुं॰ ఎండ్రకాయ.
खटमल - पुं॰ నల్లి.
गिरगिट - पुं॰ ఊసరవల్లి.
गिलहरी - स्त्री॰ ఉడుత.
चींटी - स्त्री॰ చీమ.
चींटा - पुं॰ గండుచీమ.
छिपकली - स्त्री॰ బల్లి.
जुगनू - पुं॰ మిణుగురు పురుగు.
जूँ - स्त्री॰ పేను.
झिल्ली - स्त्री॰ కీచురాయి ; झींगुर.
टिड्डी - स्त्री॰ మిడత.
डंक - स्त्री॰ కొండె.
तितली- स्त्री॰ సీతాకోకచిలుక.
दीमक - स्त्री॰ చెదపురుగు.
नेवला - पुं॰ ముంగిస.
बरैं - पुं॰ तितैया ; కందరీగ.
बिच्छू (काला) - पुं॰ మండ్రగబ్బ.
बिच्छू - पुं॰ తేలు.
मकडा - पुं॰ పెద్ద సాలెపురుగు.
मकडी - स्त्री॰ సాలెపురుగు.

मक्खी - स्त्री० ఈగ.
मच्छड - पुं० దోమ.
साँप - पुं० పాము.
भौंरा - पुं० भ्रमर ; తుమ్మెద.

खनिज – ఖనిజములు

अभ्रक - पुं० అభ్రకము.
कोयला - पुं० బొగ్గు.
जस्ता - पुं० మట్టిరంగులోనుండు ఖనిజము; తుత్తునాగము.
काँसा - पुं० కంచు.
चाँदी - पुं० వెండి.
ताँबा - पुं० రాగి.
पीतल - पुं० ఇత్తడి.
फौलाद - पुं० ఉక్కు.
राँगा - पुं० తగరము.
लोहा - पुं० ఇనుము.
संगमरमर - पुं० పాలరాయి.
सीसा - पुं० సీసము.
सोना - पुं० బంగారము.

शरीर के अंग – శరీర అవయవములు

अगुली - स्त्री० వ్రేలు.
अंगूठा - पुं० బొటనవ్రేలు.
आँख - स्त्री० కన్ను.
अधर - पुं० పై పెదవి.
आँख की पुतली - स्त्री० కంటిపాప.
अमायश - पुं० జీర్ణకోశము.
आँतडी - स्त्री० ప్రేగు.
एडी - स्त्री० మడమ.
ओंठ - पुं० పెదవి.
कंधा - पुं० భుజము.
कनपट्टी - स्त्री० కణత.
कपोल - पुं० చెక్కిలి.
कमर - स्त्री० నడుము.
कलाई - स्त्री० మణికట్టు.
कलेजा - पुं० హృదయము, గుండె.
काँख - स्त्री० చంక.
कान - पुं० చెవి.
कुहनी - स्त्री० మోచేయి ; कोहनी.
कूल्हा - पुं० తుంటి ఎముక.
कौआ - पुं० కొండనాలుక.
खोपडी - स्त्री० బుర్ర; తల.
खून - पुं० నెత్తురు.
गर्दन - स्त्री० మెడ.
गर्भाशय - पुं० గర్భాశయము.
गला - पुं० మెడ; మెడపట్టి; కంఠస్వరము.
गाल - पुं० कपोल ; చెంప.
गोद - स्त्री० ఒడి.
घुटना - पुं० మోకాలు.
चमडा - पुं० చర్మము; తోలు.
चरबी - स्त्री० కొవ్వు.

चिबुक - पुं० ठोडी ; గడ్డము.
चेहरा - पुं० ముఖము.
चोटी - स्त्री० శిఖరము; సిలక; జడ.
जबडा - पुं० దవుడ.
जाँघ - स्त्री० తొడ.
जिगर - पुं० कलेजा ; గుండె; కాలేయము.
जीभ - स्त्री० నాలుక.
जोड - पुं० కీలు.
टखना - पुं० చీలమండ.
ठुड्डी - स्त्री० चिबुक ; గడ్డము.
तर्जनी - स्त्री० చూపుడు వ్రేలు.
तलवा - पुं० అరికాలు.
तालू - पुं० అంగిలి.
तोंद - स्त्री० బొజ్జ.
दिल - पुं० హృదయము; మనస్సు.
नाक - स्त्री० ముక్కు.
नाखून - पुं० గోరు.
नाभि - स्त्री० ढोंढी ; బొడ్డు.
पलक - स्त्री० కంటిరెప్ప.
पसली - स्त्री० ఎముక.
पाँव - पुं० పాదము (కాలు).
पिंडारी - स्त्री० కాలిపిక్క.
पीठ - स्त्री० వీపు.
पुतली - स्त्री० కంటిగుడ్డు; కంటిపాప.
पेट - पुं० పొట్ట; కడుపు.
पेशी - स्त्री० కండరము.
पैर - पुं० కాలు.
पोर - स्त्री० కణుపు (చేతివ్రేలు, వాసము).
फेफडा - पुं० ఊపిరితిత్తి.
बगल - स्त्री० చంక.
बदन - पुं० శరీరము.
बरौनी - स्त्री० కనురెప్ప మీది వెంట్రుకలు.
बाल - पुं० వెంట్రుకలు, జుట్టు.
भौह - स्त्री० కనుబొమ.
मसूडा - पुं० పంటి చిగురు.
मुँह - पुं० నోరు, ముఖము.
मुट्ठी - स्त्री० పిడికిలి.
मूँछे - स्त्री० మీసములు.
रीढ - स्त्री० వెన్నెముక.
वदन - पुं० ముఖము.
सर, सिर - पुं० శిరస్సు; తల.
हड्डी - स्त्री० ఎముక; వంశము; జామిలీ
हथेली - स्त्री० అరిచేయి.
हाथ - पुं० చెయ్యి.
होंठ - पुं० పెదవి.

★★★★★

మా సంస్థ నూతన ప్రచురణలు

కావ్యాలంకార సంగ్రహం - డాక్టర్ పోచినపెద్ది వేంకట మురళీకృష్ణ, ఎం.'

వసుచరిత్రము - సవ్యాఖ్యానం (తృతీయాశ్వాసం)
-సంపాదకుడు. డాక్టర్.జొన్నలగడ్డ మృత్యుంజయరావు ఎం.ఏ.,

కలపజంత్రి రచయిత. శ్రీపి.బి. వీరాచార్యు

హింది-తెలుగు కోశ్ (30వేల పదములతో)
సంకలనకర్త : శ్రీకప్పగంతుల సత్యనారాయణ, ఎం.ఏ.,

సులక్షణసారము (ఛందోగ్రంధము)
వ్యాఖ్యాత : డాక్టర్ జొన్నలగడ్డ మృత్యుంజయరావు ఎం.ఏ

నవరత్న కల్పతరువు రచయిత: శ్రీ ఎస్.ఆర్. పుచ్చా బి.కాం.,

విద్యార్థి కల్పవల్లి (పర్యాయ, ఉత్పత్తి పదనిఘంటువు)
సంకలనకర్త: శ్రీముసునూరి నారాయణరావు (తెలుగు పండితులు)

సంపూర్ణ నీతి చంద్రిక - (మిత్రలాభం, మిత్రభేదం, విగ్రహం, సంధి)
వ్యాఖ్యాత, పరిష్కర్త: డాక్టర్ శ్రీ జొన్నలగడ్డ మృత్యుంజయరావు ఎం.ఏ

శేర్లు కొద్ది పేర్లు మల్లాది వెంకటశేషశాయి, ఎం.ఏ.,

ప్రౌఢ వ్యాకరణం సూత్ర వ్యాఖ్యాత : డాక్టర్ శ్రీ జొన్నలగడ్డ మృత్యుంజయరావు ఎం.ఏ

'సుందరకాండము' (పారాయణ గ్రంథము)
గ్రంథకర్త : శ్రీమాన్ ఎస్.టి.పి.వి. కోనప్పాచార్యులు, విద్యాప్రవీణ

స్వదత సంస్కృతబోధిని -డాక్టర్. కొంపెల్ల సత్యనారాయణ ఎం.ఏ.,

రోహిణి పబ్లికేషన్స్